

**КОМИСИЯ ЗА
ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ**

ДОКЛАД

**ЗА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯТА
ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ
ПРЕЗ 2024 ГОДИНА**

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	4
ВЪВЕДЕНИЕ	7
ГЛАВА ПЪРВА	10
РАЗВИТИЕ НА ПОДЗАКОНОВИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ	10
ГЛАВА ВТОРА	18
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА И ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА	18
1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ.....	18
2. РЕГУЛИРАН ПАЗАР.....	19
2.1. Регулиране на цените на електрическата енергия и на мрежовите услуги.....	19
2.3. Премии за електрическа енергия.....	25
2.3.1. Възобновяеми енергийни източници.....	25
2.3.2. Високоэффективно комбинирано производство.....	26
2.3.3. Електронни сертификати за произход на електрическата енергия.....	33
2.4. Общи условия и правила за работа с потребители на енергийни услуги.....	37
2.5. Сделки, разрешения и залози.....	41
3. ЛИБЕРАЛИЗИРАН ПАЗАР.....	44
3.1. Пазари на едро.....	44
3.1.1. Вътрешен пазар и насърчаване на конкуренцията.....	44
3.1.2. Трансгранични въпроси.....	49
3.2. Пазари на дребно.....	51
3.3. Балансиращ пазар.....	51
4. КОНТРОЛ.....	52
ГЛАВА ТРЕТА	59
ПРИРОДЕН ГАЗ	59
1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ.....	61
1.1. Издадени лицензии през отчетната година.....	61
1.2. Общо издадени лицензии в сектор „Природен газ“.....	61
2. БИЗНЕС ПЛАНОВЕ.....	62
3. РЕГУЛИРАНЕ НА ЦЕНИТЕ НА ПРИРОДНИЯ ГАЗ И НА МРЕЖОВИТЕ УСЛУГИ.....	63
3.1. Регулиране на цените на обществения доставчик.....	63
3.2. Регулиране на цените за достъп и пренос през газопреносната мрежа.....	64
3.3. Регулиране на цените за достъп и пренос през газоразпределителната мрежа.....	65
3.4. Регулиране на цените за достъп и съхранение на природен газ в съоръжения за съхранение.....	66
4. РАЗРЕШЕНИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА РАЗПОРЕЖДАНЯ И СДЕЛКИ.....	67
5. ПАЗАР НА ПРИРОДЕН ГАЗ.....	67
5.1. Развитие на пазара.....	68
5.2. Наблюдение на степента и ефективността на отваряне на пазара и конкуренцията.....	79
6. ТРАНСГРАНИЧНИ ВЪПРОСИ.....	81
7. ДРУГИ РЕШЕНИЯ НА КЕВР.....	82
8. КОНТРОЛ.....	83
ГЛАВА ЧЕТВЪРТА	85
МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1227/2011 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА ОТ 25 ОКТОМВРИ 2011 Г. ОТНОСНО ИНТЕГРИТЕТА И ПРОЗРАЧНОСТТА НА ПАЗАРА ЗА ТЪРГОВИЯ НА ЕДРО С ЕНЕРГИЯ	85
1. ПРАКТИКА ПО ПРИЛАГАНЕ НА ЧЛ. 3 И 5 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1227/2.....	85
2. ПРЕВАНТИВЕН ТЕКУЩ И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ ПО ЧЛ. 4, 8, 9 И 15 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1227/2011.....	89
3. РЕГИСТРАЦИЯ НА ПАЗАРНИ УЧАСТНИЦИ.....	90
4. УЧАСТИЕ В РАБОТНИ ГРУПИ И ОБУЧЕНИЯ.....	91

5. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ И УЧАСТИЕ В МЕЖДУНАРОДНИ ФОРУМИ.....	92
6. СОФТУЕРНА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО МОНИТОРИНГ И НАДЗОР НА ПАЗАРА НА ЕДРО НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ.....	93
7. ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА СИГУРНОСТ НА ИНФОРМАЦИЯТА	93
ГЛАВА ПЕТА.....	95
ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ	95
1. РЕГУЛАТОРЕН ПЕРИОД 2022-2026 г.: НОРМАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ	96
2. БИЗНЕС ПЛАНОВЕ И ЦЕНОВО РЕГУЛИРАНЕ	99
2.1. Производства по разглеждане и одобрение на бизнес планове и ценови заявления на ВиК оператори за регулаторен период 2022-2026 г.	100
2.2. Годишни изменения на одобрени цени на ВиК услуги през регулаторен период 2022-2026 г.	105
3. КОНТРОЛ	106
ПЕРСПЕКТИВИ.....	112
ГЛАВА ШЕСТА	119
ЖАЛБИ И РАБОТА С ПОТРЕБИТЕЛИ.....	119
1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА	119
2. ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА	128
3. ПРИРОДЕН ГАЗ.....	129
4. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ.....	131
ГЛАВА СЕДМА.....	140
ПРОЦЕСУАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО.....	140
1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА	140
2. ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА	141
3. ГАЗОСНАБДЯВАНЕ.....	142
4. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ.....	143
ГЛАВА ОСМА	145
ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ.....	145
ГЛАВА ДЕВЕТА.....	147
МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ	147
1. ЕНЕРГЕТИКА	147
2. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ.....	150
ГЛАВА ДЕСЕТА	153
АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ.....	153
ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА.....	160
ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ	160
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ И ПРОМЕНИ ПО БЮДЖЕТА НА КЕВР	160
ПРИХОДИ.....	160
РАЗХОДИ	161
ИЗВЪРШЕНИ ОДИТИ	162

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АСЕР	Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори
АВиК	Асоциация по ВиК
АПК	Административнопроцесуален кодекс
АУАН	Акт за установяване на административно нарушение
БАВ	Българска асоциация по водите
БЕХ ЕАД	„Български енергиен холдинг“ ЕАД
БНЕБ ЕАД	„Българска независима енергийна борса“ ЕАД
ВАС	Върховен административен съд
ВИ	Възобновяеми източници
ГРД	Газоразпределителни дружества
ГРМ	Газоразпределителна мрежа
Директива 2009/73/ЕО	Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО
ЕСО ЕАД	„Електроенергиен системен оператор“ ЕАД
ЕСРО	Единна система за регулаторна отчетност
ЗВ	Закон за водите
ЗЕ	Закон за енергетиката
ЗЕВИ	Закон за енергията от възобновяеми източници
ЗК	Закон за концесиите
ЗРВКУ	Закон за регулиране на водоснабдителните и канализационни услуги
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИДЕС	Институт на дипломираните експерт-счетоводители
Комисия, КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
МЕ	Министерство на енергетиката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МОДТДТНБ	Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране
МОЦДП	Методика за определяне на цени за достъп и пренос на природен газ
МОДТДТНБ	Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НИПОСПЕЕПВКПЕТЕ	Наредба № 7 от 19 юли 2017 г. за издаване, прехвърляне и отменяне на сертификати за произход на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия
НЛДЕ	Наредба № 3 за лицензиране на дейностите в енергетиката
НПГГМ	Наредба № 4 от 05.11.2013 г. за присъединяване към газопреносните и газоразпределителните мрежи
НППКЕЕПРЕМ	Наредба № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи

НПО	Независим преносен оператор
НОПЕ	Номинирани оператори на пазарите на електроенергия
НРКВКУ	Наредба за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги
НРЦВКУ	Наредба за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги
НРЦЕЕ	Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия
НРЦПГ	Наредба № 2 от 19 март 2013 г. за регулиране на цените на природния газ
НРЦТЕ	Наредба № 5 от 23 януари 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия
ОПС	Оператор на газопреносна система
ОС	Общински съвет
СТИ	Средство за търговско измерване
СТП	Стандартизирани товари профили
ПБППГ	Правила за балансиране на пазара на природен газ
ПДКЕВРНА	Правилник за дейността на Комисията за енергийно и воднорегулиране и на нейната администрация
ПГХ „Чирен“	Подземно газово хранилище „Чирен“
ПИКЕЕ	Правила за измерване на количеството електрическа енергия
ПТЕЕ	Правила за търговия с електрическа енергия
ПТПГ	Правила за търговия с природен газ
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1227/2011	№ Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 312/2014	Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 г. за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносни мрежи
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2017/460	Регламент (ЕС) 2017/460 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно хармонизирани структури на тарифите за пренос на газ
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2017/459	Регламент (ЕС) 2017/459 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределяне на капацитет в газопреносни системи и за отмяна на Регламент (ЕС) № 984/2013
РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 715/2009	Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1775/2005
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2024/1106	Регламент (ЕС) 2024/1106 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 година за изменение на регламенти (ЕС) № 1227/2011 и (ЕС) 2019/942 във връзка с подобряването на защитата на Съюза срещу манипулиране на пазара за търговия на едро с енергия
РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 347/2013	Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2013 година относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура и за

ТД на НАП	отмяна на Решение № 1364/2006/ЕО, както и за изменение на регламенти (ЕО) № 713/2009, (ЕО) № 714/2009 и (ЕО) № 715/2009
ТПУ	Териториални дирекции на Националната агенция по приходите
ФСЕС, фондът	Тематични предварителни условия
UMM	Фонд „Сигурност на електроенергийната система“
CEREMP	Спешни пазарни съобщения
	Централизиран европейски регистър на пазарните участници
СЕЕР	Съвет на европейските енергийни регулатори
РВР	Регионална платформа за резервиране на капацитет

ВЪВЕДЕНИЕ

2024 – ГОДИНА НА РЕГУЛАТОРНА ПОДКРЕПА НА ПРЕХОДА КЪМ ЛИБЕРАЛИЗАЦИЯ НА ПАЗАРА ЗА КРАЙНИТЕ БИТОВИ ПОТРЕБИТЕЛИ

Комисията за енергийно и водно регулиране осъществява регулаторната си дейност в съответствие с нормативните си правомощия. Нейните решения са в подкрепа на либерализацията на електроенергийния пазар, развитието на борсовата търговия с електрическа енергия и природен газ, регионалната свързаност на пазарите на електроенергия и природен газ, участието на страната ни в европейския енергиен пазар и насърчаване на развитието на конкурентен и устойчив вътрешен пазар на електроенергия и природен газ. С решенията си регулаторът допринася за осигуряване на универсалната ВиК услуга с нужното качество. Комисията спазва принципите на законност, защита на националния интерес, икономическа обосновааност, прозрачност и справедливост. Като независим орган регулаторът постига баланс в решенията си, отчитайки интересите на всички заинтересовани страни, при строго спазване на нормативните разпоредби.

Основен приоритет в дейността на КЕВР в сектор „Електроенергетика и топлоенергетика“ през 2024 г. беше хармонизиране на подзаконовите нормативни актове на Комисията с действащото европейско и национално законодателство. С приетите изменения в Наредба № 1 за регулиране на цените на електрическата енергия бяха създадени предпоставки за стартиране на преходния период преди либерализацията на пазара за битовите потребители от 01.01.2026 г. и новия модел на ценообразуване. С приетата нова Наредба № 6 за присъединяване на обекти към електрическите мрежи значително се облекчиха процедурите - съкратени срокове и премахване на излишна административна тежест по присъединяване към електрическите мрежи на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ. Създадени бяха ред и условия за присъединяване на обекти за съхранение на електрическа енергия. Беше приета и нова Методика за определяне на цени на балансиращата електрическа енергия. Тя повишава броя на доставчиците на балансиращи услуги, подобрява конкурентната среда и дисциплинира участниците на пазара.

В ценовите си решения Комисията последователно прилагаше балансиран и консервативен подход, отчиташ интересите на всички участници, като не допусна значителни ценови изменения. Цените на електрическата енергия и премиите бяха изменени от 01.01.2025 г. поради значителното увеличение на прогнозната годишна пазарна цена за базов товар. Повишението на цените на електрическата енергия за битовите потребители се дължи и на по-големите разходи на обществения доставчик поради увеличените количества електрическа енергия за регулирания пазар. Допълнителен фактор за изменението на преференциалните цени на електрическата енергия и премиите на производителите от комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия е цената на природния газ, значително по-висока от първоначално определената прогнозна цена.

Комисията продължи да осъществява регулаторен контрол върху дейността на енергийните дружества През 2024 г. бяха извършени 25 планови и извънредни проверки в секторите „Електроенергетика“ и „Топлоенергетика“. За констатираните нарушения бяха съставени 43 акта за установяване на административни нарушения.

Комисията се произнесе със 793 решения по постъпили жалби и сигнали. 206 от жалбите бяха приети за основателни и на проверяваните дружества бяха дадени задължителни указания и срок за отстраняване на причините.

Приоритетна задача на КЕВР е упражняване на правомощията по **Регламент 1227/2011 REMIT** за възпрепятстване на злоупотреби и манипулации на борсовата

търговия с електроенергия. С нарастването на обема на търговия с енергия на едро КЕВР има основна роля по прилагането на Регламента за спазване на правилата за честна и конкурентна търговия. Регулаторът ще отговори на обществените очаквания и ще гарантира, че пазарите с енергия на едро функционират в условията на ефективна конкуренция, без да се допуска пазарни участници да манипулират борсовата търговия и да извличат неправомерни печалби в ущърб на гражданите.

През 2024 г. дейността на Комисията в **сектор „Природен газ“** се осъществяваше без значими отклонения в цената на природния газ на обществения доставчик „Булгаргаз“ ЕАД. Положително влияние върху цените на природния газ имаше държавната компенсация за скъпия природен газ в ПГХ „Чирен“, чрез която бяха покрити част от разходите на обществения доставчик, произтичащи от съхранението на природен газ на високи цени през лятото на 2022 г. и последвалата продажба на по-ниски цени.

Комисията нормативно осигури реализацията на важни за страната проекти в сектор „Природен газ“. Сключените споразумения за междусистемно свързване на „Булгартрансгаз“ ЕАД с турския газопреносен оператор BOTAŞ A.Ş и на „Ай Си Джи Би“ АД с гръцкия газопреносен оператор Десфа С.А. подпомогнаха диверсификацията на природен газ за България. Беше въведен в експлоатация терминалът за регазификация на втечен природен газ край Александрополис, Р Гърция. „Булгаргаз“ ЕАД е един от основните ползватели на терминала, като чрез него се осигуриха част от количествата природен газ, необходими за потреблението на клиентите на обществения доставчик.

Комисията продължи дейността си по издаване на лицензии за търговия с природен газ. Лицензирани бяха нови 28 търговеца, с което общият им брой достигна 136. Това допринася за повишаване на ликвидността и конкуренцията на пазара на природен газ.

Предвид планирания Вертикален газов коридор, Комисията одобри редица проекти за повишаване на капацитета за пренос на природен газ от Гърция към България и от България към Румъния.

КЕВР инициира изменения в Наредба № 2 за регулиране на цените на природния газ, с цел да се постигне регламентиране заплащането на разходите за балансиране на битовите клиенти.

В областта на **международното сътрудничество** Комисията започна първия етап на проекта „Създаване и прилагане на механизми за регулиране на пазара на природен газ в България“ в рамките на Инструмента за техническа подкрепа на ЕС. С него се актуализира нормативната база за регулирането на сектор „Природен газ“ по отношение на: прилагане на опростен тарифен модел и методика за определяне на референтна цена на газопреносния оператор; насоки за утвърждаване на тарифа за достъп и съхранение в подземно газово хранилище; модел за оценка на инвестициите и разходите на операторите на газоразпределителни мрежи с оглед на приложението им в регулирането на цените.

В **сектор „ВиК услуги“** 2024 г. е третата година от регулаторния период 2022-2026 г. След първоначално забавяне поради Мораториума върху цените на ВиК услугите, действал до 31.03.2022 г., през периода 2022-2023 г. Комисията одобри бизнес планове и цени на ВиК услуги на 38 ВиК оператора, а през 2024 г. - на още 4 дружества.

КЕВР извърши проверки на дейността на всички 38 ВиК дружества за изпълнението на одобрените бизнес планове за 2023 г. Направена беше обстойна оценка на качеството и надеждността на отчетните данни, изпълнението на нивата на показателите за качество на ВиК услугите, отчетените инвестиции и получените компенсация за електроенергия. Регулаторът прие и публикува на интернет страницата си Годишен доклад и Сравнителен анализ за 2023 г., представящи обобщена информация

за постигнатите резултати през 2023 г., спрямо предходната година, по отношение постигнатите нива на показателите за качество на ВиК услугите. В съответствие с нормативната уредба Комисията измени одобрените цени на ВиК услуги на 42 ВиК оператора за 2025 г.

Сред постъпилите в Комисията 429 жалби и сигнали на потребители срещу ВиК оператори преобладават оплаквания за нарушено водоснабдяване (114 броя), несъгласие с начислени водни количества (84 броя) и с начислен разход „общо потребление“ (47 броя). За периода КЕВР постанови общо 210 решения по 213 жалби.

КЕВР прие становища по публикуваните проекти на Закона за водоснабдяване и канализация, в които бяха направени редица конкретни предложения. Становищата са публично достъпни на интернет страницата на Комисията.

Продължи активното участие в Мрежата на водните регулатори WAREG. През м. декември 2024 г. бе проведен избор на нов състав на борда с мандат 2025-2026 г. За пореден път в него бе избран представител на КЕВР, което е признание за авторитета на българския регулатор и за активната му роля в изработването на европейските регулаторни политики във водния сектор.

х х х

Основно значение за Комисията при осъществяването на енергийния преход е да бъдат осигурени достъпни цени за крайните потребители на енергия и на ВиК услуги, при съблюдаване на баланс на интересите между потребители и доставчици на услуги. За постигане на своите цели КЕВР работи в тясно сътрудничество с Народното събрание, с потребителите, с енергийните дружества, ВиК операторите и бизнеса.

Комисията ще има важна роля в преходния период преди пълната либерализация на пазара за бита от 01.01.2026 г. Тези отговорности обхващат функционирането на модела за недопускане на шоково изменение на цените за битовите потребители и активен контрол на пазара в съответствие с изискванията на REMIT за възпрепятстване на пазарни манипулации. Ефективното санкциониране на нарушения на борсовата търговия дава ясен сигнал, че енергийните цени се формират справедливо в условията на прозрачност и честна конкуренция. Поради навлизането на нови технологии и използването на изкуствен интелект и роботизирана търговия, контролът по REMIT се превръща в сериозно предизвикателство за Комисията.

Със своите решения и с цялостната си дейност независимият регулатор ще продължи да отстоява интересите на обществото.

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КЕВР

ГЛАВА ПЪРВА

РАЗВИТИЕ НА ПОДЗАКОНОВИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) предприе необходимите действия за развитие и усъвършенстване на подзаконовите актове в съответствие със законовите си правомощия и предвид динамично развиващите се обществени отношения в областта на енергетиката. Целта на тази дейност е съобразяване на актовете на КЕВР с националното и европейското законодателство, създаване на условия за развитие на пазарите на електроенергия, както и преодоляване на проблеми, установени в практиката по прилагане на актовете на Комисията.

В периода 01.01.2024 г. – 31.12.2024 г. КЕВР прие следните подзаконовни нормативни актове, правила и указания:

Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи, обн., ДВ, бр. 28 от 2.04.2024 г., в сила от 2.04.2024 г. (Наредба № 6)

В изпълнение на правомощието си по чл. 21, ал. 1, т. 3 във връзка с чл. 116, ал. 7 от Закона за енергетиката (ЗЕ) КЕВР с решение по Протокол № 30 от 24.02.2014 г. прие Наредба № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи (Наредба № 6, обн., ДВ, бр. 31 от 2014 г.). Многобройните и съществени изменения и допълнения в Закона за енергетиката (ЗЕ) и Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ) наложиха отмяната на Наредба № 6, обн., ДВ, бр. 31 от 2014 г. и изготвянето на изцяло нов подзаконов нормативен акт.

Предвид горното през 2024 г. КЕВР прие Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи, обн., ДВ, бр. 28 от 2.04.2024 г. (Наредба № 6), регламентираща изцяло нови обществени отношения, свързани със съхранението на електрическа енергия, съответно изграждането и присъединяването на съоръжения за съхранение на електрическа енергия към електрическите мрежи. Новата наредба урежда и задълженията на операторите на електропреносната мрежа и на електроразпределителни мрежи, свързани с присъединяването на обекти за съхранение на електрическа енергия. В акта са регламентирани условията и редът за присъединяване на затворена електроразпределителна мрежа към друга електрическа мрежа, както и на обекти на производители и клиенти на електрическа енергия към затворената електроразпределителна мрежа.

На следващо място, с новата Наредба № 6 са уредени и редът и условията за присъединяване при временна схема на достъп на цялата или на част от заявената мощност на обекта, в случаите, когато в хода на процедура по присъединяване на обект на оператор на електроразпределителна мрежа е необходимо да се извърши разширение или реконструкция в електропреносната мрежа.

Наредба № 6 урежда по нов начин и реда за присъединяване към електрическите мрежи на производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници. Намалена е административната тежест, като е създадена възможност за издаване на разрешение за реализиране на инвестиция за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, също така и подаване на документи за присъединяване към съответната мрежа. Процедурите по присъединяване на обекти на производители на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 1 MW са облекчени, като са намалени сроковете за извършване на проучване и издаване на становище за условията и начина за присъединяване.

Приемането и прилагането на Наредба № 6 създава яснота и сигурност в

отношенията между лицата, които желаят да присъединят обект за производство, потребление или съхранение на електрическа енергия към съответната мрежа и съответния оператор на електрическа мрежа, както и между операторите на електрически мрежи, в случаите на присъединяване на обект на оператор към друг оператор. Също така, с Наредба № 6 се цели повишаването на броя на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници.

С преходните и заключителни разпоредби на Наредба № 6 е изменена и допълнена Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (НЛДЕ) с оглед привеждане в съответствие с измененията и допълненията на ЗЕ, обн. ДВ., бр. 96 от 2023 г. на действащата подзаконова нормативна уредба, свързана с лицензиране на оператори на затворени електроразпределителни/газоразпределителни мрежи. Прецизирани са и разпоредбите относно реда за вписване в регистрите, които се водят в КЕВР и обстоятелствата, подлежащи на вписване в тези регистри.

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия, обн., ДВ, бр. 41 от 10.05.2024 г., в сила от 10.05.2024 г. (НИД на НРЦЕЕ)

С измененията и допълненията на ЗЕ (обн. ДВ, бр. 96 от 2023 г.) се пристъпи към следващ етап от либерализацията на пазара на електрическа енергия, който предвижда пълна либерализация на пазара на едро на електрическа енергия при запазване на битовите потребители на регулиран пазар до 2026 г. Премахна се фигурата „обществен доставчик на електрическа енергия“, определянето на прогнозна месечна разполагаемост за производство на електрическа енергия на производителите, от които общественият доставчик да закупува електрическа енергия, както и количеството електрическа енергия, в съответствие с което общественият доставчик да сключва сделки с крайните снабдители. В тази връзка отпадна задължението на КЕВР да утвърждава цени, по които: производителите в рамките на определената им разполагаемост продават електрическа енергия на обществения доставчик; общественият доставчик продава на крайните снабдители закупената електрическа енергия за нуждите на регулирания пазар и крайните снабдители продават електрическа енергия на битови крайни клиенти за обекти. По време на преходния период, а именно до 2026 г. крайните снабдители са задължени да снабдяват крайни битови клиенти по регулирани цени, като е предвидено КЕВР да определя компонента от тази цена. Предвидено е също КЕВР да определя ежемесечно компенсация за покриване на част от разходите на битови крайни клиенти за закупена електрическа енергия от краен снабдител по регулирани цени, като е регламентирано как се формира тази компенсация. Тези причини наложиха изменение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (НРЦЕЕ), с оглед привеждането на подзаконовата нормативна уредба в съответствие с посочените изменения и допълнения на ЗЕ.

НИД на НРЦЕЕ цели привеждането на акта в съответствие с последните изменения и допълнения на ЗЕ, свързани с новите правомощия на КЕВР да определя компенсация по чл. 21, ал. 1, т. 8в от ЗЕ и на компонента по чл. 30а, ал. 1 от ЗЕ. В тази връзка редица норми на НРЦЕЕ са изменени и допълнени, други са отменени и е създадена изцяло нова глава, регламентираща реда и правилата за определяне на компонента от цената за дейността „снабдяване с електрическа енергия от краен снабдител“ и на компенсация за битови крайни клиенти. Чрез извършените изменения и допълнения се постига практическо реализиране на целите на законодателя, съдържащи се в ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 96 от 2023 г., а именно пълна либерализация на пазара на едро на електрическа енергия като необходим етап от пълната либерализация на пазара на дребно и в частност на крайните битови клиенти. В допълнителните разпоредби на

НРЦЕЕ са направени изменения и допълнения в легалните дефиниции, които са съобразени със ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 96 от 2023 г. Създадени са преходни и заключителни разпоредби, с които се урежда влизането в сила на НИД на НРЦЕЕ, както и правила, свързани с определянето и изменението на компонентата по чл. 37г, ал. 1 и ал. 3 от НИД на НРЦЕЕ за регулаторния период, който започва от 1 юли 2024 г.

Методика за определяне на цени на балансиращата електрическа енергия, обн., ДВ, бр. 37 от 26.04.2024 г., в сила от 01.05.2024 г.

С § 14, т. 2 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) към Закона за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗИД на ЗБИЯЕ, обн. ДВ, бр. 27 от 2024 г.) са извършени промени в чл. 21, ал. 1, т. 11 от ЗЕ, според които методиката за определяне на цените на балансиращата електрическа енергия не следва да е част от правилата за търговия с електрическа енергия, а се приема като самостоятелен акт на Комисията. Според § 16 от ПЗР на ЗИД на ЗБИЯЕ, до приемане на методиката по чл. 21, ал. 1, т. 11 от ЗЕ, се прилага методиката, която е част от действащите до влизането в сила на този закон правила за търговия с електрическа енергия (ПТЕЕ, обн., ДВ, бр. 66 от 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 50 от 2023 г.). На следващо място, с § 14, т. 1 от ПЗР на ЗИД на ЗБИЯЕ е отменено правомощието на КЕВР съгласно чл. 21, ал. 1, т. 8 от ЗЕ да определя ежегодно пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия, като съгласно § 15 от ПЗР на ЗИД на ЗБИЯЕ определените от Комисията пределни цени за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия за 2024 г. се прилагат до приемането на методиката по чл. 21, ал. 1, т. 11 от ЗЕ. Предвид това през 2024 г. КЕВР инициира процедура по приемане на Методика за определяне на цени на балансиращата електрическа енергия.

С приемането на Методиката се цели регламентирането на по-ясни правила и по-справедлив механизъм за определяне на цените на балансиращата енергия, които да отчитат интересите на всички участници в пазара. Наблюдаваните до момента на приемане на новата методика значителни количества излишъци на електрическа енергия, както и очакването същите да се увеличат с приближаването на топлите месеци през годината, застрашават сигурността на електроенергийната система, а така и националната сигурност на държавата. Също така, с цел ограничаване на недобросъвестното и спекулативно поведение на търговски участници, водещо до компрометиране на пазара, ощетяване на добросъвестните търговски участници и затрудняване на регулирането на електроенергийната система с Методиката са въведени допълнителни ценови и корекционни механизми за по-адекватно регулиране и предотвратяване на значителните небаланси в системата, както и за дисциплиниране на всички търговски участници. В тази връзка Методиката предвижда една и съща цена за излишък или недостиг за всеки период на сетълмент без изключения, като досегашните статуси на регулиране отпадат. Регламентирано е също определянето на окончателна цена за излишък или недостиг за всеки период на сетълмент въз основа на четири изчислителни етапа, които не позволяват на търговските участници да спекулират с цените на пазарен сегмент „В рамките на деня“ на организирания борсов пазар, като същевременно отчитат и необходимостта от специфично ценообразуване при изчерпване на диапазоните за регулиране. С Методиката се регламентирант и ясни и справедливи правила за финансови разплащания между независимия преносен оператор и координаторите на балансиращи групи, съобразени с изискванията на Регламент (ЕС) 2017/2195 на Комисията от 23 ноември 2017 година за установяване на насоки за електроенергийното балансиране (Регламент (ЕС) 2017/2195).

Приетата Методика гарантира определянето на цени на балансиращата енергия за регулиране нагоре или надолу изцяло на пазарен принцип и създава условия за разпределение на разходите за регулиране на системата чрез адекватни и справедливи

цени за енергиен излишък или недостиг. Прилагането на Методиката цели постигането на чувствително намаляване на небалансите на търговските участници, тъй като същите ще бъдат стимулирани да прогнозираят максимално точно графика си поради на практика липсата на условия, позволяващи непазарно поведение – арбитражи с други пазари, затваряне на открити позиции по търговски сделки и др. Приемането на Методиката ще подобри осезаемо работата на балансиращия пазар и доверието на търговските участници в него, като едновременно с това ще доведе до по-ефективно регулиране и повишаване на сигурността на електроенергийната система на Република България.

Правила за изменение и допълнение на Правила за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия, обн., ДВ, бр. 63 от 26.07.2024 г., в сила от 26.07.2024 г. (ПИД на ПРОБПЕЕ)

През 2024 г. във връзка с Глава 6 от Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24.07.2015 г. за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (Регламент (ЕС) 2015/1222) „Българска независима енергийна борса“ ЕАД (БНЕБ ЕАД) направи предложение за въвеждане на механизъм „Търгове в рамките на деня“ на организирания борсов пазар на електрическа енергия в Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия, обн., ДВ, бр. 55 от 19.06.2020 г. (ПРОБПЕЕ). В посочената Глава 6 от Регламент (ЕС) 2015/1222 са определени изискванията към единното свързване на пазарите в рамките на деня (SIDC), включително изготвянето на единна методика за ценообразуване за преносната способност в рамките на деня (чл. 55, ал. 3 от Регламент (ЕС) 2015/1222). Единната методика за ценообразуване за преносната способност в рамките на деня се съдържа в Анекс I към Решение № 1/2019 на Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори (АСРЕ) от 24.01.2019 г. за определяне на единна методика за ценообразуване за преносната способност в рамките на деня. Методиката е разработена в съответствие с разпоредбата на чл. 55 от Регламент (ЕС) 2015/1222. С Решение № 1/2019 на АСРЕ, в Раздел 5.3.8. „Определения и тълкувание“, т. 38, се посочва, че АСРЕ е добавило още две определения с цел да се изясни обхватът на проекта за пазарно обединение „В рамките на деня“. Тези две определения поясняват, че има само едно обединение „В рамките на деня“, състоящо се от две части: „непрекъснатата търговия“ и „търгове в рамките на деня“. В допълнение, БНЕБ ЕАД е предложило и изменения и допълнения на отделни разпоредби от ПРОБПЕЕ в резултат от натрупания практически опит, свързан с работата на борсовия пазар и неговото администриране, както и поради установена необходимост от прецизиране на някои правила, тяхната актуализация и допълнително регламентиране.

Въвеждането на механизма „Търгове в рамките на деня“, като част от пазарен сегмент „В рамките на деня“ цели разпределянето на преносната способност и управление на претоварването, включително чрез единно свързване на пазарите в рамките на деня и прилагане на единна методика за ценообразуване за преносната способност в рамките на деня, която е разработена в съответствие с разпоредбата на чл. 55 от Регламент (ЕС) 2015/1222. С въвеждането на този нов механизъм се обособяват два механизма на търговия – „Непрекъснатата търговия“ и „Търгове в рамките на деня“. По този начин се създава възможност за търговските участници да участват максимално пълноценно на пазарен сегмент „В рамките на деня“, респективно постигат се по-добри цени на търгуваните количества електрическа енергия. Част от измененията и допълненията целят облекчаването на процедурата по регистрация на борсовия пазар, а именно чрез изричната регламентация на възможността за използване на електронен подпис.

В допълнение, с приемането на ПИД на ПРОБПЕЕ са извършени редакционни

промени и промени, свързани с актуалната практика на борсовия оператор, с цел постигане на по-голяма яснота и прецизност при прилагането на Правилата.

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи, обн., ДВ, бр. 84 от 4.10.2024 г., в сила от 4.10.2024 г. (НИД на Наредба № 6)

След приемане на Наредба № 6 се установи, че липсата на изискване за предоставяне на гаранция в процедурите по присъединяване на обекти за съхранение на електрическа енергия създава условия за възникването на спекулативни проекти, които водят до сериозно изчерпване на свободния капацитет за присъединяване към електрическите мрежи и създават значителни затруднения пред лицата с реални инвестиционни намерения. Също така, въведеният с акта общ ред за подаване на искане за проучване на условията и начина за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия не отчита в достатъчна степен спецификите на процеса по изграждане на обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници (ВИ), което възпрепятства реализацията на инвестиционни проекти за този тип обекти. В допълнение, КЕВР установи наличие на пропуски и неясноти в Наредба № 6, които създават трудности при прилагането на акта.

Предвид горното през м. август 2024 г. КЕВР инициира процедура по приемане на НИД на Наредба № 6. С цел предотвратяване изчерпването на капацитета за присъединяване към електрическите мрежи от лица без реален инвеститорски интерес, с НИД на Наредба № 6 е въведено изискване за предоставяне на гаранция в процедурата по присъединяване на обекти за съхранение на електрическа енергия и на обекти за потребление/производство, към които се изграждат/поставят несамостоятелни съоръжения/инсталации за съхранение на електрическа енергия. Приети са изменения и допълнения на Наредба № 6, с които се цели максимално облекчаване на процедурата по проучване на условията и начина на присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВИ, с оглед на спецификите при изграждането на този вид обекти. Същевременно, приетите изменения отчитат по балансиран начин и защитават интересите и на другите участници в процедурата, в т.ч. собствениците на имоти и операторите на електрически мрежи, като ограничават възможностите за злоупотреби от страна на недобросъвестни инвеститори. С допълненията в чл. 10, чл. 52, чл. 105, чл. 106 и чл. 107 от Наредба № 6 са уредени по ясен и безпротиворечив начин отношенията между лицата, подали искане за проучване и/или за присъединяване на обекти, и мрежовите оператори, както и между самите оператори на електрически мрежи.

С приемането на НИД на Наредба № 6 са създадени допълнителни облекчения в процедурата за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВИ, като на заявителите се дава възможност да преценят дали да продължат с проекта си на един по-ранен етап от развитието му, с което се спестяват значителни разходи. Отделно, предвиден е и по-дълъг срок за инвеститорите да приключат процедурите по оценка на въздействието върху околната среда и възможност да преценят към кой момент да сключат договорите за учредяване на право на строеж по начин, по който да имат достатъчно време, с оглед законовото ограничение на чл. 67 от Закона за собствеността да планират и осъществят строителството на централата в рамките на този срок. С извършените изменения се цели повишаване на инвеститорския интерес и подпомагане реализирането на националните цели за дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на страната.

Методика за изменение и допълнение на Методиката за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция, обн., ДВ, бр. 83 от

1.10.2024 г., в сила от 1.10.2024 г. (МИД на Методиката)

Съществените изменения в ЗЕ и Правилата за търговия с електрическа енергия, както и приемането на Методика за определяне на цени на балансиращата електрическа енергия, обн. ДВ, бр. 37 от 2024 г., наложиха извършването на изменения и допълнения в Методиката за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция, обн. ДВ, бр. 60 от 2021 г., изм. ДВ, бр. 90 от 2021 г. (Методиката). Основните причини, които наложиха приемането на МИД на Методиката, са измененията в посочените нормативни актове, тъй като съгласно чл. 4 от Методиката цените за небаланс са ценообразуващ елемент на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция (ДПИ). На следващо място, промяната на интервала на сетълмент от 1 час на 15 минути и въвеждането на една цена за енергиен недостиг и излишък доведоха до неприложимост на дефиницията на елемента „Цнбп“ от формулата по чл. 4 от Методиката, обн. ДВ, бр. 60 от 2021 г., изм. ДВ, бр. 90 от 2021 г., тъй като според тази редакция „Цнбп“ е цена за недостиг на балансиращия пазар за съответния час, в лв./MWh. Предвид чл. 6 и чл. 7 от Методиката за определяне на цени на балансиращата електрическа енергия, цените за излишък и недостиг могат да бъдат с отрицателни или нулеви стойности, което би довело изчислената продажна цена да е по-ниска от покупната цена на електрическата енергия на организиран борсов пазар. Същият риск възниква и в случаите, когато цената на балансиращата енергия е по-ниска от цената на електрическата енергия на пазарен сегмент „Ден напред“.

Предвид горното МИД на Методиката цели привеждането на механизма за определяне на цената на ДПИ в съответствие с новата нормативна уредба, регламентираща организацията и работата на балансиращия пазар, както и с актуалните нива на цените на пазар „Ден напред“ и на тези за енергиен излишък и недостиг. МИД на Методиката запазва в голяма степен досегашния механизъм за определяне на цената на ДПИ, но същевременно отчита настъпилите промени най-вече по отношение функционирането на балансиращия пазар. Последното гарантира, че от една страна, заплащаните от клиентите цени ще бъдат значително по-високи от пазарните, тоест клиентите няма да имат стимул да остават при този доставчик, а от друга – предотвратява необосновано високи цени на доставка, като същевременно осигурява приемлива възвръщаемост за доставчика.

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ, обн., ДВ, бр. 100 от 26.11.2024 г., в сила от 26.11.2024 г. (НИД на НРЦПГ)

През 2024 г. Комисията инициира процедура по изменение и допълнение на Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ, обн., ДВ, бр. 33 от 05.04.2013 г. (НРЦПГ), предвид постъпили предложения от дружества в сектор „Природен газ“. Като основен проблем, който следва да бъде уреден в наредбата, дружествата са посочили възникващите разходи за балансиране на ползвателите на мрежата, съответно необходимостта от правила за тяхното заплащане от предизвикалите ги лица. Извършването на изменения и допълнения на НРЦПГ се наложи и поради необходимостта от запълване на нормативна празнота, вследствие на отменени разпоредби на НРЦПГ от Върховния административен съд, както и от прецизиране на норми на наредбата с оглед нейното точно и ясно правоприлагане.

Предвид горното в НИД на НРЦПГ са регламентирани правила относно признаване и възстановяване на разходи, произтичащи от наложени на енергийни предприятия задължения към обществото. Нормативно уреден е и въпросът за заплащането на разходите за балансиране от лицата, които са ги предизвикали. Такива невъзстановени разходи имат крайните снабдителите на природен газ, като резултат от

неравномерното потребление на битовите клиенти на регулирания пазар. Предвид това е изменен чл. 19 от НРЦПГ, като е определен начинът за включване на разходи за балансиране в цената на крайния снабдител на природен газ. Такава възможност е регламентирана и в случаите на изменение на цените за продажба на природен газ от краен снабдител в съответствие с промяната на цената на обществения доставчик на природен газ. Прецизиран е също чл. 13, ал. 5 от НРЦПГ с цел ясно определяне на стойността на отрасловия безлостов коефициент β при изчисляване на нормата на възвръщаемост на собствения капитал на енергийните предприятия. С НИД на НРЦПГ е изменен също чл. 17 с оглед постигане на съответствие с измененията на Закона за енергетиката, съгласно които цената, по която общественият доставчик продава природен газ, се утвърждава ежемесечно, както и отпадане на задължението на обществения доставчик да продава на организирания борсов пазар количества природен газ по програма за освобождаване. Също така, е прецизирано правилото за определяне на осреднения валутен курс. С НИД на НРЦПГ е създадена и нова т. 3 в чл. 25, ал. 2 от НРЦПГ, регламентираща възможността за извършване на годишна корекция на цените при регулиране чрез методите на ценово регулиране „горна граница на цени“ и „горна граница на приходи“ с разликата между признатите в утвърдените цени прогнозни разходи за инвестиции и отчетените разходи за извършени инвестиции. По този начин се осигурява съответствие с принципите по чл. 23 и чл. 31 от ЗЕ в контекста на регулиране на цените въз основа на методи чрез предоставяне на стимули.

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 19 юли 2017 г. за издаване, прехвърляне и отмяна на сертификати за произход на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, обн., ДВ, бр. 102 от 3.12.2024 г., в сила от 1.01.2025 г. (НИД на Наредба № 7)

С Постановление на Министерския съвет № 232 от 20.11.2023 г. е приет график (Приложение № 1) за привеждане на регистрите на административните органи в съответствие със Закона за електронното управление чрез използването на Информационната система за централизирано изграждане и поддържане на регистри (ИСЦИПР). В тази връзка министърът на електронното управление е информирал Комисията, че в Приложение № 1 към Постановление на Министерския съвет № 232 от 20.11.2023 г. за изграждане чрез средства на ИСЦИПР са предвидени следните регистри, поддържани от КЕВР: публичен регистър на издаваните лицензии; публичен регистър на издаваните от КЕВР разрешения; публичен регистър на издаваните от КЕВР решения по чл. 21, ал. 1, т. 1, 4, 5, 9, 10, 15, 18, 25 и 26 от ЗЕ; регистър на договорите за възлагане извършването на ВиК услуги, както и публичен регистър на сертификатите за произход на електрическата енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия. Конкретно по отношение на публичния регистър на сертификатите за произход на електрическата енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, в писмото е посочено, че същият не може да бъде изграден чрез ИСЦИПР, тъй като е установено, че нормативната му уредба не отговаря на изискванията на чл. 52б, ал. 1, т. 1, б. „б“ от Закона за електронното управление (ЗЕУ), тъй като в Глава трета на Наредба № 7 от 19 юли 2017 г. за издаване, прехвърляне и отмяна на сертификати за произход на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, обн. ДВ, бр. 61 от 28.07.2017 г., в сила от 01.08.2017 г. (Наредба № 7), липсва изчерпателно изброяване на обстоятелствата, актовете и фактите, които се вписват в регистъра.

Предвид горното през м. ноември 2024 г. КЕВР откри процедура по изменение на

Наредба № 7, с цел привеждането ѝ в съответствие с чл. 52б, ал. 1, т. 1, б. „б“ от ЗЕУ чрез изчерпателно изброяване на обстоятелствата, актовете и фактите, които подлежат на вписване в регистъра. С цел по-точно и ясно прилагане на част от разпоредбите на Наредба № 7, с НИД на Наредба № 7 са извършени съответните изменения и допълнения. Така, в чл. 4, ал. 1 срокът за подаване на заявление за издаване на сертификат за произход е променен от 14 дни на 10 дни. Това изменение е във връзка с приетия през 2018 г. нов чл. 36и, ал. 4 от ЗЕ (ДВ, бр. 38 от 2018 г.), който предвижда, че Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (ФСЕС) изплаща премията по чл. 33а от ЗЕ до края на месеца, в който към 20-о число е представен разходооправдателен документ и са му прехвърлени месечни сертификати за произход. С оглед осигуряване на възможността за производителите на електрическата енергия от високоефективно комбинирано производство да получат плащанията за премията по чл. 33а от ЗЕ в най-ранния възможен момент, същите следва да подадат заявлението за издаване на сертификат до десето число на месеца, за да могат съответните сертификати да бъдат издадени и прехвърлени на ФСЕС преди срока по чл. 36и, ал. 4 от ЗЕ.

С приемането на НИД на Наредба № 7 се цели детайлизиране и прецизиране на данните, съдържащи се в регистъра на сертификатите за произход на електрическата енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, воден от КЕВР, както и адаптиране на уредбата му към изискванията за водене на регистъра в електронна форма. Това ще позволи регистърът да бъде изграден чрез средства на Информационната система за централизирано изграждане и поддържане на регистри. Също така се цели прецизиране и синхронизиране на разпоредбите на наредбата с последните изменения и допълнения в ЗЕ и Правилата за търговия с електрическа енергия.

В периода 01.01.2024 г. – 31.12.2024 г. няма изменения в подзаконовни нормативни актове, методики и правила, отнасящи се за дейността на дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“.

ГЛАВА ВТОРА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА И ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА

1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 1 от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията издава, изменя, допълва, спира, прекратява и отнема лицензии в случаите, предвидени в този закон. На основание чл. 39, ал. 1 от ЗЕ дейностите, подлежащи на лицензиране в секторите „Електроенергетика“ и „Топлоенергетика“, са: производство на електрическа и/или топлинна енергия; пренос на електрическа енергия и пренос на топлинна енергия; разпределение на електрическа енергия; търговия с електрическа енергия; организиране на борсов пазар на електрическа енергия; обществена доставка на електрическа енергия; снабдяване с електрическа енергия от крайни снабдители; разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителни мрежи на железопътния транспорт; доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция.

Издадените към 31.12.2024 г. лицензии за дейностите, които подлежат на лицензиране по ЗЕ, са:

- производство на електрическа енергия – 58, в т.ч. 15 издадени през 2024 г.;
- производство на топлинна енергия – 2;
- производство на електрическа и топлинна енергия – 25, в т.ч. 1 издадена през 2024 г.;
- пренос на топлинна енергия – 14;
- пренос на електрическа енергия – 1;
- разпределение на електрическа енергия – 4;
- разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителни мрежи на железопътния транспорт – 1;
- обществена доставка на електрическа енергия – 1;
- снабдяване с електрическа енергия от крайни снабдители – 4;
- доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция – 5;
- организиране на борсов пазар на електрическа енергия – 1;
- разпределение на електрическа енергия в затворена разпределителна мрежа – 1;
- търговия с електрическа енергия – 193, в т.ч. 32 издадени за 2024 г.

През 2024 г. Комисията измени/допълни 11 лицензии за дейностите „производство на електрическа енергия“ и „производство на електрическа и топлинна енергия“, издадени на енергийните дружества, продължен е срокът на 1 лицензия за дейността „производство на електрическа и топлинна енергия“ и на 1 лицензия за дейността „пренос на топлинна енергия“, издадени на „Топлофикация-Разград“ АД.

Във връзка с искане от КЕВР на разрешение за преобразуване на лицензиант чрез вливане на друго дружество нелицензиант, със съответното решение, Комисията прекрати лицензията за дейността „производство на електрическа енергия“, издадена на „Пиринска-Бистрица Енергия“ ЕАД.

Данните са представени на графиката по-долу:

От графиката се отчита тенденция в увеличаване броя на заявленията за издаване на лицензия за търговия с електрическа енергия, което е признак за засилване и развитие на конкуренцията в сектора. За разглеждания период (2020 г. – 2024 г.) заявленията за издаване на лицензия за търговия с електрическа енергия са общо 110 бр., като за 2024 г. са 33 бр. в сравнение с 2023 г. - 28 бр., а дружествата, които са извършвали дейност, съгласно издадената им лицензия за търговия с електрическа енергия към 31.12.2024 г., са 59 бр. Сравнително ниският брой на активните търговци на електрическа енергия спрямо общо издадените лицензии за дейността е възможно да се дължи на все още съществуващия регулиран пазар. Вероятно големият интерес към получаване на лицензия за търговия с електрическа енергия от страна на дружествата е изпреварваща стъпка във връзка с промените в Закона за енергетиката, които предвиждат предстоящата либерализация на пазара на електрическа енергия за битовите потребители, както и навлизане на все повече ВЕИ производители на пазара.

През 2024 г. КЕВР разгледа общо 42 броя заявления, в т.ч. за издаване - 16 броя, за изменение и допълнение - 11 броя, за прекратяване - 1 брой, за продължаване на срока на лицензии - 1 брой и за започване осъществяването на лицензионна дейност - 13 броя, касаещи дейностите „производство на електрическа и/или топлинна енергия“ спрямо 46 броя заявления през 2023 г.

2. РЕГУЛИРАН ПАЗАР

2.1. Регулиране на цените на електрическата енергия и на мрежовите услуги

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 8 от ЗЕ КЕВР осъществява регулиране на цените в случаите, предвидени в този закон. По силата на чл. 30, ал. 1, т. 1, 6, 9, 10, 13 и 17 от ЗЕ на регулиране от Комисията подлежат цените:

- по които производителите, в рамките на определената им от Комисията разполагаемост по чл. 21, ал. 1, т. 21 от ЗЕ, продават електрическа енергия на обществения доставчик;
- по които общественият доставчик продава на крайните снабдители изкупената на основание чл. 21, ал. 1, т. 21 от ЗЕ електрическа енергия;
- по които крайните снабдители продават електрическа енергия на битови крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение;
- за достъп и/или за пренос през електропреносната мрежа;
- за достъп и/или за пренос през електроразпределителните мрежи;
- цената или компонентата от цена, чрез която всички крайни клиенти, присъединени към електроенергийната система, включително операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителните мрежи, участват в компенсиране на разходите по чл. 34 и чл. 35 от ЗЕ.

Правомощията на Комисията включват също така определянето на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия, както и на пределна стойност на разходите на оператора на електропреносната мрежа за закупуване на разполагаемост за допълнителни услуги.

В ценовите решения през периода Комисията последователно прилагаше балансиран подход, отчитащ интересите на всички участници, с цел да не се допускат резки ценови изменения. Този подход на регулатора по отношение на цените на електрическата и топлинната енергия беше от особена важност за битовите клиенти. За тяхната защита е необходимо да бъдат въведени мерки за подпомагане, които да позволят либерализацията на пазара да премине без социални сътресения.

С Решение № Ц-17 от 30.06.2024 г. КЕВР утвърди и съответно измени за периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г. регулираните цени на електрическата енергия и на мрежовите услуги, цените на електрическа енергия за регулиран пазар и цената за „задължения към обществото“. След анализ и оценка на информацията за отчетените резултати от електроенергийните предприятия по време на предходен ценови период, в т.ч. анализ и оценка на отчетеното общо финансово състояние, анализ на отчетените технически и икономически показатели, както и анализ и оценка на постигнатите показатели за качество, утвърдените крайни цени на битовите клиенти се повишиха средно с 1,77% (за клиентите на „Електрохолд Продажби“ ЕАД увеличение с 3,10%; за клиентите на „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД увеличение с 1,85%; за клиентите на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД намаление с 0,49%).

С Решение № Ц-3 от 01.01.2025 г. КЕВР измени и утвърди за периода 01.01.2025 г. – 30.06.2025 г. регулираните цени на електрическата енергия и цените на мрежовите услуги. Според чл. 31б, ал. 1, т. 1 и т. 3 от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията има право при необходимост да изменя утвърдените цени на електрическата енергия, цените за достъп и/или за пренос до/през електропреносната и/или електроразпределителните мрежи и цената и/или компонентата от цена, чрез която всички крайни клиенти, присъединени към електроенергийната система, включително операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителните мрежи, участват в компенсиране на невъзстановяемите разходи и на разходите, произтичащи от наложени задължения към обществото, по време на ценовия период, но не по-често от веднъж на календарно тримесечие. КЕВР е уведомена от енергийни дружества за настъпили по време на действащия ценови период обективни фактори, които обуславят повишаване на разходите, формиращи прилаганите от тях цени на електрическата енергия и в тази връзка утвърдените крайни цени на битовите клиенти се повишиха средно с 8,99% (за клиентите на „Електрохолд Продажби“ ЕАД увеличение с 8,92%; за клиентите на „ЕВН България

Електроснабдяване “ЕАД увеличение с 8,96%; за клиентите на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби “АД увеличение с 9,15%).

Съгласно разпоредбите на чл. 81г от ЗЕ ЕСО ЕАД разработва и внася ежегодно в Комисията за одобряване Десетгодишен план за развитие на електропреносната мрежа на Република България, който е разработен в съответствие с Раздел три от Правилата за управление на електроенергийната система, като е съобразен с изискванията на Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електричество (ЕМОПС-Е). С Решение № ДПРМ-2 от 19.09.2024 г. КЕВР одобри Десетгодишния план за развитие на преносната мрежа на Република България на ЕСО ЕАД за периода 2024 г. – 2033 г., който съдържа основната инфраструктура за пренос на електрическа енергия, която се предвижда за изграждане, разширяване, реконструкция и модернизация през следващите десет години. Годишните прогнозни стойности на всички разходи за изграждане, разширяване, реконструкция и модернизация на обектите от електропреносната мрежа и на системите за защита и управление на ЕЕС за периода на Десетгодишния план за периода 2024-2033 г. са в размер на 1 877 020 хил. лв. За периода 2024 – 2026 г. ЕСО ЕАД възнамерява да направи инвестиции в размер на 571 489 хил. лв. или 30% от общите разходи за инвестиции, посочени в Плана.

2.2. Планове за развитие на електроразпределителните мрежи

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 30а от ЗЕ Комисията контролира плановете на операторите на електроразпределителните мрежи за развитието на разпределителната мрежа и планираните инвестиции за следващите пет до десет години, с особен акцент върху основната разпределителна инфраструктура, необходима за присъединяване към мрежата на нови произвеждащи мощности и нови товари, включително точки за зареждане на електрически превозни средства, както и използването на оптимизацията на потреблението, енергийната ефективност, съоръженията за съхраняване на енергия или други ресурси, които операторите на разпределителните мрежи използват като алтернатива на разширяването на системата. В тази връзка електроразпределителните дружества са представили в КЕВР планове за развитие на мрежата, както следва:

– „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД

„Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД (ЕРМ Запад) е предоставило изисканата информация:

Основни цели на инвестиционната програма на ЕРМ Запад за периода до 2027 г. са повишаване на икономическата ефективност; сигурно и бързо локализиране на аварияте; осигуряване на качествено и надеждно електроснабдяване на абонатите при минимални експлоатационни разходи; намаляване на времето за отстраняване на аварияте и извършване на плановете ремонти на съоръженията; намаляване на технологичните разходи; осигуряване присъединяването на нови клиенти на лицензираната територия; подобряване на техническото състояние (безаварийност и безопасност) на електроразпределителната мрежа, степента на автоматизираност на процесите по пренос и разпределение на електрическа енергия, всичките съвкупно водещи до повишаване сигурността на доставките и подобряване показателите за качество на предлаганата услуга „разпределение на електрическата енергия“; подобряване на електроснабдяването чрез преразпределяне на товарите на електрическа енергия в електроразпределителната мрежа на ниво ниско напрежение; повишаване точността на измерване на средствата за търговско измерване; ограничаване на неправомерния достъп до измервателните системи и на възможностите за манипулацията

им, водещи до нерегламентирано използване на електроенергия; подобряване на качеството на доставяната електрическа енергия; подобряване качеството на обслужване и на предлаганите търговски услуги; изпълнение на енергийно ефективни иновации и опазване на околната среда; подобряване на условията на работа на персонала на дружеството и повишаване на безопасността; създаване на условия за намаляване на посегателствата върху електросъоръженията.

Дружеството посочва, че приоритетно предвижда инвестиции в намаляване на технологичните разходи на електрическата енергия и ограничаване на възможностите за неправомерното ѝ използване. За периода от 2023 г. до 2027 г. са планирани инвестиционни средства по проект за въвеждане на автоматизирано отчитане и прекъсване на клиентите на ЕРМ Запад, стартирал през 2017 г., като до този момент са инсталирани над 350 000 електромера, а в следващите 3 (три) години до 2027 г. ЕРМ Запад планира инсталиране на нови 470 000 електромера. Това ще повиши и точността на измерване, като за периода са предвидени 125 926 хил. лв. за подмяна на електромери и часовници. За периода от 2023 г. до 2027 г. са предвидени 61 000 хил. лв. за извършване на дейности по ограничаване на неправомерното ползване на електрическа енергия; подмяна на трансформатори Ср.Н/НН с изтекъл експлоатационен ресурс и с повишени загуби на електрическа енергия, като за периода от 2023 г. до 2027 г. предвидените средства са в размер на 14 000 хил. лв.; инвестиции, свързани с развитието на търсенето на електрическа енергия, съобразвени с развитието и застрояването на лицензионната територия на електроразпределителното дружество; реконструкция и модернизация на съоръжения ВН, като за периода от 2023 г. до 2027 г. за реконструкция и модернизация на подстанции 110/Ср.Н. са предвидени средства в размер на 35 750 хил. лв.; присъединяване на нови клиенти към електроразпределителната мрежа СрН и НН с обща инвестиция за планирания период е в размер на 167 950 хил. лв.; подобряване на техническото състояние на електроразпределителната мрежа и на показателите за качество на електрическа енергия чрез реконструкция и модернизация на въздушни и кабелни линии Ср.Н. – смяна на част от съществуващата комутационна апаратура Ср.Н. на отворената пръстеновидна мрежа със съвременна такава, което ще позволи при провеждането на оперативни превключвания да се реализират паралелни връзки без да се прекъсват доставките на електрическа енергия, или да се намали броят на клиентите, засегнати от оперативните превключвания; монтиране на индикатори на земни и къси съединения в определени точки на кабелната и въздушната електроразпределителна мрежа, позволяващи по-бързо да се локализируют и отделят от схемата повредени участъци от мрежата; въвеждане на дистанционно управляеми мощностни разединители, сигнализатори за указване мястото на повредата (основни елементи за управление на мрежата СрН).

Планираните средства за съоръжения Ср.Н. и дистанционно управление на мрежата в периода на Бизнес плана са 72 400 хил. лв.; съоръжения за оборудване на дейността, през следващите години ще бъдат инвестирани средства в поддръжка на сграден фонд и изпълняване на предписания за енергийна ефективност. За нуждите на ЕРМ Запад през 2025 г. ще започне изграждане на единна радиомрежа на 400 MHz, която се очаква да завърши през 2028 г., с която ще се покрие цялата територия на Западна България. Планираните средства за периода от 2023 г. до 2027 г. са в размер на 58 000 хил. лв.

В плана на ЕРМ Запад акцент е поставен върху модернизацията, дигиталната трансформация и развитие на информационните системи, подпомагащи бизнес процесите в дружеството. Целта на програмата за дигитална трансформация е: повишаване на сигурността на храненето; подобряване на качеството на съществуващите и внедряване на нови услуги за клиентите на ЕРМ Запад; увеличаване на възможностите за

присъединяване към електроразпределителната мрежа на децентрализирани възобновяеми източници на електроенергия; постигане на устойчиво развитие на компанията в условията на бързо променящата се среда и либерализиран пазар на електрическа енергия; интегриране на инфраструктурата за електрификация на автомобилния транспорт. Цел на дружеството е и да подпомогне изпълнението на националните цели за дял на ВЕИ в енергийния микс на Република България чрез изпълнение и внедряване на всички елементи от плана си за дигитализация, наречен по-долу Smart Grid Концепция. За изпълнение на тези цели ЕРМ Запад предвижда внедряване на усъвършенствана система за управление на мрежата (ADMS – Advanced Distribution Management System) с функционалности: функционалност за управление на мрежата (DMS – Distribution Management System) – анализ на режимите на работа на мрежата, оптимизация и планиране; SCADA функционалност – дистанционен контрол на мрежата и събиране на данни от устройствата, инсталирани на нея; функционалност за управление на прекъсванията (OMS – Outage Management System) – управление на прекъсванията и аварията по мрежата, планирани дейности, сигнали от клиенти, управление на екипите; функционалност за управление на потоците на енергия (EMS – Energy Management System) – анализ на потока на енергия и избиране на оптимален режим на хранване с цел минимални технически загуби и повишаване на сигурността на работа; функционалност за управление на енергията от ВЕИ (DERMS – Distribution Energy Resources Management System) – моделиране, мониторинг, прогнозиране и контрол на потоците електрическа енергия от ВЕИ.

Освен това и развитие на географската информационна система GIS, неразделна част от процеса за дигитализация и автоматизация на мрежата, и функционирането на ADMS системата; внедряване на система за управление на данните от средствата за търговско измерване (MDM – Meter Data Management System); изграждане на AMI (Advanced Metering Infrastructure), включително и Smart електромери, като дружеството цели достигане на висок процент покритие със SMART електромери - внедряване на още допълнително 1,1 млн. броя SMART електромери за клиенти и за баланс на енергията в мрежата на ЕРМ Запад ; ИТ/ОТ технологии и архитектура – основен елемент за реализация на SMART Grid концепцията; автоматизация и дигитализация на разпределителна мрежа средно напрежение (Ср.Н) - внедряване на дистанционно управляеми елементи за защита, контрол, управление, измерване и сигнализация; автоматизация и дигитализация на разпределителни подстанции 110kV/Ср.Н - внедряване на дистанционно управляеми елементи за защита, контрол, управление, измерване и сигнализация; система за управление на мрежовите активи, която проследява функционалното им състояние и жизнения им цикъл, взаимодействаща с изброените системи (Asset management); информационна сигурност SOC (Security Operation Center).

За финансово обезпечаване на Smart Grid концепцията, ЕРМ Запад кандидатства за средства от Фонда за Модернизация на Европейския съюз. Очакваното финансиране е в размер на 368 млн. лв. Самофинансирането от страна на ЕРМ Запад ще се изразява в процент от общата сума. Очакванията са самофинансирането да е в размер на 20%.

– **„Електроразпределение Юг“ ЕАД**

„Електроразпределение Юг“ ЕАД (ЕР Юг) е предоставило изисканата информация:

Основните цели на инвестиционната програма на ЕР Юг за периода до 2034 г. са върху проекти, целящи развитие на мрежата, повишаване на товарите, реконструкция на съществуващите и реализация на нови източници на хранване с цел удовлетворяване потребностите на клиентите. Дружеството планира реализация на 6 нови подстанции в гр.

Хасково, гр. Бургас, гр. Стара Загора и гр. Пловдив. С цел оптимизиране на експлоатационните и технологични разходи при разпределение на електрическата енергия, дружеството е планирало инвестиционни проекти за поетапно обновяване/реконструкция на съоръжения, част от електроразпределителна мрежа Ср.Н., функциониращи при напрежения, различни от 20 kV. Всички нови съоръжения Ср.Н. в електроразпределителната мрежа на ЕР Юг се доставят и изграждат за напрежение 20 kV. В изпълнение на изискванията на чл. 14 ал. 1 от Правила за управление на електроразпределителните мрежи дружеството планира инвестиционни проекти за поетапно подземно кабелиране на съществуващи въздушни електропроводи Ср.Н. Аналогични проекти се реализират и с цел повишаване на пропускателната способност на електропроводите за присъединяване на нови ВЕИ мощности. До 2034 г. планираните обекти за подземно кабелиране на въздушни електропроводи Ср.Н. са 37 бр. с обща дължина на новите кабелни линии 897,8 км. За периода от 2026 г. до 2034 г. ЕР Юг планира присъединяване на нови производствени мощности към електроразпределителната мрежа, както следва: 17 000 бр. ФЕЦ с обща инсталирана мощност 1 950 MW, 36 бр. БиоЕЦ с обща инсталирана мощност 18 MW, 36 бр. ВяЕЦ с обща инсталирана мощност 45 MW, 279 бр. ССЕЕ с обща инсталирана мощност 558 MW и 18 бр. КгЕЦ с обща инсталирана мощност 62,10 MW. Общо за целия период дружеството планира нови присъединявания на 17 369 бр. електропроизводствени мощности с обща инсталирана мощност 2 633,10 MW.

– „Електроразпределение Север“ АД

„Електроразпределение Север“ АД (ЕРП Север) е предоставило изисканата информация:

Основните цели на инвестиционната програма на ЕРП Север са надеждност и стабилност на електроразпределителната мрежа чрез оптимално планиране развитието на мрежата, сигурност и качество на доставяната енергия и услугите, намаляване на загубите на електроенергия и опазване на околната среда и безопасност при работа. Основни приоритети, заложи в стратегията, са реконструкции и модернизации в подстанции чрез подмяна на силови трансформатори 110 kV/Ср.Н., подмяна на прекъсвачи 110 kV, подмяна на разединители 110 kV, подмяна на измервателни трансформатори 110 kV, подмяна на кабелни линии 110 kV с хартиено-маслена изолация, подмяна на диференциални защиты на силови трансформатори 110 kV, подмяна на дистанционни защиты 110 kV, подмяна на автоматични регулатори за напрежение за трансформатори 110 kV/Ср.Н., подмяна на релейни защиты в подстанции и възлови станции. Реконструкции и модернизации в разпределителни мрежи Ср.Н., включващи насищане на мрежата с реклоузери, телеуправляеми разединители, телеуправляеми прекъсвачи, възстановяване на фундаменти на стоманорешетъчни стълбове Ср.Н., увеличаване на преносната възможност на електроразпределителната мрежа в райони с ВЕИ и др. Дружеството планира също да извърши реконструкции и модернизации в разпределителни мрежи НН чрез реконструкция на въздушни мрежи НН, изпълнени с неизолирани проводници с усукан изолиран проводник, захранване на абонати чрез малки маслонапълнени разпределителни трансформатори Ср.Н./НН, монтирани на стълб и изнасяне на системи за измерване на границата на собственост., както и да въведе система за управление на клиенти на свободен пазар и данните им за сетълмент и имплементиране на електронна платформа за единен формат за обмен на данни между търговските участници на пазара на електрическа енергия.

На база на предоставената информация може да се направи извод, че дружествата планират да инвестират основно в подобряване на сигурността на снабдяване с електрическа енергия чрез подмяна на основни съоръжения в разпределителните мрежи, както и намаляване на технологичните загуби при разпределение на електрическата енергия. В допълнение електроразпределителните дружества са включили в инвестиционните си планове и подмяна на измервателни средства, системи за управление на товарите и системи за управление на клиентите на свободния пазар.

Въпреки, че електроразпределителните дружества са предоставили информация за плановете за развитие на мрежите, се налага да бъдат предприети допълнителни мерки за пълноценно изпълнение на задълженията на КЕВР по чл. 21, ал. 1, т. 30а от ЗЕ. В тази връзка Комисията планира да издаде насоки към електроразпределителните дружества за съставяне на плановете за развитието на електроразпределителните мрежи и обвързването им с регулаторните им периоди за утвърждаване на цените за достъп и пренос до и през електроразпределителната мрежа.

2.3. Премии за електрическа енергия

2.3.1. Възобновяеми енергийни източници

Съгласно чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ) Комисията определя преференциални цени за изкупуването на електрическата енергия от възобновяеми източници, произведена от енергийни обекти, с обща инсталирана мощност до 30 kW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на присъединени към електроразпределителната мрежа сгради и върху недвижими имоти към тях в урбанизирани територии (ДВ, бр. 86 от 2023 г., в сила от 13.10.2023 г.).

В тази връзка, по силата на чл. 32, ал. 1, т. 1 от ЗЕВИ, до 30 юни 2024 г. Комисията определи преференциални цени за изкупуване на електрическата енергия, произведена от ВИ, с изключение на енергията, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 MW. Разпоредбата на чл. 32, ал. 2 от ЗЕВИ подробно посочва критериите и ценообразуващите фактори, които се отчитат при определяне на преференциалните цени при условията и по реда на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (НРЦЕЕ).

КЕВР определи преференциални цени за изкупуване на електрическата енергия, произведена от ВИ, за енергийните обекти по чл. 6, ал. 1, т. 1 от ЗЕВИ, а именно – с обща инсталирана мощност до 30 kW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на присъединени към електроразпределителната мрежа сгради и върху недвижими имоти към тях в урбанизирани територии.

На следващо място, до 30 юни 2024 г., Комисията извърши актуализация на преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от биомаса, с коефициент, който отразява изменението на стойността на ценообразуващите елементи – разходи за суровини за производство на енергия, разходи за горива за транспорт и разходи за труд и работна заплата.

По силата на §28, ал. 3 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ (обн. ДВ, бр. 9 от 2021 г.) КЕВР определи премии за електрическа енергия от ВИ, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност 500 kW и над 500 kW, като разлика между определената до влизането в сила на същия закон преференциална цена, съответно актуализираната преференциална цена на обекта, и определената за този период

прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от ВИ в зависимост от първичния енергиен източник.

През 2024 г. в сектор „Възобновяеми енергийни източници“ Комисията прие общо 1 решение за цени и премии, а именно: Решение № Ц-15 от 30.06.2024 г. на КЕВР за определяне на преференциални цени на електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници, актуализация на преференциални цени на електрическа енергия, произведена от биомаса и определяне на премии на производителите на електрическа енергия от ВИ с обща инсталирана мощност 500 kW и над 500 kW, считано от 01.07.2024 г.

През 2024 г. Комисията отново отчита засилен инвестиционен интерес към реализирането на по-мощни проекти за изграждане на ФЕЦ, включващи и батерия за съхранение, тъй като преобладаващата част от индустриалните консуматори предпочитат да инвестират в съоръжения от подобен тип, от една страна, за да намалят разходите си, като покрият нуждата от електрическа енергия на собствени обекти и/или заводи, или да реализират същата на някоя от платформите на БНЕБ ЕАД, а от друга, това дава възможност инвеститорите да възвърнат вложените инвестиционни средства в по-кратки срокове, което прави проекти от подобен тип още по-привлекателни.

През 2025 г. в сектор „Възобновяеми енергийни източници“ Комисията предстои да определи преференциални цени и премии на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, включително и след влезли в сила решения на Върховен административен съд (ВАС), да актуализира преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от биомаса, да изготви становища и експертизи по решения на КЕВР във връзка с образувани съдебни производства и да се произнесе с решения по жалби и спорове относно определените от КЕВР преференциални цени на електрическата енергия, установеното нетно специфично производство, нарушаване на договорни отношения между дружества лицензианти, в т. ч. и изпълнение на влезли в сила решения на Върховния административен съд.

2.3.2. Високоэффективно комбинирано производство

Комисията регулира цените, по които производителите продават топлинна енергия на топлопреносното предприятие и на пряко присъединени клиенти и по които топлопреносното предприятие продава топлинна енергия на клиенти по силата на чл. 30, ал. 1, т. 3 и т. 4 от ЗЕ. Съгласно чл. 33, ал. 1 от ЗЕ Комисията определя преференциални цени за продажба на електрическа енергия, произведена по високоэффективен комбиниран начин от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия по чл. 162, ал. 1 от ЗЕ, а именно за производители с обекти с обща инсталирана електрическа мощност, по-малка от 0,5 MW.

Комисията определя ежегодно премии за електрическа енергия от високоэффективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност 500 kW и над 500 kW на основание чл. 21, ал. 1, т. 8б от ЗЕ. По силата чл. 33а, ал. 2 от ЗЕ премиите се определят като разлика между преференциалните цени на производителите и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена по високоэффективен комбиниран начин. За тези производители съгласно чл. 33, ал. 2 от ЗЕ Комисията определя преференциални цени във връзка с определяне на премията.

В изпълнение на своите правомощия по ценово регулиране, през 2024 г. КЕВР извърши регулаторен преглед, чиито основни цели са свързани с установяването на фактическите технико-икономически и финансови резултати на дружествата, като

изходна предпоставка за утвърждаването на прогнозните данни за регулаторния период от 01.07.2024 г. до 30.06.2025 г. В тази връзка с Решение № Ц-16 от 30.06.2024 г., считано от 01.07.2024 г., Комисията утвърди пределни цени на топлинната енергия и определи преференциални цени и премии на електрическата енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, при прилагане на метода на ценово регулиране „норма на възвръщаемост на капитала“ на 31 дружества от сектор „Топлоенергетика“ за регулаторния период от 01.07.2024 г. до 30.06.2025 г. С това решение Комисията намали цените на топлинната енергия за битовите клиенти в цялата страна, доставяна от топлофикационните дружества, като постигна средно намаление за страната от 8,47%.

За клиентите на „Топлофикация София“ ЕАД утвърдената годишна пределна цена на топлинната енергия с топлоносител гореща вода е в размер на 128,25 лв./MWh или намалението е със 7,02%, за клиентите на „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД цената на топлинната енергия е в размер на 127,19 лв./MWh или намалението е със 7,81%, за „Топлофикация – Плевен“ АД – 90,02 лв./MWh (намалението е със 7,14%), за „Топлофикация – Бургас“ АД – 81,77 лв./MWh (намалението е с 14,11%), „Веолия Енерджи Варна“ ЕАД – 131,86 лв./MWh (намалението е с 3,74%), „Топлофикация – Враца“ ЕАД – 100,25 лв./MWh (намалението е с 11,35%), „Топлофикация-ВТ“ АД – 128,61 лв./MWh (намалението е с 2,44%), „Топлофикация-Разград“ АД – 131,08 лв./MWh (намалението е с 9,94%).

По отношение на топлофикационните дружества, използващи гориво – въглища, цените на топлинната енергия с топлоносител гореща вода са: за „Топлофикация Русе“ АД – 92,92 лв./MWh (намалението е с 11,98%), за „Топлофикация-Перник“ АД – 107,59 лв./MWh (намалението е със 7,20%), за „Топлофикация-Сливен-инж. Ангел Ангелов“ ЕАД – 93,34 лв./MWh (намалението е с 10,41%).

Видно е, че най-малко е намалението за клиентите на „Топлофикация-ВТ“ АД (-2,44% спрямо предходно утвърдената цена), а най-голямо е намалението за клиентите на „Топлофикация – Бургас“ АД (-14,11%), последвано от намалението за клиентите на „Топлофикация Русе“ АД (-11,98%).

По-долу са представени сравнителни таблици за цените на топлинната енергия и преференциалните цени на електрическата енергия, произведена по комбиниран начин от топлофикационните дружества, които са утвърдени от Комисията за регулаторните периоди от 01.07.2023 г. до 30.06.2024 г и 01.07.2024 г. до 30.06.2025 г.

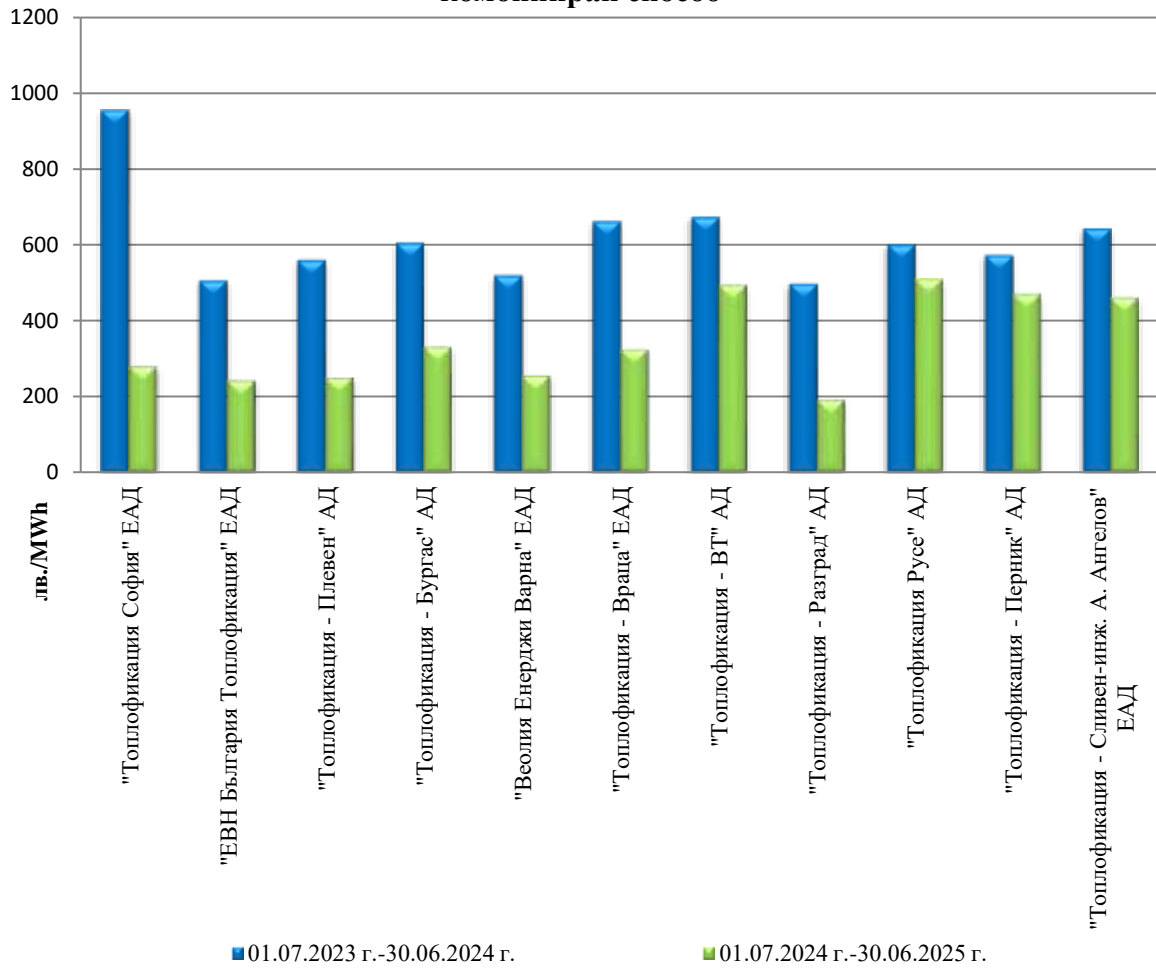
№	Наименование на дружеството	Преф. цена на електроенергия, утвърдена с Решение № Ц-12 от 30.06.2023 г.	Преф. цена на електроенергия, утвърдена с Решение № Ц-16 от 30.06.2024 г.	Изменение %
		лв./MWh	лв./MWh	%
1	„ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД	955,92	278,69	-70,85
2	„ЕВН БЪЛГАРИЯ ТОПЛОФИКАЦИЯ“ ЕАД	506,12	241,35	-52,31
3	„ТОПЛОФИКАЦИЯ - ПЛЕВЕН“ АД	560,24	248,78	-55,59
4	„ТОПЛОФИКАЦИЯ - БУРГАС“ АД	605,38	329,99	-45,49
5	„ВЕОЛИЯ ЕНЕРДЖИ ВАРНА“ ЕАД	519,2	254,29	-51,02
6	„ТОПЛОФИКАЦИЯ-ВРАЦА“ ЕАД	662,18	322,94	-51,23
7	„ТОПЛОФИКАЦИЯ - ВТ“ АД	672,72	493,17	-26,69

№	Наименование на дружеството	Преф. цена на електроенергия, утвърдена с Решение № Ц-12 от 30.06.2023 г.	Преф. цена на електроенергия, утвърдена с Решение № Ц-16 от 30.06.2024 г.	Изменение %
		лв./MWh	лв./MWh	%
8	„ТОПЛОФИКАЦИЯ РУСЕ“ АД	601,19	508,92	-15,35
9	„ТОПЛОФИКАЦИЯ-ПЕРНИК“ АД	572,25	469,11	-18,02
10	„Топлофикация Сливен-инж. Ангел Ангелов“ ЕАД	643,37	460,45	-28,43
11	„ТОПЛОФИКАЦИЯ-РАЗГРАД“ АД	497,05	191,00	-61,57

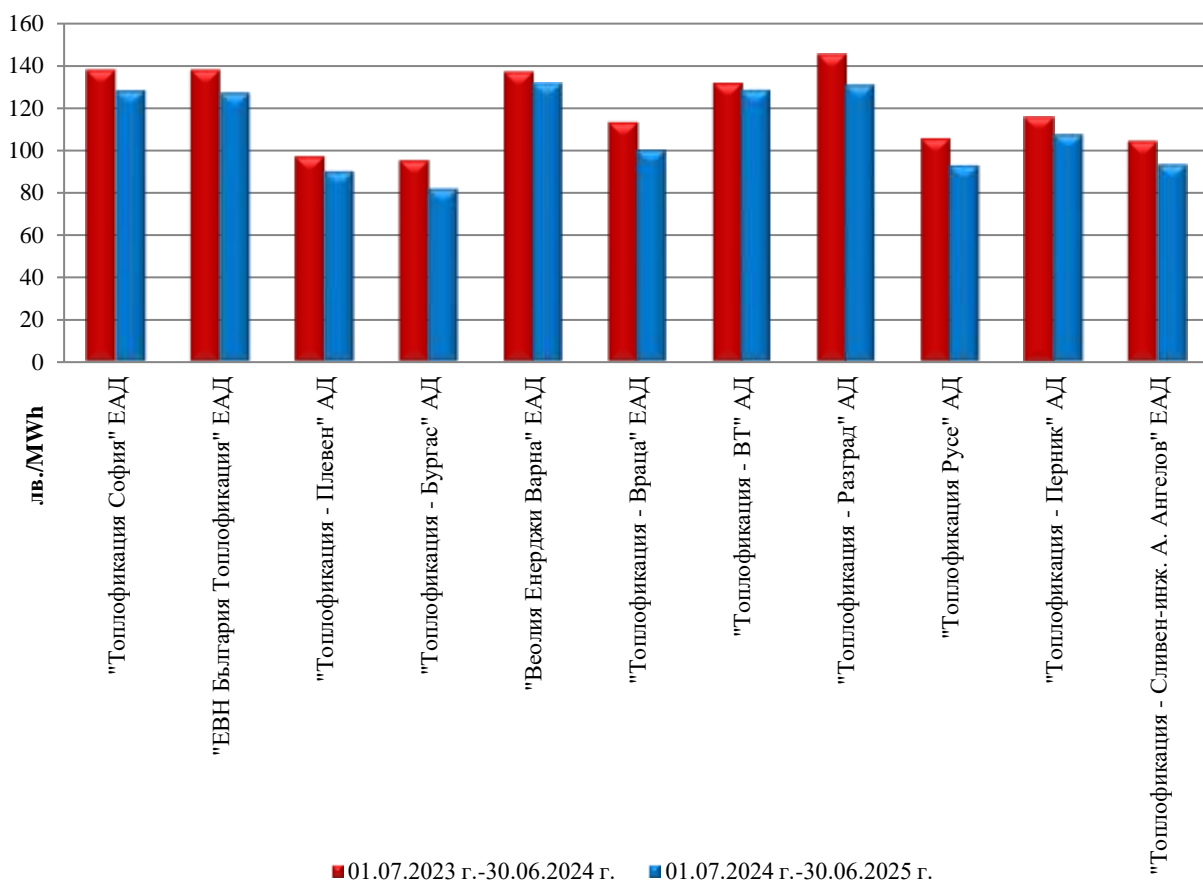
№	Наименование на дружеството	Цена на топл. енергия, утвърдена с Решение № Ц-12 от 30.06.2023 г.	Цена на топл. енергия, утвърдена с Решение № Ц-16 от 30.06.2024 г.	Изменение %
		лв./MWh	лв./MWh	%
1	„ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД	137,93	128,25	-7,02
2	„ЕВН БЪЛГАРИЯ ТОПЛОФИКАЦИЯ“ ЕАД	137,96	127,19	-7,81
3	„ТОПЛОФИКАЦИЯ - ПЛЕВЕН“ АД	96,94	90,02	-7,14
4	„ТОПЛОФИКАЦИЯ - БУРГАС“ АД	95,20	81,77	-14,11
5	„ВЕОЛИЯ ЕНЕРДЖИ ВАРНА“ ЕАД	136,99	131,86	-3,74
6	„ТОПЛОФИКАЦИЯ-ВРАЦА“ ЕАД	113,08	100,25	-11,35
7	„ТОПЛОФИКАЦИЯ - ВТ“ АД	131,82	128,61	-2,44
8	„ТОПЛОФИКАЦИЯ РУСЕ“ АД	105,57	92,92	-11,98
9	„ТОПЛОФИКАЦИЯ-ПЕРНИК“ АД	115,94	107,59	-7,20
10	„Топлофикация-Сливен-инж. Ангел Ангелов“ ЕАД	104,19	93,34	-10,41
11	„ТОПЛОФИКАЦИЯ-РАЗГРАД“ АД	145,54	131,08	-9,94

Данните от горните таблици за цените на топлинната енергия с топлоносител гореща вода и електрическата енергия, произведена по комбиниран начин от топлофикационните дружества, са представени графично по-долу чрез сравнителни диаграми.

**Сравнителна диаграма на преференциалните цени на
електрическата енергия, произведена по високоефективен
комбиниран способ**

**Сравнителна диаграма на цените на топлинната енергия с
топлоносител гореща вода**

От сравнителните таблици и диаграми се вижда, че утвърдените от Комисията за регулаторния период от 01.07.2024 г. до 30.06.2025 г. цени на топлинната енергия за битовите клиенти в цялата страна са по-ниски спрямо предходния регулаторен период, като е постигнато средно намаление за цялата страна от 8,47%. По отношение на преференциалните цени на електрическата енергия, произведена по високоефективен комбиниран способ от посочените в таблицата по-горе топлофикационни дружества, може да се посочи, че е постигнато съществено намаление спрямо предходно утвърдените, като средното за тези дружества е - 43,32%. Намалението на цените на енергията се дължи основно на понижаване на прогнозната пазарна цена на природния газ с 20%, от 88,12 лв./MWh за ценови период от 01.07.2023 г. до 30.06.2024 г. на 70,40 лв./MWh за ценови период от 01.07.2024 г. до 30.06.2025 г.

През 2025 г. в сектор „Топлоенергетика“ Комисията ще извърши анализ на технологичното обновяване на системите за производство и пренос на топлинната енергия, извършваната рехабилитация на енергийните съоръжения, с оглед справяне с предизвикателствата на новите изисквания и цели на европейското законодателство за сектора.

През 2024 г. Комисията прие 7 решения, в изпълнение на влезли в сила решения на Върховния административен съд, като утвърди за отминали ценови периоди пределни цени на топлинната енергия и определи преференциални цени и премии за електрическа енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин от централи с комбинирано

производство на електрическа и топлинна енергия, при прилагане на метода на ценово регулиране „норма на възвръщаемост на капитала“, на следните дружества, както следва:

1. Решение № Ц-6 от 03.04.2024 г. – „Топлофикация-ВТ“ АД, за периода от 01.07.2020 г. до 30.06.2021 г.;

2. Решение № Ц-7 от 03.04.2024 г. – „Топлофикация-Сливен-инж. Ангел Ангелов“ ЕАД, за периода от 01.07.2020 г. до 30.06.2021 г.;

3. Решение № Ц-8 от 03.04.2024 г. – „Топлофикация-Габрово“ ЕАД, за периода от 01.07.2020 г. до 30.06.2021 г.;

4. Решение № Ц-9 от 03.04.2024 г. – „БРИКЕЛ“ ЕАД, за периода от 01.07.2020 г. до 30.06.2021 г.;

5. Решение № Ц-24 от 26.09.2024 г. – „Топлофикация-Разград“ АД, за периода от 01.07.2023 г. до 30.06.2024 г.;

6. Решение № Ц-25 от 26.09.2024 г. – „Оранжерии Гимел“ АД, ТЕЦ Оранжерия 200 дка, за периода от 01.07.2023 г. до 30.06.2024 г.;

7. Решение № Ц-26 от 26.09.2024 г. – „Оранжерии Гимел“ АД, ТЕЦ Оранжерия 500 дка, за периода от 01.07.2023 г. до 30.06.2024 г.

Във връзка с подадени от „Топлофикация Русе“ АД и „Топлофикация – Плевен“ АД заявления за изменение на утвърдените с решение № Ц-12 от 30.06.2023 г. цени Комисията проведе съответните процедури. На основание чл. 21, ал. 1, т. 8 и т. 8б, чл. 30, ал. 1, т. 4, чл. 31а, ал. 2, чл. 33, чл. 33а, чл. 36а, ал. 2 от ЗЕ, чл. 2, т. 2, чл. 3, ал. 2, т. 1 и чл. 32, ал. 1 от НРЦТЕ, чл. 3, ал. 2, т. 1, чл. 38, ал. 3 и чл. 49, ал. 1 от НРЦЕЕ и Указания-НВ, Комисията прие Решение № Ц-12 от 31.05.2024 г. и Решение № Ц-13 от 31.05.2024 г., с които измени пределните цени на топлинната енергия и на преференциалната цена и премия за електрическа енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин съответно на „Топлофикация Русе“ АД и на „Топлофикация – Плевен“ АД, считано от 01.06.2024 г.

През 2024 г. при утвърждаването на цените на топлинната и електрическата енергия и премиите, Комисията спази разпоредбите на ЗЕ и подзаконовите нормативни изисквания по неговото прилагане, както и принципите, заложи в ЗЕ, за осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и техните клиенти, осигуряване на равнопоставеност между отделните категории предприятия и потребители и създаване на стимули за ефективна производствена дейност.

С решенията на Комисията за ценово регулиране се постигат и целите, заложи в ЗЕ, за качествено и сигурно задоволяване нуждите на клиентите от електрическа и топлинна енергия; енергийно развитие и енергийна сигурност на страната при ефективно използване на енергията и енергийните ресурси и създаване и развитие на конкурентен и финансово стабилен енергиен пазар.

Съгласно разпоредбата на чл. 49, ал. 2, т. 3 и ал. 3 от НЛДЕ бизнес планът е неразделна част от издадената лицензия и периодично се актуализира, без това да се счита за изменение на лицензията. Всеки следващ бизнес план дружествата лицензианти представят за одобряване от Комисията не по-късно от 3 месеца преди изтичането на срока на предходния бизнес план, като актуализирането на бизнес плана в рамките на срока на действие на одобрения бизнес план се извършва с решение на Комисията по заявление на лицензианта съгласно чл. 13, ал. 8 и ал. 9 от НЛДЕ.

В изпълнение на посочените разпоредби дружествата, чиито одобрени бизнес планове са изтекли през 2024 г. или се е наложила актуализация, са подали заявления за одобряване на бизнес планове за нов период или за актуализиране на бизнес плана в рамките на срока на действие на одобрения бизнес план. След преценка на параметрите, заложи от заявителите в предложените бизнес планове, която показва, че те ще осигурят необходимите материални и финансови ресурси за изпълнение на

лицензионните задължения във връзка с дейностите „производство на електрическа енергия“; „производство на топлинна енергия“; „производство на електрическа и топлинна енергия“ и „пренос на топлинна енергия“, Комисията одобри през 2024 г. следните бизнес планове:

Одобрени първи бизнес планове през 2024 г: (чл. 13, ал. 7 от НЛДЕ)

№	Дружество	Период	Решение № от ...
1	„Р-Инженеринг“ ЕООД	2024 – 2028 г.	№ БП-1 от 04.01.2024 г.
2	„Абакус Интернешънъл“ ЕООД	2024 – 2028 г.	№ БП-3 от 25.01.2024 г.
3	„БЕЛОЗЕМ СОЛАР ПАРК 2“ ООД	2024 – 2028 г.	№ БП-5 от 31.01.2024 г.
4	„Карлово Солар БГ“ ЕООД	2024 – 2028 г.	№ БП-6 от 08.02.2024 г.
5	„Юнайтед Груп Солар БГ“ ЕООД	2024 – 2028 г.	№ БП-7 от 22.02.2024 г.
6	„ПАРК РАМАНУША“ ЕООД	2024 – 2028 г.	№ БП-8 от 22.02.2024 г.
7	„ТАУН ЪП 8“ ООД	2024 – 2028 г.	№ БП-9 от 22.02.2024 г.
8	„Солар електрицити къмпани“ ЕООД	2024 – 2028 г.	№ БП-10 от 20.03.2024 г.
9	„КонтурГлобал Марица Солар“ ЕАД	2024 – 2028 г.	№ БП-16 от 10.07.2024 г.
10	„ПВ Планте“ ЕООД	2024 – 2028 г.	№ БП-20 от 02.10.2024 г.
11	„ТЕНЕВО СОЛАР ТЕХНОЛОДЖИС“ ЕАД	2024 – 2028 г.	№ БП-21 от 24.10.2024 г.
12	„СОЛАР ПАРК ТРАКИЯ“ АД	2024 – 2028 г.	№ БП-24 от 07.11.2024 г.
13	„Сън БС“ АД	2025 – 2029 г.	№ БП-41 от 12.12.2024 г.
14	„ТОП ЕНЕРДЖИ СОЛЮШЪНС“ ООД	2024 – 2028 г.	№ БП-44 от 19.12.2024 г.
15	„Каолиново Солар“ ЕООД	2024 – 2028 г.	№ БП-45 от 19.12.2024 г.

Одобрени последващи бизнес планове през 2024 г (чл. 13, ал. 8 от НЛДЕ)

№	Дружество	Период	Решение № от ...
1	„ЕНЕРГО-ПРО БЪЛГАРИЯ“ ЕАД	2024 – 2028 г.	БП-12 от 04.04.2024 г.
2	„Топлофикация-Разград“ АД	01.04.2025 – 31.03.2026 г.	БП-19 от 18.09.2024 г.
3	„Топлофикация-Враца“ ЕАД	2025 – 2029 г.	БП-22 от 31.10.2024 г.
4	„ТЕЦ Горна Оряховица“ ЕАД	2025 – 2029 г.	БП-23 от 31.10.2024 г.
5	„Топлофикация София“ ЕАД	2025 – 2029 г.	БП-25 от 13.11.2024 г.
6	„БРИКЕЛ“ ЕАД	2025 – 2029 г.	БП-26 от 13.11.2024 г.
7	„Топлофикация-Бургас“ АД	2025 – 2029 г.	БП-27 от 13.11.2024 г.
8	„Топлофикация-ВТ“ АД	2025 – 2029 г.	БП-28 от 20.11.2024 г.
9	„Топлофикация Русе“ АД	2025 – 2029 г.	БП-29 от 20.11.2024 г.
10	„Топлофикация – Плевен“ АД	2025 – 2029 г.	БП-29 от 20.11.2024 г.
11	„Веолия Енерджи Варна“ ЕАД	2025 – 2029 г.	БП-36 от 04.12.2024 г.
12	„Топлофикация-Перник“ АД	2025 – 2029 г.	БП-37 от 04.12.2024 г.
13	„ТЕЦ-Бобов Дол“ АД	2025 – 2029 г.	БП-42 от 12.12.2024 г.
14	„Топлофикация – Сливен-инж. Ангел Ангелов“ ЕАД	2025 – 2029 г.	БП-46 от 19.12.2024 г.
15	„АЕЦ Козлодуй“ ЕАД	2025 – 2029 г.	БП-47 от 27.12.2024 г.

Одобрени **актуализирани** бизнес планове през 2024 г. (чл. 13, ал. 9 от НЛДЕ)

№	Дружество	Период	Решение № от ...
1	„БЕЛОЗЕМ СОЛАР ПАРК 2“ ООД	2024 – 2028 г.	№ БП-13 от 05.06.2024 г.
2	„Ценово Солар Планта“ ООД	2024 – 2027 г.	№ БП-15 от 10.07.2024 г.
3	„Юнайтед Груп Солар БГ“ ЕООД	2024 – 2028 г.	№ БП-18 от 15.08.2024 г.

Изпълнението на параметрите, заложи в инвестиционната и производствената програма в одобрените бизнес планове, ще доведе до по-малко аварии по изградената топлопреносна мрежа от дружествата, което ще създаде условия за по-добро оползотворяване на топлинната енергия и с по-малко загуби по мрежата, както за производствения сектор, така и за битовите клиенти. Това, от своя страна, ще способства за положителни промени в производствения, обществено-административния и битовия сектор. Развитието на дейността на електроенергийните и топлоенергийните дружества и повишаване на качеството на снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия, електрическа и топлинна енергия и пренос на топлинна енергия ще окаже социално-икономическо влияние върху населението чрез подобряване на качеството и културата на бита и намаляване замърсяването на околната среда; използването на природен газ и биомаса като алтернативни горива цели постигане на висок икономически ефект в стопанския сектор в резултат на газификацията на средни и малки фирми, семейни предприятия и малки цехове, оранжерии и ферми; нарастване на инвестиционния интерес на български и чужди компании и увеличаване на заетостта в резултат на разкриване на нови работни места.

През 2025 г. в сектор „Топлоенергетика“ предстои Комисията да:

- извърши регулаторен преглед на дружествата в сектора;
- изготви становища и експертизи по ценови решения на КЕВР във връзка с образувани съдебни производства;
- определи лицензионните такси, дължими от лицензиантите за съответните дейности в сектор „Топлоенергетика“ и сектор ВЕИ.

2.3.3. Електронни сертификати за произход на електрическата енергия

На основание чл. 21, ал. 1, т. 18 от ЗЕ Комисията издава, прехвърля и отменя месечни сертификати на производителите на електрическа енергия за произхода на стоката електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство (ВЕКП) на електрическа и топлинна енергия. Условието и редът за издаване, прехвърляне и отмяна на сертификатите за произход на електрическата енергия от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, както и признаването на сертификатите за произход, издадени от компетентните органи в другите държави – членки на Европейския съюз са уредени в Наредба № 7 от 19.07.2017 г. за издаване, прехвърляне и отмяна на сертификати за произход на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, издадена от КЕВР. Съгласно чл. 162 б от ЗЕ начинът за определяне на количеството електрическа енергия, произведена от комбинирано производство в зависимост от вида на технологичния цикъл, изискванията към техническите средства за измерване и регистриране на електрическата енергия от комбинирано производство и критериите за определяне на комбинираното производство като високоефективно, се определят с Наредба № РД-16-267 от 19.03.2008 г. за определяне на количеството електрическа енергия, произведена от комбинирано производство на топлинна и

електрическа енергия, издадена от министъра на енергетиката.

Съгласно чл. 163б, ал. 1 от ЗЕ сертификатът за произход е **електронен документ (е-СП)**, който се издава за 1 MWh електрическа енергия на производител за нетното производство на електрическа енергия, измерено на изхода на централата и подадено към съответната електрическа мрежа, при спазване на изискванията за точност, надеждност и невъзможност за подправяне. Следва да се има предвид, че има случаи, при които броят на издадените е-СП се различава от броя на прехвърлените поради разминаване с определените квоти на съответното дружество за ценовия период. За всяка единица произведена електрическа енергия от ВЕКП на електрическа и топлинна енергия може да бъде издаден само един е-СП, който е със срок на валидност 12 месеца от производството на съответната единица енергия и се използва от производителя за доказване на това, че електрическата енергия, произведена по комбиниран начин на електрическа и топлинна енергия, е изпълнила нормативните критерии за високоефективна електрическа енергия.

Съгласно чл. 163б, ал. 5 от ЗЕ за изкупената електрическа енергия по чл. 162 производителите заявяват издаване на месечни сертификати за произход и ги прехвърлят на крайните снабдителите, а съгласно ал. 6 за произведената електрическа енергия по чл. 162а производителите заявяват издаване на месечни сертификати за произход и ги прехвърлят на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (ФСЕС).

В изпълнение на чл. 21, ал. 1, т. 18 от ЗЕ през 2024 г. Комисията прие 12 решения относно издаване и прехвърляне на е-СП. В следващата таблица са посочени издадените решения от Комисията, периодът на сертифициране и броят на централите с високоефективно комбинирано производство (ВЕКП), за които са подадени заявления за е-СП и същите са отразени в съответното решение на КЕВР.

Решение №/дата	Период на сертифициране	Брой централи с ВЕКП с издадени и прехвърлени е-СП
С-1 от 18.01.2024 г.	от 1.12.2023 г. до 31.12.2023 г.	26
С-2 от 19.02.2024 г.	от 1.01.2024 г. до 31.01.2024 г.	27
С-3 от 20.03.2024 г.	от 1.02.2024 г. до 29.02.2024 г.	26
С-4 от 18.04.2024 г.	от 1.03.2024 г. до 31.03.2024 г.	26
С-5 от 20.05.2024 г.	от 1.04.2024 г. до 30.04.2024 г.	26
С-6 от 20.06.2024 г.	от 1.05.2024 г. до 31.05.2024 г.	24
С-7 от 18.07.2024 г.	от 1.06.2024 г. до 30.06.2024 г.	22
С-8 от 20.08.2024 г.	от 1.07.2024 г. до 31.07.2024 г.	23
С-9 от 19.09.2024 г.	от 1.08.2024 г. до 31.08.2024 г.	20
С-10 от 17.10.2024 г.	от 1.09.2024 г. до 30.09.2024 г.	23
С-11 от 20.11.2024 г.	от 1.10.2024 г. до 31.10.2024 г.	25
С-12 от 19.12.2024 г.	от 1.11.2024 г. до 30.11.2024 г.	26

През 2024 г. КЕВР издаде на дружествата и/или централите **месечни сертификати** за произход относно цялото произведено количество електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство (ВЕКП) на електрическа и топлинна енергия. Относно произведената електрическа енергия от ВЕКП **през 2024 г. са издадени** на централите с ВЕКП общо 2 672 616 бр. е-СП (отговарящи на 2 672 616 MWh), като това е със 198 465 бр. (или 198 465 MWh) повече спрямо 2023 г.

Дружествата са разделени на две групи: първата, с инсталирана електрическа мощност по-малка от 500 kW; втората, с инсталирана електрическа мощност 500 kW и над 500 kW. При първата група централи крайните снабдителите (КС) изкупуват задължително цялото количество електрическа енергия от ВЕКП, които са присъединени към тях, и за което количество Комисията издаде съответстващия брой е-СП, като те се

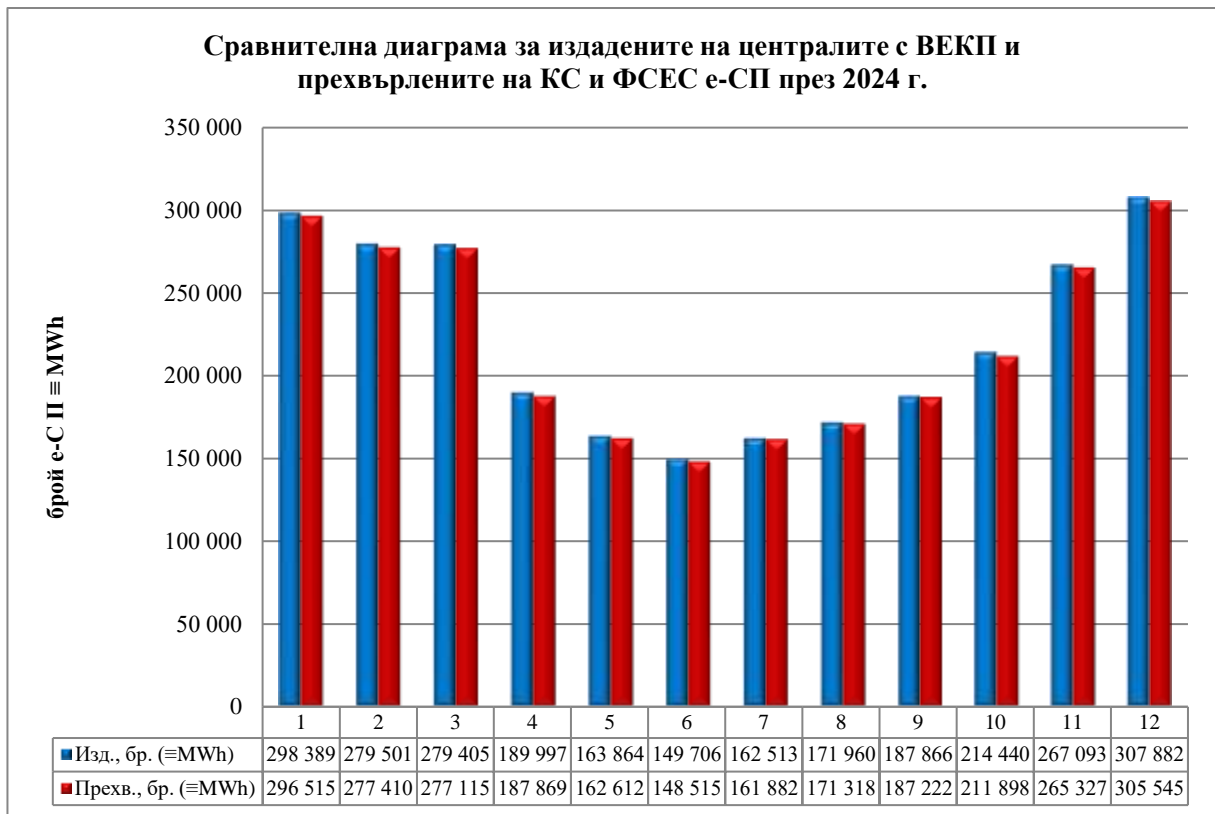
прехвърлят на купувачите на електрическата енергия – КС. При втората група централи се използва методът на компенсиране с премия от ФСЕС за цялото количество електрическа енергия от ВКП, за което са издадени е-СП, които производителите прехвърлят на ФСЕС.

През 2024 г. са прехвърлени на КС и ФСЕС общо 2 653 228 бр. е-СП (равняващи се на 2 653 228 MWh високоефективна електрическа енергия), които имат пряко отношение към цената на електрическата енергия на регулирания пазар. Следва да се има предвид, че 15 746 бр. издадени е-СП са прехвърлени на „ТОПЛОФИКАЦИЯ СОФИЯ“ ЕАД и дружеството не получава компенсация от ФСЕС поради обстоятелството, че електрическата енергия е за „собствено потребление“ по смисъла на чл. 119, ал. 1, т. 1 от ЗЕ (за захранване на собствени абонатни и помпени станции). Поради тази причина те не са включени в следващите данни относно прехвърлените сертификати.

Броят на издадените е-СП на централите с ВЕКП на топлинна и електрическа енергия и броят на прехвърлените е-СП на КС и ФСЕС са представени в таблицата по-долу:

2024 г.	Издадени е-СП на централите с ВЕКП	Прехвърлени е-СП на КС и ФСЕС
	Брой (≡MWh)	Брой (≡MWh)
Януари	298 389	296 515
Февруари	279 501	277 410
Март	279 405	277 115
Април	189 997	187 869
Май	163 864	162 612
Юни	149 706	148 515
Юли	162 513	161 882
Август	171 960	171 318
Септември	187 866	187 222
Октомври	214 440	211 898
Ноември	267 093	265 327
Декември	307 882	305 545
ОБЩО:	2 672 616	2 653 228

Данните за броя на издадените на централите с високоефективно комбинирано производство (ВЕКП) и прехвърлени на КС и ФСЕС е-СП през 2024 г. са изобразени графично чрез показаната по-долу сравнителна диаграма.

От сравнителната диаграма за издадените и прехвърлените е-СП през 2024 г., представена по-горе е видно, че в края на пролетния сезон (м. април), както и през следващите летни месеци се наблюдава спад в производството на електрическа енергия от ВЕКП, което се дължи на по-ниско потребление на топлинна енергия, както и поради спирането на топлоподаването от големите топлофикационни централи за отопление в края на м. март. Покачването на производството на електрическа енергия от ВЕКП настъпва през есенно-зимния период, когато стартира отоплителният сезон, при който се увеличава потреблението на топлинна енергия за отопление от клиентите на топлофикационните дружества. Тази диаграма е показателна и за това, че през топлите месеци от топлофикациите почти няма предлагане на топлинна енергия за кондициониране в сградите.

От диаграмата се визуализира, че топлофикационните дружества следят твърде точно определените им количества (квотите), определени с решението на Комисията.

През 2024 г. Комисията не прие решения за отмяна на месечни е-СП.

На основание чл. 25, ал. 1, т. 2 от ЗЕ КЕВР води публичен регистър за сертификатите за произход на електрическата енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, публикуван на интернет страницата на КЕВР в меню „Регистри“. Поддържаният от КЕВР регистър е в съответствие с изискванията на чл. 52а от Закона за електронното управление. Вписванията в него се извършват от длъжностни лица, определени от председателя на КЕВР, въз основа на данните, съдържащи се в актовете, издадени от Комисията, или в други документи, представени пред Комисията или служебно събрани от нея. Също така, за допълнителна информация по отношение на издадените и прехвърлените е-СП през 2024 г., на интернет страницата на КЕВР в меню „Регистри“ е публикувана и *Подробна справка за издадените и прехвърлени електронни сертификати през 2024 година.*

2.4. Общи условия и правила за работа с потребители на енергийни услуги

Общи условия на договорите за снабдяване с електрическа енергия от доставчик от последна инстанция на „ЧЕЗ Електро България“ АД (с ново наименование „Електрохолд Продажби“ ЕАД)

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „ЧЕЗ Електро България“ АД (с ново наименование „Електрохолд Продажби“ ЕАД) проект на „Общи условия на договорите за снабдяване с електрическа енергия от ДПИ на „ЧЕЗ Електро България“ АД“ и проект на „Правила за работа с потребители на енергийни услуги на Доставчика от последна инстанция „ЧЕЗ Електро България“ АД“, след проведено открито заседание и приемане на коригирани проекти, в изпълнение на чл. 148, ал. 2 от Закона за защита на потребителите (ЗЗП), с писмо от 20.06.2023 г., същите бяха изпратени на Комисия за защита на потребителите (КЗП) за становище относно наличие на неравноправни клаузи. През м. декември 2023 г. КЗП е информирала, че в съдържанието на проекта на Правила не е установила наличие на неравноправни клаузи по смисъла на чл. 143 от ЗЗП, а в проекта на ОУ е констатирала неравноправни такива.

Изготвен и приет е доклад от м. февруари 2024 г. С Решение № ОУ-1 от 29.02.2024 г. на КЕВР на дружеството бяха дадени задължителни указания и е определен срок за тяхното изпълнение.

С писмо от м. март 2024 г. „Електрохолд Продажби“ ЕАД е предоставило на Комисията коригирани проекти на ОУ и Правила. Изготвен и приет е доклад от м. юли 2024 г. за одобряване на Общи условия и Правила. С Решение № ОУ-7 от 25.07.2024 г. на КЕВР бяха одобрени „Общи условия на договорите за снабдяване с електрическа енергия от доставчик от последна инстанция“ и „Правила за работа с потребители на енергийни услуги на доставчика от последна инстанция „Електрохолд Продажби“ ЕАД“.

Общи условия на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД за доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД проект на „Общи условия на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД за доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция“ и проект на „Правила за работа с потребители на енергийни услуги на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД, в качеството му на доставчик от последна инстанция“, след проведено открито заседание, Комисията постанови Решение № ОУ-1 от 16.02.2023 г., с което бяха дадени задължителни указания. В изпълнение на чл. 148, ал. 2 от ЗЗП, коригираните проекти на Общи условия и Правила бяха изпратени на КЗП за становище относно наличие на неравноправни клаузи. КЗП информира, че такива не са констатирани.

Изготвен и приет е доклад от м. февруари 2024 г. С Решение № ОУ-2 от 29.02.2024 г. на КЕВР на дружеството бяха дадени задължителни указания и е определен срок за тяхното изпълнение.

С писмо от м. март 2024 г. „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД е предоставило на Комисията коригирани проекти на ОУ и Правила. Изготвен и приет е доклад от м. юли 2024 г. за одобряване на Общи условия и Правила. С Решение № ОУ-5 от 25.07.2024 г. на КЕВР бяха одобрени „Общи условия на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД за доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция“ и „Правила за работа с потребители на енергийни услуги на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД, в качеството му на доставчик от последна инстанция“.

Общи условия за продажба на електрическа енергия при условията на доставка от последна инстанция на „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД проект на „Общи условия за продажба на електрическа енергия при условията на доставка от последна инстанция на „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД“ и проект на „Правила за работа с клиентите и потребители на енергийни услуги“ след проведено открито заседание с Решение № ОУ-17 от 16.11.2023 г. на дружеството бяха дадени задължителни указания. В изпълнение на чл. 148, ал. 2 от ЗЗП, с писмо от 14.12.2023 г., коригираните проекти на Общи условия и Правила бяха изпратени на КЗП за становище относно наличие на неравноправни клаузи.

С писмо, постъпило в Комисията през м. април 2024 г., КЗП е информирала, че при извършения анализ за наличие на неравноправни клаузи в проектите на ОУ и на Правила са констатирани неравноправни клаузи в чл. 12, ал. 3, чл. 13, ал. 2 и ал. 3, чл. 17, чл. 21, ал. 2 и чл. 23, ал. 3 от проекта на ОУ. Изготвен и приет е доклад от м. май 2024 г. С Решение № ОУ-4 от 23.05.2024 г. на КЕВР на дружеството бяха дадени задължителни указания и е определен срок за тяхното изпълнение.

С писмо от м. юни 2024 г. „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД е предоставило на Комисията коригирани проекти на ОУ и Правила. Изготвен и приет е доклад от м. юли 2024 г. за одобряване на Общи условия и Правила. С Решение № ОУ-6 от 25.07.2024 г. на КЕВР бяха одобрени „Общи условия за продажба на електрическа енергия при условията на доставка от последна инстанция на „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД“ и „Правила за работа с потребители на енергийни услуги на „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД, в качеството му на доставчик от последна инстанция“.

Общи условия за достъп на производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници до затворена електроразпределителна мрежа на „Балкан“ АД

В изпълнение на процедурата по одобряване на представен от „Балкан“ АД проект на „Общи условия за достъп на производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници до затворена електроразпределителна мрежа на „Балкан“ АД“ през м. октомври 2023 г. беше издадена заповед на председателя на КЕВР за преглед на проекта за съответствието му с разпоредбите на ЗЕ, Закона за енергията от възобновяеми източници и Наредба № 3.

Беше изготвен междинен доклад с предложение за насрочване на открито заседание. През м. август 2024 г. в сградата на КЕВР беше проведено открито заседание за разглеждане на подадения от „Балкан“ АД проект на ОУ, в което участваха представители на заявителя. След проведеното открито заседание с писмо „Балкан“ АД е представило актуализирани ОУ и Протокол от проведено заседание на Съвета на директорите за приемане на актуализираните ОУ. Изготвен и приет е доклад от м. септември 2024 г. за одобряване на Общи условия. С Решение № ОУ-12 от 18.09.2024 г. на КЕВР бяха одобрени „Общи условия за достъп на производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници до затворена електроразпределителна мрежа на „БАЛКАН“ АД“.

Общи условия за достъп и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение Златни пясъци“ АД

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „Електроразпределение Златни пясъци“ АД проект на „Общи условия за достъп и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение Златни пясъци“ АД“ и проект на „Правила за работа с потребители“ през м. февруари 2024 г. беше издадена заповед на председателя на КЕВР за

преглед на проектите за съответствието им с разпоредбите на ЗЕ и Наредба № 3.

Беше изготвен междинен доклад с предложение за насрочване на открито заседание. През м. април 2024 г. в сградата на КЕВР беше проведено открито заседание за разглеждане на подадените от „Електроразпределение Златни пясъци“ АД проекти на ОУ и на Правила, в което участваха представители на заявителя. След проведеното открито заседание с писмо „Електроразпределение Златни пясъци“ АД е представило коригирани проекти на ОУ и на Правила. Беше изготвен и приет междинен доклад. С Решение № ОУ-3 от 15.05.2024 г. на дружеството бяха дадени задължителни указания и е определен срок, в който дружеството следва да изпълни задължителните указания да преномерираща и да съобрази препратките в проектите на Общи условия за достъп и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение Златни пясъци“ АД и на Правила за работа с потребители и клиенти на енергийни услуги на „Електроразпределение Златни пясъци“ АД и да представи в КЕВР коригирани проекти на ОУ и на Правила с оглед продължаване на административното производство, образувано по подаденото заявление. През м. май 2024 г. същите са предоставени коригирани и през м. юни 2024 г. е изготвен междинен доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 9 от Протокол № 175 от 20.06.2024 г. В изпълнение на чл. 148, ал. 2 от ЗЗП, с писмо от м. юни 2024 г., коригираните проекти на Общи условия и Правила бяха изпратени на КЗП за становище относно наличие на неравноправни клаузи.

Работата по процедурата по одобряване на Общите условия и Правилата продължава за финализирането ѝ с решение на Комисията.

Общи условия на договорите за продажба на електрическа енергия на „ЕСП Златни пясъци“ ООД

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „ЕСП Златни пясъци“ ООД проект на „Общи условия на договорите за продажба на електрическа енергия на „ЕСП Златни пясъци“ ООД“ и проект на „Правила за работа с потребители на енергийни услуги на „ЕСП Златни пясъци“ ООД“ през м. февруари 2024 г. беше издадена заповед на председателя на КЕВР за преглед на проектите за съответствието им с разпоредбите на ЗЕ и Наредба № 3.

Беше изготвен междинен доклад с предложение за насрочване на открито заседание. През м. август 2024 г. в сградата на КЕВР беше проведено открито заседание за разглеждане на подадените от „ЕСП Златни пясъци“ ООД проекти на ОУ и на Правила, в което са участвали представители на заявителя. След проведеното открито заседание с писма „ЕСП Златни пясъци“ ООД е представило коригирани проекти на ОУ и на Правила и редактирани коригирани проекти на ОУ и на Правила с нанесени граматични корекции. Беше изготвен и приет междинен доклад. С Решение № ОУ-11 от 05.09.2024 г. на дружеството бяха дадени задължителни указания и е определен срок, в който дружеството следва да изпълни задължителните указания и да представи в КЕВР коригиран проект на Правила. През м. септември 2024 г. същите са предоставени коригирани и е изготвен междинен доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 5 от Протокол № 282 от 10.10.2024 г. В изпълнение на чл. 148, ал. 2 от ЗЗП, с писмо от м. октомври 2024 г., коригираните проекти на Общи условия и Правила бяха изпратени на КЗП за становище относно наличие на неравноправни клаузи.

Работата по процедурата по одобряване на Общите условия и Правилата продължава за финализирането ѝ с решение на Комисията.

Общи условия за продажба на топлинна енергия за битови нужди от „Топлофикация - Разград“ АД на потребители на територията на град Разград

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „Топлофикация-

Разград“ АД проект на „Общи условия за продажба на топлинна енергия за битови нужди от „Топлофикация - Разград“ АД на потребители на територията на град Разград“ и проект на „Правила за работа с потребители на енергийни услуги, предоставени от „Топлофикация – Разград“ АД“ през м. септември 2023 г. беше издадена заповед на председателя на КЕВР за преглед на проектите за съответствието им с разпоредбите на ЗЕ и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

Беше изготвен междинен доклад с предложение КЕВР да обсъди и приеме решения за насрочване на открито заседание на Комисията за разглеждане на представения от „Топлофикация - Разград“ АД проект на ОУ, както и на предложенията за задължителни указания, които да бъдат дадени на заявителя на основание чл. 129, ал. 2 от Наредба № 3. През м. октомври 2024 г. в сградата на КЕВР беше проведено открито заседание за разглеждане на подадените от „Топлофикация - Разград“ АД проекти на ОУ и на Правила, в което е участвал представител на заявителя.

Работата по процедурата по одобряване на Общите условия продължава за финализирането ѝ с решение на Комисията.

Общи условия за продажба на топлинна енергия за битови и небитови нужди от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД на клиенти в град Козлодуй

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД проект на „Общи условия за продажба на топлинна енергия за битови и небитови нужди от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД на клиенти в град Козлодуй“ и проект на „Правила за работа с клиентите на енергийни услуги, предоставяни от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД“ през м. октомври 2024 г. беше издадена заповед на председателя на КЕВР за преглед на проектите за съответствието им с разпоредбите на ЗЕ и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

Беше изготвен междинен доклад с предложение КЕВР да обсъди и вземе решения за насрочване на открито заседание на Комисията за разглеждане на представения от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД проект на ОУ и проект на Правила, както и на предложенията за задължителни указания, които да бъдат дадени на заявителя на основание чл. 129, ал. 2 от Наредба № 3. През м. ноември 2024 г. в сградата на КЕВР беше проведено открито заседание за разглеждане на подадените от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД проекти на ОУ и на Правила, в което участие е взел представител на заявителя. След проведеното открито заседание с писмо „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД е представило проекти на ОУ и на Правила с отразени в тях корекции по доклада, както и копие от Протокол от проведено извънредно неписъствено заседание на Съвета на директорите на „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД с взети решения на Съвета на директорите за одобряване на представените проекти. С писмо дружеството е посочило, че е допусната техническа грешка, която е отстранена, като е представило проект на Общи условия, с отстранена техническа грешка, ведно с проект на Правила.

Беше изготвен междинен доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 348 от 05.12.2024 г. В изпълнение на чл. 148, ал. 2 от ЗЗП, с писмо от м. декември 2024 г., представените от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД проекти на Общи условия и Правила бяха изпратени на КЗП за становище относно наличие на неравноправни клаузи.

Работата по процедурата по одобряване на Общите условия продължава за финализирането ѝ с решение на Комисията.

Общи условия за продажба на топлинна енергия за битови нужди от „Веолия Енерджи Варна“ ЕАД на клиенти в град Варна

В изпълнение на процедурата по одобряване на представени от „Веолия Енерджи Варна“ ЕАД проект на „Общи условия за продажба на топлинна енергия за битови нужди

от „Веолия Енерджи Варна“ ЕАД на клиенти в град Варна“ и проект на „Правила за работа с потребителите на енергийни услуги на „Веолия Енерджи Варна“ ЕАД“ през м. октомври 2024 г. беше издадена заповед на председателя на КЕВР за преглед на проектите за съответствието им с разпоредбите на ЗЕ и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

Работата по процедурата по одобряване на Общите условия продължава за финализирането ѝ с решение на Комисията.

Общи условия на договорите между „Топлофикация – Разград“ АД и търговец по смисъла на Закона за енергетиката за извършване на услугата дялово разпределение на топлинна енергия между клиентите в сграда – етажна собственост в гр. Разград

В изпълнение на процедурата по одобряване на представен от „Топлофикация – Разград“ АД проект на „Общи условия на договорите между „Топлофикация – Разград“ АД и търговец по смисъла на Закона за енергетиката за извършване на услугата дялово разпределение на топлинна енергия между клиентите в сграда – етажна собственост в гр. Разград“ през м. октомври 2024 г. беше издадена заповед на председателя на КЕВР за преглед на проекта за съответствието му с разпоредбите на ЗЕ и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

Работата по процедурата по одобряване на Общите условия продължава за финализирането ѝ с решение на Комисията.

2.5. Сделки, разрешения и залози

В изпълнение на правомощията, съгласно чл. 21, ал. 1, т. 23 от ЗЕ, КЕВР разрешава извършването на разпореждане с имущество, с което се упражнява лицензионна дейност в случаите, предвидени в този закон, както и на други сделки, които водят или могат да доведат до нарушаване сигурността на снабдяването вследствие на задължнялост на енергийното предприятие.

Съгласно чл. 92, ал. 1, т. 1-3 от Наредба № 3 от 21 март 2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (НЛДЕ) Комисията дава разрешение за извършване на следните сделки: учредяване на залог, включително особен залог или ипотeka върху имущество, с което се осъществява лицензионна дейност; сделки, които водят или могат да доведат до нарушаване сигурността на снабдяването вследствие на задължнялост на енергийното предприятие по чл. 21, ал. 1, т. 23 от Закона за енергетиката, с изключение на договори за покупко-продажба на електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ и на сделки на стойност под 20 на сто от активите на лицензианта съгласно последния одитиран годишен финансов отчет, необезпечавани със залог, особен залог или ипотeka върху имущество, с което се осъществява лицензионна дейност.

Във връзка с изпълнението на чл. 92, ал. 1 и ал. 4 от НЛДЕ, Комисията извършва финансово-икономически анализ с оглед установяване влиянието върху финансовото състояние на лицензианта на всички задължения, както от основния договор за кредит, така и от свързаните с него обезпечителни сделки, с оглед преценка дали сключването на тези сделки води, или може да доведе до нарушаване на сигурността на снабдяването вследствие на задължнялост на енергийното предприятие, или до нарушаване на съществени условия за осъществяване на лицензионната дейност, включително принципите по чл. 23 от ЗЕ. Финансово-икономическият анализ обхваща оценката на текущото и очаквано финансово състояние на лицензианта на база годишните финансови отчети и на прогнозните парични потоци за периода на обслужване на задълженията с оглед оценка на съвкупното влияние на всички произтичащи от тези сделки задължения върху финансовото състояние на лицензианта и върху сигурността на снабдяването

вследствие на задължнялост на енергийното предприятие. През 2024 г. Комисията прие 22 решения спрямо 21 за 2023 г., с които разреши сключване на договори за кредит и съответните договори за обезпечаване на вземанията по тях между лицензианти и финансиращи институции (най-често банки), които са представени в обобщен вид, по-долу в таблицата.

№	Наименование на дружеството	Номер и дата на решението, с което се издава разрешението	Описание на дейността или действието предмет на разрешение
1	„Ямболен“ АД	P-490/11.01.2024 г.	Сключване на договор за кредит; учредяване на особен залог на движими вещи; учредяване на договорна ипотека върху недвижими имоти; учредяване на особени залози върху вземания по сметки; финансово обезпечение чрез залог на вземания
2	„ТЕЦ Варна“ ЕАД	P-491/25.01.2024 г.	Учредяване на договорна ипотека върху недвижим имот; учредяване на поръчителство; учредяване на залог върху вземане по разплащателна сметка
3	„Белозем Солар Парк 2“ ООД	P-493/27.02.2024 г.	Сключване на договор за кредит; учредяване на особен залог върху търговско предприятие; учредяване на особен залог върху вземания; финансово обезпечение чрез залог на вземания
4	„Аратиен“ ЕООД	P-494/27.02.2024 г.	Сключване на договор за инвестиционен кредит; учредяване на особен залог върху търговско предприятие; учредяване на особен залог върху вземания; финансово обезпечение чрез залог на вземания
5	„Солар електрицити къмпани“ ЕООД	P-497/29.03.2024 г.	Сключване на договор за банков кредит; учредяване на особен залог върху търговско предприятие; финансово обезпечение чрез залог на вземания
6	„Карлово Солар БГ“ ЕООД	P-498/29.03.2024 г.	Сключване на договор за банков кредит; учредяване на особен залог върху търговско предприятие; финансово обезпечение чрез залог на вземания
7	„ТОПЛОФИКАЦИЯ – РАЗГРАД“ АД	P-502/09.04.2024 г.	Сключване на договор за банков кредит; учредяване на особен залог върху търговско предприятие
8	„Аратиен“ ЕООД	P-503/17.04.2024 г.	Сключване на анекс към договор за банков инвестиционен кредит.
9	„РИАЛ СТЕЙТС“ ЕООД	P-508/20.05.2024 г.	Сключване на анекси към три договора за банкови кредити; учредяване на договорна ипотека
10	„Риал Стейтс“ ЕООД	P-509/20.05.2024 г.	Сключване на допълнително споразумение към договор за инвестиционен кредит; учредяване на договорна ипотека; учредяване на особен залог върху движими вещи; учредяване на особен залог върху вземания
11	„БЕЛОЗЕМ СОЛАР ПАРК 2“ ООД	P-510/23.05.2024 г.	Сключване на анекс към договор за учредяване на особен залог върху търговско предприятие
12	„ТЕЦ ВАРНА“ ЕАД	P-511/23.05.2024 г.	Учредяване на договорна ипотека върху недвижим имот, с който се осъществява

			лицензионна дейност
13	„Аратиден“ ЕООД	P-514/24.06.2024 г.	Сключване на анекс към договор за банков кредит
14	„СП Елхово“ ООД	P-518/11.07.2024 г.	Сключване на договор за кредитен ангажимент; учредяване на залог на търговско предприятие; финансово обезпечение чрез финансово обезпечение чрез прехвърляне собствеността върху парични вземания по банкова сметка
15	„ТЕЦ ВАРНА“ ЕАД	P-520/01.08.2024 г.	Учредяване на договорна ипотека върху недвижим имот, с който се осъществява лицензионна дейност
16	„Р-ИНЖЕНЕРИНГ“ ЕООД	P-524/20.08.2024 г.	Сключване на договор за кредит; учредяване на особен залог върху търговско предприятие; учредяване на особен залог на движими вещи; учредяване на особен залог върху вземания
17	„АРАТИДЕН“ ЕООД	P-529/23.10.2024 г.	Сключване на анекс към договор за банков кредит
18	„ЕЙ И ЕС ГЕО ЕНЕРДЖИ“ ООД	P-531/20.11.2024 г.	Сключване на договор за банков кредит; учредяване на особен залог върху търговско предприятие; учредяване на особен залог на вземания по банкови сметки; учредяване на финансово обезпечение чрез предоставяне на залог
19	„Тракия МТ Солар“ ЕООД	P-532/27.11.2024 г.	Сключване на анекс към договор за комбиниран банков кредит; сключване на договор за банков кредит под условие за поемане на кредитни ангажименти под формата на финансови сделки; учредяване на особен залог на търговско предприятие
20	„АРАТИДЕН“ ЕООД	P-534/05.12.2024 г.	Учредяване на договорна ипотека
21	„ТЕНЕВО СОЛАР ТЕХНОЛОДЖИС“ ЕАД	P-535/05.12.2024 г.	Сключване на договори за срочни кредити и споразумение за общи условия; учредяване на особен залог върху търговско предприятие; учредяване на договорна ипотека; учредяване на особен залог на вземания по банкови сметки, застрахователни полици и хеджинг документи; учредяване на особен залог на вземания по основни проектни договори и вземания по гаранции
22	„ХЕЛИОС ПРОДЖЕКТС“ ЕАД	P-539/30.12.2024 г.	Сключване на анекс към договор за банков инвестиционен кредит

Разрешените кредити са предназначени предимно за финансиране на изграждането и въвеждането в експлоатация на енергийни обекти, заложи в инвестиционните програми и/или за рефинансиране на съществуващи кредитни задължения при по-добри условия за развитие на производствените мощности на енергийните предприятия при по-оптимална, икономична и ефективна работа, която да даде възможност за допълнително финансово стабилизиране, с цел осигуряване спазването на условията по издадените лицензии.

3. ЛИБЕРАЛИЗИРАН ПАЗАР

3.1. Пазари на едро

3.1.1. Вътрешен пазар и насърчаване на конкуренцията

Производство на електрическа енергия

В таблицата по-долу са представени инсталираните мощности, присъединени към електропреносната мрежа и произведена енергия за 2023 г. и 2024 г.

Произведена енергия по енергийни източници	Инсталирана мощност в MW		Произведена електроенергия в MWh		Изменение на произв. ел. ен.в %
	2023 г.	2024 г.	2023 г.	2024 г.	
1. АЕЦ	1 893	1 893	15 342 941	14 959 004	-2,50%
2. ТЕЦ на лигнитни въглища	3 601	3 601	10 844 943	8 372 886	-22,79%
3. ТЕЦ на черни и кафяви въглища	240	240	202 534	234 333	15,70%
4. ТЕЦ на газ	482	504	1 347 727	1 282 001	-4,88%
5. ВЕЦ в т. ч.	2 867	2 867	2 339 993	2 273 115	-2,86%
5.1. ПАВЕЦ производство	1 386	1 386	420 668	501 708	19,26%
5.2. ПАВЕЦ помпи *	932	932	77 071	173 628	125,28%
6. ВЕИ в т. ч.	1 502	2 096	2 423 130	3 164 633	30,60%
6.1. Вятърни ЕЦ	358	358	809 580	715 943	-11,57%
6.2. Фотоволтаични ЕЦ	1 120	1 713	1 558 739	2 448 173	57,06%
6.3. ЕЦ на Биомаса	25	25	54 810	518	-99,05%
Общо: 1+2+3+4+5+6	10 584	11 200	32 501 269	30 285 973	-6,82%

* работата на ПАВЕЦ в помпен режим е потребление на електроенергия и количествата електроенергия по т. 5.2. не участват в сумата по т. 5

Използваните данни за инсталираните мощности, присъединени към преносната мрежа и произведената нетна електрическа енергия през 2023 г. и 2024 г., са предоставени от ЕСО ЕАД. При инсталираните мощности се отчита рязко повишение на ФЕЦ, като за 2024 г. са в размер на 1 713 MW в сравнение с 2023 г., където са в размер на 1 120 MW. Общата произведена електрическа енергия на производители, присъединени към преносната мрежа за 2024 г., е в размер на 30 285 973 MWh и е с близо 7% по-малко от произведената нетна електрическа енергия от 2023 г., която е в размер на 32 501 269 MWh.

При анализ на разликите между произведените количества електрическа енергия на присъединените към електропреносната мрежа централи за 2024 г., в сравнение с 2023 г., се забелязват следните тенденции: намаляване на производството от ТЕЦ на лигнитни въглища с 23% и увеличаване на производството от ТЕЦ на черни и кафяви въглища с 15,7%, съответно незначителен спад на производството на АЕЦ с 2,5%, спад в производството на електрическа енергия от ВЕЦ с 11,6% и значително нарастване в производството на електрическа енергия от фотоволтаични електроцентрали с 57%.

В следващата таблица са представени инсталираните мощности в MW, присъединени към електроразпределителните мрежи и произведена енергия в MWh за 2024 г.

	ЕРМ Запад		ЕР Юг		ЕР Север		ЕР Златни пясъци		Общо	
	Инст. Мощности в MW	Прозв. Енергия в MWh	Инст. Мощности в MW	Прозв. Енергия в MWh	Инст. Мощности в MW	Прозв. Енергия в MWh	Инст. Мощности в MW	Прозв. Енергия в MWh	Инст. Мощности в MW	Прозв. Енергия в MWh
Въглища	37,20	4 071	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	37	4 071
Природен газ	0,00	155 477	21,86	42 562	225,68	112 888	0,00	0,00	248	310 927
ВЕЦ	221,89	470 219	95,79	143 401	14,58	15 977	0,00	0,00	332	629 597
ВяЕЦ	18,57	23 989	49,50	51 298	280,35	585 860	0,00	0,00	348	661 147
ФЕЦ	810,58	854 644	1261,08	1 315 583	444,64	425 235	0,20	528,43	2 517	2 595 990
Други	13,65	48 328	28,62	96 157	5,91	18 396	0,00	0,00	48	162 881
Общо	1101,89	1 556 728	1456,85	1 649 001	971,16	1 158 356	0,2	528	3 530	4 364 613

От представените данни е видно, че най-много инсталирани мощности за производство на електрическа енергия са присъединени към електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение Юг“ ЕАД в размер на 1 457 MW, съответно и там е най-много произведената електрическа енергия в размер на 1 649 001 MWh. Общо присъединените производствени мощности към електроразпределителните мрежи са в размер на 3 530 MW и произведена енергия в размер на 4 364 613 MWh. През 2024 г. инсталираните мощности, присъединени към електроразпределителните дружества, са се увеличили с 29 %, като най-много е увеличението при ФЕЦ, а именно с 47% спрямо 2023 г.

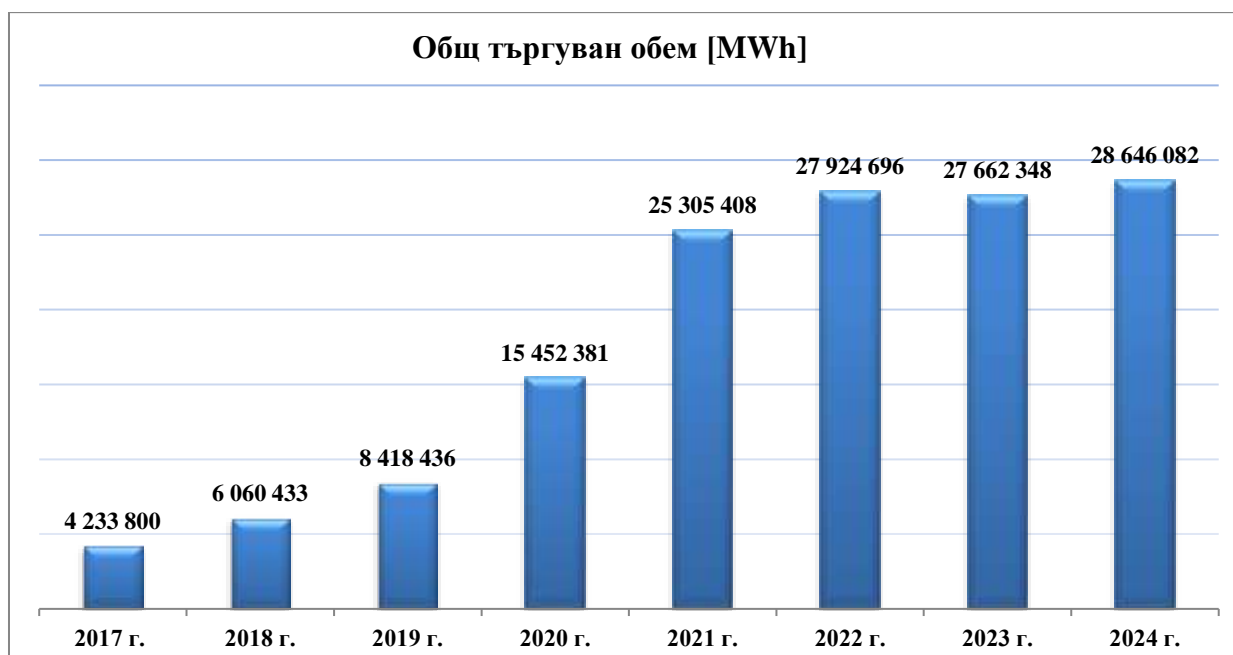
Общата инсталирана мощност, присъединена към електропреносната и електроразпределителните мрежи за 2024 г., е 14 730 MW, или с 11% повече спрямо 2023 г., а произведеното количество е с 4% по-малко за 2024 г. спрямо 2023 г. Това се дължи предимно на спада в производството на електрическата енергия от „КонтурГлобал Марица изток 3“ АД вследствие на изтичане на дългосрочния договор за изкупуване на електроенергия от централата. Въпреки увеличеното производство на електрическа енергия от ФЕЦ за 2024 г., те не могат да компенсират спирането или намаляване на произведените обеми от ТЕЦ предвид спецификата на технологията им и зависимостта им от слънчева светлина.

На графиката по-долу е представено процентно разпределение на произведената електрическа енергия за 2024 г. по типове технологии. Общото количество произведена електрическа енергия на производители, присъединени към преносната и разпределителните мрежи в Р България през 2024 г., е 34 335 588 MWh, разпределена в зависимост от източника на първична енергия и използваната производствена технология. Най-голям дял в производството на електрическа енергия има АЕЦ в размер на 14 959 004 MWh или 44%, кондензационни ТЕЦ в размер на 7 771 664 MWh или 23 %, следвани от ВЕИ в размер на 7 626 198 MWh или около 22 % (съответно разпределени ВЕИ към преносната мрежа, 10% и ВЕИ към разпределителната мрежа, 12%).

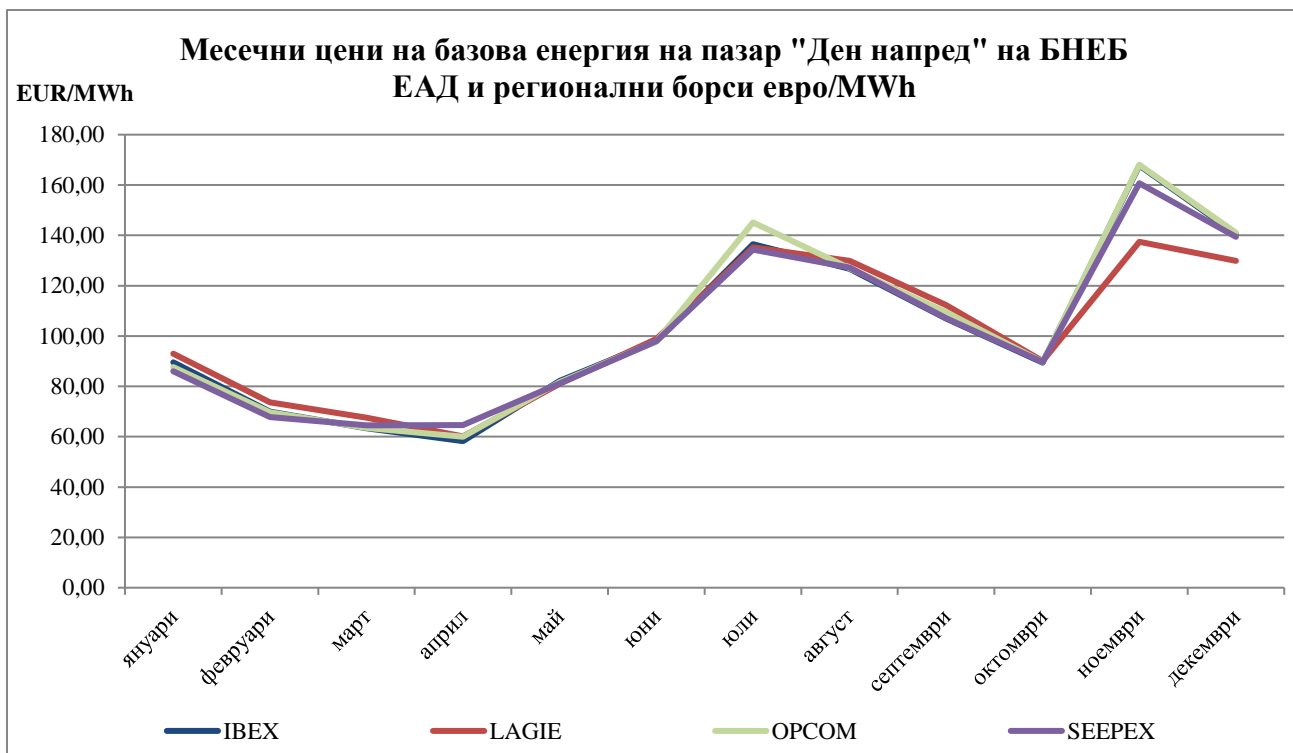

Пазар „Ден напред“

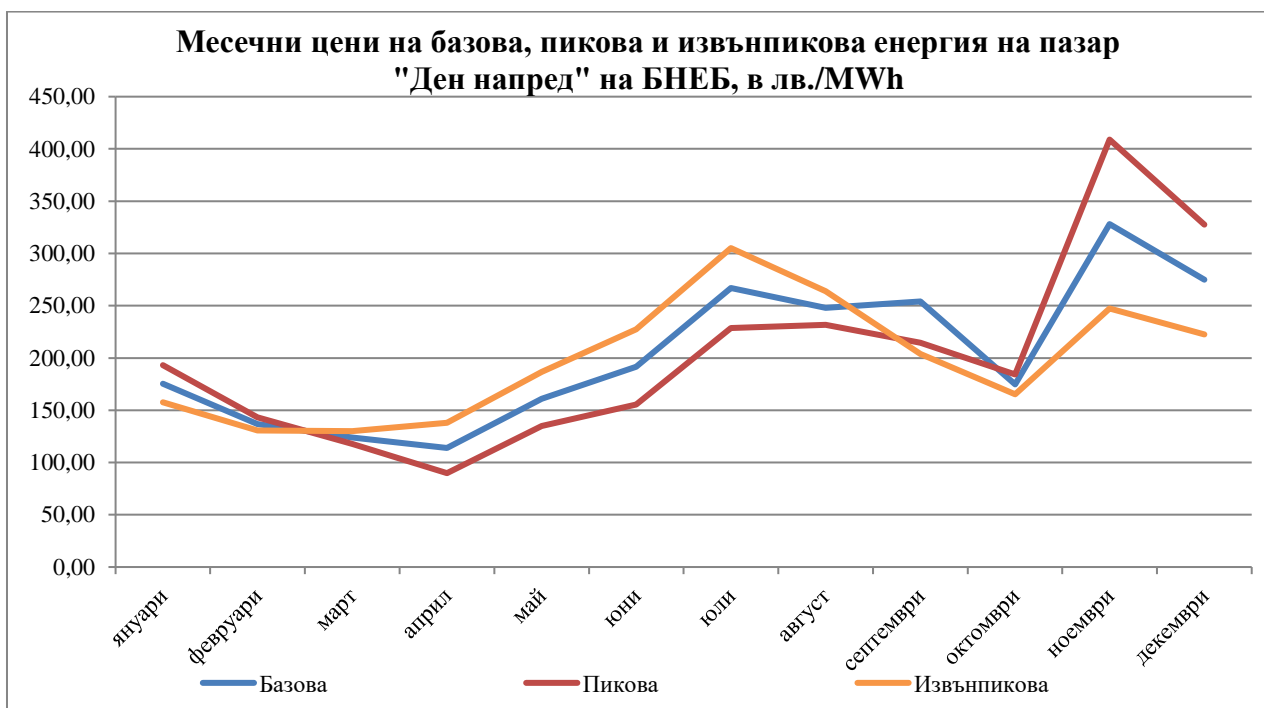
През 2024 г. търгуваните обеми базова енергия на пазар „Ден напред“ в сравнение с 2023 г. са без особена промяна, като на графиката по-долу са показани данните за последните осем години.

Сравнителната графика на цените и търгуваните количества на пазар „Ден напред“ на БНЕБ ЕАД и на регионалните борси е представена на следващата фигура. Анализът включва средните месечни цени за базов товар в евро/MWh на търгувани количества на пазар „Ден напред“ за 2024 г. на следните регионални борси: IBEX (България), LAGIE (Гърция), OPCOM (Румъния) и SEEPEx (Сърбия).

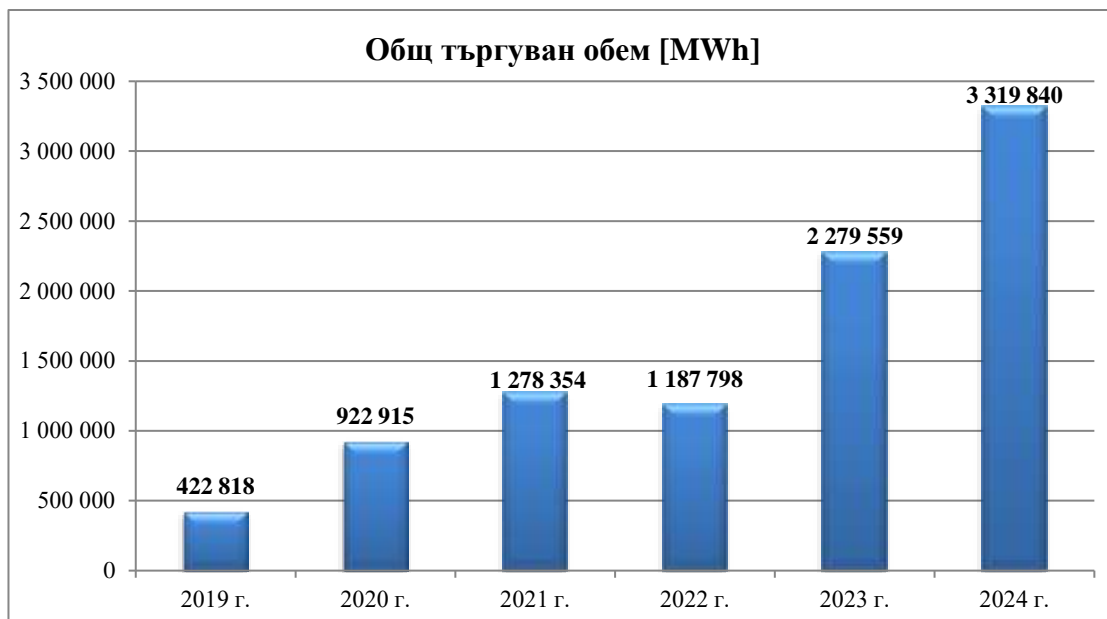

На следващата графика са показани равнищата на месечните цени на базова, пикова и извънпикова енергия на пазар „Ден напред“ на БНЕБ ЕАД, в лв./MWh

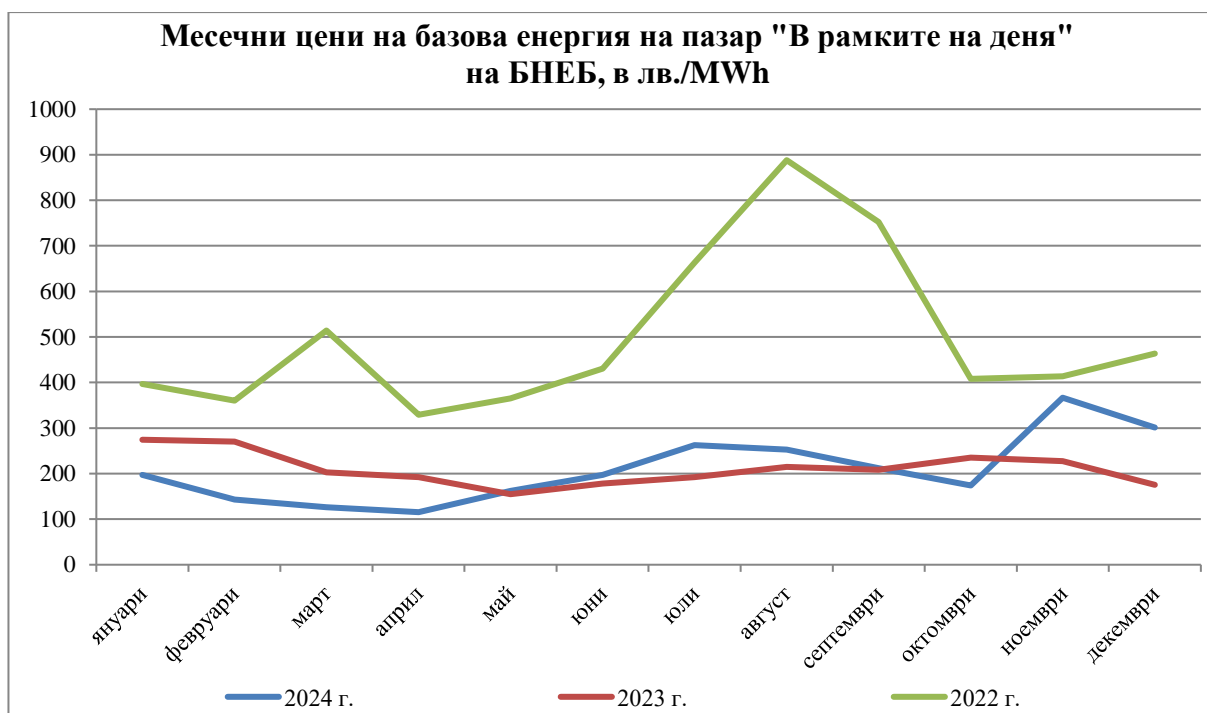
Пазар „В рамките на деня“

През 2024 г. общият търгуван обем на електрическа енергия на пазара „В рамките на деня“ е 3 319 840 MWh и бележи значително нарастване с 46 % спрямо 2023 г., когато количеството е било 2 279 559 MWh, данните за последните години са показани на графиката по-долу:

На графиката по-долу са показани среднопретеглени месечни цени за електрическа енергия, търгувана на пазар „В рамките на деня“ на БНЕБ ЕАД за последните три години.

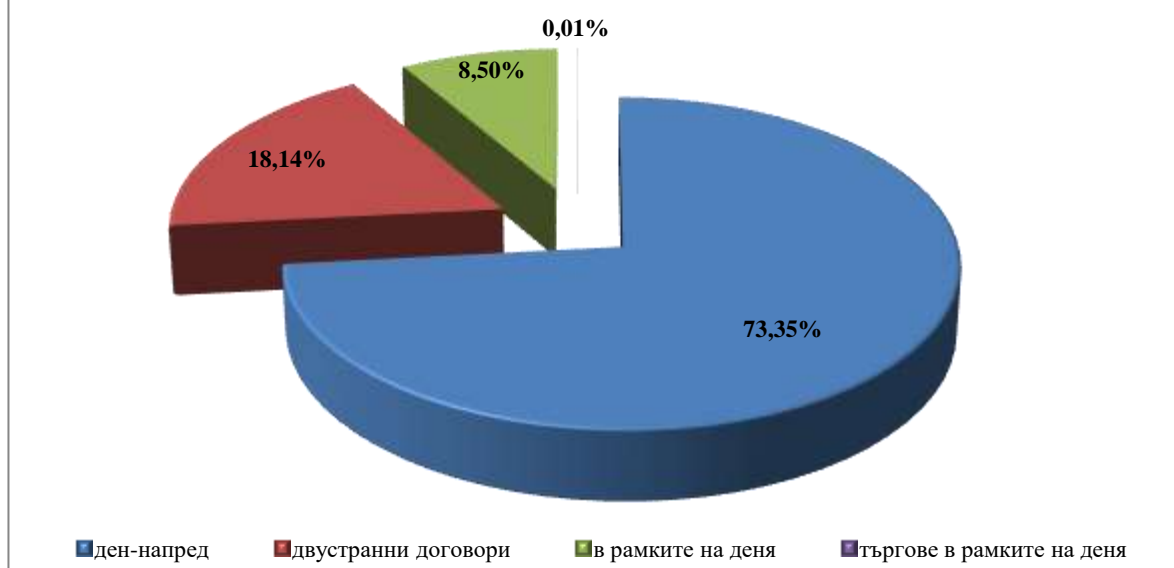
През 2024 г. за месечните цени на електрическата енергия, търгувана на пазар „В рамките на деня“ на БНЕБ, не се отчита съществена разлика спрямо 2023 г.

Общото количество електрическа енергия, търгувана на платформите на БНЕБ ЕАД, за 2024 г., е 39 053 GWh, с 8 % повече отколкото през 2023 г., като на пазар „Ден напред“ е 28 646 GWh или 73,00%, за пазар „В рамките на деня“ – 3 320 GWh или 18,00%, „Двустранни договори“ е 7 082 GWh или 9,00%. На 13 юни 2024 г. БНЕБ ЕАД стартира въвеждането на механизъм за търговия „Търгове в рамките на деня“ с търгувано количество 4 746 MWh или 0,00%. Процентното съотношение на количествата е изобразено на следващата фигура.

Процентно разпределение на търгуваните обеми електрическа енергия на платформите на БНЕБ ЕАД за 2024 г.

3.1.2. Трансгранични въпроси

Проект по въвеждане на продукти с 15-минутна резолюция на сегмент „Ден напред“

Проектът се реализира едновременно за всички пазарни зони, част от Европейския интегриран пазар (SDAC), като планирания старт е 11.06.2025 г. Преминаването към 15-минутни продукти в SDAC е значимо постижение в развитието на енергийните пазари в Европа. След повторна оценка на графика на проекта от Номинираните оператори на пазара на електроенергия (НОПЕ) и Операторите на преносни системи (ОПС) е определена дата за въвеждането на новите продукти - 11 юни 2025 г. за ден на доставка 12 юни 2025 г. За да се гарантира непрекъснатостта на работа на пазарното обединение „Ден напред“ и отчитайки предложенията на търговските участници, НОПЕ и ОПС приеха да следват подход с по-кратък период (1 седмица), при който може да се върне предишната конфигурация на системите. Въвеждането на 15-минутни продукти на този пазар има за цел да увеличи прецизността на търговските операции, за да се интегрират по-добре възобновяемите източници на енергия в подкрепа на по-голяма ефективност и гъвкавост на пазара. Подобрявайки възможността за реакция на променящото се производство и потребление, новите продукти ще способстват за по-точно ценообразуване и изготвяне на графици. С цел осигуряване на плавен преход към тази значима за пазара промяна в момента се провеждат всеобхватни тестове. Тестовите с пазарни участници, в които ще се тестват цялостните процеси по обединение на пазарите, се планират за началото на м. април 2025 г. Информация за тестовите на местно ниво може да бъде получена от съответните НОПЕ и ОПС. Допълнителна информация за пазарните участници относно цялостния график на проекта ще бъде налична в съответните секции с информационни материали за SDAC на интернет страниците на ENTSO-E и Комитета на НОПЕ.

Реализиран търговски обмен с електрическа енергия по графици от търговските участници

ОБМЕНИ		
Реализиран търговски обмен с електрическа енергия по графици от търговските участници		
Граница/посока	2023 г.	2024 г.
	MWh	MWh
България - Румъния	3 993 115	5 852 074
Румъния - България	5 414 969	5 849 657
България - Сърбия	1 866 188	1 825 562
Сърбия - България	1 706 023	2 009 710
България – Северна Македония	2 540 360	2 189 876
Северна Македония - България	775 803	1 455 064
България - Гърция	4 149 448	3 669 171
Гърция - България	1 387 222	2 921 915
България - Турция	800 242	471 531
Турция - България	624 772	1 013 291
Физически обмен с електрическа енергия между българската ЕЕС и ЕЕС на съседни страни		
Граница/посока		
	2023 г.	2024 г.
Внос	MWh	MWh
Физическа граница – общо, в т.ч.	4 414 018	5 921 469
- Румъния	3 524 224	3 164 785
- Сърбия	259 975	544 393
- Северна Македония	42 870	242 890
- Турция	404 535	1 039 061
- Гърция	182 414	930 338
Износ		
Физическа граница – общо, в т.ч.	7 748 401	6 908 453
- Румъния	1 268 563	2 318 304
- Сърбия	1 295 368	1 151 420
- Северна Македония	1 592 886	996 703
- Турция	1 289 354	539 528
- Гърция	2 302 231	1 902 496
Физически обмен с разпределителните дружества *		
	2023 г.	2024 г.
	MWh	MWh
Между ЕСО ЕАД и „ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНИ МРЕЖИ ЗАПАД“ ЕАД	8 961 845	9 066 479
Между ЕСО ЕАД и „ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ СЕВЕР“ АД	4 658 661	4 863 581
Между ЕСО ЕАД и „ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЮГ“ ЕАД	8 003 397	7 996 634
Между ЕСО ЕАД и „ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗЛАТНИ ПЯСЪЦИ“ АД	59 887	63 842
Между ЕСО ЕАД и ДП „НКЖИ“-поделение Електроразпределение	307 158	304 118
Между ЕСО ЕАД и ОЗРМ „БАЛКАН“ АД	-41 917	-114 461

* нетирани количества

3.2. Пазари на дребно

От гледна точка на предлагането на електрическа енергия, пазарът на дребно се състои от три групи доставчици:

– доставчик на свободен пазар – търговец/производител/борса, който доставя електрическа енергия на битови и небитови клиенти по цени, определени въз основа на търсенето и предлагането;

– доставчик от последна инстанция (ДПИ) – доставчик, който гарантира предоставянето на универсална услуга в краен случай и има задължение да снабдява с електрическа енергия клиенти, които са присъединени към мрежата и не са избрали доставчик на електрическа енергия или когато изборият от тях доставчик не извършва доставка по независещи от клиента причини;

– краен снабдител (КС) на електрическа енергия – снабдява с електрическа енергия по регулирани цени, утвърдени от КЕВР, обекти на битови крайни клиенти.

Пазарните дялове на електроразпределителните дружества, като количества електрическа енергия, разпределена през собствените им мрежи, са изчислени въз основа на предоставени отчетни данни за тях за 2024 г. от ЕСО ЕАД. Най-голям дял от пренесената електрическа енергия традиционно е за дружеството „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД с 41,23% или 9 066 479 MWh, на второ място, „Електроразпределение Юг“ ЕАД с 36,36% или 7 996 634 MWh и на трето, „Електроразпределение Север“ АД с 22,12% или 4 863 581 MWh.

Графичното разпределение е показано на фигурата по-долу:

3.3. Балансиращ пазар

Общият енергиен недостиг за 2024 г. е намалял с 29 % и е в размер на 1 162 795 MWh в сравнение с 2023 г., когато е бил 1 646 095 MWh. Общият енергиен излишък за 2024 г. е 1 410 347 MWh в сравнение с 1 194 351 MWh за 2023 г., което бележи увеличение с 18 %. Процентното съотношение на електрическа енергия недостиг и електрическа енергия излишък за 2024 г. е показано на следващата фигура.

Видно от горната графика с Методика за определяне на цени на балансиращата електрическа енергия в сила от 01.05.2024 г. се постига дисциплиниращ ефект на участниците на пазара и баланс на ЕЕС.

4. КОНТРОЛ

Планови и извънредни проверки

През м. януари 2024 г. КЕВР обсъди и прие годишен график за извършване на планови годишни проверки за спазване на условията на издадените на дружествата в сектор „Електроенергетика и топлоенергетика“ лицензии. Целите на проверките са установяване на причините за множеството получени в Комисията жалби и сигнали и предприемането на адекватни и навременни мерки за тяхното премахване, изпълнението на инвестиционните и ремонтните програми, както и наличието на достатъчен брой обучен персонал и техническо оборудване, необходим за изпълнение на лицензионните им задължения.

Освен плановите проверки, при наличие на жалби, сигнали или медийни публикации, които засягат въпроси от високо обществено значение, Комисията извършва извънредни такива.

През 2024 г. експерти от КЕВР извършиха планови и извънредни проверки, както следва:

1. Планова проверка на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД за съответствие на направените инвестиции с изискванията на т. 3.1.7 от издадената му Лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. Обхватът на проверката включва период от 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 178 от 24.06.2024 г. В хода на проверката не бяха констатирани нарушения на издадената на дружеството лицензия;

2. Планова проверка на „Електроразпределение Юг“ ЕАД за съответствие на направените инвестиции с изискванията на т. 3.1.7 от издадената му Лицензия № Л-140-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. Обхватът на проверката включва период от 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 3 от Протокол

№ 178 от 24.06.2024 г. В хода на проверката не бяха констатирани нарушения на издадената на дружеството лицензия;

3. Планова проверка на „Електроразпределение Север“ АД за съответствие на направените инвестиции с изискванията на т. 3.1.7 от издадената му Лицензия № Л-138-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. Обхватът на проверката включва период от 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 178 от 24.06.2024 г. В хода на проверката не бяха констатирани нарушения на издадената на дружеството лицензия;

4. Комплексна планова проверка по документи на „Топлофикация Русе“ АД по изпълнение на издадените на дружеството Лицензия № Л-029-03 от 15.11.2000 г. за дейността „производство на електрическа и топлинна енергия“, изменена с Решение № И1-Л-029-03 от 14.05.2003 г., И2-Л-029-03 от 22.01.2007 г., И3-Л-029 от 23.12.2019 г., И4-Л-029 от 15.02.2024 г. и Лицензия № Л-030-05 от 15.11.2000 г. за дейността „пренос на топлинна енергия“, изменена с Решение № И1-Л-030-05 от 14.02.2005 г., И2-Л-030-05 от 22.01.2007 г. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 3 от Протокол № 356 от 12.12.2024 г. От представените и приобщени към проверката документи не са установени факти и обстоятелства, които да доказват извършени от страна на лицензианта нарушения на нормативната уредба, попадаща в обхвата на компетенциите и правомощията на КЕВР;

5. Комплексна планова проверка по документи на „Топлофикация - ВТ“ АД по изпълнение на издадените на дружеството Лицензия № Л-022-02 от 15.11.2000 г. за дейността „производство на топлинна енергия“, изменена с Решение № И1-Л-022-02 от 18.09.2006 г., И2-Л-022 от 09.05.2019 г., № И3-Л-022 от 05.03.2020 г. и Лицензия № Л-021-05 от 15.11.2000 г. за дейността „пренос на топлинна енергия“. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 364 от 17.12.2024 г. От представените и приобщени към проверката документи не са установени факти и обстоятелства, които да доказват извършени от страна на лицензианта нарушения на нормативната уредба, попадаща в обхвата на компетенциите и правомощията на КЕВР;

6. Планова проверка по документи и на място на „Електроразпределение Север“ АД по изпълнение на условията на Лицензия № Л-138-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ за периода от 01.03.2023 г. до 31.08.2024 г. Проверката обхваща: постъпили заявления за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на лицензионната територия на дружеството; постъпили жалби, свързани с подадени заявления за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на лицензионната територия на „Електроразпределение Север“ АД, предприети мерки и постигнати резултати; изпълнение на изискванията при провеждане на процедурите по присъединяване, разписани в чл. 29 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ), § 69 и § 70 от Преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на ЗЕВИ; изпълнение на задължението за създаване и поддържане на електронни публични регистри на подадените искания за присъединяване към съответната мрежа съгласно чл. 28, ал. 5 от ЗЕВИ. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол. Работата по проверката продължава през 2025 г.;

7. Планова проверка по документи и на място на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД по изпълнение на условията на Лицензия № Л-135-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ за периода от 01.03.2023 г. до 31.08.2024 г. Проверката обхваща: постъпили заявления за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на лицензионната територия на дружеството; постъпили жалби, свързани с подадени заявления за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на лицензионната територия на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, предприети мерки и постигнати резултати; изпълнение на изискванията при провеждане на процедурите по присъединяване, разписани в чл. 29 от ЗЕВИ, § 69 и § 70 от Преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на ЗЕВИ; изпълнение на задължението за създаване и поддържане на електронни публични регистри на подадените искания за присъединяване към съответната мрежа съгласно чл. 28, ал. 5 от ЗЕВИ. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол. Работата по проверката продължава през 2025 г.;

8. Планова проверка по документи и на място на „Електроразпределение Юг“ ЕАД по изпълнение на условията на Лицензия № Л-140-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ за периода от 01.03.2023 г. до 31.08.2024 г. Проверката обхваща: постъпили заявления за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на лицензионната територия на дружеството; постъпили жалби, свързани с подадени заявления за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на лицензионната територия на „Електроразпределение Юг“ ЕАД, предприети мерки и постигнати резултати; изпълнение на изискванията при провеждане на процедурите по присъединяване, разписани в чл. 29 от ЗЕВИ, § 69 и § 70 от Преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на ЗЕВИ; изпълнение на задължението за създаване и поддържане на електронни публични регистри на подадените искания за присъединяване към съответната мрежа съгласно чл. 28, ал. 5 от ЗЕВИ. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол. Работата по проверката продължава през 2025 г.;

9. Проверка по жалба от Анита Кирилова и група жалбоподатели срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД във връзка с постъпило в КЕВР писмо на Върховна административна прокуратура (ВАП) с искане за възлагане на проверка на енергийните съоръжения за района на с. Храбърско. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол. В хода на проверката бяха констатирани нарушения и през м. 02.2024 г. бяха съставени и връчени 2 броя актове за установяване на административни нарушения. Изготвен е доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 3 от Протокол № 68 от 07.03.2024 г.;

10. Проверка във връзка Разпореждане на Върховния административен съд (ВАС), постъпило в КЕВР с писмо, което не подлежи на обжалване, с което сигнал от М. П. М. срещу „Топлофикация Русе“ АД се изпраща по компетентност на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-308 от 03.04.2024 г.;

11. Извънредна проверка по документи и на място за изпълнение на условията на Лицензия № Л-135-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД във връзка с постъпили в КЕВР множество жалби за лошо качество на електрическата енергия в района на с. Лозен, с. Панчарево, с. Кокаляне, с. Долни Пасарел и с. Железница. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол и доклад, приет с Решение на

КЕВР по т. 5 от Протокол № 118 от 26.04.2024 г. На основание предоставените данни се е наложил извод, че за възложеното с проверката измерване на стойностите на захранващото напрежение за посочени 15 броя обекти, качеството на електрическата енергия отговаря на определените в т.3.2.1.3.2 от Методика за отчитане изпълнението на целевите показатели и контрол на показателите за качество на електрическата енергия и качество на обслужването на мрежовите оператори, обществените доставчици и крайни снабдители показатели, поради което „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД е изпълнило изискванията на т. 3.3.1. от Лицензията;

12. Проверка във връзка с влязло в сила Определение № 1730 от 15.02.2024 г. на Административен съд София – град (АССГ), постъпило в КЕВР с писмо, с което възражение на Н. В. срещу мълчалив отказ на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД се изпраща по компетентност на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-554 от 24.06.2024 г.;

13. Проверка във връзка с влязло в сила Определение № 1164 от 31.01.2024 г. на АССГ, постъпило в КЕВР с писмо, с което жалба на „Автолинк България“ ООД срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД е изпратена по компетентност на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-361 от 17.04.2024 г.;

14. Извънредна проверка по документи на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, „Електроразпределение Юг“ ЕАД, „Електроразпределение Север“ АД и „Електроразпределение Златни пясъци“ АД за установяване дали са нарушения на условията на издадените на дружествата лицензии за дейността „разпределение на електрическа енергия“ във връзка с постъпило в КЕВР писмо от Държавна агенция „Национална сигурност“ за извършване на проверка по сигнал на В. А. А.

За резултатите от проверката са изготвени констативни протоколи и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 7 от Протокол № 194 от 03.07.2024 г. От представените и приобщени към проверката документи и становища на електроразпределителните дружества не са установени факти и обстоятелства, които да доказват извършени от страна на лицензиантите нарушения на нормативната уредба, попадаща в обхвата на компетенциите и правомощията на КЕВР;

15. Извънредна проверка по документи на „СИНЕРГОН ЕНЕРДЖИ“ ООД, „ЕЛЕКТРОХОЛД ТРЕЙД“ ЕАД, „МЕТ ЕНЕРДЖИ ТРЕЙДИНГ БЪЛГАРИЯ“ ЕАД, „СТОК ЕНЕРДЖИ“ ЕООД, „ЕНЕРГО-ПРО ЕНЕРГИЙНИ УСЛУГИ“ ЕАД, „ЕЛЕКТРОХОЛД ПРОДАЖБИ“ ЕАД, „ЕВН ТРЕЙДИНГ САУТ ИЙСТ ЮРЪП“ ЕАД, „ЕЛ БОНУС“ ЕООД, „ЕНЕРДЖИ МТ“ ЕАД, „Ф ИНВЕСТ“ ЕООД, „ПРОАКТ“ ООД, „РИТЪМ 4 ТЪ“ ООД, „ЕНЕРДЖИ СЪПЛАЙ“ ЕООД, „НОМАД ЕНЕРДЖИ КЪМПАНИ“ ЕООД и „ЕНЕРГЕО“ ЕООД относно предприети от дружествата действия по възстановяване на заплатени от членовете на съответните балансиращи групи разходи за небаланси във връзка с решение на Комисията за енергийно и водно регулиране по Протокол № 186 от 28.06.2024 г., т. 1. За резултатите от проверката са изготвени констативни протоколи и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 356 от 12.12.2024 г. От извършената проверка изводът и заключението са, че в изпълнение на решение по Протокол № 186 от 28.06.2024 г., т. 1 на КЕВР „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД е извършило вторичен сетълмент за датата 19.05.2024 г., вследствие на който са възстановени суми към проверяваните дружества. В резултат на извършените от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД действия и към момента на извършване на проверката, дружествата, от своя страна, са предприели

действия за възстановяване на заплатени от членовете на съответната им балансираща група разходи за небаланси. Видно от представените документи част от търговците са разпределили разходите за небаланси на своите клиенти, след което са информирали членовете на балансиращата група за необходимостта от издаване на съответните данъчни документи за възстановяване на извършените разходи, след което са извършили съответните прихващания и плащания. По-голямата част от проверяваните търговци не са прехвърляли разходи към участниците в балансиращата група, като разходите са останали в тежест на самия търговец. След възстановяване на заплатените разходи от страна на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, сумите са останали в полза на търговеца и са покрили извършените от него разходи;

16. Извънредна проверка по документи и на място на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД за изпълнение на условията на Лицензия № Л-135-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ във връзка с информация в медиите за масово осведомяване за продължително прекъсване на електрозахранването в множество населени места на лицензионната територия на дружеството. Работата по проверката продължава през 2025 г.;

17. Извънредна проверка по документи и на място на „Електроразпределение Юг“ ЕАД за изпълнение на условията на Лицензия № Л-140-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ във връзка с информация в медиите за масово осведомяване за продължително прекъсване на електрозахранването в множество населени места на лицензионната територия на дружеството. Работата по проверката продължава през 2025 г.;

18. Извънредна проверка по документи и на място на „Електроразпределение Север“ АД за изпълнение на условията на Лицензия № Л-138-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ във връзка с информация в медиите за масово осведомяване за продължително прекъсване на електрозахранването в множество населени места на лицензионната територия на дружеството. Работата по проверката продължава през 2025 г.

През 2024 г. работата продължи и бяха завършени проверки, започнали през 2023 г., а именно:

- **Планова проверка на „Електроразпределение Север“ АД** по изпълнение на условията на Лицензия № Л-138-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ за периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г. Проверката обхваща: постъпили искания за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на територията на дружеството; постъпили жалби, свързани с подадени искания за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на територията на „Електроразпределение Север“ АД, предприети мерки и постигнати резултати. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 393 от 21.12.2023 г. В хода на проверката бяха констатирани нарушения и през м. 01.2024 г. бяха съставени и връчени 11 броя актове за установяване на административни нарушения;

- **Планова проверка на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД** по изпълнение на условията на Лицензия № Л-135-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ за периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г.

Проверката обхваща: постъпили искания за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на територията на дружеството; постъпили жалби, свързани с подадени искания за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на територията на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, предприети мерки и постигнати резултати. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 393 от 21.12.2023 г. В хода на проверката беше констатирано нарушение и през м. 01.2024 г. беше съставен и връчен Акт за установяване на административно нарушение;

- Планова проверка на „Електроразпределение Юг“ ЕАД по изпълнение на условията на Лицензия № Л-140-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“ за периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г. Проверката обхваща: постъпили искания за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на територията на дружеството; постъпили жалби, свързани с подадени искания за присъединяване на обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ на територията на „Електроразпределение Юг“ ЕАД, предприети мерки и постигнати резултати. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 39 от 08.02.2024 г. В хода на проверката бяха констатирани нарушения и през м. 01.2024 г. бяха съставени и връчени 23 броя актове за установяване на административни нарушения;

- Извънредна проверка по документи по изпълнение на разпоредбите на Общите условия на договорите за достъп до електроразпределителната мрежа и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение Юг“ ЕАД, като част от Лицензия № Л-140-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“, издадена на „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с продължителни прекъсвания на електрозахранването. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол, в който на „Електроразпределение Юг“ ЕАД е дадено задължително предписание. В законоустановения срок са постъпили обяснения от проверяваното дружество. Изготвен е доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 80 от 27.03.2024 г.;

- Извънредна проверка по документи по изпълнение на разпоредбите на Общите условия на договорите за използване на електроразпределителната мрежа на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, като част от Лицензия № Л-135-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“, издадена на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД във връзка с продължителни прекъсвания на електрозахранването. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 68 от 07.03.2024 г.;

- Извънредна проверка по документи по изпълнение на разпоредбите на Общите условия за достъп и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение Север“ АД, като част от Лицензия № Л-138-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“, издадена на „Електроразпределение Север“ АД във връзка с продължителни прекъсвания на електрозахранването. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 68 от 07.03.2024 г.;

- Проверка по документи за изпълнение на условията на Лицензия № Л-140-

07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“, издадена на „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с постъпило на 27.11.2023 г. предложение за извършване на проверка от Върховна административна прокуратура по повод постъпил сигнал от К. С. до Окръжна прокуратура – Смолян. За резултатите от проверката е изготвен Констативен протокол и доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 26 от 31.01.2024 г. От проверката се налага изводът, че „Електроразпределение Юг“ ЕАД изпълнява лицензионните си задължения в съответствие с разпоредбите на действащото законодателство и издадената му Лицензия № Л-140-07 от 13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“.

ГЛАВА ТРЕТА ПРИРОДЕН ГАЗ

През 2024 г. общественият доставчик „Булгаргаз“ ЕАД осигури необходимите количества природен газ за неговите клиенти по дългосрочния договор за доставка на тръбен природен газ с азербайджанска компания по договори за доставка на втечен природен газ при цени, зависещи от индекса the Title Transfer Facility (TTF) front month на Нидерландската газова борса, както и от добив от подземно газово хранилище (ПГХ) „Чирен“. Доставките на втечен природен газ се осъществяваха чрез терминалите на територията на Р Гърция и Р Турция.

Цените на природния газ през 2024 г. се понижиха спрямо нивата им от 2023 г., като средното им ниво за 2024 г. е 64,04 лв./MWh спрямо 88,80 лв./MWh през 2023 г., или намаление с 28% в годишен аспект.

Върху цените на природния газ оказва влияние и добрата подготовка на европейския газов пазар за зимата на 2023 – 2024 г. ПГХ „Чирен“ към 01.01.2024 г. беше запълнено на 82,45% от капацитета му, а към 01.04.2024 г. запълняемостта му беше 44,22%. Към 01.11.2024 г. ПГХ „Чирен“ беше запълнено на 99,76%, а средната запълняемост на подземните газови хранилища в страните-членки на Европейския съюз към същата дата беше 95,21%.

През годината се наблюдаваха и събития, които доведоха до рязко повишаване на цената на природния газ на Нидерландската газова борса TTF в определени дни, което оказва влияние върху цените на природния газ в Европа и съответно в България, като например прекъсването на доставките на природен газ за австрийската компания OMV от Русия във връзка с Арбитражно решение срещу Газпром, което предизвика опасения за по-машабни прекъсвания; прекъсването на добива на природен газ в Норвегия поради техническа авария в една от платформите на държавната енергийна компания Equinor; напрежението между Израел и Иран предвид че 20% от глобалните доставки на втечен природен газ минават през Ормузкия проток; конкуренцията между Европа и Азия за доставките на втечен природен газ; ниските температури през първите две седмици на м. ноември, които доведоха до увеличение на добива на природен газ от газовите хранилища в Европа, използвайки близо 4% (4,29 bcm) от общия капацитет за съхранение на природен газ в Европа и съответно необходимостта Европа да купува повече природен газ през следващата година, за да възстанови нивата на съхранявания природен газ; приключването на договора за транзит на руски природен газ през Украйна от 01.01.2025 г.

В изпълнение на изискванията на Регламент 2017/459 за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределяне на капацитет в газопреносни системи (SAM NS) КЕВР одобри проекти за провеждането на обвързващата фаза от процедурата за добавен капацитет на „Булгартрансгаз“ ЕАД и на „Ай Си Джи Би“ АД (съвместно с гръцкия регулаторен орган за енергия, отпадъци и води). Проектите са за повишаване на капацитета за пренос на природен газ от Гърция към България и от България към Румъния и са ключова част от Вертикалния газов коридор. Вертикалният газов коридор е стратегическа инициатива на газопреносните оператори на България, Гърция, Румъния, Унгария, Словакия, Украйна и Молдова, която цели подобряване на сигурността и диверсификация на източниците и маршрутите за пренос на допълнителни количества природен газ от юг на север.

„Булгартрансгаз“ ЕАД и турският газопреносен оператор BOTAŞ A.Ş. подписаха оперативно Споразумение за междусистемно свързване за точката Странджа/Малкочлар. Техническият капацитет на точка Странджа/Малкочлар в посока Турция-България в газопреносната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД е определен в размер на 117 677 153

kWh/d, а в посока България-Турция - 504 138 541 kWh/d. Подписаното споразумение помага за диверсификацията на източниците на природен газ за България и за регионалния и европейския газови пазари.

„Ай Си Джи Би“ АД и гръцкият газопреносен оператор Десфа С.А. подписаха споразумение за междусистемно свързване за точката на междусистемно свързване Комотини, разположена в Гърция. Подписаното споразумение осигурява сигурна, безопасна и ефективна оперативна съвместимост при търговската експлоатация в точката на междусистемно свързване Комотини. В резултат на това в началото на м. октомври 2024 г. България получи първите си доставки на природен газ от новия терминал за втечен природен газ в Р Гърция – Александруполис.

„Газов Хъб Балкан“ ЕАД сключи Споразумение за предоставяне на клирингови услуги с KELER ССР, като внедряването на услуги за клиринг и сетълмент за българския пазар цели подобряване функционирането на регионалния газов пазар и минимизиране на рисковете за пазарните участници.

Европейската Комисия одобри държавна компенсация за скъпия природен газ в ПГХ „Чирен“. Помощта покри част от разходите на дружествата, произтичащи от съхранението на природен газ в ПГХ „Чирен“ на високи цени през лятото на 2022 г. и последвалата продажба на по-ниски цени.

„Булгартрансгаз“ ЕАД и гръцкият газопреносен оператор Десфа С.А. проведоха дискусии във връзка с проучване на интереса към пазара на водород в Гърция и България с участието на производители, потребители, търговци, доставчици и браншови организации от България и Гърция, като беше представена актуална информация от страна на двата оператора относно напредъка на планирани проекти и инициативи с водородна насоченост. България и Гърция вече си сътрудничат успешно по отношение на устойчивото енергийно развитие и изпълнението на приоритетни дейности във връзка с развитието на стабилен водороден пазар в региона. В първия списък с проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес на Европейската комисия, публикуван през м. ноември 2023 г., са включени два водородни проекта на „Булгартрансгаз“ ЕАД и Десфа С.А., които са част и от водородния коридор в Югоизточна Европа.

В края на 2024 г. беше изменена НРЦПГ, посл. изм. и доп., бр. 100 от 26.11.2024 г., в сила от 26.11.2024 г., с цел да се постигне регламентиране на обществените отношения, свързани със заплащането на разходите за балансиране на битовите клиенти.

На 4 август 2024 г. влязоха в сила Директива (ЕС) 2024/1788 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 година относно общите правила за вътрешните пазари на газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на Директива (ЕС) 2023/1791 и за отмяна на Директива 2009/73/ЕО (Директива (ЕС) 2024/1788) и Регламент (ЕС) 2024/1789 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 година относно вътрешните пазари на газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на регламенти (ЕС) № 1227/2011, (ЕС) 2017/1938, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2022/869 и на Решение (ЕС) 2017/684 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 715/2009 (Регламент (ЕС) 2024/1789), представляващи нова стъпка към справяне с изменението на климата и декарбонизацията в Европейския съюз.

Новите аспекти в Директива (ЕС) 2024/1788 и Регламент (ЕС) 2024/1789 са насочени към постигането на целта на ЕС за намаляване на емисиите на парникови газове в ЕС с 55% до 2030 г. и постигането на нулеви емисии до 2050 г.

Основни приоритети за сектор „Природен газ“ в Р България са обезпечаване сигурността на доставките, повишаване стабилността и устойчиво развитие на газовия пазар, конкурентни цени, засилване на ликвидността и конкуренцията на пазара на природен газ в страната. Либерализацията на газовия пазар в Р България зависи от разнообразяване на източниците на доставка и от развитието на газотранспортната

инфраструктура.

1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ

На основание чл. 21, ал. 1, т. 1 от ЗЕ КЕВР издава, изменя, допълва, продължава срока, спира, прекратява и отнема лицензии в случаите, предвидени в ЗЕ. Дейностите, подлежащи на лицензиране по ЗЕ в сектор „Природен газ“, са: пренос на природен газ; разпределение на природен газ; съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение и/или втечняване на природен газ или внасяне, разтоварване и регазификация на втечнен природен газ в съоръжение за втечнен природен газ; търговия с природен газ; организиране на борсов пазар на природен газ; обществена доставка на природен газ; разпределение на природен газ в затворена газоразпределителна мрежа; снабдяване с природен газ от крайни снабдители.

1.1. Издадени лицензии през отчетната година

През 2024 г. КЕВР издаде 28 (двадесет и осем) лицензии за осъществяване на дейността „търговия с природен газ“, както следва:

№	Дружество	Номер на решение за издаване на лицензия за дейността „търговия с природен газ“	Срок на лицензия
1	„Ел Бонус“ ЕООД	№ Л-725-15 от 04.01.2024 г.	10 (десет) години
2	„Газ Трейдинг 2002“ ЕООД	№ Л-726-15 от 04.01.2024 г.	10 (десет) години
3	„РАЙГАЗ“ ЕООД	№ Л-728-15 от 25.01.2024 г.	10 (десет) години
4	„Енергоком газ & пауър“ О.О.Д.	№ Л-730-15 от 31.01.2024 г.	10 (десет) години
5	Ердал Трейдинг ЛТД	№ Л-744-15 от 04.04.2024 г.	10 (десет) години
6	„Тера Уей Енерджи Груп“ ЕООД	№ Л-745-15 от 25.04.2024 г.	10 (десет) години
7	„Топлофикация Русе“ АД	№ Л-749-15 от 23.05.2024 г.	10 (десет) години
8	„Зерен Груп Енерджи“ Б.В.	№ Л-750-15 от 23.05.2024 г.	10 (десет) години
9	„ОПТИМУС ЕНЕРДЖИ БГ“ ЕООД	№ Л-752-15 от 05.06.2024 г.	10 (десет) години
10	АРВИ ИНВЕСТ РО СРЛ	№ Л-754-15 от 12.06.2024 г.	10 (десет) години
11	„Топлофикация-Перник“ АД	№ Л-756-15 от 03.07.2024 г.	10 (десет) години
12	„Топлофикация-Плевен“ АД	№ Л-760-15 от 10.07.2024 г.	10 (десет) години
13	„НОА Енерджи Трейд София“ ЕООД	№ Л-763-15 от 17.07.2024 г.	10 (десет) години
14	СД ГАС&ПАУЪР СРЛ	№ Л-765-15 от 25.07.2024 г.	10 (десет) години
15	Графигура Нат Газ Лимитид	№ Л-768-15 от 15.08.2024 г.	10 (десет) години
16	„ЕМ АЙ ТИ ЕС“ ООД	№ Л-770-15 от 29.08.2024 г.	10 (десет) години
17	ЯР ПАУЪР ЕС.ЕР.ЕЛ.	№ Л-771-15 от 29.08.2024 г.	10 (десет) години
18	„Номад енерджи къмпани“ ЕООД	№ Л-772-15 от 05.09.2024 г.	10 (десет) години
19	„Пауър Смарт Трейдинг“ ЕООД	№ Л-773-15 от 11.09.2024 г.	10 (десет) години
20	„СТОЛИЧЕН АВТОТРАНСПОРТ“ ЕАД	№ Л-774-15 от 26.09.2024 г.	10 (десет) години
21	СОЛПРИМ СРЛ	№ Л-779-15 от 10.10.2024 г.	10 (десет) години
22	АМВ СОЛАР СРЛ	№ Л-780-15 от 17.10.2024 г.	10 (десет) години
23	„СД ЕНЕРДЖИ“ ЕООД	№ Л-781-15 от 24.10.2024 г.	10 (десет) години
24	„Лорд Енерджи“ СРЛ	№ Л-782-15 от 24.10.2024 г.	10 (десет) години
25	„Ендекс“ ЕООД	№ Л-789-15 от 14.11.2024 г.	10 (десет) години
26	Юнипер Глобъл Къмодитис СЕ	№ Л-790-15 от 20.11.2024 г.	10 (десет) години
27	„Газтрейд акционерно строително и техническо дружество за природен газ“	№ Л-792-15 от 27.11.2024 г.	10 (десет) години
28	„Репоток“ ООД	№ Л-794-15 от 12.12.2024 г.	10 (десет) години

1.2. Общо издадени лицензии в сектор „Природен газ“

Към края на 2024 г. в сектор „Природен газ“ са издадени и съответно валидни общо 215 (двеста и петнадесет) лицензии, от които: 3 (три) за дейността „пренос на

природен газ“; 1 (една) за дейността „съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение“; 1 (една) за дейността „обществена доставка на природен газ“; 36 (тридесет и шест) за дейността „разпределение на природен газ“ и 36 (тридесет и шест) за дейността „снабдяване с природен газ от краен снабдител“; 2 (две) за „организиране на борсов пазар на природен газ“; 136 (сто тридесет и шест) за дейността „търговия с природен газ“.

2. БИЗНЕС ПЛАНОВЕ

Съгласно чл. 49, ал. 2, т. 3 и ал. 3 от НЛДЕ бизнес планът е неразделна част от издадената лицензия и периодически се актуализира, без това да се счита за изменение на лицензията. Лицензиантите представят всеки следващ бизнес план за одобряване от Комисията не по-късно от 3 месеца преди изтичането на срока на предходния бизнес план съгласно чл. 13, ал. 8 от НЛДЕ.

В изпълнение на посочените разпоредби, дружествата, лицензирани за дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“, на които срокът на одобрените бизнес планове изтича в края на 2024 г., са подали заявления за одобряване на бизнес планове за нов период. След извършен анализ, Комисията одобри бизнес планове на следните дружества:

За периода от 2024 до 2025 г.:

- „Газинженеринг“ ООД за територията на община Долни Дъбник – Решение № БП-2 от 10.01.2024 г.;

За периода от 2024 до 2026 г.:

- „Комекес“ АД за територията на община Самоков – Решение № БП-11 от 27.03.2024 г.;

- „Карловогаз“ ООД за територията на община Карлово – Решение № БП-14 от 04.07.2024 г.

За периода от 2025 до 2026 г.:

- „Аресгаз“ ЕАД за обособена територия „Добруджа“ и общините Добрич, Тервел, Омуртаг и Търговище Решение № БП-32 от 27.11.2024 г.;

- „Аресгаз“ ЕАД за обособена територия „Мизия“ и община Бяла Слатина – Решение № БП-33 от 28.11.2024 г.;

- „Аресгаз“ ЕАД за обособена територия „Запад“ – Решение № БП-34 от 28.11.2024 г.;

- „Овергаз Мрежи“ АД за територията на Столична община (в т.ч. СОР Банкя) и община Божурище, за територията на общините Бургас, Карнобат, Айтос, Поморие, Несебър, Созопол, Приморско, Царево, Ямбол, Тунджа, Нова Загора, Стара Загора, Нови пазар и Варна, с изключение на кметствата Вл. Варненчик, Младост и Аспарухово; за територията на общините Кюстендил, Монтана, Петрич, Мездра, Банско и Разлог; за територията на обособена територия „Дунав“ и общините Русе, Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Попово, Разград, Исперих, Ловеч, Левски и Павликени и за територията на общините Асеновград, Първомай, Пазарджик и Пещера – Решение № БП-40 от 06.12.2024 г.

За периода от 2025 до 2027 г.:

- „Севлиевогаз-2000“ АД за територията на община Севлиево – Решение № БП-31 от 27.11.2024 г.;

- „Камено-газ“ ЕООД за територията на община Камено – Решение № БП-38 от 04.12.2024 г.

За периода от 2025 до 2029 г.:

- „Балкангаз 2000“ АД за територията на община Ботевград – Решение № БП-30 от 27.11.2024 г.;

- „Неврокоп-газ“ АД за територията на община Гоце Делчев – Решение № БП-39

от 04.12.2024 г.

С решение № БП-4 от 30.01.2024 г. КЕВР одобри актуализиране на бизнес плановете на „Овергаз мрежи“ АД за 2024 г. за територията на Столична община и община Божурище; за територията на общините: Бургас, Карнобат, Айтос, Поморие, Несебър, Созопол, Приморско, Царево, Ямбол, Тунджа, Нова Загора, Стара Загора, Нови пазар и Варна, с изключение на кметствата Владислав Варненчик, Младост и Аспарухово; за общините: Кюстендил, Монтана, Петрич, Мездра, Банско и Разлог; за територията на обособена територия „Дунав“ и общините Русе, Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Попово, Разград, Исперих, Ловеч, Левски и Павликени и за общините Асеновград, Първомай, Пазарджик и Пещера.

Изпълнението на параметрите, заложи в инвестиционната и производствената програма в одобрените бизнес плановете, ще доведе до увеличение на изградената газоразпределителна мрежа от дружествата, нарастване броя на присъединените клиенти и консумацията на природен газ и ще създаде условия за по-широкото използване на природния газ като енергоносител в производството и битата. Това, от своя страна, ще способства за положителни промени в производствения, обществено-административния и битовия сектор. Развитието на дейността на газоразпределителните дружества и повишаване на качеството на снабдяването с природен газ ще окаже социално-икономическо влияние върху населението чрез подобряване на жизнения стандарт, намаляване замърсяването на околната среда и подобряване здравето на хората.

3. РЕГУЛИРАНЕ НА ЦЕНИТЕ НА ПРИРОДНИЯ ГАЗ И НА МРЕЖОВИТЕ УСЛУГИ

Регулирането на цените на природния газ се извършва съгласно ЗЕ и НРЦПГ. Съгласно чл. 30, ал. 1, т. 7, т. 8, т. 11, т. 12, т. 14 от ЗЕ на регулиране от Комисията подлежат цените, по които общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лице, на което е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия; цените, по които крайните снабдители продават природен газ на клиенти, присъединени към съответните газоразпределителни мрежи; цените за присъединяване към мрежите; цените за достъп и пренос на природен газ през преносни и/или разпределителни мрежи освен в случаите, когато Комисията по своя преценка одобрява методика за определяне на цена за достъп и пренос през преносна мрежа; цените за достъп и съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение. Правилата за регулиране на цените на природния газ, тяхното образуване и утвърждаване, са регламентирани в Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ.

3.1. Регулиране на цените на обществения доставчик

КЕВР издаде на „Булгаргаз“ ЕАД Лицензия № Л-214-14 от 29.11.2006 г. за дейността „обществена доставка на природен газ“. На основание чл. 30, ал. 1, т. 7 от ЗЕ на регулиране от Комисията подлежат цените, по които общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лице, на което е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия. Цените се утвърждават ежемесечно и се прилагат от първо число на месеца, за който са утвърдени. Цената на обществения доставчик включва компонента „цена на вход на газопреносните мрежи“ и компонента за дейността „обществена доставка“, които се формират, респективно утвърждават, по правилата на чл. 17 от НРЦПГ и свързаните с него разпоредби от същата наредба. Тази цена включва и компонента „задължение към обществото“, към която са приложими правилата на чл. 11а от НРЦПГ. Съгласно чл. 10, ал. 2 от НРЦПГ Комисията утвърждава прогнозен размер на разходите, които се включват в регулираната цена, като

преценява тяхната икономическа обоснованост. Утвърдената от КЕВР цена на природния газ на обществения доставчик трябва да възстановява икономически обоснованите разходи за дейността му – основен принцип по чл. 31, т. 2 от ЗЕ, чието спазване КЕВР е длъжна да гарантира при изпълнение на правомощията си за ценово регулиране. Друг основен принцип, от който се ръководи Комисията при изпълнение на регулаторните си правомощия, е осигуряването на баланс между интересите на енергийните предприятия и клиентите – чл. 23, т. 4 от ЗЕ. В допълнение, чл. 2, ал. 1, т. 4 от ЗЕ определя като основна цел на ЗЕ създаването на предпоставки за енергийни доставки при минимални разходи. Също така, задължение на обществения доставчик по издадената му от КЕВР лицензия за дейността „обществена доставка на природен газ“ е да извършва лицензионната дейност с минимални и икономически обосновани разходи, като повишава ефективността на дейността си с цел сигурност на доставката на природен газ. „Булгаргаз“ ЕАД подаде в Комисията заявления за утвърждаване цената на природния газ за всеки месец от 2024 г., във връзка с което КЕВР прие следните решения:

- Решение № Ц-1 от 01.01.2024 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец януари 2024 г.;
- Решение № Ц-3 от 01.02.2024 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец февруари 2024 г.;
- Решение № Ц-4 от 01.03.2024 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец март 2024 г.;
- Решение № Ц-5 от 01.04.2024 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец април 2024 г.;
- Решение № Ц-11 от 01.05.2024 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец май 2024 г.;
- Решение № Ц-14 от 01.06.2024 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец юни 2024 г.;
- Решение № Ц-19 от 01.07.2024 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец юли 2024 г.;
- Решение № Ц-22 от 01.08.2024 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец август 2024 г.;
- Решение № Ц-23 от 01.09.2024 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец септември 2024 г.;
- Решение № Ц-27 от 01.10.2024 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец октомври 2024 г.;
- Решение № Ц-28 от 01.11.2024 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец ноември 2024 г.;
- Решение № Ц-29 от 01.12.2024 г. за утвърждаване на „Булгаргаз“ ЕАД на цена за месец декември 2024 г.

3.2. Регулиране на цените за достъп и пренос през газопреносната мрежа

По отношение на цените за достъп и пренос на природен газ през газопреносната мрежа Комисията одобри Методика за определяне на цена за достъп и пренос през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД (Методиката, обн., ДВ, бр. 72 от 29.08.2014 г., изм. и доп. ДВ., бр. 79 от 8 септември 2020 г.). Съгласно чл. 18а, ал. 1 от Методиката за всеки ценови период в срок до 1 март, операторът внася в Комисията предложение за: входни и изходни точки/зони, за които се определят цените за достъп и пренос; коефициенти за определяне на цените за достъп за резервиране на краткосрочни капацитетни продукти на база на цената за референтен твърд капацитет; сезонни множители за определяне на цените за резервиране на краткосрочни капацитетни продукти; отстъпка при образуване на цени за достъп за резервиране на прекъсваеми

капацитетни продукти; отстъпка при определяне на цени за достъп за входни/изходни точки към/от съоръжения за съхранение на природен газ; отстъпка при образуване на цени за достъп за входни точки от съоръжения за втечен природен газ (ВПП) и за входни точки от и изходни точки към инфраструктура, разработена с цел преодоляване на изолацията на държави членки по отношение на техните преносни системи. Комисията приема решение за одобряване на отстъпките, множителите и сезонните коефициенти след провеждане на консултация по реда на чл. 28 от Регламент (ЕС) 2017/460 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно хармонизирани структури на тарифите за пренос на газ (Регламент (ЕС) 2017/460, Регламента) – чл. 18а, ал. 2 от Методиката.

Предвид горното с Решение № М-1 от 09.05.2024 г. КЕВР утвърди на „Булгартрансгаз“ ЕАД ценообразуващи параметри за периода 01.10.2024 – 30.09.2025 г.

Съгласно чл. 21 от Методиката тарифната структура на цените за достъп и пренос на природен газ през газопреносната система се определя от оператора. Въз основа на утвърдени с решения № НГП-1 от 02.10.2020 г. и № М-1 от 09.05.2024 г. на Комисията необходими приходи и ценообразуващи параметри „Булгартрансгаз“ ЕАД определи цени за достъп и пренос през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, за газова година 01.10.2024 – 30.09.2025 г.

Цените за достъп и пренос през междусистемния газопровод IGB се определят по одобрения от КЕВР съвместно с Регулаторния орган за отпадъци, енергия и води на Република Гърция Тарифен кодекс на IGB.

3.3. Регулиране на цените за достъп и пренос през газоразпределителната мрежа

Цената за достъп и пренос на природен газ по газоразпределителната мрежа може да включва компонентите: цена за достъп (цена за капацитет) и цена за пренос (цена за пренесени количества природен газ) съгласно условията на сключен договор за пренос на природен газ през газоразпределителната мрежа. Цената за пренос на природен газ по разпределителната мрежа се образува въз основа на утвърдените необходими годишни приходи към утвърденото прогнозно количество природен газ за разпределение. Съгласно чл. 44, ал. 4 от ЗЕ на лицата, на които е издадена лицензия за разпределение на природен газ, не се издават лицензии за други дейности, подлежащи на лицензиране по ЗЕ, освен лицензия за снабдяване с природен газ от краен снабдител, ако присъединените към газоразпределителната мрежа на тази територия клиенти са по-малко от 100 000. На дружествата, титуляри на лицензия за дейността „разпределение на природен газ“, КЕВР издаде и лицензии за дейността „снабдяване с природен газ от краен снабдител“. Цените за продажба на природен газ от крайните снабдители, на клиенти, присъединени към съответните газоразпределителни мрежи, се определят въз основа на разходите за покупка на природен газ и утвърдените прогнозни необходими годишни приходи за снабдяване с природен газ.

При изпълнение на регулаторните си правомощия за ценово регулиране Комисията се ръководи от принципите по чл. 23 и чл. 31 от ЗЕ. Съгласно чл. 3, ал. 2, т. 2 от НРЦПГ, при прилагане на метода за регулиране на цените „горна граница на цени“, който се прилага за газоразпределителните дружества, регулаторният период е с продължителност от 2 до 5 години. Регулаторният период на цените на ГРД дава възможност за избягване на големи флуктуации на цените през годините и предвидимост за крайните клиенти на дружествата.

Енергийните предприятия подават заявления за утвърждаване на цени не по-късно от три месеца преди изтичането на стария ценови период.

През 2024 г., по подадени заявления от дружества, лицензирани за дейностите

„разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“, след извършен анализ, КЕВР утвърди цени за пренос на природен газ през газоразпределителната мрежа, цени за продажба на природен газ от краен снабдител и цени за присъединяване на клиенти към газоразпределителната мрежа на съответната територия на 9 (девет) газоразпределителни дружества, както следва:

За регулаторен период от 2024 до 2025 г.:

- „Газинженеринг“ ООД за територията на община Долни Дъбник – Решение № Ц-2 от 31.01.2024 г.

За регулаторен период от 2024 до 2026 г.:

- „Комекес“ АД за територията на община Самоков – Решение № Ц-10 от 25.04.2024 г.;

- „Карловогаз“ ООД за територията на община Карлово – Решение № Ц-21 от 31.07.2024 г.

За регулаторен период от 2025 до 2026 г.:

- „Аресгаз“ ЕАД за обособена територия „Добруджа“ и общините Добрич, Тервел, Омуртаг и Търговище – Решение № Ц-31 от 23.12.2024 г.;

- „Аресгаз“ ЕАД за обособена територия „Мизия“ и община Бяла Слатина – Решение № Ц-33 от 23.12.2024 г.;

- „Аресгаз“ ЕАД за обособена територия „Запад“ – Решение № Ц-33 от 23.12.2024 г.;

- „Овергаз Мрежи“ АД за територията на Столична община (в т.ч. СОР Банкя) и община Божурище, за територията на общините Бургас, Карнобат, Айтос, Поморие, Несебър, Созопол, Приморско, Царево, Ямбол, Тунджа, Нова Загора, Стара Загора, Нови пазар и Варна, с изключение на кметствата Вл. Варненчик, Младост и Аспарухово; за територията на общините Кюстендил, Монтана, Петрич, Мездра, Банско и Разлог; за територията на обособена територия „Дунав“ и общините Русе, Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Попово, Разград, Исперих, Ловеч, Левски и Павликени и за територията на общините Асеновград, Първомай, Пазарджик и Пещера – Решение № Ц-38 от 30.12.2024 г.

За регулаторен период от 2025 до 2027 г.:

- „Севлиевогаз-2000“ АД за територията на община Севлиево – Решение № Ц-35 от 23.12.2024 г.;

- „Камено-газ“ ЕООД за територията на община Камено – Решение № Ц-36 от 27.12.2024 г.

За регулаторен период от 2025 до 2029 г.:

- „Балкангаз 2000“ АД за територията на община Ботевград – Решение № Ц-34 от 23.12.2024 г.;

- „Неврокоп-газ“ АД за територията на община Гоце Делчев – Решение № Ц-37 от 27.12.2024 г.

3.4. Регулиране на цените за достъп и съхранение на природен газ в съоръжения за съхранение

На територията на България функционира едно подземно газово хранилище „Чирен“ – ПГХ „Чирен“, изградено на мястото на изчерпаното газокондензатно находище край село Чирен, област Враца. Собственик и оператор на ПГХ „Чирен“ е „Булгартрансгаз“ ЕАД, като дружеството предоставя услуги по съхранение на природен газ въз основа на Лицензия № Л-214-10 от 29.11.2006 г., издадена от КЕВР. ПГХ „Чирен“ е свързано към газопреносната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Основно предназначение на ПГХ „Чирен“ е покриване на сезонните неравномерности в потреблението и гарантиране сигурността на доставките на природен газ.

Тарифната структура на цените за достъп и съхранение на природен газ в съоръженията за съхранение се предлага за утвърждаване от КЕВР от оператора съгласно чл. 53 от Указания за образуване на цени за достъп и съхранение на природен газ в съоръжения за съхранение при прилагане на метод на регулиране „норма на възвръщаемост на капитала”, обн. ДВ, бр. 2 от 9 януари 2015 г.

Действащите цени на „Булгартрансгаз“ ЕАД за достъп и съхранение на природен газ в съоръженията за съхранение са утвърдени от КЕВР с Решение № Ц-34 от 13.08.2020 г.

4. РАЗРЕШЕНИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА РАЗПОРЕЖДЕНИЯ И СДЕЛКИ

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 23 от ЗЕ КЕВР разрешава извършването на разпореждане с имущество, с което се упражнява лицензионна дейност в случаите, предвидени в ЗЕ, както и на други сделки, които водят или могат да доведат до нарушаване сигурността на снабдяването вследствие на задължениост на енергийното предприятие. КЕВР извършва преценка дали сключването на тези сделки води, или може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването, вследствие на задължениост на енергийното предприятие, или до нарушаване на съществени условия за осъществяване на лицензионната дейност, включително принципите по чл. 23 от ЗЕ. Преценката се основава на анализ на финансово-икономическото състояние на заявителя. Комисията издава разрешение и в случаите на залог или ипотeka върху имущество, с което се извършва лицензионна дейност на основание чл. 53, ал. 5 от ЗЕ.

През 2024 г. КЕВР издаде следните разрешения за извършване на разпореждания и сделки:

С Решение № Р-500 от 09.04.2024 г. КЕВР разреши на „Булгаргаз“ ЕАД да предостави обезпечение по Договор за продажба на газ чрез удължаване на срока на валидност и промяна на сумата на банкова гаранция.

С Решение № Р-526 от 05.09.2024 г. КЕВР разреши на „Булгаргаз“ ЕАД да сключи анекс към Договор за кредит и да предостави обезпечение по Договор за продажба на газ чрез удължаване на срока на валидност и промяна на сумата на банкова гаранция.

С Решение № Р-527 от 18.09.2024 г. КЕВР разреши на „Овергаз Инк.“ АД да сключи: Договор за банков револвиращ кредит; Договор за особен залог върху съвкупност за учредяване на първи по ред залог върху природен газ в ПГХ „Чирен“; Договор за особен залог върху вземане за учредяване на първи по ред залог върху вземане на „Овергаз Инк.“ АД, произтичащо от договор.

С Решение № Р-536 от 05.12.2024 г. КЕВР разреши на „Булгартрансгаз“ ЕАД да сключи Споразумение за отлагане и разсрочване на вземането за дивидент за 2021 г. и 2022 г. на вертикално интегрирано предприятие.

5. ПАЗАР НА ПРИРОДЕН ГАЗ

Основните количества природен газ, необходими за потреблението в страната, се осигуряват от внос, като незначителни количества се осигуряват и от местен добив. Снабдяването с природен газ на територията на Р България се осъществява по газопреносната мрежа, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД за пряко присъединени клиенти и по газоразпределителните мрежи (ГРМ), собственост на съответните газоразпределителни дружества, към които са присъединени небитови и битови клиенти. Чрез газопреносната мрежа се осъществява и пренос на природен газ до съседните на България страни, както и пренос от и до ПГХ „Чирен“. Чрез междусистемния газопровод IGB се доставя природен газ до газопреносната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД и до газоразпределителната мрежа на територия на община Кърджали. През 2024 г. доставката на природен газ за вътрешния пазар се осъществяваше от „Булгаргаз“ ЕАД, „Проучване и добив на нефт и газ“ АД, „Петрокелтк България“ ЕООД и търговци на природен газ.

През 2024 г. енергийната диверсификация на региона е разширена с въвеждането в експлоатация на терминала за съхранение и регазификация на втечен природен газ край

гр. Александруполис, Р Гърция, в който „Булгартрансгаз“ ЕАД притежава дял от 20%.

Сделките с природен газ са: доставка, пренос по газопреносна, газоразпределителни и затворени газоразпределителни мрежи и съхранение на природен газ, както и сделки по прехвърляне собствеността на природния газ, с цел балансиране и търговия на физическа точка или виртуална търговска точка на газопреносните мрежи. Сделките с природен газ се извършват въз основа на писмени договори и/или на организиран борсов пазар на природен газ. Операторът на организиран борсов пазар на природен газ осигурява платформа за търговия на сделките с природен газ между страните по тях и може да е страна по сделки с природен газ. Лицензии за дейността „организиране на борсов пазар на природен газ“ притежават две дружества: „Газов Хъб Балкан“ ЕАД и „Българска енергийна търговска платформа“ АД. Добивните предприятия, търговците на природен газ, крайните снабдители с природен газ, операторите на газопреносни мрежи, операторът на съоръжение за съхранение на природен газ, клиентите, присъединени към газопреносна мрежа, сключват сделки с природен газ при свободно договорени цени. Общественият доставчик сключва сделки с природен газ по свободно договорени цени в качеството му търговец на природен газ. Сделките при свободно договорени цени с краткосрочни стандартизирани продукти и с продукти с период на доставка по-малък или равен на една година се сключват на организиран борсов пазар на природен газ. Операторите на газопреносна мрежа и операторът на съоръжение за съхранение на природен газ закупуват природния газ за собствени нужди, включително за технологични нужди и за балансиране, на организирания борсов пазар на природен газ. Договорите за природен газ се сключват при регулирани от КЕВР цени за услуги от обществен интерес по преноса, разпределението и доставката на природен газ и извън тези случаи – при свободно договаряни между страните цени.

Разнообразието от механизми за сключване на сделки с природен газ, наличието на модерна инфраструктура и организиран борсов пазар в страната създават условия за конкурентоспособен и устойчив газов пазар, осигурявайки стабилност, достъпност и сигурност на доставките.

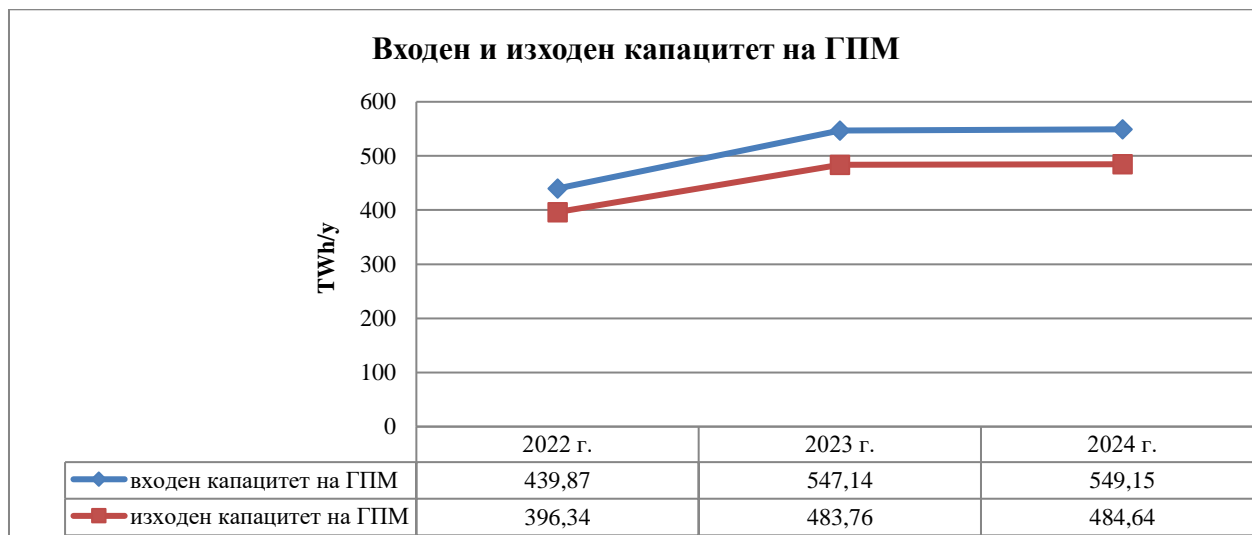
5.1. Развитие на пазара

Основни участници на пазара на природен газ в Република България са:

- „Булгартрансгаз“ ЕАД – комбиниран оператор, осъществяващ дейностите „пренос на природен газ“ и „съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение“;
- „Ай Си Джи Би“ АД – оператор на междусистемен газопровод Гърция – България IGB;
- „Булгаргаз“ ЕАД – обществен доставчик на природен газ, осигуряващ доставката на природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лица, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия по регулирани от КЕВР цени - добивни предприятия, осъществяващи добив на природен газ на територията на страната;
- Търговци на природен газ – сключват сделки за доставка на природен газ с обществения доставчик, крайни снабдители, клиенти, други търговци на природен газ, добивни предприятия, предприятия за съхранение на природен газ и с оператори на газопреносни и газоразпределителни мрежи;
- Газоразпределителни дружества – осъществяват дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“ и доставят природен газ до клиенти, присъединени към газоразпределителните им мрежи на съответните лицензирани територии;
- Небитови клиенти на природен газ, присъединени към газопреносната мрежа;
- Небитови и битови клиенти на природен газ, присъединени към газоразпределителната мрежа.

„Булгартрансгаз“ ЕАД

Общата дължина на газопреносната мрежа (ГПМ) на „Булгартрансгаз“ ЕАД към края на 2024 г. е 3484 км. През 2024 г. са изградени 41 км нова газопреносна мрежа. Извършените от дружеството инвестиции в газопреносната мрежа и съоръжения са в размер на 272 165 хил. лв. Присъединените клиенти към газопреносната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД са 234 броя. Входният капацитет на ГПМ е 549,15 TWh/год., а изходният капацитет на ГПМ е 484,64 TWh/год.

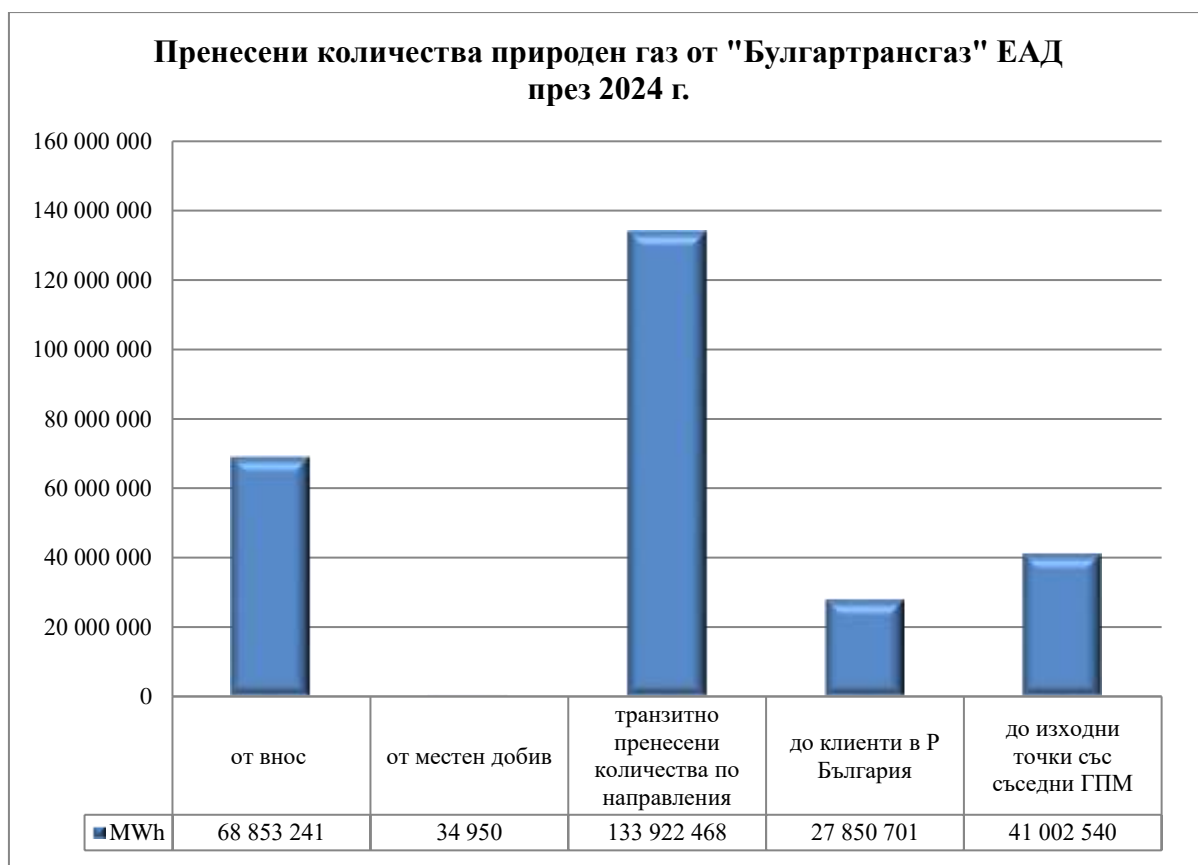
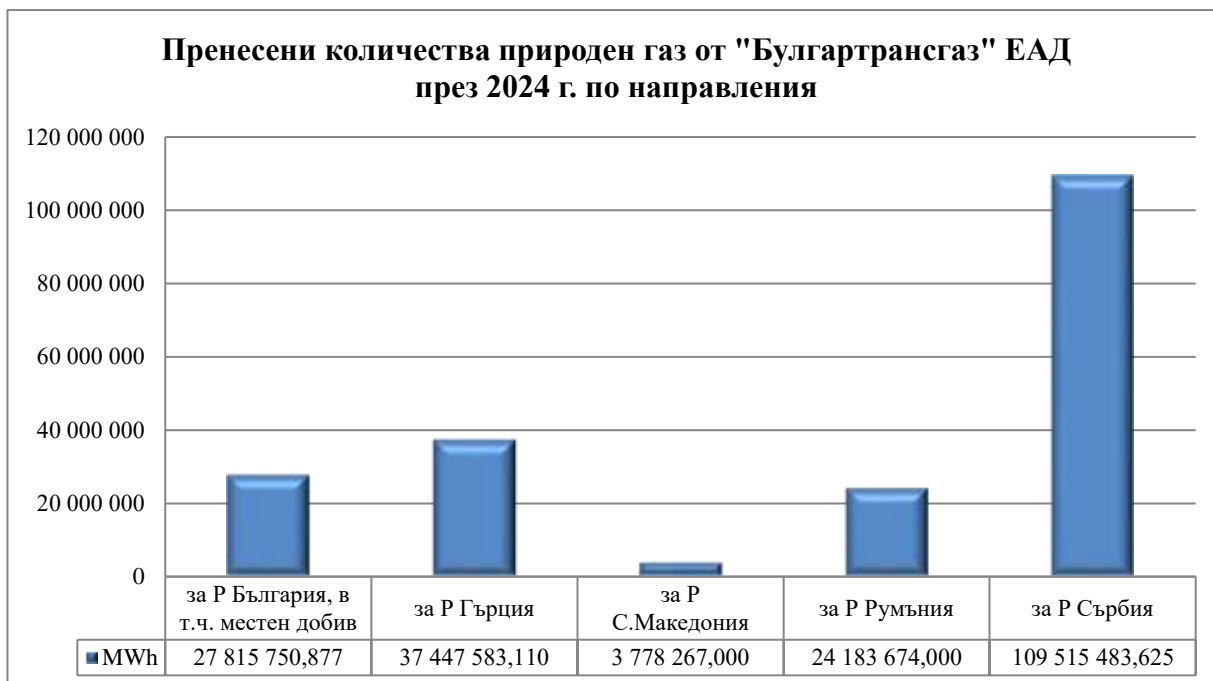

Структурата на ползвателите на газопреносната мрежа, осъществили пренос на територията на Р България през 2024 г., е следната:

- обществен доставчик;
- два броя крайни снабдители;
- два броя небитови клиенти;
- двадесет и четири броя търговци на природен газ.

Ползватели на газопреносната мрежа, пренасящи до изходни точки на газопреносната мрежа през 2024 г., са 34 търговеца на природен газ.

През 2024 г. пренесените от „Булгартрансгаз“ ЕАД количества природен газ по газопреносната мрежа от внос и местен добив са 202 775 709 MWh, в т.ч. 34 950 MWh от местен добив.

За извършване на балансиране на пазара на природен газ, „Булгартрансгаз“ ЕАД е продало 405 736 MWh и е закупило 12 223 MWh на Виртуална търговска точка за 2024 г., отразени по месеци на графиката:

В Република България към момента има само едно газово хранилище – ПГХ „Чирен“, което разполага с 24 експлоатационни сондажа, компресорна станция с обща инсталирана мощност 10 MW и други технологични съоръжения, необходими за осигуряване нагнетяването, добива и качеството на съхранявания природен газ. Собственик и оператор на ПГХ „Чирен“ е „Булгартрансгаз“ ЕАД. Извършените през 2024 г. в ПГХ „Чирен“ инвестиции в съоръжения за нагнетяване са в размер на 173 401 хил. лв. През 2024 г. в ПГХ „Чирен“ са нагнетени 4 209 585 MWh природен газ, в т.ч. по Плана за действия при извънредни ситуации – 1 057 729 MWh и за търговско съхранение – 3 151 856 MWh. Добитите количества през 2024 г. са 4 906 573 MWh природен газ, в т.ч. по Плана за действия при извънредни ситуации – 1 390 029 MWh и от търговско съхранение – 3 516 544 MWh. Съхранените количества за 2024 г. са 4 079 062 MWh природен газ, в т.ч. по Плана за действия при извънредни ситуации 2 734 426 MWh и за търговско съхранение – 1 344 636 MWh. Чрез съхраняваните в ПГХ „Чирен“ количества природен газ се компенсират сезонните колебания в доставките и потреблението в страната. Съществено е предназначението на хранилището и за гарантиране на сигурността на доставките на природен газ в страната, осигуряването на количества технологичен газ за балансиране, както и на сигурността и стабилността на газопреносната система.

„Ай Си Джи Би“ АД

Междусистемният газопровод IGB беше въведен в търговска експлоатация на 1 октомври 2022 г. Собственик и оператор на IGB е „Ай Си Джи Би“ АД. IGB свързва гръцката газопреносна мрежа в близост до град Комотини с българската преносна мрежа при град Стара Загора. IGB е свързан и с Трансадриатически газопровод (ТАР). IGB е с обща дължина от 182 км (151 км в България и 31 км в Гърция) и технически капацитет от 3 млрд. куб. м годишно с възможност за увеличаване на преносния капацитет до 5 млрд.

куб. м годишно. Входният капацитет на газопровода IGB в точките на междусистемно свързване „Комотини – Десфа“, „Комотини – ТАР“, „Стара Загора“ е в размер на 39,09515 TWh/год. Изходният капацитет на газопровода IGB в точките на междусистемно свързване „Комотини – ТАР“, „Стара Загора“ е в размер на 39,09515 TWh/год., а в изходна точка „Кърджали“ е в размер на 1,38707 TWh/год.

Общо пренесените количества природен газ през газопровода IGB за 2024 г. са: посока Гърция-България – 11 115 991 MWh/год. и посока България-Гърция – 1 636 335 MWh/год. Максималното дневно количество пренесен природен газ е 51 835 MWh/d.

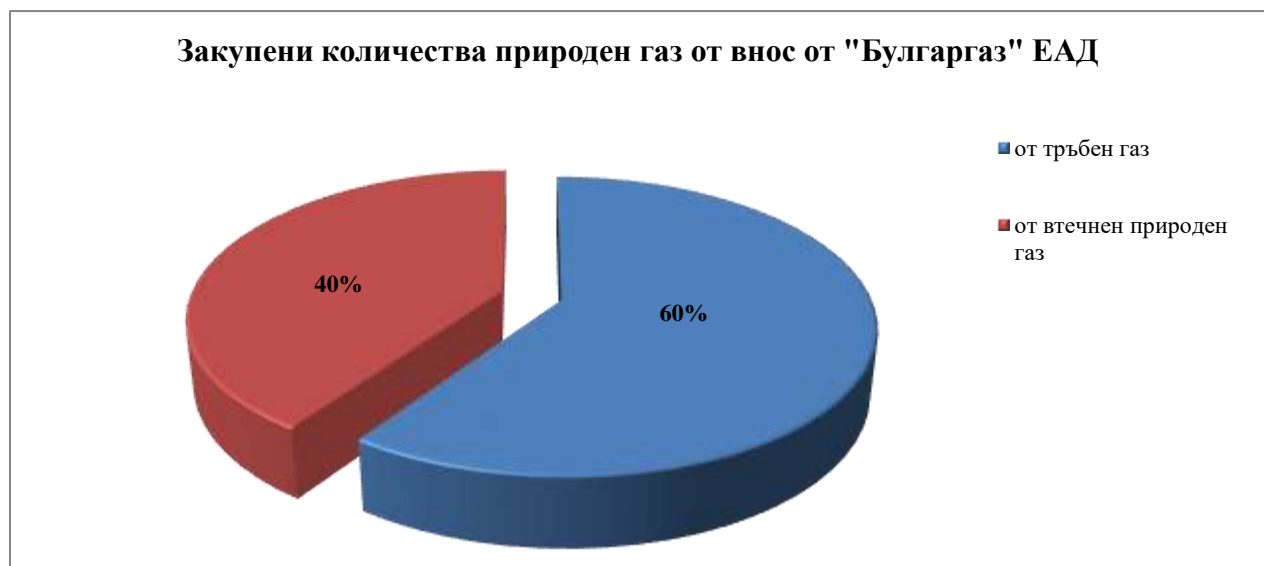
Закупените количества природен газ за балансиране са 3000 MWh и продадените количества природен газ за балансиране са 1330 MWh.

Извършените през 2024 г. инвестиции в газопровода IGB и съоръженията към него са в размер на 36 992 хил. лв.

„Булгаргаз“ ЕАД

През 2024 г. „Булгаргаз“ ЕАД е закупило природен газ за вътрешния пазар по договор за доставка на природен газ с азербайджанска компания и от търговци на природен газ.

„Булгаргаз“ ЕАД е закупило 17 234 269 MWh природен газ за осигуряване на потреблението на клиенти си, както следва: тръбен газ 10 273 659 MWh от азербайджанската компания и 6 960 611 MWh втечен природен газ.

Продадените от „Булгаргаз“ ЕАД количества природен газ са 17 058 402 MWh, от които в България 16 879 233 MWh, а извън страната 179 169 MWh.

Закупените от „Булгаргаз“ ЕАД количества природен газ на организиран борсов пазар в Р България са в размер на 242 980 MWh. Продадените от „Булгаргаз“ ЕАД количества природен газ на организиран борсов пазар в Р България са в размер на 529 416 MWh.

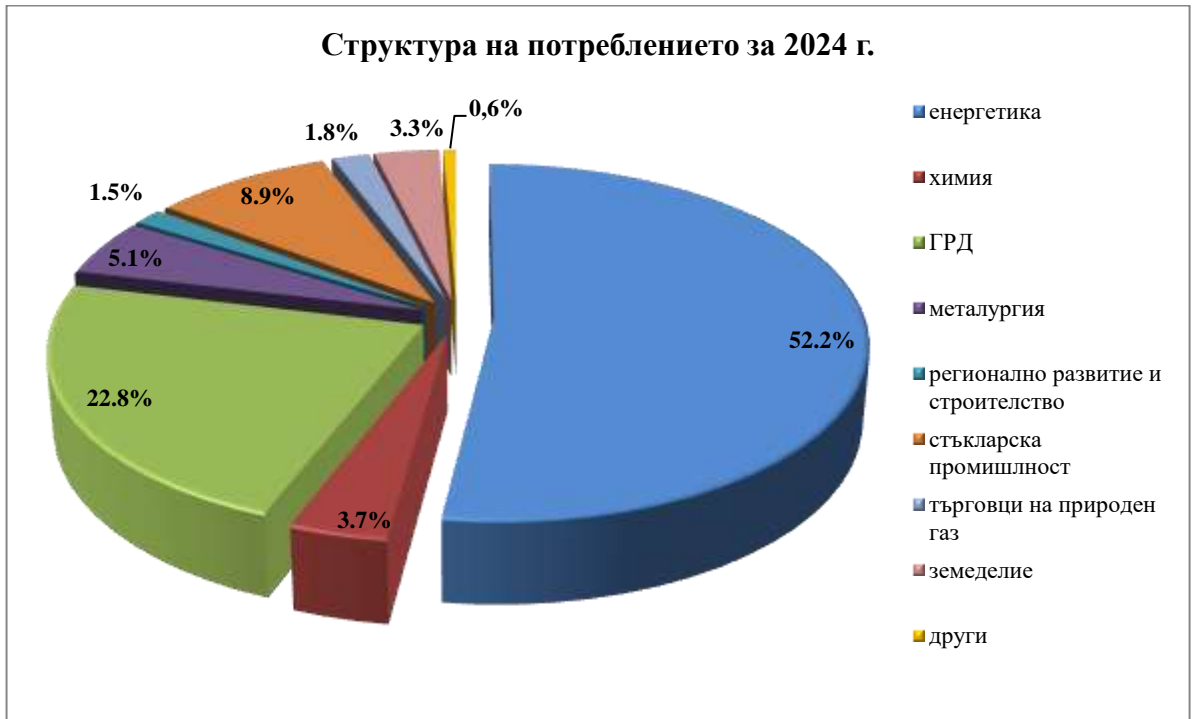
Закупените от „Булгаргаз“ ЕАД количества природен газ за балансиране са в размер на 182 238 MWh, а продадените количества природен газ за балансиране са 218 469 MWh.

Доставените от „Булгаргаз“ ЕАД количества природен газ през 2024 г. са, както следва:

- енергетика – 8 970 485 MWh;
- химия – 643 844 MWh;

- разпределителни дружества – 3 920 246 MWh;
- металургия – 880 112 MWh;
- регионално развитие и строителство – 257 665 MWh;
- стъklarска промишленост – 1 538 973 MWh;
- земеделие – 559 344 MWh;
- търговци на природен газ – 318 338 MWh;
- други – 108 565 MWh.

„Булгаргаз“ ЕАД е продавало през 2024 г. природен газ на: крайни снабдители на природен газ, топлофикационни дружества, клиенти, присъединени към газопреносната мрежа и на търговци на природен газ.

Делът на продажбите по клиенти е посочен на диаграмата:

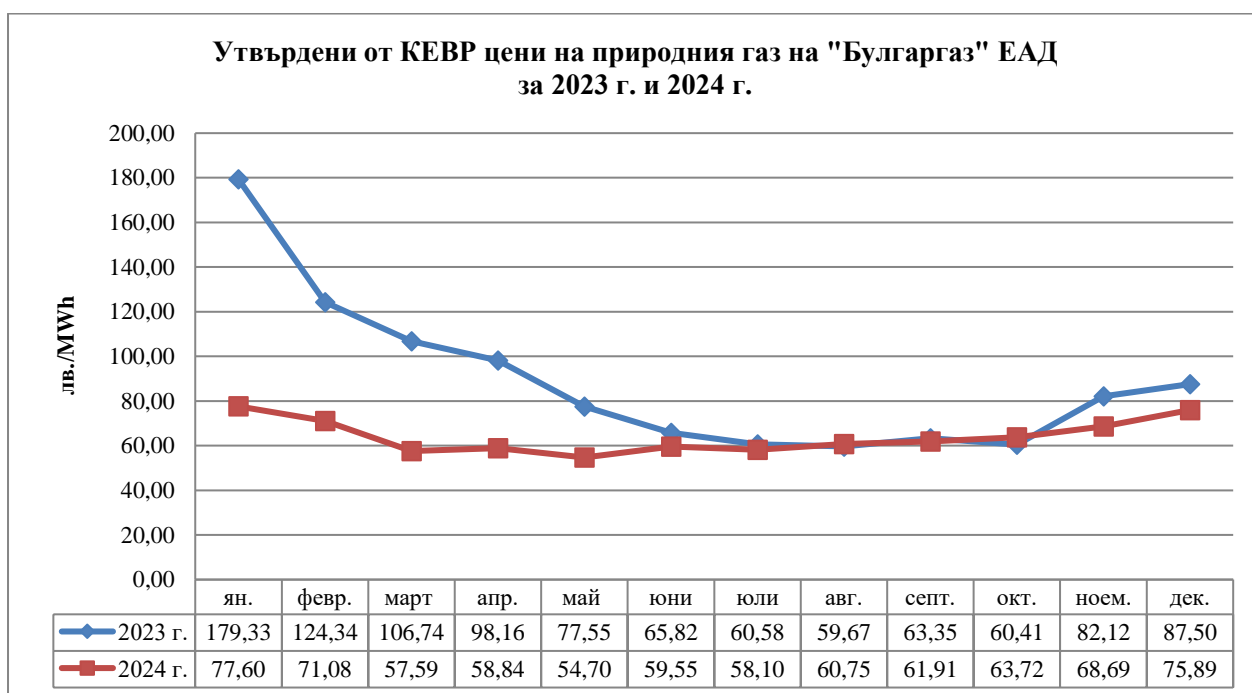

През 2024 г. „Булгаргаз“ ЕАД е продало на клиенти в Р България количества природен газ, както следва:

- по регулирани цени – 12 858 251 MWh;
- по свободно договорени цени – 4 020 982 MWh.

Изменението на утвърдените от КЕВР цени на природния газ на обществения доставчик е посочено в следващата графика:

Съхраняваните от „Булгаргаз“ ЕАД количества природен газ в ПГХ „Чирен“, в т.ч.: наличност, добив и нагнетяване през 2024 г. са, както следва:

- наличност към 01.01.2024 г. – 3 213 387 MWh;
- добив – 2 199 675 MWh;
- нагнетяване – 1 477 723 MWh;
- наличност към 31.12.2024 г. – 2 570 234 MWh.

Броят и структурата на клиентите на „Булгаргаз“ ЕАД към 31.12.2024 г. са следните:

- по регулирана цена – 25 бр.;
- по свободно договорени цени – 117 бр.;
- на анонимния сегмент – 50 бр., в т.ч. на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД – 47 бр. и на БЕТП ЕАД – 3 бр.

Добивните предприятия

Добивните предприятия на територията на Р България са „Проучване и добив на нефт и газ“ АД и „Петроkelтик България“ ЕООД.

„Проучване и добив на нефт и газ“ АД е добило през 2024 г. 53 279 MWh природен газ и е продало 44 749 MWh, от които 17 257 MWh е продало на един краен клиент, 20 007 MWh на две газоразпределителни дружества и 7485 MWh на два търговеца на природен газ. Останалото количество природен газ дружеството е използвало за собствени нужди. Добивното предприятие не е продавало количества природен газ на организиран борсов пазар.

През 2024 г. „Петроkelтик България“ ЕООД е добило и продало по двустранен договор на търговец на природен газ 34 950 MWh природен газ, а на организиран борсов пазар е предложило и продало количества в размер на 9222 MWh.

Газоразпределителни дружества

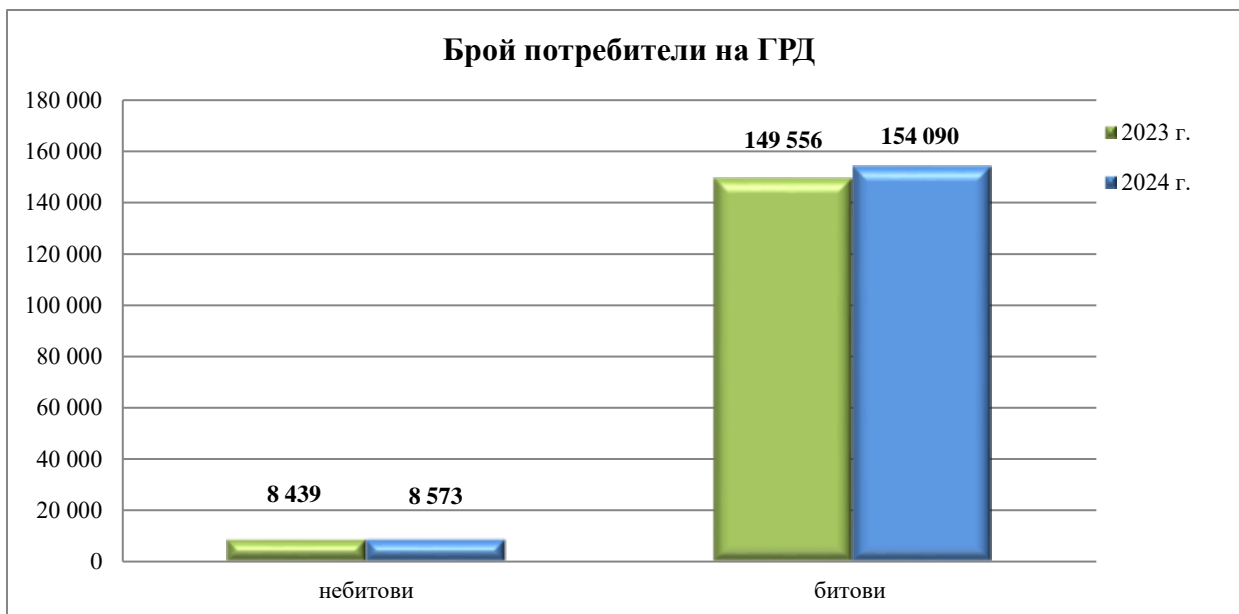
В края на 2024 г. на територията на Р България 25 газоразпределителни дружества (ГРД), лицензирани за дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“, извършват дейност на 36 лицензионни територии, които обхващат 174 общини, представляващи 65% от всички общини в страната. Осем от дружествата осъществяват снабдяване с природен газ чрез доставка на съгъстен природен газ до клиенти на територията на общини, които нямат връзка с газопреносната мрежа. Важна предпоставка за увеличаване броя на небитовите и битовите клиенти на природен газ в страната е изграждането на газопроводи, свързващи ГРМ на лицензираните територии с газопреносната мрежа.

Необходимата инфраструктура за разпределение на природен газ в страната е в процес на изграждане и присъединените битови клиенти към ГРМ са малко. Прилаганият от КЕВР регулаторен механизъм осигурява стимули за газоразпределителните дружества да продължават развитието на ГРМ и присъединяването на нови клиенти с цел постепенно увеличаване на консумацията на природен газ.

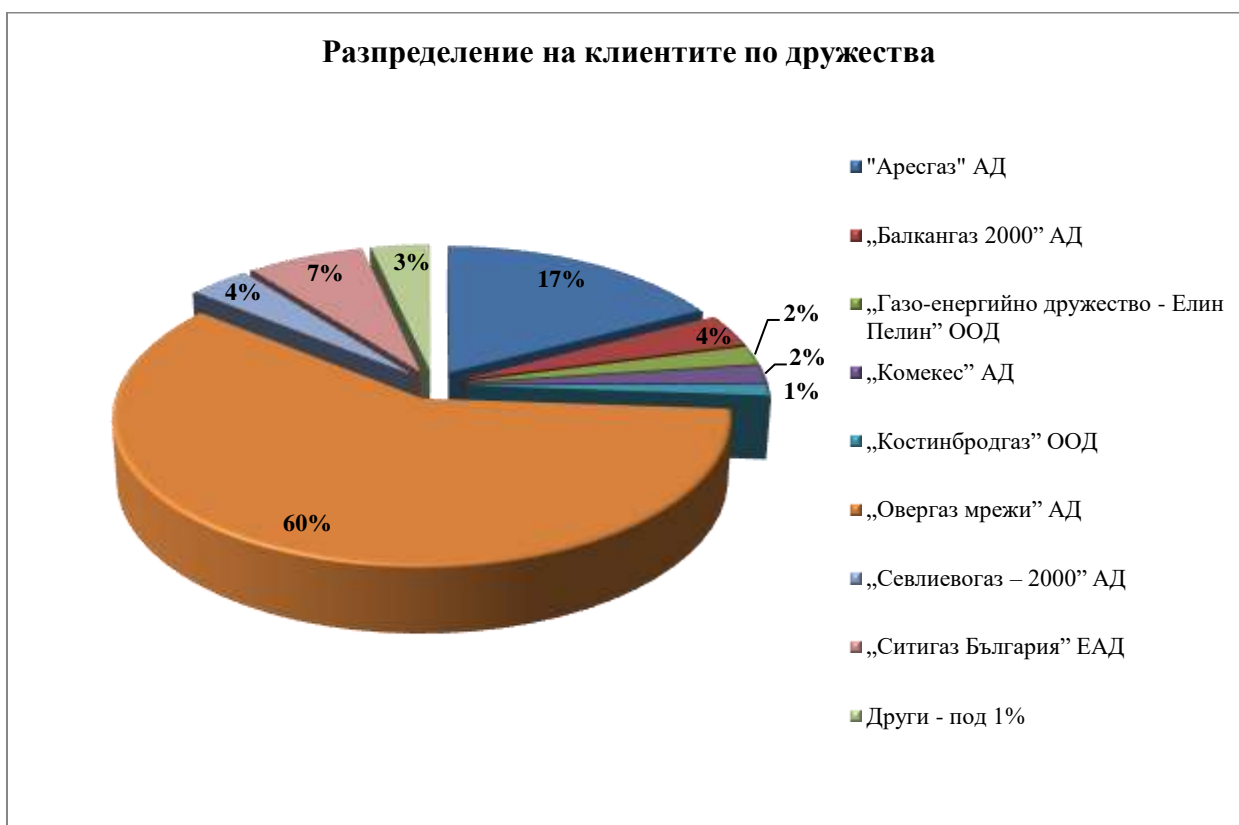
Изградената мрежа от газоразпределителните дружества през 2024 г. е 51 008 м, а общата дължина на ГРМ в страната към края на 2024 г. е 5 733 855 м. Извършените инвестиции от газоразпределителните дружества през 2024 г. са 16 986 хил. лв.

Общият брой клиенти на газоразпределителните дружества към 31.12.2024 г. е 162 663, от които 8 573 небитови клиенти (5,3%) и 154 090 битови клиенти (94,7%). Броят на клиентите е нараснал от 157 995 през 2023 г. на 162 663 през 2024 г., което е увеличение с 3 %. Нарастването на небитовите клиенти е с 3,0%, а на битовите – с 1,6%.

Сравнение на броя небитови и битови клиенти на лицензираните територии за 2023 г. и 2024 г. е представено на графиката по-долу:

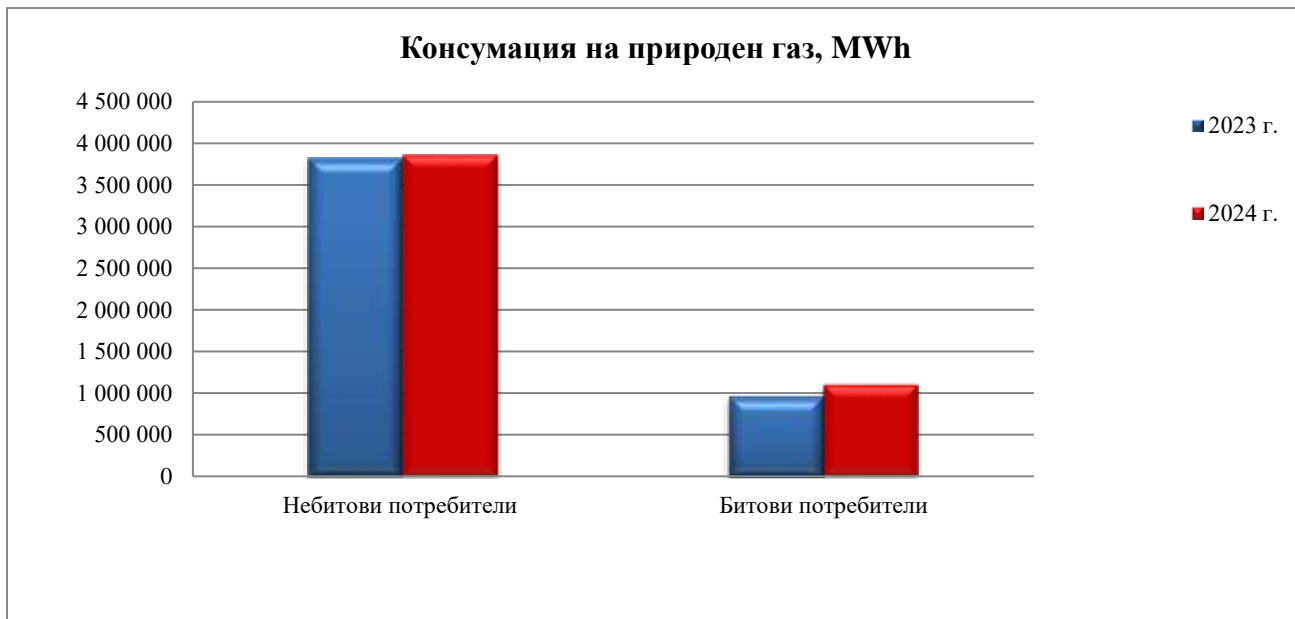
Разпределението на клиентите на природен газ по дружества е представено на графиката по-долу:

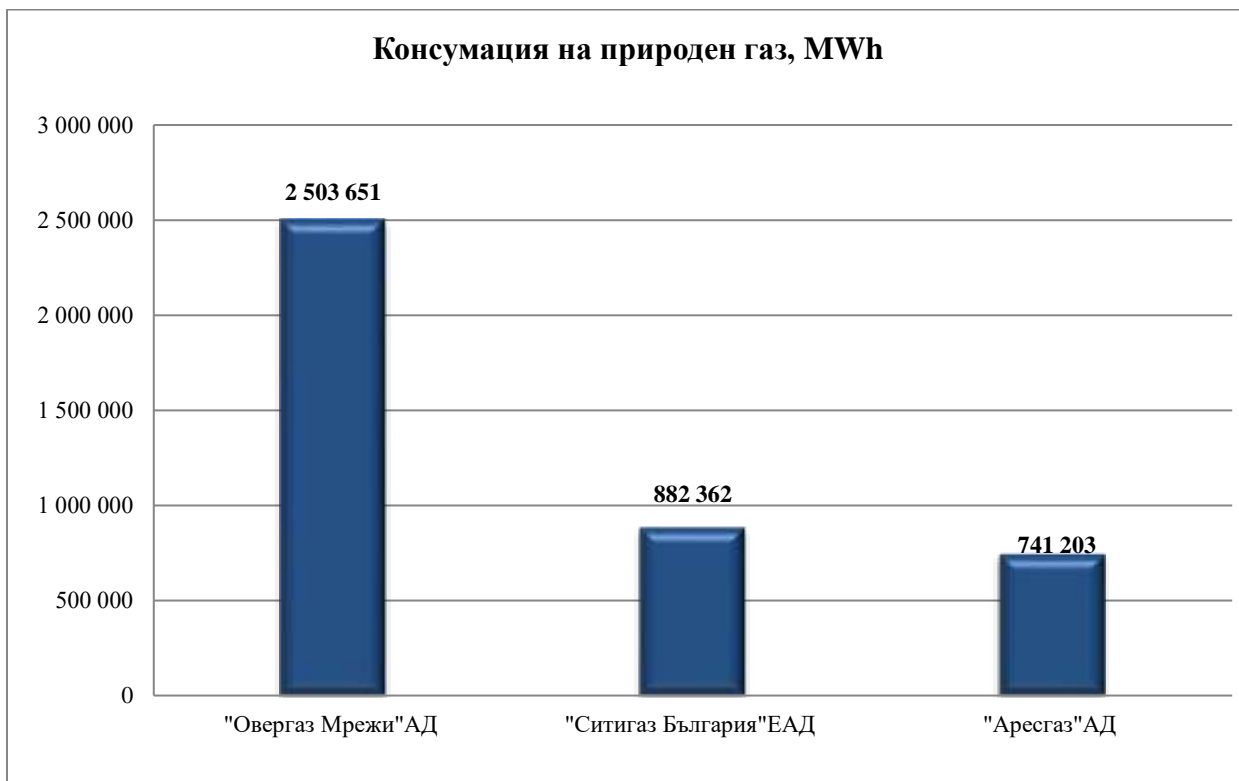
„Овергаз Мрежи“ АД обслужва най-голям брой клиенти – 97 046, което е 60% от всички клиенти на природен газ в страната, следвано от „Аресгаз“ АД със 17%, „Ситигаз България“ ЕАД със 7%, „Севлиевогаз – 2000“ АД и „Балкангаз 2000“ – с по 4%.

Общата консумация на природен газ от клиенти на газоразпределителните дружества през 2024 г. е 4 946 768 MWh, което е увеличение с 3,2% в сравнение с 2023 г., когато потреблението е било 4 794 853 MWh. Консумацията на природен газ на

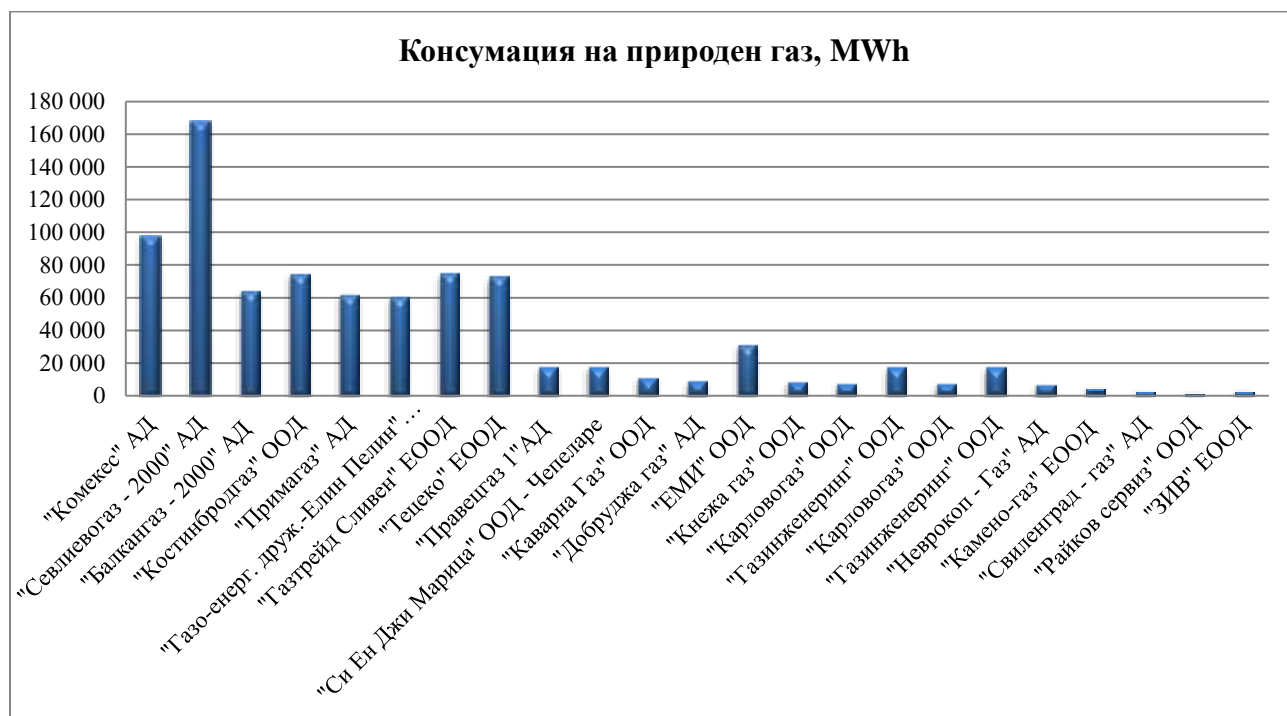
небитовите клиенти нараства от 3 826 322 MWh за 2023 г. на 3 850 658 MWh за 2024 г., а консумацията на битовите клиенти нараства от 968 531 MWh за 2023 г. на 1 096 110 MWh за 2024 г. Делът на консумацията на небитовите клиенти от общата консумация за 2024 г. е 78%, а делът на консумацията на битовите клиенти е 22%.

Клиентите на „Овергаз Мрежи“ АД, „Ситигаз България“ ЕАД и „Арсгаз“ АД са с най-голяма консумация:

Консумацията на природен газ от клиентите на останалите дружества е представена на графиката:

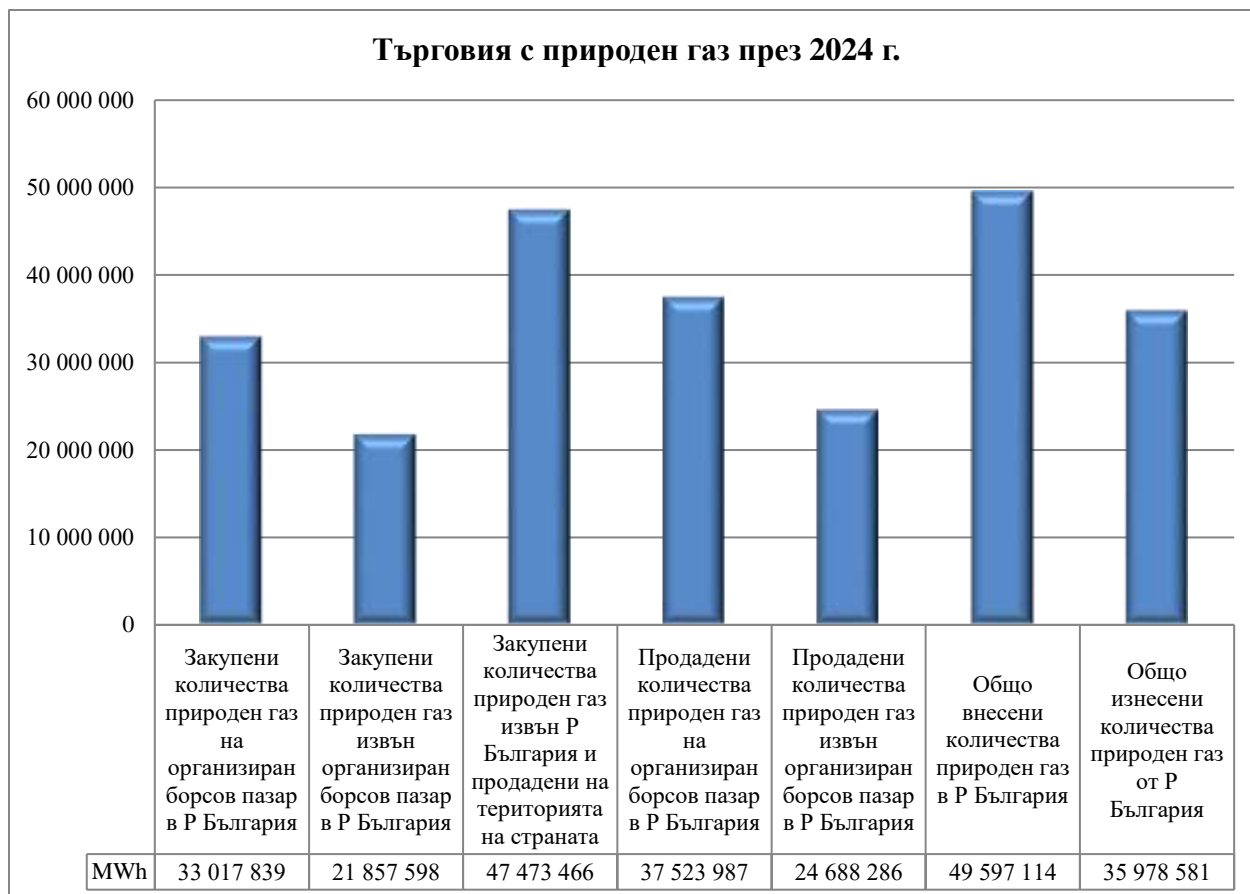

Търговци на природен газ

От издадените лицензии за дейността „търговия с природен газ“ на общо 136 дружества към 31.12.2024 г. сделки с природен газ са извършили 72 дружества, като 61 дружества не са извършвали лицензионна дейност, а 3 дружества не са представили информация. Търговците на природен газ, които са съхранявали количества природен газ в ПГХ „Чирен“, са 17 дружества.

Търговците на природен газ през 2024 г. са закупили в Р България 54 875 437 MWh природен газ, в т.ч.: 33,017,839 MWh на организиран борсов пазар и 21 857 598 MWh извън организиран борсов пазар. Закупените количества природен газ извън Р България и продадени на територията на страната през 2024 г. са 47 473 466 MWh.

Продадените количества природен газ в Р България са 62 212 273 MWh, в т.ч.: 37 523 987 MWh на организиран борсов пазар и 24 688 286 MWh извън организиран борсов пазар. През 2024 г. внесените количества природен газ в Р България са 49 597 114 MWh, а изнесените от страната са 35 978 581 MWh. Данните са отразени на графиката:

Наличните към 01.01.2024 г. количества природен газ, съхранявани в ПГХ „Чирен“ от търговци на природен газ, са в размер на 4 978 351 MWh, като добитите количества са 4 853 086 MWh, а нагнетените 4 105 057 MWh, съответно, наличността към 31.12.2024 г. е 4 074 477 MWh природен газ.

5.2. Наблюдение на степента и ефективността на отваряне на пазара и конкуренцията

КЕВР наблюдава степента и ефективността на отваряне на пазара и конкуренцията в секторите на едро и на дребно, като следи за свързването с енергийните пазари на други държави-членки на Европейския съюз.

Либерализацията на пазара на природен газ заема важно място в европейската енергийна политика и е свързана със стратегическите цели за подобряване сигурността на доставките и диверсификацията на източниците на доставка на природен газ, както и изграждане на взаимносвързан и единен общоевропейски газов пазар.

Организиран борсов пазар на природен газ

Платформа за търговия на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД:

Броят на регистрираните членове на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД към 31.12.2023 г. е 108, като от тях около 42% са международни компании с опит в търговията с природен газ на европейските пазари и управляват богато портфолио. Около 55% от останалите участници са местни търговци на природен газ, сред които са и големи индустриални консуматори на природен газ в страната. Спрямо края на 2023 г., броят членове на платформата е нараснал с 19% (от 91 бр. на 108 бр.)

В краткосрочния сегмент на платформата за търговия се предлагат стандартизирани продукти „В рамките на деня“, „Ден напред“, „Уикенд“, както и времев

и локални продукти за нуждите на балансиране на газопреносната система. На дългосрочния сегмент на платформата за търговия се предлагат продукти на средносрочна и дългосрочна база – седмични, месечни и остатък от месеца, тримесечни, годишни. В този сегмент „Газов Хъб Балкан“ ЕАД предлага и възможности за следните услуги: сключване на стандартизирани договори, търгувани на екран на анонимен принцип; администриране на неанонимни двустранни договори, търгувани на пазара на платформата чрез регистрацията им в модул „Сделки“ на Trauport, както и брокерска услуга.

През 2024 г. на платформата за търговия с природен газ на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД на отделните сегменти са сключени общо 29 886 сделки и са изтъргувани общо 42 283 695 MWh природен газ, включително от „Булгартрансгаз“ ЕАД, както следва:

Краткосрочен сегмент

Броят на сделките на краткосрочния сегмент бележи ръст от 23 604 бр. през 2023 г. на 28 034 бр. през 2024 г. През месец януари 2024 г. сделките са 1525 броя, като достигат най-високата си стойност през м. октомври 2024 г. – 4397 бр. сделки, а средномесечният брой сделки през годината е 2336 бр. Изтъргуваните количества природен газ са се увеличили от 12 796 928 MWh през 2023 г. на 16 153 381 MWh през 2024 г.

Дългосрочен сегмент (включително сделки на ВТТ и по брокерска услуга)

Броят на сделките на дългосрочния сегмент е нараснал от 1723 бр. през 2023 г. на 1852 бр. през 2024 г. През месец януари 2024 г. броят на сделките е с най-висока стойност от 174, а през месец декември 2024 г. е 154 бр. Средномесечният брой сделки през годината е 154 бр. Изтъргуваните количества природен газ са намалели от 33 329 709 MWh през 2023 г. на 26 130 314 MWh през 2024 г.

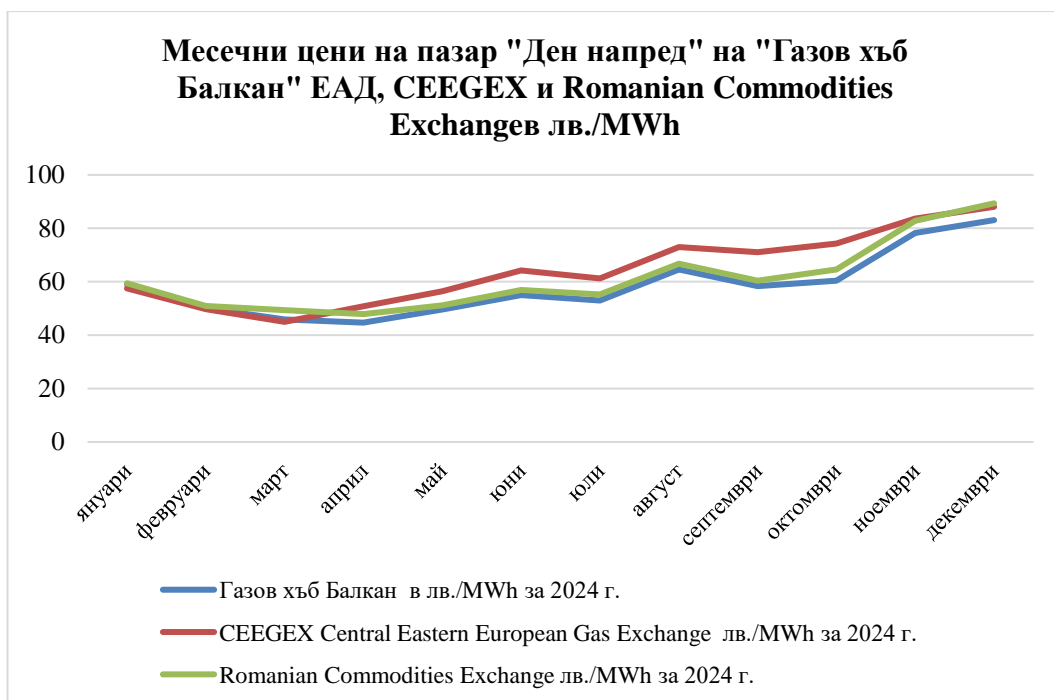
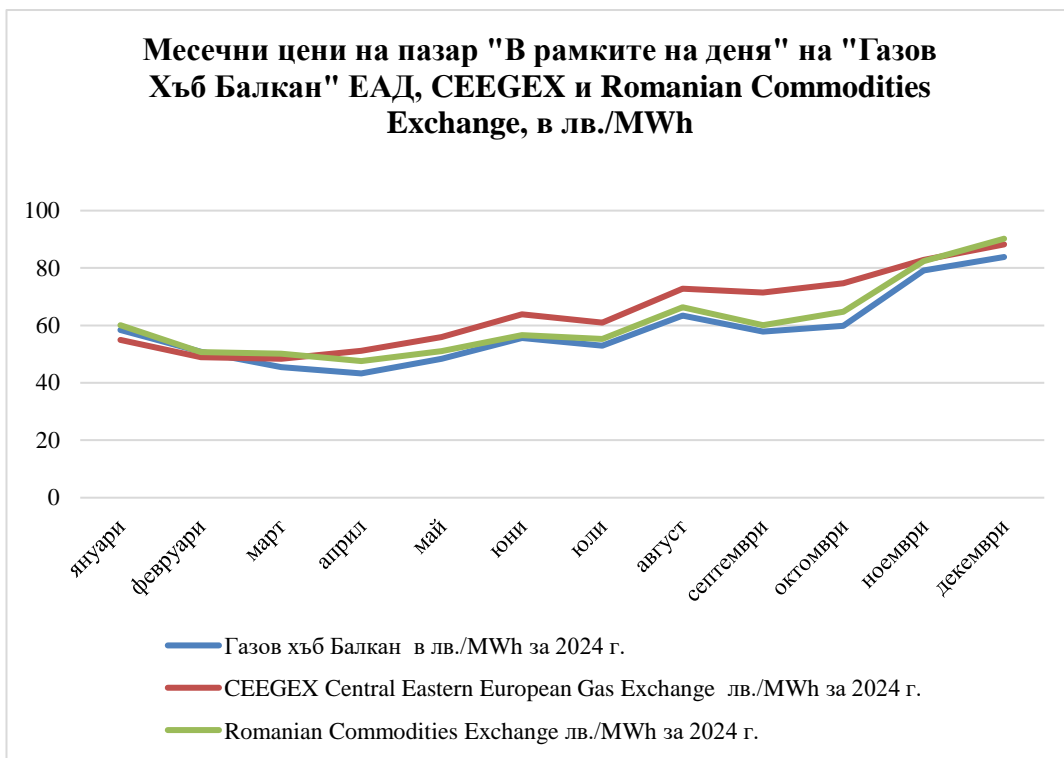
Постигнатата най-ниска цена на платформата за търговия с природен газ за сделка по месечен продукт е през месец септември 2024 г. – 20 лв./MWh, а достигнатата най-висока цена за сделка по месечен продукт е 94,50 лв./MWh през месец декември 2024 г.

„Булгартрансгаз“ ЕАД е провело общо 10 успешни търга за закупуване на природен газ за технологични нужди.

Брокерска услуга – чрез брокерските услуги се предлагат продукти и услуги за крайни клиенти – консуматори на природен газ и крайни снабдители, пряко присъединени към газопреносната система, които не ползват услуги по достъп и пренос през газопреносните мрежи и съответно нямат достъп до ВТТ, но желаят да закупват природен газ на изходни точки от регистрирани членове на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД за свои собствени нужди. В този случай, крайният клиент/крайният снабдител има статут на non-trading user, не заплаща такси за членство и за трансакции. Non-trading user получава право да използва брокерските услуги на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД чрез подписване на споразумение за ползване на брокерски услуги, като получава специални права за достъп до специализирана секция на интернет страницата на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД.

Сравнение на цените на природния газ на пазарен сегмент „В рамките на деня“ и „Ден напред“ на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД и на съседни борси:

Платформа за търговия на „Българска енергийна търговска платформа“ АД:

На „Българска енергийна търговска платформа“ АД (БЕТП АД) към 31.12.2024 г. са регистрирани 10 члена. През 2024 г. са сключени 2 сделки по двустранни договори за общо 157 440 MWh през м. февруари и м. декември.

6. ТРАНСГРАНИЧНИ ВЪПРОСИ

В чл. 18 от Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1775/2005 (Регламент (ЕО) № 715/2009) са

регламентирани изисквания за прозрачност по отношение на операторите на преносни системи. Част от тези изисквания е задължението на операторите да оповестяват публично информация за техническия, договорения и наличния капацитет в числово изражение за всички важни точки, включително входни и изходни, редовно и периодично по стандартизиран и удобен за ползване начин. Съгласно чл. 18, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 715/2009 г., важните точки от преносната система, за които трябва да се оповестява публично информация, се одобряват от регулаторния орган след консултация с ползвателите на мрежата. В тази връзка с Решение № ВТ-1 от 14.11.2024 г. КЕВР прие Съвместно решение на Комисията за енергийно и водно регулиране и Регулаторния орган за енергия, отпадъци и води на Р Гърция за одобрение на изменение на Списък с важни точки на газопреносната система на „Ай Си Джи Би“ АД, за които да се прилагат насоките за прозрачност и публикуват данните, посочени в параграф 3 от Приложение № I на Регламент (ЕО) № 715/2009. По този начин в Списъка с важни точки на газопреносната система на „Ай Си Джи Би“ АД беше включена входно-изходна точка на междусистемно свързване – Komotini-DESFA/ICGB 21Z0000000005398.

С Решение № Р-ВО-4 от 21.03.2024 г. Комисията за енергийно и водно регулиране и Регулаторен орган за енергия, отпадъци и води на Р Гърция приеха Съвместно решение за изменение на Окончателно съвместно решение на националните регулаторни органи относно заявлението за освобождаване на „Ай Си Джи Би“ АД (Съвместно решение), неразделна част от Решение № Р-ВО-2 от 08.08.2018 г. на КЕВР, в частта му по член 4.2, т. 3 и член 4.3, точка 9.

С Решение № ПДК-1 от 26.04.2024 г. регулаторните органи на Р България и Р Гърция приеха Съвместно решение за одобрение на Проект за добавен капацитет на точка на междусистемно свързване на газопреносната система на National Natural Gas System Operator S.A. и газопреносната система на „Ай Си Джи Би“ АД – „Комотини“.

С Решение № ПДК-2 от 26.04.2024 г. регулаторните органи на Р България и Р Гърция приеха Съвместно решение за одобрение на Проект за добавен капацитет на точка на междусистемно свързване на газопреносната система на „Булгартрансгаз“ ЕАД и газопреносната система на „Ай Си Джи Би“ АД – „Стара Загора“.

С Решение № ПДК-3 от 26.04.2024 г. КЕВР одобри Проект за добавен капацитет на точка на междусистемно свързване на газопреносната система на „Булгартрансгаз“ ЕАД и газопреносната система на Transgaz S.A. – „Негру Вода 1/Кардам“, като със същото решение Комисията задължи „Булгартрансгаз“ ЕАД на нивото на предлагане на проекта за добавен капацитет да извърши проверка на икономическата целесъобразност.

С Решение № ПДК-4 от 26.04.2024 г. КЕВР одобри Проект за добавен капацитет на точка на междусистемно свързване на газопреносната система на „Булгартрансгаз“ ЕАД и газопреносната система на National Natural Gas System Operator S.A. – „Кулата/Сидирокастро“, като със същото решение Комисията задължи „Булгартрансгаз“ ЕАД на нивото на предлагане на проекта за добавен капацитет да извърши проверка на икономическата целесъобразност.

7. ДРУГИ РЕШЕНИЯ НА КЕВР

Съгласно чл. 21, ал. 3, т. 8 от ЗЕ Комисията одобрява Десетгодишен план за развитие на преносната мрежа, наблюдава и контролира изпълнението му при условията и по реда на НЛДЕ. Операторът на газопреносна мрежа разработва, консултира с всички заинтересовани страни и предоставя на Комисията ежегодно до 30 април Десетгодишен план за развитие на газопреносната мрежа. Приоритетните дейности за развитието на инфраструктурата в Десетгодишния план на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2024 – 2033 г. са насочени към рехабилитация, модернизация и разширение на съществуващата

основна и спомагателна газопреносна инфраструктура и прилежащите ѝ съоръжения, развитие на междусистемната свързаност и увеличаване на капацитета за съхранение. В изпълнение на правомощието си с Решение № ДПРМ-1 от 01.08.2024 г. КЕВР одобри Десетгодишен план за развитие на мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2024 – 2033 г.

С решение по Протокол № 121 от 29.04.2024 г., по т. 1, КЕВР се произнесе относно решение на Надзорния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД по Протокол НС № 15 от 12.04.2023 г., по т. 1.1., с което е освободен член на Управителния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

С решение по Протокол № 135 от 14.05.2024 г., по т. 1, КЕВР се произнесе относно решения на „Български енергиен холдинг“ ЕАД по Протокол НС № 41-2024 от 17.04.2024 г., по т. 2.1 и по т. 2.2 относно освобождаване и избор на членове на Надзорния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

В изпълнение на правомощията си по чл. 21, ал. 1, т. 4 и т. 5 от ЗЕ през 2024 г. КЕВР одобри нови общи условия и правила за работа с потребителите на следните дружества от сектор „Природен газ“:

С Решение № ОУ-8 от 15.08.2024 г. КЕВР одобри Общи условия на договорите за пренос и за доставка на природен газ и Правила за работа с потребителите на „Ситигаз България“ ЕАД за територията на общините Силистра, Алфатар, Тутракан, Дулово и Главиница.

С Решение № ОУ-9 от 15.08.2024 г. КЕВР одобри Общи условия на договорите за пренос и за доставка на природен газ и Правила за работа с потребителите на „Ситигаз България“ ЕАД за обособена територия Тракия, с включени общини Кърджали, Велинград, Павел баня, Гурково, Твърдица и Брацигово.

С Решение № ОУ-10 от 15.08.2024 г. КЕВР одобри Общи условия на договорите за пренос и за доставка на природен газ и Правила за работа с потребителите на „Ситигаз България“ ЕАД за обособената територия на община Габрово.

8. КОНТРОЛ

В изпълнение на правомощието си по чл. 21, ал. 1, т. 44 във връзка с чл. 75, ал. 2 и чл. 76, ал. 4 от Закона за енергетиката, КЕВР извършва превантивен, текущ и последващ контрол в предвидените от закона случаи. Комисията текущо контролира съответствието на изпълнението на лицензионните дейности с условията на издадените лицензии, като извършва периодични планови проверки и извънредни проверки. Извънредни проверки се извършват по подадени сигнали или по инициатива на Комисията.

Плановите проверки се извършват по приет от КЕВР годишен график за извършване на планови проверки на енергийни дружества в сектор „Природен газ“.

Включването на лицензианти в график за планова проверка се извършва по следните критерии: размер на годишния оборот и стойност на дълготрайните им активи; дружества, които са останали извън обхвата на плановите проверки през последните две години; финансови резултати от предходната година; сигнали и жалби от потребители, в които са поставени проблеми от значим обществен интерес и засягат цели населени места; неизпълнение на показателите за качество на предоставяните услуги на потребителите; одобрен бизнес план; нормативни изисквания.

Плановите проверки на лицензираните енергийни предприятия се извършват съгласно приета от Комисията Методика за осъществяване на контролните правомощия на Комисията за енергийно и водно регулиране по Закона за енергетиката, Закона за енергията от възобновяеми източници и Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги и имат за цел гарантиране и поддържане на критериите,

приложени в процеса на лицензиране и изпълнение на изискванията на условията на издадените лицензии от страна на лицензиантите.

Планови проверки през 2024 г.

Съгласно приетия от КЕВР График за извършване на планови проверки през 2024 г. в сектор „Природен газ“ експерти от отдел „Контрол и решаване на спорове - природен газ“ извършиха комплексни планови проверки за съответствие на изпълнението на лицензионните дейности с условията на издадените лицензии на пет дружества от сектор „Природен газ“, лицензирани за извършване на дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“, както следва:

1. „Газтрейд Сливен“ ЕООД - за територията на община Сливен;
2. „Камено-газ“ ЕООД - за територията на община Камено;
3. „Овергаз Мрежи“ АД - за териториите на общините Кюстендил, Монтана, Петрич, Мездра, Банско и Разлог;
4. „Севлиевогаз - 2000“ АД - за територията на община Севлиево;
5. „Газо-енергийно дружество – Елин Пелин“ ЕООД - за територията на община Елин Пелин.

За резултатите от извършените проверки са съставени и подписани констативни протоколи, като с оглед на тези резултати на две от проверените газоразпределителни дружества са дадени задължителни предписания.

За извършените планови проверки са изготвени доклади, които са приети на закрити заседания на КЕВР.

Извънредни проверки през 2024 г.

Извършена извънредна проверка на „Булгаргаз“ ЕАД и „Булгартрансгаз“ ЕАД във връзка с препратен от Комисия за защита на конкуренцията сигнал от ЧЗП „Румяна Величкова“.

Извършена извънредна проверка на „Сигма инвест“ ЕООД, притежаващо Лицензия № Л-659-15 от 31.01.2023 г. за извършване на дейността „търговия с природен газ“, за размера на приходите от продажба на природен газ за 2023 г. и съответно размера на дължимата лицензионна такса за 2024 г.

За резултатите от извършените извънредни проверки са съставени и подписани констативни протоколи. Изготвени са доклади, които са приети на закрити заседания на Комисията.

През 2024 г. е започнала и извънредна проверка на „Овергаз Мрежи“ АД относно отказ на дружеството за предоставяне на достъп до газоразпределителната мрежа на „Газ Трейдинг 2002“ ЕООД.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА
МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГЛАМЕНТ (ЕС) №
1227/2011 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА ОТ 25 ОКТОМВРИ
2011 Г. ОТНОСНО ИНТЕГРИТЕТА И ПРОЗРАЧНОСТТА НА ПАЗАРА ЗА
ТЪРГОВИЯ НА ЕДРО С ЕНЕРГИЯ

1. ПРАКТИКА ПО ПРИЛАГАНЕ НА ЧЛ. 3 И 5 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) №
1227/2

Една от основните дейности на Комисията за енергийно и водно регулиране е установяване на нарушения на чл. 3 и/или чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 по реда на Глава седма „а“ от Закона за енергетиката (ЗЕ). Председателят на Комисията със заповед определя работна група от длъжностни лица, които да извършат предварително проучване при установени първоначални данни за извършена манипулация на пазара за търговия с енергия на едро по смисъла на чл. 3 и/или чл. 5 от REMIT. След приключване на предварителното проучване, КЕВР образува с решение производство за установяване на нарушение на чл. 3 и/или чл. 5 от Регламента, ако са налице достатъчно данни за манипулация на пазара. За всяко образувано производство КЕВР обменя регулярно информация с АСРЕ в съответствие с чл. 16 от Регламента. В хода на комуникацията с АСРЕ се спазват строги правила за гарантиране на пълна конфиденциалност и недопускане на изтичане на информация по текущи случаи извън служителите на дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“. Това задължение произтича от изискването, заложено в Регламента, при проучванията да се спазват принципите на справедлив процес, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз. С оглед на изискванията за гарантиране на пълна конфиденциалност при проучването по текущите случаи, в ЗЕ е предвидено решенията и протоколите от заседанията на Комисията, свързани с предварителното проучване и установяването на нарушение по чл. 3 и/или чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011, да не се публикуват на уебстраницата на Комисията. Въз основа на посоченото, КЕВР не може да предостави конкретна информация за хода и резултата от текущи разследвания, тъй като ще бъде в нарушение на изискванията на АСРЕ и на чл. 74а, ал. 8 от ЗЕ. Ограниченият достъп е създаден с цел да се гарантират оперативната сигурност и защита на данните, които се получават, да се предотвратява неразрешен достъп до информацията, съхранявана от АСРЕ, и изисква установяване на процедури, които гарантират, че лицата с право на достъп до събраните данни не злоупотребяват с тях. Смисълът на тази забрана е да не могат да се идентифицират отделни участници на пазара до приключване на производството с окончателен акт на КЕВР.

На 18 март 2024 г. Съветът на ЕС одобри промени в Регламент (ЕС) № 1227/2011, изменен с Регламент (ЕС) 2024/1106 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. (в сила от 7 май 2024 г.). Основните промени са докладване на АСРЕ на договорите за доставяне на електроенергия или природен газ на едро, включително втечен природен газ (ВПГ), с доставка в ЕС в резултат от единно свързване на борсовите сегменти „Ден напред“ и „В рамките на деня“, както и деривати, свързани с електроенергия или природен газ, произведени, търгувани, доставени или които могат да бъдат доставени в Съюза. По отношение на ВПГ е предвидено АСРЕ да събира данни, въз основа на които да публикува оценка за цената (дневна референтна цена), както и дневни бенчмаркове за ВПГ. Сред промените е докладването на алгоритмична търговия (подаване на нареждания за търговия на платформите на организиран борсов пазар, в

които параметри като цена и количество се определят при ограничена или нулева човешка намеса) от страна на пазарните участници, които я използват. С промените в Регламента се създават по-строги изисквания за пазарните участници от трети държави, които вече трябва да определят представител в държавата членка, в която извършват дейност на пазара за търговия на едро с енергия. Представителят трябва да бъде упълномощен да действа от името на участника на пазара чрез писмено пълномощно. Също така са променени определения като „вътрешна информация“ и „манипулация на пазара“. С измененията в Регламента се разширяват изискванията за докладване на нарежданията и сделките за търговия на едро, като на АСРЕ се докладват и извънборсовите сделки.

Измененият Регламент предоставя на АСРЕ правото да разследва случаи с трансгранично измерение, когато са засегнати най-малко две държави членки. Регламентът въвежда нови инструменти, които АСРЕ използва за провеждане на разследвания. Агенцията може да извършва проверки на място, да отправя искания за информация и да взема показания от пазарните участници или други лица, свързани с търговска дейност. Проверките на място, при които длъжностните лица имат право да изземват документация и да запечатват работни помещения, се извършват след решение на АСРЕ. Това решение се консултира със съответния национален регулатор и може да бъде предмет на контрол от Съда на Европейския съюз. Решенията за налагане на глоби и санкции за нарушенията на Регламента остават в правомощията на националните регулатори. Но се въвеждат правила, които да доведат до тяхното хармонизиране в бъдеще и се посочват критерии за определяне на размера на глобите и санкциите. Максималният размер на имуществените санкции за нарушения на чл. 3 и/или чл. 5 от Регламента може да достига до 15% от годишния оборот за предходната финансова година.

За периода от 2019 г. до 2024 г. в КЕВР постъпиха 77 доклада/сигнала за подозрителни сделки за търговия с енергия на едро с предположение за нарушение на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011.

През 2024 г. постъпиха 13 доклада за подозрителни сделки от „Българска независима енергийна борса“ ЕАД (БНЕБ ЕАД) в съответствие с чл. 15 от Регламента. Комуникацията с БНЕБ ЕАД се извършва посредством специален канал, изграден според изискванията за сигурност на информацията на АСРЕ. От БНЕБ ЕАД, за периода от 2019 г. до 2024 г., включително, са получени 50 доклада за подозрителни сделки.

През 2024 г. от АСРЕ е получен един сигнал за подозрителни сделки в съответствие с чл. 16 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 и една статистическа оценка за потенциално нарушение по чл. 5 от Регламента. През изминалата година в Комисията не са получени сигнали от асоциации, сдружения, пазарни участници и физически лица.

Въз основа на всички постъпили доклади за подозрителни сделки и сигнали в Комисията са образувани общо 53 бр. предварителни проучвания по реда на чл. 74а от ЗЕ за периода 2019-2024 г. Образуваните предварителни проучвания са по-малко от броя на постъпилите доклади и сигнали за същия период, тъй като за едни и същи подозрителни сделки са постъпили по няколко сигнала. Предварителното проучване има за цел да установи дали в сигнала има достатъчно данни, въз основа на които може да се направи обосновано предположение за извършено нарушение на чл. 3 (който установява забрана за търгуване с вътрешна информация) и/или на чл. 5 (който забранява извършването или опита за извършване на манипулиране по отношение на пазарите за търговия на едро с енергия) от Регламент (ЕС) № 1227/2011.

Определените от председателя на КЕВР длъжностни лица извършват задълбочен анализ на съдържащите се във всеки сигнал данни. Фактите и обстоятелствата по случая се изясняват чрез изискване на писмени становища и сведения, писмени и веществени доказателствени средства. Длъжностните лица отразяват резултатите от предварителното проучване в писмен доклад, който се разглежда от Комисията на закрито заседание. Когато КЕВР прецени, че подозрението за извършено нарушение се подкрепя от изложените в доклада от предварителното проучване факти, образува производство за

установяване на нарушение на чл. 3 и/или чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. В случаите на образувано производство, председателят на Комисията със заповед определя длъжностните лица, които извършват проверка за установяване на нарушение по чл. 3 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. При извършване на проверката за установяване на нарушение по чл. 3 и чл. 5 от Регламента, определените длъжностни лица имат правомощията по чл. 74б от ЗЕ, като редът за осъществяването на тези правомощия е подробно регламентиран в чл. 155л-155р от НЛДЕ.

През 2024 г. Комисията проведе шест предварителни проучвания, образува едно производство за установяване на нарушение на чл. 3 и/или чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 и прекрати три предварителни проучвания поради липса на данни за извършени нарушения.

През 2024 г. КЕВР има едно взето решение, с което установи нарушение на чл. 3 и/или чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 и наложи имуществена санкция на един пазарен участник. На 16.04.2024 г. КЕВР прие решение, с което наложи имуществена санкция в размер на 604 064 лв. на „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД за неразрешено използване (търговия) с вътрешна информация. Дружеството е санкционирано заради сключени сделки на 31.10.2021 г. и на 01.11.2021 г. в нарушение на забраната, установена в чл. 3 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. Това е първата санкция, наложена от регулатора, за нарушение на чл. 3 на Регламента.

Решението на КЕВР е прието на основание чл. 224г от Закона за енергетиката, като конкретният размер на санкцията е формиран от Комисията по Методиката за определяне на санкциите и глобите, налагани по чл. 224г от ЗЕ.

Това е четвъртото решение на енергийния регулатор за налагане на имуществени санкции на енергийни дружества за злоупотреби на пазара на едро с енергия, представляващи нарушение на чл. 3 и/или чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. С решение от 25.11.2022 г. Комисията санкционира НЕК ЕАД и още пет дружества, като им наложи имуществени санкции с общ размер на 1 258 419 лв. С друго решение, взето на 23.03.2023 г., КЕВР наложи имуществена санкция в размер на 165 238 лв. на „Енерджи Съплай“ ЕООД за извършена манипулация на пазара чрез „разслояване на нареждания“ (layering) и „издаване лъжливи поръчки“ (spoofing) според критериите на АСРЕ. Със свое решение от 14.11.2023 г. КЕВР санкционира „Мост Енерджи“ АД и „Кумер“ ООД с по 1 057 026,00 лв. всяко едно за манипулация на пазара за търговия с енергия на едро заради подвеждащи сигнали чрез сделки за периода януари - юни 2020 г. на пазарния сегмент „Двустранни договори“ на БНЕБ ЕАД.

За периода 2019 – 2024 г. КЕВР наложи имуществени санкции за нарушение на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 с четири свои решения на девет дружества, участници на пазара за търговия с енергия на едро, на обща стойност 4 141 755 лв., като „Мост Енерджи“ АД е санкционирано два пъти с две различни решения. Осем от дружествата обжалват наложените им санкции по съдебен ред. Към едно от тях КЕВР задейства процедура за принудително събиране на публични държавни вземания чрез Териториална дирекция на Националната агенция за приходите „Големи данъкоплатци и осигурители“, където е образувано производство. С постановление за налагане на обезпечителни мерки, на дружеството е наложен запор върху налични и постъпващи суми в откритите от него банкови сметки.

С Решение № 5741 от 13.05.2024 г. по административно дело № 12005/2023 г. Върховният административен съд отмени наложената от КЕВР имуществена санкция на „Енерджи МТ“ ЕАД в размер на 144 984,00 лв.

Пазарен участник, санкциониран с решение на КЕВР	Година на санкциониране	Размер на наложената имуществена санкция (лв.)	Обжалва по съдебен път
„НАЦИОНАЛНА ЕЛЕКТРИЧЕСКА КОМПАНИЯ“ ЕАД	2022	625 097,00	да
„ИНТЕРПРОМ“ ЕООД	2022	336 237,00	да
„ЕНЕРДЖИ МТ“ ЕАД	2022	144 984,00	да
„МОСТ ЕНЕРДЖИ“ АД	2022	34 289,00	да
„ГРАНД ЕНЕРДЖИ ДИСТРИБЮШЪН“ ЕООД	2022	27 337,00	не
„ИНТЕРЕЛЕКТРИК“ ЕООД	2002	90 475,00	да
“ЕНЕРДЖИ СЪПЛАЙ“ ЕООД	2023	165 238,00	да
„МОСТ ЕНЕРДЖИ“ АД	2023	1 057 026,00	да
„КУМЕР“ ООД	2023	1 057 026,00	да
„АЕЦ КОЗЛОДУЙ“ ЕАД	2024	604 046,00	да

Във връзка с констатациите от образувано производство срещу два пазарни участника за предполагаемо нарушение на чл. 5 от Регламента КЕВР изпрати сигнал до Софийската градска прокуратура по компетентност.

С оглед на ангажиментите пред ЕС за отпадането на регулирания пазар на електроенергия и с очаквания нарастващ обем на търговията на едро през организиран борсов пазар ролята на КЕВР по прилагането на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 ще е все по-значителна за осигуряването на интегритета и прозрачността на пазара. Регулаторът трябва да отговори на обществените очаквания и да гарантира, че пазарите с енергия на едро се ръководят в ценообразуването си от условията на ефективна конкуренция между предлагането и търсенето на енергия, като не допуска осъществяването на забранени пазарни практики от участниците на пазара.

2. ПРЕВАНТИВЕН ТЕКУЩ И ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ ПО ЧЛ. 4, 8, 9 И 15 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1227/2011

На основание чл. 74о от Закона за енергетиката, чл. 155х от Наредба № 3 от 21 март 2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката и чл. 27а, ал.2, т. 4 от Правилника за дейността на КЕВР и нейната администрация Комисията извършва превантивен, текущ и последващ контрол за спазване на задълженията по чл. 4, 8, 9 и 15 от Регламента чрез длъжностни лица, определени еднократно със заповед на председателя на Комисията съгласно чл. 74о, ал. 2 от ЗЕ. За резултатите от проверките длъжностните лица съставят констативен протокол съгласно чл. 74о, ал. 3 от ЗЕ, а за нарушенията съставят акт за установяване на административно нарушение съгласно чл. 74о, ал. 4 от ЗЕ.

Съгласно измененията на чл. 15 на Регламент (ЕС) № 1227/2011 чрез Регламент (ЕС) 2024/1106, в сила от 7 май 2024 г., вече и лицата, извършващи сделки по занятие, уведомяват за предполагаеми нарушения на чл. 4 от Регламента АСРЕ и националния регулатор не по-късно от четири седмици, считано от деня, в който лицето е узнало за подозрителното събитие. За България, лицата, извършващи сделки по занятие съгласно чл. 15 от Регламента, които имат задължение за докладване на предполагаемо нарушение на чл. 4 от Регламента, са БНЕБ ЕАД и „Газов Хъб Балкан“ ЕАД. През 2024 г. от БНЕБ ЕАД постъпиха три сигнала за предполагаемо нарушение на чл. 4 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. От „Газов Хъб Балкан“ ЕАД не са постъпвали сигнали.

През 2024 г. длъжностните лица съставиха 15 констативни протокола и 13 акта за установяване на административно нарушение.

По-голямата част от издадените актове са за установяване на административно нарушение за неспазване на задължението на чл. 4 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 за оповестяване на вътрешна информация относно недостъпност на съоръжения за производство на електроенергия на лицензирана от АСРЕ платформа за вътрешна информация.

Нарушенията по чл. 9 на Регламента, за които длъжностните лица съставиха актове за установяване на административно нарушение, са за липса на незабавно уведомяване на националния регулатор при промяна на подлежащо на регистриране обстоятелство в CEREMP, което е нарушение на параграф 5 на същия член.

Съставен АУАН на пазарен участник	Нарушение по Регламент (ЕС) № 1227/2011	Брой Констативни протоколи	Брой АУАН
„ЕЙ И ЕС – ЗС МАРИЦА ИЗТОК I“ ЕООД	чл. 4	3	2
„КОНТУРГЛОБАЛ МАРИЦА ИЗТОК 3“ АД	чл. 4	2	1
„ТЕЦ – БОБОВ ДОЛ“ АД	чл. 4	8	8
„ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР“ ЕАД	чл. 9	1	1
„ЕНЕРДЖИ СЪПЛАЙ“ ЕООД	чл. 9	1	1
Общо:		15	13

Таблица 1. Съставени констативни протоколи и актове за установяване на административни нарушения на чл. 4, 8, 9 и 15 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 за 2024 г. Източник: КЕВР

По отношение на чл. 15 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 – задължения на лицата, извършващи сделки по занятие (РРАТ), длъжностните лица извършиха проверки на дружествата, които имат задължението да наблюдават пазара на едро и при установяване на съмнително поведение от пазарните участници да представят на КЕВР подробни доклади за подозрителни сделки.

В началото на февруари 2024 г. ЕСО ЕАД изпълни предписанията на длъжностните лица от предходната година (издадени с Констативен протокол № R-1 от 20.06.2023 г.), като създаде правила и план за работа на учреденото през 2023 г. по предписание на КЕВР оперативно самостоятелно звено „Комитет за наблюдение на пазара“ към ЕСО ЕАД. От „Газов Хъб Балкан“ ЕАД Комисията изиска информация за липсата на докладвани случаи за нарушения на чл. 3 и чл. 5 от Регламента. В отговор дружеството посочи, че спазва стриктно задълженията си по чл. 15 от Регламента и приведената от 2020 г. Стратегия за пазарен надзор на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД не е установила потенциални нарушения на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011. В допълнение дружеството е актуализирало Стратегия за пазарен надзор, която представлява вътрешни правила на дружеството с предписанията на Комисията с Констативен протокол № R-3 от 29.06.2023 г. и във връзка с измененията по Регламента. Със служителите от звеното „Пазарен надзор“ на БНЕБ ЕАД и длъжностните лица беше проведена оперативна среща, на която бяха обсъдени както промените в Регламента, така и подобряване на качеството на докладите за предполагаеми нарушения, които БНЕБ ЕАД изготвя до КЕВР.

3. РЕГИСТРАЦИЯ НА ПАЗАРНИ УЧАСТНИЦИ

Всеки пазарен участник по смисъла на чл. 2, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 следва да се регистрира на Платформа за регистрация (Централизиран европейски регистър на участниците на пазара – CEREMP, Регистър). Всяка заявка за регистрация от страна на пазарен участник се анализира и одобрява от експертите на дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“. След като вече одобрената от

експертите заявка се изпрати до АСРЕ, пазарният участник получава уникален АСРЕ код, който е необходим за осъществяване на сделки на организиран борсов пазар. През 2024 г. са извършени общо 198 регистрации и/или актуализации на данните на вече регистрирани пазарни участници (Таблица 1). Големият брой актуализации на данните на пазарните участници в регистъра е във връзка с изменението на Регламент (ЕС) № 1227/2011 с Регламент (ЕС) 2024/1106 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г., по-конкретно предвид промените съгласно чл. 2, пар. 7, т. 17, с който се въвеждат задължения за докладване на алгоритмична търговия, избор на сертифицирана платформа от АСРЕ за докладване на вътрешна информация съгласно чл. 4 от Регламента и др. За България сертифицираните от АСРЕ платформи за вътрешна информация са тези на БНЕБ ЕАД и „Газов Хъб Балкан“ ЕАД. По-голямата част от актуализациите в информацията на пазарните участници е свързана с посочването на лицензирана платформа за вътрешна информация.

Таблица 2: Справка за регистрации и актуализации на пазарните участници в CEREMP за 2024 г.

Месец	Регистрация на пазарен участник	Актуализация на пазарен участник	Заявка за свързани пазарни участници	Регистрация на физическо лице	Заявка за прекратяване на регистрация	Заявка за смяна на НРО	Заявка за актуализация на физическо лице	Общо по месеци
януари	1	2	0	1	1	0	0	5
февруари	2	2	1	5	1	0	2	13
март	0	1	0	1	1	0	2	5
април	5	5	0	7	0	0	2	19
май	3	14	2	2	2	0	8	31
юни	3	13	4	3	0	0	5	28
юли	1	4	0	5	0	0	1	11
август	3	9	0	3	0	0	3	18
септември	1	8	0	3	0	0	1	13
октомври	1	12	0	5	0	1	2	21
ноември	6	6	0	6	1	1	2	22
декември	5	4	0	2	0	0	1	12
Общо:	31	80	7	43	6	2	29	198

4. УЧАСТИЕ В РАБОТНИ ГРУПИ И ОБУЧЕНИЯ

В годината, в която влязоха в сила измененията на Регламент (ЕС) № 1227/2011, участието в работни групи на АСРЕ и СЕЕР имаше важна роля.

Експертите от дирекцията участваха в редовните заседания на работни групи и срещи на комитетите на АСРЕ в онлайн формат, както следва:

- четири работни срещи на Комитета по Регламент (ЕС) № 1227/2011 на АСРЕ (ARC). Комитетът по Регламент (ЕС) № 1227/2011 е основният форум, чрез който представителите на националните енергийни регулатори и АСРЕ обсъждат прилагането на Регламента;

- три работни срещи на Постоянния комитет за мониторинг на пазара (MM SC). Срещите на комитета дават възможност за обсъждане на конкретни случаи на пазарна злоупотреба. Представител на дирекцията изнесе лекция пред 43-тата среща на Комитета на 19 март 2024 г., проведена онлайн;

- четири работни срещи на Групата за действие за политиката по REMIT (RP TF). Групата разработва и предоставя насоки относно прилагането на Регламента;

- две работни срещи на Постоянния комитет за пазарните данни (MD SC) и специална среща за прилагането на промените по Регламент (ЕС) № 1227/2011. Комитетът изготвя анализи въз основа на данните, събрани чрез процеса на докладване на

данни по Регламент (ЕС) № 1227/2011 и работи върху подобряване на качеството на данните;

- три заседания на Групата за внедряване на информационна сигурност (RISIG), която осигурява подкрепа, съвети и координация относно дефинирането и прилагането на политиката за информационна сигурност.

Проведена бе и специална (ad hoc) среща за обсъждане на съвместното ръководство на АСРЕ и Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП) относно разпоредбите за сътрудничество при случаи на пазарна злоупотреба. Дискусията се състоя на 14.05.2024 г.

Експерти от дирекцията участваха в 7-мия форум за правоприлагане на търговията с енергия (ЕТЕФ), провел се на 03.12.2024 г. в хибриден формат.

Експерти от дирекцията участваха в обучение за работа с Инструмента за управление на случаите (СМТ) на АСРЕ, проведено на 26.04.2024 г.

Освен това представители на дирекцията взеха участие в следните заседания на работни групи към СЕЕР: четири заседания на работна група по интегритета и прозрачността на пазара (МІТ) и едно заседание на подгрупата за енергийните пазари на едро (WEM WS).

Двама представители на дирекцията участваха в обучение на място по прилагането на измененията в Регламента, организирано от СЕЕР на 25.09.2024 г. в Брюксел (Белгия), а един представител - в специализиран курс на СЕЕР относно приетите промени в Регламента на 05.12.2024 г.

На национално ниво бяха проведени обучения на петима служители на дирекцията в БНЕБ ЕАД относно търговията с енергия на едро. Представители на дирекцията преминаха различни курсове, организирани от Института за публична администрация. Те участваха и в обучение по киберсигурност, иницирано от КЕВР за служителите ѝ.

5. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ И УЧАСТИЕ В МЕЖДУНАРОДНИ ФОРУМИ

През 2024 г. продължи участието на представители от дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“ в работните групи на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), по-специално към спомагателните органи и работни групи към Комитета по публично управление и Комитета за регулаторна политика на ОИСР. Двама представители от дирекцията участваха в:

- изпълнение на проект на ОИСР 23BG02 – „Укрепване на стратегическия подход и иновациите в държавната администрация“;

- проект 23BG02 МСР-23LU02 – „Проучване на държавните служители в централната администрация в ЕС: Укрепване на основани на доказателства политики и реформи за управление на хората“;

- семинар по проект „Укрепване на стратегическия подход и иновациите в държавната администрация“, изпълняван от ОИСР на 16.02.2024 г. в София;

- обучение на служители с ръководни и контролни функции от държавната администрация на тема: „Иновативно лидерство и стратегическо планиране“ и среща с екипа от ОИСР на тема „Индикатори за измерване на иновациите“ на 5-6 ноември 2024 г.

Представител на дирекцията също така взе участие в 22-рата и 23-тата сесия на Мрежата на икономически регулатори (МИР) към Комитета за регулаторна политика (КРП) на ОИСР, касаещи управлението на секторните регулатори, проведени съответно на 08.04. и 18.11.2024 г. в Париж, Франция.

Служителите от дирекцията участваха активно и в подготовката и провеждането на международната енергийна конференция „Нови регулации и пазарни реформи“, организирана от списание „Мениджър“ на 26 ноември 2024 г. в Дома на Европа (София), провела се с институционалното партньорство на КЕВР.

6. СОФТУЕРНА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО МОНИТОРИНГ И НАДЗОР НА ПАЗАРА НА ЕДРО НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ

Сложността на анализа и големият обем от данните, постъпващи от лицата, извършващи сделки по занятие, съгласно чл. 15 от Регламента, бяха в основата на продължаващото разработване и внедряване на специализиран софтуерен модел за анализ на енергийния пазар с екип на IBM и български партньор на компанията у нас „АЙ БИ ЕС – БЪЛГАРИЯ“ ЕООД (IBS) в тясно сътрудничество с експерти от дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“. През 2024 г. продължи съвместната работа по внедряването на безвъзмездно придобития, разработен за нуждите на дирекцията, специализиран софтуерен модел за анализ на енергийния пазар.

През 2024 г. зачести използването на алгоритмична търговия от страна на пазарните участници. Това доведе до повишаване на обема на първичните данни, необходими при обработка за установяването и докладването на пазарни манипулации. Внедряването на модела в работата на дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“ има за цел да подобри ефективността на експертите от дирекцията. Предвид динамиката на енергийните пазари и актуализацията на критериите от АСРЕ за установяване на пазарни манипулации е необходимо софтуерните продукти, които дирекцията използва, да се надграждат и модернизират.

7. ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА СИГУРНОСТ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“ осъществява своята дейност при строго съблюдаване на мерките за сигурност на информацията, свързана с установяването на нарушения на чл. 3 и чл. 5 от Регламента. От своя страна, АСРЕ поставя стриктни изисквания за гарантиране на сигурността на информацията, за предоставяне на достъп на националните регулатори до инструментите и информацията, която тя обобщава. В изпълнение на поетите пред АСРЕ ангажименти през 2022 г., КЕВР предприе действия за внедряване и сертифициране на система за управление в съответствие с БДС EN ISO/IEC 27001:2017 г. на дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“. Получени са сертификати на български и английски език, които са вписани в два публични регистъра:

- публичен регистър на „ИНСЕРТ“ (на български език), който е достъпен на адрес: <https://incert.bg/proverka-na-sertifikat>;

- публичен регистър на Международния акредитационен форум (на английски език), който е достъпен на адрес: <https://www.iafcertsearch.org>.

През 2024 г. сертифициращата институция извърши поредния годишен одит на дирекцията за съответствието на изградената Система за управление, в съответствие с

БДС EN ISO/IEC 27001:2017 г. Одитът потвърди, че комплексът от мерки – физическо изграждане на защитени зони, организация по движението на информацията, изготвяне на набор от документи, описващи системата за управление на сигурността, отделно изградената ИТ инфраструктура на дирекцията, с отделен сървър и компютърна част, отговаря на изискванията на стандарта. Дейностите, извършени през 2024 г. във връзка с поддръжката на сертификата по БДС EN ISO/IEC 27001:2017, по същество са аналогични с изискванията на АСРЕ за сигурност на информацията и са стъпки в процеса по гарантиране на сигурността на електронния обмен между дирекцията и АСРЕ, което ще позволи на експертите да получат пълен достъп до докладваните от пазарните участници данни в Агенцията (OAS access) и Инструмента за управление на случаите (Case Management Tool) на АСРЕ. През 2025 г. се очаква да се осъществи т.нар. peer review – съвместна проверка от националните регулаторни органи на други държави членки по отношение сигурността на информацията в дирекцията. Получаването на пълен достъп е изцяло в прерогативите на АСРЕ.

ГЛАВА ПЕТА ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ

Законът за регулиране на водоснабдителните и канализационни услуги (ЗРВКУ) в чл. 1, ал. 2 дефинира ВиК услугите, извършвани от експлоатационните предприятия за водоснабдителни и канализационни услуги (ВиК оператори), като услуги по пречистване и доставка на вода за питейно-битови, промишлени и други нужди, отвеждане и пречистване на отпадъчните и дъждовните води от имотите на потребителите в урбанизираните територии (населените места и селищните образувания), както и дейностите по изграждането, поддържането и експлоатацията на водоснабдителните и канализационните системи, включително на пречиствателните станции и другите съоръжения.

Водата за питейно-битови нужди е основна жизнена потребност по смисъла на Закона за социалното подпомагане, а ВиК услугите са дейности от обществен интерес¹.

Подсектор „Води, водоснабдяване и канализация“ е определен като сектор с критична инфраструктура². Осигуряването на питейна вода е стратегическа дейност, а язовирите с национално значение за питейното водоснабдяване са стратегически обекти, като същите са от значение за националната сигурност на Република България и са част от критичната инфраструктура³.

Съгласно дефинициите в ЗРВКУ и Закона за водите (ЗВ):

- *ВиК оператори са всички предприятия с предмет на дейност извършване на ВиК услуги (чл. 2, ал. 1 от ЗРВКУ);*

- *ВиК операторът е търговец, държавно или общинско предприятие – юридическо лице, което има сключен договор с председателя на асоциацията по ВиК или с кмета на общината съгласно решение на общинския съвет за управление, поддържане и експлоатация на ВиК системите и предоставяне на ВиК услуги в границите на една или повече обособени територии, когато предоставянето на ВиК услуги е основната му дейност (чл. 198о, ал. 5 от ЗВ).*

С Решение №: РД-02-14-2234/22.09.2009 г., на основание §34, ал. 2 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (ЗИДЗВ, обн. ДВ, бр.47 от 2009 г.) във връзка с чл. 198а от Закона за водите, министърът на регионалното развитие и благоустройството е обявил обособени територии на действие на 51 ВиК оператора с държавно и/или общинско участие, в което са посочени обхват и граници на обособените територии.

ЗРВКУ и ЗВ допускат наличието на дружества, които в определени случаи (по отношение на определени потребители и/или по отношение на определени дейности) могат да бъдат смятани за ВиК оператори:

- *други предприятия, които извършват услуги по доставяне, отвеждане и пречистване на питейни и отпадъчни води, осъществяват тези дейности съгласно изискванията на този закон (чл. 2, ал. 3 от ЗРВКУ);*

- *търговците, държавните или общинските предприятия – юридически лица, които извършват услуги по доставяне и пречистване на води за питейно-битови цели, за обществени нужди, за производствени, промишлени и други дейности с търговски характер или дейности по пречистване и отвеждане на отпадъчни води и не обслужват цялата обособена територия, а отделни потребители, като те осъществяват тези услуги съгласно изискванията на ЗВ и ЗРВКУ и по отношение на тези потребители те се смятат*

¹ Чл.3, ал.1 и ал.2 на ЗРВКУ

² Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 на Наредба за реда, начина и компетентните органи за установяване на критичните инфраструктури и обектите им и оценка на риска за тях, ПМС №256/17.10.2012 г.

³ Постановление № 181 на МС от 20.07.2009 г. за определяне на стратегическите обекти и дейности, които са от значение за националната сигурност

за ВиК оператори (чл. 198о, ал. 6 от ЗВ).

Съгласно чл. 5, ал. 3 от ЗРВКУ Комисията регулира цените и качеството на ВиК услугите, извършвани от ВиК операторите, включително и от предприятията по чл. 2, ал. 3, независимо от формите на собственост и управление на ВиК системите.

Съгласно докладваните данни за показателите за качество на ВиК услугите през 2023 г. в експлоатация са следните активи по ВиК системите:

Описание на параметъра	Ед. мярка	Общо за ВиК сектора
Общ брой водоизточници (основни и резервни)	брой	8 139
Общ брой пречиствателни станции за питейни води (ПСПВ)	брой	64
Общ брой резервоари (водоеми)	брой	6 181
Общ брой водоснабдителни помпени станции (ВПС)	брой	3 542
Обща дължина на довеждащите водопроводи и разпределителната водопроводна мрежа. В изчисляването на дължината на водопроводната мрежа не се включва дължината на сградните водопроводни отклонения	км	74 339
Обща дължина на довеждащите водопроводи и разпределителната водопроводна мрежа. В изчисляването на дължината на водопроводната мрежа не се включва дължината на сградните водопроводни отклонения, както и дължината на водопроводите, по които се довежда вода до друг оператор, само в случаите когато се използват единствено за тази цел	км	74 477
Общ брой на водомерни зони в обслужваната от ВиК оператора територия	брой	5 241
Общ брой на сградните водопроводни отклонения	брой	2 207 787
Общ брой водомери на СВО (средства за измерване)	брой	2 066 119
Общ брой на сградните канализационни отклонения	брой	687 744
Обща дължина на канализационната мрежа, експлоатирана от ВиК оператора	км	12 609
Общ брой канализационни помпени станции (КПС)	брой	258
Общ брой пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ)	брой	139

1. РЕГУЛАТОРЕН ПЕРИОД 2022-2026 г.: НОРМАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ

Изпълнението на разпоредбите на ЗВ доведе до сериозни промени както по отношение на статута на ВиК системите и съоръженията (същите станаха публична държавна или общинска собственост и бяха отписани от капитала на търговските дружества), така и до статута на ВиК операторите (които от собственик на активите станаха договорен оператор). Създадох се нови институции – регионални асоциации по ВиК, които имат важни отговорности и правомощия по отношение планирането на бъдещото развитие на публичните ВиК активи.

Във връзка с тези промени, и в съответствие с провежданата от изпълнителната власт реформа в отрасъл ВиК, Комисията ревизира и измени нормативната и регулаторната си рамка.

С Постановление № 8 от 18.01.2016 г. на Министерския съвет (обн. ДВ, бр. 6 от 22.01.2016 г., в сила от 22.01.2016 г.) бяха приети Наредба за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги (НРКВКУ) и Наредба за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги (НРЦВКУ), които се прилагат за регулаторния период по чл. 10, ал. 1 от ЗРВКУ, започващ от 1 януари 2017 г., както и за следващи регулаторни периоди.

Разработването на двете наредби е извършено след задълбочен анализ и оценка на

основните нормативни актове, приложими в отрасъла, функционалните отговорности, ресурси и капацитет на Комисията за енергийно и водно регулиране и съществуващите взаимоотношения между КЕВР и заинтересованите страни в отрасъла.

В наредбата за регулиране на качеството на ВиК услугите е използвана методологията на Международната водна асоциация (IWA).

В наредбата за регулиране на цените на ВиК услугите са използвани добрите международни практики за ценообразуване, като са отразени специфичните условия на ВиК сектора в Р България, с цел предоставяне на устойчиви ВиК услуги.

С приемането на новите наредби се постига подобрене на нормативната регламентация и се оптимизират редът и условията по административната регулация на цените и качеството на ВиК услугите, като се осигури по-ясна предвидимост на регулаторния режим.

След иницирана от КЕВР процедура, НРЦВКУ е изменена с Постановление на Министерски съвет № 174/29.09.2023 г., обн. ДВ, бр. 84 от 06.10.2023 г.

Указания по прилагане на новите наредби за регулаторен период 2022-2026 г.:

На основание приетите наредби, след проведени процедури по обществено обсъждане, КЕВР прие указания по тяхното прилагане през периода 2022-2026 г., както следва:

- Указания за прилагане на Наредбата за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги за регулаторния период 2022-2026 г., приети с решение по т. 1 от Протокол № 82 от 27.04.2021 г. (Указания НРКВКУ);

- Указания за образуване на цените на водоснабдителните и канализационните услуги чрез метода „горна граница на цени“ за регулаторния период 2022-2026 г., приети с решение по т. 2 от Протокол № 82 от 27.04.2021 г. (Указания НРЦВКУ).

След проведени открити заседания бяха приети следните решения:

- Решение № ПК-1 от 28.05.2021 г. за определяне на групи ВиК оператори за регулаторен период 2022-2026 г. и определяне на прогнозни конкретни цели за показателите за качество на ВиК услугите за 2026 г.;

- Решение № НВ-1 от 28.05.2021 г. за утвърждаване на норма на възвръщаемост на капитала и нива на нетен цикъл на оборотния капитал за ВиК операторите за регулаторен период 2022-2026 г.

Във връзка с измененията в НРЦВКУ, с решение на КЕВР по т. 5 от Протокол № 345/10.11.2023 г., са изменени Указания НРЦВКУ, които са приведени в съответствие с променения нормативен акт.

Във връзка с Решение № 5702 от 31.05.2023 г. на Върховния административен съд (ВАС) по адм. дело № 872 от 2023 г., с което е оставено в сила Решение № 7505 от 08.12.2022 г. по адм. дело № 6374 от 2021 г. на Административен съд София-град (АССГ), за регулаторния период, започващ от 01.01.2022 г., КЕВР прие Решение № ПК-2 от 25.04.2024 г., с което „Софийска вода“ АД е определена в групата на големите ВиК оператори и на дружеството са определени прогнозни конкретни цели за показатели за качество – ПК11а „Енергийна ефективност за дейността по доставяне вода на потребителите“; ПК11б „Енергийна ефективност за дейността по пречистване на отпадъчни води“; ПК11г „Рехабилитация на водопроводната мрежа“ и ПК12г „Събираемост“.

Във връзка с Решение № 8095 от 26.07.2023 г. на ВАС по адм. дело № 932 от 2023 г., с което е оставено в сила Решение № 7250 от 30.11.2022 г. по адм. дело № 6373 от 2021 г. на АССГ, за регулаторния период, започващ от 01.01.2022 г., КЕВР прие Решение № НВ-2 от 10.07.2024 г., с което е утвърдена на „Софийска вода“ АД норма на възвръщаемост на собствения капитал в размер на 13%, в съответствие с договореното между страните по Договора за концесия, изменен с Четвърто допълнително споразумение.

Изменения в Правила за водене на Единна система за регулаторна отчетност (ЕСРО) през 2021 г.:

С решение по т. 1 от Протокол № 304 от 30.12.2021 г. на КЕВР, след проведено обществено обсъждане, са приети Правила за водене на Единна система за регулаторна отчетност и годишни отчетни доклади за регулаторен период 2022-2026 г., с начална дата на прилагане 01.01.2022 г., включващи:

- 1.1. Правила към единния сметкоплан за регулаторни цели на ВиК операторите;
- 1.2. Единен сметкоплан на ВиК операторите за регулаторни цели;
- 1.3. Инструкции за попълване на годишните отчетни справки за целите на регулаторното счетоводство на ВиК операторите;
2. Единен електронен модел, включващ отчетните справки на годишния отчетен доклад по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ и отчетите по ЕСРО;
3. Инструкции за попълване на годишните отчетни справки на ВиК операторите;
4. Задължителна структура на текстовата част на годишния отчетен доклад по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ и отчетите по ЕСРО.

През 2023 г. експерти от КЕВР и Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС) проведеха работни срещи, в резултат на които ИДЕС представи в Комисията изменени Насоки за изготвяне на доклад за договорени процедури/(фактически констатации) (Доклад) от страна на одитор (Регистриран одитор) във връзка с изискванията на чл. 34, ал. 5 от Наредба за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги, приложими за 2022 година, и Примерен доклад за договорени процедури.

Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора:

Първият регулаторен период във ВиК сектора обхваща 2006-2008 г., като съгласно § 2, т. 2 от ЗРВКУ първите бизнес планове се разработват от ВиК операторите и се одобряват от Комисията за период три години.

Вторият регулаторен период е 2009-2013 г., удължен двукратно чрез изменения в Закона за водите (ЗВ) до края на 2016 г. За предходния регулаторен период са изготвени годишни доклади и сравнителни анализи за периода 2009-2014 г.⁴, както и допълнен за периода 2015-2016 г.⁵

Съгласно § 14 от Преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (ЗИД на ЗВ), обн. ДВ, бр. 58 от 31.07.2015 г., третият петгодишен регулаторен период започва от 1 януари 2017 г. и приключва на 31.12.2021 г., респективно новият петгодишен регулаторен период започва от 1 януари 2022 г.

През регулаторен период 2017-2021 г., в съответствие с разпоредбите на чл. 30 от ЗРВКУ и чл. 43 от НРКВКУ, са изготвени годишни доклади за състоянието на ВиК сектора и сравнителни анализи за 2017 г.⁶, 2018 г.⁷, 2019 г.⁸, 2020 г.⁹ и 2021 г.¹⁰, публикувани на интернет страницата на КЕВР.

През регулаторен период 2022-2026 г. са изготвени годишни доклади за състоянието на ВиК сектора и сравнителни анализи за 2022 г.¹¹ и за 2023 г.¹², публикувани на интернет страницата на КЕВР.

⁴ Сравнителен анализ на ВиК сектора за периода **2009-2014 г.**, приет с решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 246 от 01.12.2015 г.

⁵ Сравнителен анализ на ВиК сектора за периода **2009-2016 г.**, приет с решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 276 от 15.12.2017 г.

⁶ Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за **2017 г.**, приет с решение на КЕВР по т. 7 от Протокол № 244 от 13.12.2018 г., и поправен с решение по т. 10 от Протокол № 230 от 18.12.2019 г.

⁷ Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за **2018 г.**, приет с решение на КЕВР по т.6 от Протокол № 238 от 23.12.2019 г.

⁸ Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за **2019 г.**, приет с решение на КЕВР по т.3 от Протокол № 257 от 02.12.2020 г.

⁹ Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за **2020 г.**, приет с решение на КЕВР по т.1 от Протокол № 215 от 30.09.2020 г.

¹⁰ Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за **2021 г.**, приет с решение на КЕВР по т.1 от Протокол № 321 от 18.11.2022 г.

¹¹ Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за **2022 г.**, приет с решение на КЕВР по т.7 от Протокол № 348 от 16.11.2023 г.

¹² Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за **2023 г.**, приет с решение на КЕВР по т.5 от Протокол № 314 от 07.11.2024 г.

2. БИЗНЕС ПЛАНОВЕ И ЦЕНОВО РЕГУЛИРАНЕ

Съгласно нормативната регулаторна рамка Комисията обединява двете производства – бизнес план и ценово заявление в едно и приема общо решение по тях. В тази връзка дружествата представят единен електронен модел, в който са посочени параметри както на бизнес плана, така и на ценовия модел. По този начин се гарантира взаимовръзка и зависимост между отделните елементи на техническата и икономическата части на бизнес плана и предложените цени на ВиК услуги.

При прегледа на предложените бизнес планове и ценови заявления, от съществено значение е и етапът на изпълнение на разпоредбите на ЗВ по отношение на:

- учредяване на асоциации по ВиК (АВиК);
- изготвяне на окончателни протоколи за разпределение на собствеността на ВиК активите по смисъла на § 9 на Закон за изменение и допълнение на Закона за водите (ЗИДЗВ, обн. ДВ бр. 103 от 2013 г.);
- определяне на ВиК оператори и сключването на договори между АВиК или общински съвети, и ВиК оператори за стопанисване, поддържане и експлоатация на ВиК системите и съоръженията, както и предоставяне на ВиК услуги на потребителите срещу заплащане;
- съгласуване на бизнес плановете на ВиК операторите от АВиК или общинския съвет.

Всички тези фактори изискват от Комисията изключително задълбочен преглед и анализ на представените от дружествата документи. Извършеният първоначален преглед показва наличие на редица грешки и неточности в представената информация, липса на достатъчно задълбочени обосновки на направените прогнози и липса на документи, удостоверяващи статута и разпределението на ВиК активите.

В хода на образуваните административни производства по разглеждане на представените бизнес планове и ценови заявления от страна на ВиК операторите е установено, че в редица случаи, част от горечитираните разпоредби на Закона за водите не са изпълнени. Същевременно, за част от ВиК операторите са настъпили промени в границите на обособените им територии, които не са отразени както в сключените договори, така и в представените бизнес планове.

Нормативните разпоредби на ЗВ поставят като задължително изискване за ВиК оператор да има сключен договор по реда на чл. 198п, ал. 1 от ЗВ или по реда на Закон за концесиите (ЗК), за да може да извършва дейност като ВиК оператор. През 2016 г. са сключени договори по реда на ЗВ между съответните АВиК и съществуващите регионални държавни ВиК оператори в 26 области. В област София-град има сключен договор по реда на ЗК още през 2000 г., а през 2017 г. е сключен договор и с регионалното дружество в област Пазарджик.

Изготвянето на окончателните протоколи за разпределение на собствеността на ВиК системите между държавата и общините по смисъла на § 9, ал. 5 от ЗИДЗВ бе съществен елемент от реформата в сектор ВиК, т.к. въз основа на тези документи се уточнява кои са публичните ВиК активи в обособената територия – респективно ВиК операторите могат да определят кои публични активи следва да отпишат от своя баланс, а АВиК може да определи кои публични активи ще предостави на ВиК оператора за стопанисване чрез договор. Наличието на окончателните разпределителни протоколи е съществено с оглед извършването на анализ и преценка за стойността и разпределението на активите в амортизационните планове към бизнес плановете, както и да се изясни дали управлението на ВиК системите в техните обособени територии ще продължи да се извършва от общинските съвети по реда на чл. 198б, т. 3 от ЗВ (ако всички ВиК активи в обособената територия са публична общинска собственост) или следва да се учреди АВиК по реда на чл. 198б, т. 2 от ЗВ (ако има ВиК активи – публична държавна собственост).

От представената в КЕВР информация е изяснено, че през 2016-2017 г. са изготвени

окончателни разпределителни протоколи за повечето общини, влизащи в обособените територии на регионални държавни ВиК оператори, за които има сключени договори по реда на ЗВ. Все още, обаче, тези изисквания не са изпълнени за някои общини – включително и за членове на асоциации по ВиК, за които вече има сключени договори по реда на ЗВ (например през 2018 г. са изготвени протоколи за общините Кубрат, Завет, Попово, Елин Пелин, Долна баня, Челопеч, Ботевград, Димитровград, Стамболово, Дупница, Исперих, Велинград, Батак, Сандански). През 2019 г. е изготвен протокол за община Троян, а през 2020 г. е изготвен протокол за община Белово. Все още в Комисията не са представени протоколи за общини Сърница, Ракитово, Панагюрище, Стрелча.

2.1. Производства по разглеждане и одобрение на бизнес планове и ценови заявления на ВиК оператори за регулаторен период 2022-2026 г.

В изпълнение на разпоредбите на чл. 10, ал. 7 от ЗРВКУ в края на м. юни/началото на м. юли 2021 г. са представени бизнес планове и заявления на 41 дружества, които са публикувани на интернет страницата на КЕВР. В допълнение през периода м. август/септември са представени бизнес планове и ценови заявления на още 3 дружества, а през м. ноември още от 1 дружество, с което общият брой внесени проекти на бизнес планове и ценови заявления е 45.

Дружествата, имащи одобрени бизнес планове през регулаторен период 2017-2021 г., които не са представили бизнес планове за 2022-2026 г. в срока по чл. 10, ал. 7 от ЗРВКУ, са „Софийска вода“ АД, „Напоителни системи“ ЕАД и „ВиК-Кресна“ ЕООД.

„Напоителни системи“ ЕАД и „Софийска вода“ АД са представили в КЕВР на 10.05.2023 г., съответно на 07.11.2023 г., заявления за одобряване на бизнес планове за регулаторен период 2022-2026 г., а „ВиК-Кресна“ ЕООД на 03.04.2024 г.

Съгласуване на бизнес плановете от Асоциациите по ВиК

Съгласно чл. 198м, ал. 2 от ЗВ, *Бизнес планът на съответния ВиК оператор се съгласува от асоциацията по ВиК или от общинския съвет. При несъответствие с генералните планове, инвестиционните програми и договорите за възлагане асоциацията по ВиК или общинският съвет го връща за доработка с мотивирано становище и указания.*

Данните за представените в КЕВР първоначални бизнес планове и ценови заявления за новия регулаторен период 2022-2026 г. показват следното:

Асоциациите по ВиК в областите Варна, Бургас, София област **не са насрочили** заседания на общите си събрания, за да разгледат проектите на бизнес плановете на съответните ВиК оператори; а тези в областите Габрово, Пазарджик и Разград са насрочили, но **не са провели** заседания на общите събрания.

Асоциациите по ВиК в областите Велико Търново, Добрич, Благоевград, Кърджали, Монтана, Сливен, Смолян, Шумен, Видин, Хасково, Кюстендил, както и Асоциацията по ВиК в община Пещера са провели заседания на общите събрания, на които са разгледали, но **не са съгласували** предложените бизнес планове от съответните дружества. Същевременно обаче остава неясен фактът дали посочените асоциации по ВиК са върнали бизнес плановете за доработка с мотивирани становища и указания в съответствие с чл. 198м, ал. 2 от ЗВ.

Асоциациите по ВиК в областите Плевен, Пловдив, Стара Загора, Русе, Ловеч, Силистра, Ямбол, Търговище, Враца и Перник са провели заседания на общите събрания, на които са разгледали и **са съгласували** предложените бизнес планове от съответните дружества.

Неизяснени обстоятелства по отношение статута и/или обхвата на обособените територии на някои дружества

В следните области съществуват неизяснени обстоятелства при разглеждането на бизнес плановете им от страна на Комисията поради неизпълнени разпоредби на ЗВ извън компетенциите на КЕВР:

- Благоевград: Община Петрич е член на АВиК-Благоевград, и ВиК услугите следва да се предоставят от регионалния ВиК оператор - „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Благоевград. Първоначално внесеният от дружеството бизнес план не включваше община Петрич, поради което АВиК-Благоевград указа на ВиК оператора да преработи и допълни бизнес плана, което бе направено от дружеството, и в ревизирания бизнес план територията на община Петрич е включена от 2023 г., но общинското дружество „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Петрич продължава да предоставя ВиК услуги на територията на община Петрич.

По отношение на община Сандански е изяснено още в предходния регулаторен период, че управлението на ВиК системите следва да се осъществява от АВиК по реда на чл. 198б, ал. 2 от ЗВ, която до момента не е учредена. Общинското ВиК дружество „УВЕКС“ ЕООД, гр. Сандански продължава да осъществява дейност като ВиК оператор в нарушение на чл. 198о, ал. 5. Същото е представило бизнес план при липса на компетентен орган, който да го съгласува по реда на ЗВ.

- Кюстендил: Община Дупница е член на АВиК-Кюстендил, и ВиК услугите следва да се предоставят от регионалния оператор; същевременно общинското дружество „ВиК – Дупница“ ЕООД продължава да осъществява дейност като ВиК оператор, и е внесло в КЕВР проект на бизнес план. Първоначално внесеният бизнес план от „Кюстендилска вода“ ЕООД предвиждаше да предоставя ВиК услуги в община Дупница още от 2022 г., което не отразяваше фактическата ситуация. През 2023 г. „Кюстендилска вода“ ЕООД представи бизнес план, в който е предвидено дружеството да започне да предоставя ВиК услуги на територията на община Дупница от началото на 2024 г.

- Пазарджик: Общините Панагюрище и Стрелча са членове на АВиК-Пазарджик, и ВиК услугите следва да се предоставят от регионалния оператор „ВКУ“ ЕООД, гр. Пазарджик.; същевременно общинските дружества „ВиК – П“ ЕООД, гр. Панагюрище и „ВиК-С“ ЕООД, гр. Стрелча продължават да осъществяват дейност като ВиК оператори, и „ВиК – П“ ЕООД, гр. Панагюрище е внесло в КЕВР проект на бизнес план, а община Панагюрище е изразила писмено становище, че не се счита за член на АВиК-Пазарджик въпреки че фигурира като член на същата.

Същевременно през 2021 г. Общинският съвет Белово и АВиК-Пазарджик са взели решения за промяна в границите на обособената територия на „Водоснабдяване и канализационни услуги“ ЕООД, гр. Пазарджик чрез присъединяване на община Белово, а на 17.03.2022 г. между АВиК – Пазарджик и дружеството е сключено допълнително споразумение към договора, съгласно което регионалният ВиК оператор ще започне да предоставя ВиК услуги в община Белово, считано от 01.06.2022 г.

По отношение на общините Велинград и Сърница, Ракитово, Батак и Пещера е изяснено, че управлението на ВиК системите следва да се осъществява от АВиК по реда на чл. 198б, ал. 2 от ЗВ, които до момента не са учредени, с изключение за община Пещера. Общинските дружества продължават да осъществяват дейност като ВиК оператор в нарушение на чл. 198о, ал. 5 от ЗВ. „ВКТВ“ ЕООД, гр. Велинград, „ВКС“ ЕООД, гр. Пещера са представили бизнес планове, а „ВиК – Батак“ ЕООД и „ВКТВ“ ЕООД, гр. Ракитово не са предоставили такива в Комисията.

- Разград: Регионалният ВиК оператор с държавно участие „ВиК“ ООД, гр. Исперих е представил в Комисията бизнес план, но дружеството продължава да не отговаря на разпоредбите на чл. 198о, ал. 5 от ЗВ, доколкото стопанисването на публичните ВиК активи и предоставянето на ВиК услуги не е възложено с договор от АВиК-Исперих.

В отговор на запитвания на Комисията, МРРБ е изпратило писма с информация и становища по описаните казуси, а именно: с писмо вх. № В-03-06-3 от 11.03.2022 г. на КЕВР МРРБ е посочило фактическата ситуация по отношение на обхвата на обособената територия, обслужвана от „Водоснабдяване и канализационни услуги“ ЕООД, гр. Пазарджик; с писмо вх. № В-17-18-1004 от 19.08.2022 г. на КЕВР МРРБ е посочило

фактичката ситуация по отношение на обхвата на обособената територия, обслужвана от „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Благоевград; с писмо вх. № В-03-06-1013 от 19.08.2022 г. на КЕВР МРРБ е посочило фактичката ситуация по отношение на обхвата на обособената територия, обслужвана от „Кюстендилска вода“ ЕООД.

Процедури по разглеждане и одобрение на бизнес планове

След извършен детайлен преглед на представените бизнес планове и ценови заявления, и необходимите приложения към тях, през периода октомври – декември 2021 г. са проведени обсъждания с 22 дружества с държавно и общинско участие. Обсъжданията се провеждат на основание чл. 25, ал. 1 от НРЦВКУ по реда на Глава седма от Указания НРЦВКУ, като се обсъждат параметрите на всички справки от бизнес плана и ценовото заявление, респективно от страна на КЕВР се обръща внимание за всички констатирани пропуски, неточности или необосновани параметри, и се определя срок за представяне на коригиран бизнес план. За всяко проведено обсъждане е съставен двустранен протокол, подписан от представители на КЕВР и на съответния ВиК оператор.

Общо 12 дружества са представили коригирани бизнес планове в Комисията след проведените обсъждания. Съгласно изискванията, коригираните бизнес планове се внасят в съответните асоциации по ВиК/общински съвети за разглеждане и съгласуване по реда на ЗВ и в случай, че отговарят на всички нормативни и регулаторни изисквания, започва процедурата по тяхното приемане от КЕВР по реда на ЗРВКУ, включваща:

- изготвяне на доклад и проект на решение от работната група, които се разглеждат и приемат от Комисията на закрито заседание;
- провеждане на открито заседание на КЕВР с дружеството заявител;
- провеждане на обществено обсъждане със заинтересованите страни;
- изготвяне на проект на решение, в което се анализират всички направени устни изказвания и постъпили писмени становища, което се разглежда и приема от Комисията на закрито заседание.

Мораториум върху цените на ВиК услуги

Съгласно решение на Народното събрание, обнародвано в Държавен вестник, бр.108 от 17.12.2021 г. *Народното събрание налага мораториум върху цената на електроенергията, ВиК услугите и топлинната енергия на регулиран пазар на нивата от 16 декември 2021 г. Решението е със срок на действие до 31 март 2022 г. Решението влиза в сила от деня на обнародването му в Държавен вестник.*

Във връзка с посоченото решение на Народното събрание, комисията отложи своите заседания по всички производства във връзка с регулиране на цени в секторите „Електроенергетика“, „Топлоенергетика“ и „Водоснабдителни и канализационни услуги“, включително насрочените на 16.12.2021 г. две открити заседания и обществени обсъждания за бизнес плановете на „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Монтана и „ВиК Паничище“ ЕООД, гр. Сапарева баня; както и не насрочи провеждане на закрити заседания за разглеждане на доклади и проекти на решения за други ВиК дружества, за които са изпълнени изискуемите изисквания.

През периода на действие на мораториума, ВиК операторите са стартирали корекции в представените бизнес планове във връзка с изпратени от МРРБ до дружествата с държавно участие в капитала указания с писмо изх. № 91-00-14 от 11.02.2022 г. (представено в КЕВР с вх. № В-07-00-2 от 28.02.2022 г.), с което е изискувано от ВиК операторите да коригират прогнозните разходи за електроенергия със средни стойности на цените на електроенергията за базов отчетен период от втората половина на 2021 г.

През 2022 г. Комисията одобри бизнес планове за регулаторен период 2022-2026 г. на общо 30 ВиК оператора, от които 20 дружества с държавно участие, 5 общински ВиК оператора и 5 частни дружества.

Общо 7 асоциации по ВиК не са взели решения за съгласуване на бизнес плановете и/или тяхното връщане за преработка с мотивирани указания – в областите Ловеч, Търговище, Разград, Силистра, Видин, Смолян и Хасково. По отношение на тези производства е приложена разпоредбата на чл. 27, ал. 5 от НРКВКУ.

През 2023 г. Комисията одобри бизнес планове за регулаторен период 2022-2026 г. на общо 8 ВиК оператора, от които 7 дружества с държавно участие и 1 частно дружество.

Общо 4 асоциации по ВиК не са взели решения за съгласуване на бизнес плановете и/или тяхното връщане за преработка с мотивирани указания – в областите Кюстендил, София, Перник и Шумен. АВиК-София област не е насрочила и провела заседание на Общото събрание, а АВиК-Шумен е провела три заседания, на които е разгледала един и същ бизнес план, и нито е взела решение за неговото съгласуване, нито за неговото връщане. По отношение на тези производства е приложена разпоредбата на чл. 27, ал. 5 от НРКВКУ.

През 2024 г. Комисията одобри бизнес планове за регулаторен период 2022-2026 г. на общо 4 дружества, както следва:

В и К оператор	Дата на внесен първоначален бизнес план	Дата на проведено обсъждане	Дата на внесен окончателен изменен бизнес план	Дата на проведено заседание на АВиК / Общински съвет	Взето решение за съгласуване на окончателен изменен бизнес план	Изготвен доклад	Проведено закрито заседание	Проведени открито заседание и обществено обсъждане	Решение на КЕВР
„Напоителни системи“ ЕАД	10.05.2023 г.	13.07.2023 г.	05.01.2024 г.	-	-	29.01.2024 г.	01.02.2024 г.	07.02.2024 г.	БП-Ц-1от 29.02.2024 г.
„Информационни носители“ АД	30.09.2021 г.	16.06.2022 г.	09.02.2024 г.	-	-	27.02.2024 г.	29.02.2024 г.	07.03.2024 г.	БП-Ц-2от 28.03.2024 г.
„В И К - Кресна“ ЕООД	30.06.2021 г.	06.04.2022 г.	03.04.2024 г.	11.04.2024 г.	Да	23.04.2024 г.	29.04.2024 г.	09.05.2024 г.	БП-Ц-3 от 30.05.2024 г.
„Софийска вода“ АД	15.03.2024 г.	14.05.2024 г.	26.07.2024 г.	14.09.2023 г.	Да	02.09.2024 г.	05.09.2024 г.	12.09.2024 г.	БП-Ц-4 от 01.10.2024 г.

2.2. Годишни изменения на одобрени цени на ВиК услуги през регулаторен период 2022-2026 г.

Една от съществените промени в изменената НРЦВКУ и Указания НРЦВКУ е въвеждането на нов коефициент Q_e във формулата за годишни изменения на одобрените цени на ВиК услуги.

Съгласно т. 52.2 от Указания НРЦВКУ, Комисията изменя одобрените цени за 2024 година по следната формула: $C_{2024} = C_{\text{БП } 2024} * (1 + I_{2024} - X_{2024})$, лв./куб.м (без ДДС). Коефициент X_{2024} се изчислява по следната формула: $X_{2024} = E_{2024} + Q_p_{2024} + Q_e_{2024} + Q_i_{2024} + Y_{2024}$.

Съгласно т. 52.2 от Указания НРЦВКУ 2022-2026 г.:

- E_{2024} е коефициент за подобряване на ефективността за 2024 г. Коефициентът е индивидуален за всеки ВиК оператор и се определя по реда на т. 9.1;
- Q_p_{2024} е коефициент, отразяващ разликата между прогнозните и действителните разходи, които са в резултат осъществяване на нови дейности и/или експлоатация и поддръжка на нови активи. Включените разходи за електрическа енергия се приспадат с получени помощи и компенсация от държавата извън периода на действие на наложения с Решение на Народното събрание от 16.12.2021 г. мораториум върху цените на ВиК услугите. Коефициентът е индивидуален за всеки ВиК оператор и се определя по реда на т.9.2. с използване на данни за прогнозните и действителните допълнителни разходи за 2022 г. съгласно одобрения бизнес план и реално отчетените резултати и използване на данни за годишните разходи за съответната услуга в одобрения бизнес план за 2024 г.;
- Q_e_{2024} е коефициент, отразяващ разликата между прогнозните (одобрените) и действителните (отчетени) разходи за доставяне на електроенергия за технологични нужди от свободен пазар за предоставяне на ВиК услугите, приспаднати с получени помощи и компенсация от държавата извън периода на действие на наложения с Решение на Народното събрание от 16.12.2021 г. мораториум върху цените на ВиК услугите, отнесена към прогнозните (одобрените) годишни разходи. Коефициентът е индивидуален за всеки ВиК оператор и се определя по реда на т.9.2.а с използване на данни за прогнозните и действителните разходи и нива на относимите показатели за качество за 2022 г. съгласно одобрения бизнес план и реално отчетените резултати и използване на данни за годишните разходи за съответната услуга в одобрения бизнес план за 2024 г.;
- Q_i_{2024} е коефициент, отразяващ разликата между прогнозните и действителните инвестиции, извършени в публични ВиК активи и в собствени активи, за изпълнение на индивидуалните годишни целеви нива на показателите за качество. Коефициентът е индивидуален за всеки ВиК оператор и се определя по реда на т. 9.4. Коефициентът Q_i_{2024} е равен на 0;
- Y_{2024} е коефициент, отразяващ изпълнението на индивидуалните годишни целеви нива на единните показатели за ефективност, определени по реда на чл. 4, ал. 2, т. 1. от НРЦВКУ, който се прилага по реда на чл. 4, ал. 4 от НРЦВКУ. Коефициентът е индивидуален за всеки ВиК оператор и се определя по реда на т. 9.5. Коефициентът Y_{2024} е равен на 0.

Одобрените цени на ВиК услуги за 2024 г. за общо 38 ВиК оператора са изменени с Решение № Ц-29 от 22.12.2023 г., в сила от 01.01.2024 г.

През 2024 г. са извършени проверки на дейността на ВиК операторите, в рамките на които са установени разходите, попадащи в обхвата на коефициенти Q_p_{2025} и Q_e_{2025} , включително получените компенсация за потребена електрическа енергия, както и са проверени отчетените инвестиции през 2023 г., проверени са конкретни категории оперативни разходи, проверени са избрани обекти от ремонтна и инвестиционна програми, оценено е състоянието на изискуемите регистри и бази данни и е оценено качеството на отчетените данни.

Одобрените цени на ВиК услуги за 2025 г. за общо 42 ВиК оператора са изменени с Решение № Ц-30 от 19.12.2024 г., в сила от 01.01.2025 г.

3. КОНТРОЛ

Приетите през 2016 г. нови наредби за регулиране на качеството и цените на ВиК услугите поставят нови изисквания както към ВиК операторите, така и към Комисията. Особено голям фокус е отреден на качеството на информацията, предоставяна от дружествата, като на КЕВР е вменено и ново задължение освен да оценява постигнатите резултати за подобрене на качеството на ВиК услугите, да оценява и качеството на предоставяната информация. В тази връзка в своите указания по прилагането на новите наредби за регулаторен период 2017-2021 г. Комисията заложи конкретни изисквания към дружествата, включително:

- Създаване и поддържане на регистри (регистър на активи/географска информационна система; на аварии; на лабораторни изследвания за качеството на питейни и отпадъчни води; на оплаквания от потребители; на утайки от ПСОВ; на водомери на сградни отклонения; система за отчитане и фактуриране, счетоводна система за регулаторна отчетност);

- Създаване и поддържане на бази данни (измерени количества вода на вход водоснабдителна система; контролни разходомери и дата логери, изчисляване на неизмерена законна консумация; изразходвана електрическа енергия; измерени количества вода на вход ПСПВ/ПСОВ; сключени и изпълнени договори за присъединяване; длъжности и задължения на персонала);

- Внедряване на стандарти за системи за управление БДС EN ISO 9001:2008, БДС EN ISO 14001:2004, BS OHSAS 18001:2007;

- Създаване и поддържане на интернет страница на български език, както и поддържане на 24-часова телефонна линия за връзка с потребители;

- Внедряване на правила за Единна система за регулаторна отчетност (ЕСРО), включително и предоставяне на одиторски доклад за тяхното прилагане.

Съгласно т. 3д от Указания НРКВКУ, *Регистър* е електронна база данни, която:

- е изградена по единна методология;
- съдържа достоверна информация, която може да се потвърди с документи;
- се актуализира своевременно;
- съхранява по леснодостъпен начин съдържащата се в нея информация;
- дава възможност за генериране на справки за всяко вписано обстоятелство.

Така предвидените регистри следва да предоставят достоверна и надеждна информация за ключови параметри от дейността на ВиК операторите – активи, аварии, лабораторни изследвания, оплаквания на потребители, утайки от ПСОВ, водомери на СВО, фактурирани количества и счетоводни данни. Дигиталните регистри следва да са специализирани софтуерни системи, които по надежден начин да защитават въведената в тях информация срещу последващи нерегламентирани корекции и/или манипулации, да могат да генерират справки и отчети във всеки момент на проверка, които да са съпоставими с представени официални отчети, и да могат да бъдат потвърдени с данни от първични източници (протоколи, фактури, чертежи и други).

По отношение на изискуемите регистри и бази данни са проверявани общите характеристики (включително заповеди за тяхното внедряване и необходимите вътрешни политики и процедури; наличие на правила за описание на процесите на работа с данни и механизми за тяхното верифициране и последващ контрол; наличие на потребителски имена, пароли и нива на достъп; съхраняване на записи за извършените промени, възможностите за експортиране на данните, връзки с други системи и възможности за генериране на справки по зададени критерии); както и специфичните изискуеми характеристики за всеки от

изискуемите регистри и бази данни.

КЕВР ежегодно следи и анализира постигнатите нива на показателите за качество на предоставяните ВиК услуги в страната, както въз основа на изготвяните и представяни в Комисията годишни отчетни доклади на ВиК операторите, така и чрез проверки на място.

Извършени проверки през 2024 г.

В изпълнение на Заповед № 3-В-3 от 08.05.2024 г. на председателя на КЕВР са извършени периодични планови проверки на място, съгласно одобрен график за извършване на периодичните планови проверки през 2024 г., приет с решение на КЕВР по т. 1 от Протокол № 21 от 25.01.2024 г., на дейността на следните ВиК оператори:

ВиК оператор	Решение №
„Водоснабдяване и канализационни услуги“ ЕООД, гр. Пазарджик	БП-Ц-2 от 31.03.2023 г.
„Кюстендилска вода“ ЕООД	БП-Ц-4 от 30.05.2023 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Перник	БП-Ц-6 от 30.06.2023г., ФГ-2 от 11.07.2023 г.

Проверките са извършени при следната програма:

1. Проверка и оценка на наличните регистри и бази данни – начин на въвеждане и поддържане, ниво на внедряване на изискуемите технически параметри (общи и специфични характеристики); верифициране на информация от наличните регистри и бази данни чрез сравнение с отчетените данни на ВиК оператора за 2023 г. с цел доказване на достоверността им.

2. Проверка на получени компенсации за потребена електроенергия през 2023 г.

3. Проверка на избрани обекти от ремонтна програма за наличие на досие на обекта, включително изискване на техническа и икономическа документация за избраните обекти и начин на осчетоводяване.

4. Проверка на избрани обекти от инвестиционна програма за наличие на досие на обекта, включително изискване на техническа и икономическа документация за избраните обекти и начин на осчетоводяване.

5. Проверка на сметка 207 *Активи в процес на изграждане*, отчетени инвестиции и завършени активи, както и проверка на прилагането на Механизъм за реинвестиране на част от приходите през 2023 г.

6. Проверка на извършените през 2023 г. капиталови разходи по ОПОС и начин на осчетоводяване.

7. Проверка на начина на разпределение на непреките оперативни разходи по услуги и системи за 2023 г.

8. Проверка на следните категории оперативни разходи за 2023 г.:

а. консултантски услуги;

б. съдебни разходи.

9. Проверка на извършените действителни разходи за осъществяване на нови дейности и/или експлоатация и поддръжка на нови активи спрямо прогнозните в бизнес плана за 2023 г., включени в коефициент Qp.

10. Проверка на прилагането на утвърдените цени на ВиК услуги чрез представяне на фактури на произволно избрани потребители по категории, а за промишлени и стопански потребители – представяне на сключени договори по Наредба № 7 от 14 ноември 2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места и протоколи от извършени пробонабирания и анализи от акредитирани лаборатории.

В изпълнение на Заповед № 3-В-2 от 08.05.2024 г., изменена и допълнена със Заповед

№ 3-В-6 от 29.07.2024 г. на председателя на Комисията, са извършени планови проверки по документи на отчетните доклади за изпълнението на бизнес плановете през 2023 г., съгласно одобрен график за извършване на периодичните планови проверки през 2024 г., приет с решение на КЕВР по Протокол № 21 от 25.01.2024 г., т. 1, на дейността на следните ВиК оператори:

В и К оператор	Решение №
„ВиК Паничище“ ЕООД, гр. Сапарева баня	БП-Ц-1 от 19.05.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Монтана	БП-Ц-2 от 19.05.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация Йовковци“ ООД, гр. Велико Търново	БП-Ц-3 от 31.05.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Русе	БП-Ц-4 от 31.05.2022 г.
„В и К“ ООД, гр. Габрово	БП-Ц-5 от 31.05.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация - Стенето“ ЕООД, гр. Троян	БП-Ц-6 от 31.05.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Плевен	БП-Ц-7 от 31.05.2022 г.
„Инфрастрой“ ЕООД, гр. Брацигово	БП-Ц-8 от 09.06.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Стара Загора	БП-Ц-9 от 09.06.2022 г., БП-Ц-10 от 23.06.2022
„В И К“ АД, гр. Ловеч	БП-Ц-11 от 29.06.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Търговище	БП-Ц-12 от 29.06.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация - Варна“ ООД	БП-Ц-13 от 29.06.2022 г.
„Водоснабдяване - Дунав“ ЕООД, гр. Разград	БП-Ц-14 от 21.07.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Силистра	БП-Ц-15 от 21.07.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Враца	БП-Ц-16 от 29.07.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас	БП-Ц-17 от 29.07.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация - Видин“ ЕООД	БП-Ц-18 от 31.08.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Ямбол	БП-Ц-19 от 31.08.2022 г.
„ПСОВ-ЛЕКО КО“ ЕООД, гр. Радомир	БП-Ц-20 от 31.08.2022 г.
„Водоснабдяване“ ЕООД, гр. Брезник	БП-Ц-21 от 31.08.2022 г.
„ВиК – Златни пясъци“ ООД	БП-Ц-22 от 29.09.2022 г.
„ЛУКОЙЛ Нефтохим Бургас“ АД	БП-Ц-23 от 29.09.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Смолян	БП-Ц-24 от 29.09.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Хасково	БП-Ц-25 от 27.10.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Благоевград	БП-Ц-26 от 30.11.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Пловдив	БП-Ц-27 от 30.11.2022 г.
„АЦК“ ООД	БП-Ц-28 от 30.11.2022 г.
„Спринг Форс“ ООД, гр. Нови пазар	БП-Ц-29 от 30.11.2022 г.
„В и К“ ООД, гр. Кърджали	БП-Ц-30 от 30.12.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация Берковица“ ЕООД	БП-Ц-31 от 30.12.2022 г.
„Водоснабдяване и канализация - Сливен“ ООД	БП-Ц-1 от 28.02.2023 г.
„Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД	БП-Ц-3 от 30.05.2023 г.
„Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. София	БП-Ц-5 от 30.06.2023 г.
„Водоснабдяване и канализация - Шумен“ ООД	БП-Ц-7 от 30.06.2023 г.
„Верила Сървис“ АД	БП-Ц-8 от 27.09.2023 г.

Проверките са извършени при следната програма:

1. Проверка и оценка на наличните регистри и бази данни – начин на въвеждане и поддържане, ниво на внедряване на изискуемите технически параметри (общи и специфични характеристики); верифициране на информация от наличните регистри и бази данни чрез сравнение с отчетените данни на ВиК оператора за 2023 г. с цел доказване на достоверността им.

2. Проверка на получени компенсации за потребена електроенергия през 2023 г.

3. Проверка на избрани обекти от инвестиционна програма за наличие на досие на обекта, включително изискване на техническа и икономическа документация за избраните обекти и начин на осчетоводяване.

4. Проверка на сметка 207 *Активи в процес на изграждане*, отчетени инвестиции и завършени активи, както и проверка на прилагането на Механизъм за реинвестиране на част

от приходите през 2023 г.

5. Проверка на извършените през 2023 г. капиталови разходи по ОПОС 2014-2020 и начин на осчетоводяване.

6. Проверка на извършените действителни разходи за осъществяване на нови дейности и/или експлоатация и поддръжка на нови активи спрямо прогнозните в бизнес плана за 2023 г., включени в коефициент Qp.

Съставени са констативни протоколи, съдържащи описание на фактичката обстановка за обекта на проверката, които са връчени на представителите на съответните ВиК оператори. Дружествата са представили становища, които са разгледани и анализирани.

За резултатите от извършените проверки е изготвен доклад с вх. № В-Дк-191 от 31.10.2024 г., приет с решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 312 от 06.11.2024 г., и публикуван на интернет страницата на Комисията.

Оценка на качеството на информация

Съгласно чл. 34, ал. 1 от НРКВКУ Комисията оценява качеството на информацията за всяка променлива на показателите за качество и свързаната с нея допълнителна информация по отношение на специфичните обстоятелства за осъществяване на дейността, като използва система за оценка с 4 нива (добро, средно, лошо и липса на информация).

Съгласно т. 66 от Указания НРКВКУ четирите нива за оценка на качеството на информацията, съдържаща се в отчетните доклади, се определят за всеки отделен показател за качество, както следва:

а. Добро качество (оценка 1 за целите на електронния модел) – данните са получени от достоверни регистри или бази данни (в зависимост от изискванията към източниците на информация по Глава втора и трета), основаващи се на интензивни измервания и създадени при използване на процедури и анализи, които са правилно документирани и са признати за най-добрите методи на оценка;

б. Средно качество (оценка 2 за целите на електронния модел) – данните са както при степен добро качество, но с незначителни недостатъци (например частично липсваща първична документация, остарели методи на оценка или позоваване на непотвърдени отчети, или ограничена част от данните се основават на екстраполация);

в. Лошо качество (оценка 3 за целите на електронния модел) – данните се основават на екстраполация от ограничен набор от регистри или бази данни или имат значителни процедурни отклонения;

г. Липсва информация (оценка 4 за целите на електронния модел) – не е подадена информация или данните се основават на непотвърдени отчети.

Съгласно т. 67 от Указания НРКВКУ при подаването на отчетните доклади ВиК операторите дават и предварителна оценка за качеството на информацията за всеки показател за качество, направена в съответствие с т. 66; а съгласно т. 68 Комисията може да приеме предварителната оценка за качеството на информацията, изготвена от ВиК оператора или да направи самостоятелна пълна или частична оценка. При различие в оценката на ВиК оператора и Комисията предимство има оценката на Комисията, която се обосновава.

Съгласно т. 63 от НРКВКУ, *сроковете, в които ВиК операторът създава регистрите и базите данни, посочени в тези указания, са определени в т. 64 от Указания за прилагане на Наредбата за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги за регулаторния период 2017-2021 г., приети с решение по Протокол № 76 от 19.04.2016 г., т. 2, както следва: а. ВиК операторите от групата на големите и средните дружества - не по-късно от края на втората година от регулаторния период 2017-2021 г., или до края на 2018 г.; б. ВиК операторите от групата на малките дружества - не по-късно от края на четвъртата година от регулаторния период 2017-2021 г., или до края на 2020 г.; в. ВиК операторите от групата на микро дружества - не по-късно от края на*

петата година от регулаторния период 2017-2021 г., или до края на 2021 г. Съгласно т. 64 от Указания НРКВКУ преди началото на новия регулаторен период 2022-2026 г. ВиК дружествата следва да са създали регистрите и базите данни, посочени в тези указания. В тази връзка информация, която следва да се предостави от регистри на ВиК оператора, но вместо това е предоставена от други бази данни, се оценява с най-ниското качество съгласно т. 66 (липсва информация).

Оценката на качество на информация е осъществена на две нива:

1. Оценка на ниво внедряване на регистри и бази данни

Оценка на степента на внедряване на нормативно изискуемите регистри и бази данни в дружеството (оценка на налични общи характеристики, в т.ч. утвърдени със заповед на управителя/изпълнителния директор процедури и правила за работа с регистри и бази данни, и оценка на специфични характеристики – минимален набор от реквизити, които същите трябва да съдържат, с цел покриване на необходимото ниво на отчетна информация и верифициране на ежегодно докладваните от дружествата данни;

2. Оценка на ниво променливи, формиращи показателите за качеството

Оценка на надеждност на представената в годишния отчет за изпълнение на одобрения бизнес план за 2023 г. информация за променливи, формиращи нивата на показателите за качество в Справка № 2 „Променливи за изчисление на показателите за качество на предоставяните ВиК услуги“ за несъответствие на подадената информация, некоректно посочени данни, допуснати технически грешки, или необосновани стойности на променливите.

1. Оценка на ниво внедряване на регистри и бази данни

Анализът на представените от дружествата информация за всеки от изискуемите регистри и бази данни извежда следните възможни констатации:

- Внедрен регистър/БД – дружеството е представило информация за внедрената система, с данни за общи и специфични характеристики, която е потвърдена с екранни снимки от съответната система; както и е потвърдило отчетените стойности на променливи с екранни снимки от съответния регистър или база данни (**внедрен**);

- Регистър/БД в етап на внедряване – дружеството е представило информация за внедрената система, с данни за общи и специфични характеристики, която е потвърдена с екранни снимки от съответната система, но отчетените стойности на променливите не са потвърдени с екранни снимки от съответния регистър или база данни (**в процес на внедряване**);

- Недоказан регистър/БД – информацията за внедрената система и/или общите и специфични характеристики не са доказани с екранни снимки от съответната система и/или са представени екранни снимки от друга система (например от таблица в MS Excel вместо от изискуемия регистър); данните от екранните снимки на съответния регистър не дават информация за отчетния период и/или не съдържат наименование или стойност на изискуемите променливи (**недоказан**);

- Отсъствие на регистър/БД - няма внедрен регистър или база данни (**отсъства**).

В изготвените двустранни констативни протоколи са посочени констатации за степента на внедряване на регистрите и базите данни, както и за степента на внедряване на изискуемите общи и специфични характеристики.

Оценка на ниво променливи, формиращи показателите за качеството

Същевременно са извършени преглед и верификация на представената в годишния отчет за изпълнение на одобрения бизнес план за 2023 г. информация за променливи, формиращи нивата на показателите за качество в Справка № 2 „Променливи за изчисление на показателите за качество на предоставяните ВиК услуги“, както и е извършена верификация с данни в други относими справки от отчетния доклад (справки № 4 „Отчет за

достигнато ниво на потребление на ВиК услугите“, № 6 „Отчет на потреблението на ел.енергия“, № 7 „Отчет на ремонтната програма“, справки от отчетта по ЕСПО и/или представен Годишен финансов отчет, ГФО).

В случаите, в които са установени необосновани стойности на променливи, участващи в изчисленията на показатели за качество, за които са констатирани проблеми с връчения на дружеството констативен протокол, за същите се поставя оценка за средно качество (2); оценка за лошо качество (3) се поставя в случаите, когато липсват отчетни данни за конкретна променлива или когато дружеството не е верифицирало с екранна снимка данните за конкретна променлива от всички изискани за потвърждение променливи с отчетта за 2023 г. от наличните регистри или бази данни, оценени като внедрени при извършените проверки за 2019-2022 г. Във всички други случаи променливите са оценени с 1, което означава, че не е констатиран проблем с докладваните за променливата данни.

Крайната оценка за качеството на информация за ПК се формира от:

- оценката на степента на внедряване на регистъра/базата данни и на изискуемите общи и специфични характеристики, от които се докладват променливи участващи в изчислението на ПК (оценка на ниво внедряване); и
- оценката на надеждността на данните за съответните променливи, участващи в изчислението на ПК (оценка на ниво променливи).

Оценката на надеждността на данните оказва влияние върху крайната оценка за качество на информацията, когато внедрените регистри или бази данни са оценени с най-висока оценка (1/добро), но същевременно се констатира ненадеждно представена информация за конкретна променлива, участваща във формиране на даден показател за качество (оценка 2/средно или 3/лошо). В тези случаи крайната оценка на качество на информацията за конкретния показател се приема равна на оценката на надеждността на данните за съответните променливи, участващи в изчислението на този показател (оценка на ниво променливи).

Оценка на изпълнението на показателите за качество

Съгласно чл. 37, ал. 1 от НРКВКУ за всеки показател за качество на ВиК услугите се използва система за оценка на изпълнението с 4 нива (добро, средно, лошо и пълно неизпълнение). Съгласно ал. 2, ако качеството на информацията (необходима за изчисление изпълнението на определен показател за качество на ВиК услугите), предоставена от ВиК оператора по реда на тази наредба, е оценена от Комисията с най-ниското ниво по чл. 34, се смята, че по отношение на този показател е налице пълно неизпълнение.

Съгласно чл. 38., ал. 1 от НРКВКУ Комисията изготвя индивидуална оценка на изпълнението на всеки показател за качество от всеки ВиК оператор чрез прилагане на системата по чл. 37.

Съгласно т. 50 от Указания НРКВКУ четирите нива на оценката на изпълнение са еднакви за всички ВиК оператори и се определят в следните граници:

- а. Добро - изпълнение, при което постигнатото изпълнение (ПИп) е по-голямо или равно на 75%;
- б. Средно - изпълнение, при което постигнатото изпълнение (ПИп) е по-малко от 75% и е по-голямо или равно на 50%;
- в. Лошо - изпълнение, при което постигнатото изпълнение (ПИп) е по-малко от 50% и е по-голямо или равно на 25%;
- г. Пълно неизпълнение - изпълнение, при което постигнатото изпълнение (ПИп) е по-малко от 25%.

Съгласно т. 47 от Указания НРКВКУ одобрена стъпка (ОСп) представлява разликата между индивидуалните годишни целеви нива на съответния показател за качество,

предвидени в бизнес плана на ВиК оператора за годината, предхождаща отчетната година и за отчетната година. Реална стъпка представлява (PCn) разликата между индивидуалното годишно целево ниво на съответния показател за качество за годината, предхождаща отчетната година, предвидено в бизнес плана, и реално постигнатото индивидуално ниво на този показател за отчетната година.

Съгласно т. 48 от Указания НРКВКУ съотношението на реалната към одобрената стъпка на показателите за качество формира процента на изпълнение на одобрената стъпка (ПИп, %), който се изчислява по следната формула: $ПИп = (PCn / OCn) * 100$, където:

ПИп е процент на изпълнение; PCn е реалната стъпка; OCn е одобрената стъпка; n – отчетна година.

OCn се определя чрез следната формула: $OCn = OИНПК_{n-1} - OИНПК_n$, където:

OИНПКn е предвиденото в бизнес плана индивидуално годишно целево ниво на показател за качество.

PCn се определя чрез следната формула: $PCn = OИНПК_{n-1} - ПИНПК_n$, където: ПИНПКn е реално постигнатото индивидуално ниво на показател за качество.

В случай че ВиК операторът е прогнозировал в бизнес плана влошаване на нивото по даден ПК за определена година спрямо предходната или запазване на нивото по даден ПК за определена година спрямо предходната (нулева стъпка), при определяне на одобрената (OCn) и на реалната стъпка (PCn) се взема предвид отчетът за базовата 2020 г. и прогнозираната крайна цел за 2026 г.

- Ако разчетът за 2023 г. е по-лош от разчета за 2022 г., а отчетът за 2023 г. е по-добър от прогнозираната крайна цел за 2026 г., се дава оценка „добро изпълнение“;

- Ако разчетът за 2023 г. е по-лош от разчета за 2022 г., а отчетът за 2023 г. е по-лош от прогнозираната крайна цел за 2026 г., но по-добър от отчета за базовата 2020 г., се дава оценка „средно изпълнение“;

- Ако разчетът за 2023 г. е по-лош от разчета за 2022 г., а отчетът за 2023 г. е по-лош от прогнозираната крайна цел за 2026 г. и от отчета за базовата 2020 г., се дава оценка „пълно неизпълнение“.

Подробна информация за резултатите от извършените проверки е представена в изготвения доклад вх. № В-Дк-191 от 31.10.2024 г. за резултатите от извършените проверки, приет с решение на КЕВР по т. 2 от Протокол № 312 от 06.11.2024 г.; както и в Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора за 2023 г., приет с решение на КЕВР по т. 5 от Протокол № 314 от 07.11.2024 г., публикувани на интернет страницата на Комисията (www.dker.bg) в раздел ВиК/Информационна система.

ПЕРСПЕКТИВИ

Нов Закон за водоснабдяване и канализация

На 26.10.2020 г. на интернет страницата на МРРБ и на Портала за обществени консултации са публикувани проект на ЗВиК и съпътстващи документи. Комисията прие становище по проекта на ЗВиК с решение по т. 1 от Протокол № 245 от 19.11.2020 г.

На 30.11.2022 г. на интернет страницата на МРРБ и на Портала за обществени консултации са публикувани проект на ЗВиК и съпътстващи документи. Комисията прие становище по проекта на ЗВиК с решение по т. 1 от Протокол № 350 от 14.11.2022 г., изпратено до МРРБ с писмо изх. № В-01-00-1015 от 14.12.2022 г. и публикувано както на интернет страницата на КЕВР, така и на Портала за обществени консултации.

След приемането на становището, и във връзка с публикувано на 05.01.2023 г. съобщение на страницата на МРРБ, че ще се сформира нова работна група, заедно с

представители на общините по изготвяне на проект на ЗВиК, КЕВР изпрати до МРРБ писмо с изх. № В-03-06-1015 от 13.01.2023 г., с което е изразена надежда, че този път с експерти от Комисията ще бъдат проведени консултации, в качеството на КЕВР на заинтересована страна, и в проекта на ЗВиК ще бъдат взети предвид фактите и обстоятелствата, отразени в приетите от КЕВР становища през 2020 г. и през 2022 г.

В отговор е организирана и проведена работна среща между представители на КЕВР и МРРБ на 15.02.2023 г., в рамките на която е поет ангажимент от заместник-министър за организиране на работна среща със служебния заместник министър-председател по управление на европейските средства, на която да бъде обсъдена възможността за промяна в изискванията на Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ), предвиждащ отделяне на регулирането на ВиК услугите в самостоятелен субект. Впоследствие от страна на МРРБ не е изпращана нова информация, не са организирани и проведени нови срещи с представители на КЕВР. На 10.03.2023 г. представители на КЕВР участваха в работна среща с представители на НСОРБ.

На **14.03.2023 г.** на интернет страницата на МРРБ и на Портала за обществени консултации са публикувани проект на ЗВиК и съпътстващи документи.

Въпреки дадените уверения от страна на МРРБ, че новият проект на ЗВиК ще бъде съгласуван предварително с КЕВР, представители на Комисията не участваха в работни срещи по изготвянето на проекта, нито същият е представян в Комисията преди да бъде обявен за обществена консултация. С писмо вх. № В-04-47-3 от 25.04.2023 г. НСОРБ е информирала Комисията, че независимо от постия през м. януари 2023 г. ангажимент от министъра на регионалното развитие и благоустройството, не е била сформирана работна група за съвместен преглед на законопроекта и намиране на решение по спорните му разпоредби. С посоченото писмо НСОРБ е предложила да бъде проведена работна среща между представители на сдружението, КЕВР и Омбудсмана на Република България, която е проведена на 02.05.2023 г.

Комисията прие становище по проекта на ЗВиК с решение по **т. 1 от Протокол № 152 от 10.05.2023 г.**, изпратено до МРРБ с писмо изх. № В-03-06-4 от 10.05.2023 г. и публикувано както на интернет страницата на КЕВР, така и на Портала за обществени консултации.

На **10.06.2024 г.** на интернет страницата на МРРБ и на Портала за обществени консултации са публикувани проект на ЗВиК и съпътстващи документи.

Непосредствено след публикуването на проекта на ЗВиК на Портала за обществени консултации, с писмо с изх. № О-04-11-4 от 11.06.2024 г. КЕВР информира служебния министър-председател и служебните министри на финансите и на регионалното развитие и благоустройството за установени слабости в процедурата по изготвяне на проекта. В писмото е посочено, че доколкото не са обсъдени финансовите, логистични и административни аспекти на предложеното разделяне на КЕВР, Комисията има готовност да участва в технически срещи, ако такива бъдат инициирани от вносителя на проекта. В Комисията не е получен отговор.

КЕВР прие становище по проекта на ЗВиК с решение по **т. 2 от Протокол № 186 от 28.06.2024 г.**, изпратено до МРРБ с писмо изх. № О-04-11-4 от 28.06.2024 г. и публикувано както на интернет страницата на КЕВР, така и на Портала за обществени консултации.

На **21.11.2024 г.** на интернет страницата на МРРБ и на Портала за обществени консултации са публикувани проект на ЗВиК и съпътстващи документи.

След приетото от КЕВР на 28.06.2024 г. становище по четвъртия проект на ЗВиК, по покана на МРРБ на 16.07.2024 г. е проведена работна среща с представители на КЕВР и „Български ВиК Холдинг“ ЕАД. На 19.07.2024 г. от страна на МРРБ по електронна поща е постъпила работна информация по предложенията в становището на КЕВР. На 22.07.2024 г.

е проведена нова работна среща между представители на КЕВР, МРРБ и „Български ВиК Холдинг“ ЕАД, след което на 23.07.2024 г. от страна на КЕВР са изпратени конкретни предложения за изменения в проекта на ЗВиК. Последваща информация от страна на МРРБ не е представена в КЕВР въпреки поетите ангажименти.

КЕВР прие становище по проекта на ЗВиК с решение по т. 1 от **Протокол № 348 от 05.12.2024 г.**, изпратено до МРРБ с писмо изх. № О-04-11-4 от 05.12.2024 г. и публикувано както на интернет страницата на КЕВР, така и на Портала за обществени консултации.

В резюме може да се посочи следното:

Предложението за разделяне на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) и обособяването на нова Комисия за регулиране на ВиК услугите е отпаднало в последния проект на ЗВиК от 21.11.2024 г., респективно изказаните от КЕВР мотиви по тази тема са възприети. Същевременно в Глава пета „Регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги“ са включени редица разпоредби, които не са обсъдени предварително с КЕВР и създават неясноти и/или рискове при прилагането на регулаторните правомощия на Комисията. В тази връзка в своето становище от 05.12.2024 г. КЕВР направи редица конкретни предложения за изменения и/или допълнения на публикувания проект на ЗВиК.

По правомощията на Комисията са направени следните предложения:

- Да приема самостоятелно наредбите към ЗРВКУ с оглед разпоредбата на чл. 10, ал. 3 от Закона за енергетиката, съгласно която при осъществяване на своите правомощия Комисията е независима от изпълнителната власт;
- Съобразяване на нормите на ЗВиК с разпоредбите на чл. 8 от ЗРВКУ за финансиране на Комисията;
- Прецизиране на норми на ЗВиК, регламентиращи изпълнение на обжалвани решения на Комисията, които могат да доведат до хаос при прилагане на регулаторните изисквания;
- Прецизиране на норми, регламентиращи провеждане на открити заседания и обществени обсъждания, несъобразени с трайна съдебна практика;
- Прецизиране на норми, регламентиращи кога спор между потребител и ВиК оператор ще е подведомствен на съда и кога ще подлежи на разглеждане от регулатора, както и са предложени процедурни правила за разглеждане на жалби на потребители.

За регулиране на качеството на ВиК услугите са направени следните предложения:

- В закона да не се посочват конкретни показатели за качество на ВиК услугите, същите да бъдат определени в наредбата към закона. В становището е обърнато внимание, че част от предложените конкретни показатели в проекта на закона не са ясно формулирани; както и, че на 12.01.2023 г. влезе в сила приетата на 16.12.2020 г. нова Директива 2020/2184 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно качеството на водата, предназначена за консумация от човека, както и, че на 05.11.2024 г. Съветът на Европа окончателно прие нова Директива за пречистване на градски отпадъчни води;
- Промяна на концепцията за дългосрочни нива, които да се постигат в края на регулаторния период, а не в 15-годишен период както е предложено;
- Въвеждане в закона на изискванията на Директива 2020/2184 за информиране на потребителите;
- Уреждане на законови изисквания, регламентиращи структурата и съдържанието на бизнес плановете на ВиК операторите в наредба към закона;
- Комисията изразява негативно становище относно предложенията в новия проект на ЗВиК в бизнес плановете на ВиК операторите да бъдат включени и оценките на риска, които се изискват от Директива 2020/2184. В становището е посочено, че изготвянето на оценките на риска на ВиК системите не следва да бъде ангажимент на ВиК дружествата, които стопанисват публични ВиК системи въз основа на възлагане чрез договор. Това е

ангажимент на изпълнителната власт в лицето на органите, осъществяващи държавната политика, свързана с дейностите по експлоатация, изграждане, реконструкция и модернизация на водностанските системи и съоръжения. Предложено е да се предвиди самостоятелна глава в проекта на ЗВиК, в която да бъдат изяснени ангажиментите и задълженията на всички компетентни органи, свързани с оценката и управлението на риска;

- Прецизиране на обхвата и ангажимента на асоциацията по ВиК за съгласуване на бизнес плана;

- Прецизиране на предложените в проекта срокове за разглеждане и одобряване на бизнес плановете от Комисията; както и да се предвидят процедури за изменение на одобрен бизнес план.

За регулиране на качеството на ВиК услугите са направени следните предложения:

- Отпадане от правомощията на Комисията да регулира цени за доставяне на вода от друг ВиК оператор, тези отношения да се уреждат с договори;

- Прецизиране и регламентиране на предложението в проекта да се въведе фундаментално нов ценови компонент – цена за достъп до услугите, доколкото нито в проекта на ЗВиК, нито в мотивите към него е изяснено как точно ще бъде въведен този механизъм, какви разходи се очаква да бъдат възстановявани чрез цените за достъп;

- Предвиждане на правомощията на Комисията да върне за изменение предложените от ВиК операторите цени в случай, че същите не отговарят на нормативните изисквания, каквато разпоредба и сега съществува в ЗРВКУ;

- Прецизиране на изискванията за процедура за преразглеждане на цените на ВиК услугите и за подаване на изменен бизнес план, които в проекта са смесени;

- Отпадане на предложението за бърза процедура за изменение на бизнес плана и на цените на ВиК услугите в резултат на непредвидено или непредотвратимо събитие от извънреден характер, свързано със срока на изпълнение или прогнозната стойност на инвестиции със съфинансиране от страна на ВиК оператора по европейски и други програми, и предвиждане на адекватни срокове за разглеждане;

- Прецизиране на принципа за социална поносимост на цените на ВиК услугите, който влиза в противоречие с останалите принципи за ценообразуване – съответствие между икономическата част на бизнес плана и предлаганите цени; възстановяемост на икономически обосноваваните разходи; прилагането на икономически обоснована норма на възвръщаемост на вложения капитал; съответствие между цените и действителните разходи за предоставяне на ВиК услугите; прилагане на принципа „замърсителят плаща“; избягване на кръстосано субсидиране;

- Прецизиране на определението за социална поносимост на цената на ВиК услугите, отчитайки ниската степен на надеждност на предоставяните от НСИ данни за доход на лице от домакинство; както и необходимостта от ревизиране на количеството от 2,8 куб. м на едно лице на месец (или 93 литра/жител/ден), което изобщо не е минимално месечно потребление, доколкото редица ВиК оператори отчитат по-ниско потребление на битови потребители, включително и под 80 литра/жител/ден;

- Предвиждане на подпомагане на дохода на уязвими потребители, отчитайки, че съгласно действащите нормативни разпоредби водата за питейно-битови нужди е основна жизнена потребност, а съгласно Резолюция 64/292 от 28 юли 2010 г. на ООН, правото на човека до питейна вода и канализация е признато за човешко право. В тази връзка са предложени конкретни промени в Закона за социалното подпомагане.

За контролните функции са направени следните предложения:

- Прецизиране на предложени термини, които биха създали неяснота при прилагането на регулаторните и контролни функции; както и прецизиране на предложени срокове за отговор от ВиК оператори, влизащи в противоречие с предложените срокове за реакция на Комисията;

- Прецизиране и детайлно изясняване на предложените контролни функции на асоциациите по ВиК спрямо действията на ВиК операторите, изпълнение на договора, изпълнение на инвестиционната програма и други;

- Детайлно разписване на контролните правомощия на КЕВР, доколкото неясното прехвърляне към Закона за енергетиката;

- Включване в проекта на закона на контролни функции на собствениците (принципалите) на ВиК операторите, каквито и в момента съществуват в Закона за водите.

За състави на административни нарушения са направени следните предложения:

- Прецизиране на предложените състави на административни нарушения в случаи на експлоатиране или ползване ВиК системи или изграждане на такива без необходимото за това основание или в отклонение от определените изисквания, както и при повреди на ВиК системи или нарушаване на правилата за експлоатация и регламентирания режим на тяхната работа, които са неясни;

- Прецизиране на предложението за съставяне на актове за установяване на нарушения от длъжностни лица, оправомощени от председателите на асоциациите, което е в противоречие със ЗАНН;

- Включване в проекта на всички действащи състави на административни нарушения, предвиждащи възможност Комисията да наложи административни наказания на ВиК операторите, които са отпаднали от проекта (включително по чл. 32, 33, 34, 35 и 37 от ЗРВКУ), и прецизиране на неясни записи за останалите два състава, които са съществуващи в ЗРВКУ и са предложени в проекта;

- Включване на санкционна норма за неизпълнение на задължителни указания, дадени от Комисията с решение; както и на санкционна норма при констатирано неизпълнение на общите условия от страна на ВиК оператора във връзка с въведеното в закона ново изискване към Комисията за разглеждане на жалби на потребители, свързани с изпълнението на общите условия.

В становището на Комисията са направени предложения за прецизиране на норми, касаещи одобряване на общи условия за предоставяне на ВиК услуги, за финансиране, за загуби на вода, за отговорност на потребителите и други.

Обърнато е внимание, че липсва извършен анализ на практиката по прилагането на разпоредбите на Глава единадесет „а“ от ЗВ, въведена през 2009 г., но реално започнала да се прилага след последващите изменения в ЗВ през периода 2013 – 2015 г. Не е представен анализ на начина на функциониране на асоциациите по ВиК (АВиК), за които всички заинтересовани страни са единодушни, че практически не работят, а същевременно са им вменени изключително важни правомощия в качеството им на представители на собствениците на публичните ВиК системи и съоръжения, които следва да контролират как избраните от тях ВиК оператори стопанисват и управляват ВиК системите и съоръженията.

Предложено е да се промени разпределението на гласовете в Общото събрание и да се въведе изискване за обикновено мнозинство за приемане на решения; да се преосмисли концепцията за задължителна консолидация доколкото не е представен анализ до какви ползи ще доведе предложеното ново окрупняване до 28 областни ВиК оператора; да се въведат конкретни изисквания за поддръжка и експлоатация на ВиК системите, включително добри инженерни практики за експлоатация и поддръжка на ВиК системите; да се регламентират в закона изискванията на новите директиви за питейни и отпадъчни води; да се прецизират предложените правомощия на областните управители и общинските съвети, като се отчете тяхната роля на собственици на публичните ВиК системи и съоръжения; да се регламентира редът за действие, ако действащ ВиК оператор загуби това си качество както и при прекратяване на договор; и други.

Проект на Стратегия за финансиране, укрепване на регулаторния капацитет и повишаване ефективността на предоставяните услуги в отрасъл ВиК

Със Заповед № РД-14-02-504 от 05.06.2017 г., изменена и допълнена със Заповед № РД-14-02-542 от 16.06.2017 г. на министъра на регионалното развитие и благоустройството, е сформирана Междуетадна работна група във връзка с разработване и изпълнение на Стратегия за финансиране, укрепване на регулаторния капацитет и повишаване ефективността на предоставяните услуги в отрасъл ВиК. Представител на КЕВР е включен в работната група като наблюдател, доколкото съгласно чл. 10, ал. 3 от Закона за енергетиката, при осъществяване на своите правомощия, Комисията е независима от изпълнителната власт.

Споразумение за предоставяне на консултантски услуги за разработване на Стратегия за финансиране, укрепване на регулаторния капацитет и повишаване ефективността на предоставяните услуги в отрасъл ВиК е подписано на 23.02.2016 г. между Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Международната банка за възстановяване и развитие (Световна банка) в рамките на проект „Подпомагане на ефективността, управлението и институционалния капацитет в отрасъл ВиК“ по Договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-34-11 от 16.03.2016 г. и BG16M1OP002-1.003-0001-C01, одобрен за финансиране по приоритетна ос 1 „Води“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020“ (ОПОС).

Съгласно представена информация от изпълнителя по договор – Световна банка, докладът по разработването на Стратегия за финансиране на ВиК отрасъла има следните цели:

- да изследва и представи възможностите за финансиране на мерките, идентифицирани в Стратегията за развитие и управление на отрасъл ВиК в България за периода 2014-2023 г., свързани с доизграждането на ВиК инфраструктурата в страната за постигане на съответствие с националните и европейски екологични изисквания, както и експлоатацията и поддръжката на ВиК системите и съоръженията;

- да приложи каскадният подход, като проучи възможностите за постепенно увеличаване на вътрешно генерирания паричен поток на частното и търговското финансиране, като същевременно бъдат сведени до минимум недостигът на финансиране и въздействието върху националния бюджет;

- да представи предизвикателствата, свързани с поносимостта на цените на ВиК услугите в България, предложи мерки за подпомагане на социално уязвимите домакинства и очертае възможностите за промяна в методологията за ценообразуване на ВиК услугите за устойчиво финансиране на отрасъла.

През ноември 2017 г. Световна банка представи проект на Стратегия за финансиране на отрасъл ВиК. В проекта на Стратегия е оценен недостигът на финансиране в отрасъл ВиК и са предложени различни възможности за финансиране, както и мерки за увеличаване на паричните потоци на ВиК операторите чрез повишаване на тяхната ефективност, управление и контрол от страна на принципала.

В рамките на проекта са предложени и механизми за субсидиране на социално уязвимите групи, както и премахването на горната граница на цените на ВиК услугите, както и промени в договорите на дружествата с АВиК, с които да се изяснят нормативните и договорни отговорности на ВиК операторите по отношение постигането на съответствие с европейските изисквания. Предложени са и редица мерки за повишаване капацитета и ефективността на държавните ВиК оператори, както и за подобряване на контрола, упражняван от страна на принципала върху тяхната дейност.

На 13.12.2017 г. в рамките на съвместно заседание на Комисията по регионална политика, благоустройство и местно самоуправление и на Комисията по околната среда и водите в Народното събрание бе представен от МРРБ проект на Стратегия за финансиране на ВиК сектора. Протокол № 16 от проведеното заседание е публикуван на интернет страницата на Народно събрание (<https://parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/2589/steno/ID/4887>).

В отговор на запитване от страна на КЕВР за статута на проекта на Стратегия за финансиране на ВиК сектора и предвижданията за изпълнение на включените в документа мерки, МРРБ информира КЕВР с писмо вх. № В-03-06-26 от 26.02.2019 г., че този проект се използва като консултативен документ, няма статут на нормативен документ и неговото изготвяне не е свързано с изпълнение на заложените нормативни или други изисквания. Същевременно прилагането на мерките, предложени в проекта на стратегия, биха имали ефект както върху подготовката на нов Закон за водоснабдяване и канализация, така и върху настоящия регулаторен период 2022-2026 г.

Прилагане на Механизъм за реинвестиране на част от приходите от ВиК услуги.

Съгласно Тематично предварително условие 6.1. за Европейски структурни и инвестиционни фондове 2014-2020, Действие №7, трябва да бъде въведен механизъм за обособяване на приходите на база пълна амортизация на активите, включително активи, финансирани от безвъзмездна помощ, които да бъдат използвани за реинвестиране във ВиК инфраструктура. Посочено е, че ще бъде изготвен механизъм за реинвестиране на приходите, включително и за активи, финансирани от безвъзмездна помощ, заедно с инструкция към ВиК операторите за реинвестиране на печалбата. Като отговорна институция е посочено МРРБ, което възлага на Световната банка в рамките на Споразумение за консултантски услуги да окаже подкрепа за прилагане на промените.

В Раздел 8.9. от проект на Стратегия за финансиране на отрасъл ВиК, изготвен от Световната банка по възлагане на МРРБ, е посочена информация за предложението от Световната банка механизъм за реинвестиране на част от приходите (МРП), както следва: „Компонентът МРП се определя като част от цената (в лева) за употребеното количество (в м3), така че общата годишна сума, „защитена“ от МРП, се равнява на годишното инвестиционно предложение, одобрено при ценообразуването. От регулаторна гледна точка, размерът на компонента МРП трябва да съответства на размера на амортизационните отчисления и възвръщаемостта, в зависимост от предложеното финансиране на капиталовата програма от ВиК операторите, включено в изчислението на цените“. За реализирането на МРП се откриват специални инвестиционни сметки за всеки ВиК оператор, въвежда се контрол за изразходваните от тези сметки средства за инвестиции, а отчитането на дейностите, свързани с МРП, се извършва на тримесечие и в годишен доклад.

При извършените през регулаторен период 2017-2021 г. проверки, от страна на Комисията, е установено, че ВиК операторите с държавно участие не са внедрили Механизъм за реинвестиране на част от приходите (МРП). Повечето дружества са открили специални инвестиционни банкови сметки, но кредитните обороти са по-ниски от отчетените инвестиции в публични ВиК активи, а в редки случаи се изготвят доклади за отчитане дейностите по механизма.

Неприлагането на механизма е в противоречие както с предварителното условие по ОПОС 2014-2020, така и с приетата от Министерски съвет отраслова стратегия за ВиК. Липсата на внедрен механизъм създава предпоставки за неизпълнение на инвестициите съгласно одобрените бизнес планове.

Прилагането на Механизма за реинвестиране на част от приходите за ВиК операторите, имащи одобрен бизнес план, ще повиши сигурността по изпълнение на одобрените инвестиционни програми, респективно ще има положителен и дисциплиниращ ефект върху дейността на ВиК дружествата.

ГЛАВА ШЕСТА ЖАЛБИ И РАБОТА С ПОТРЕБИТЕЛИ

1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

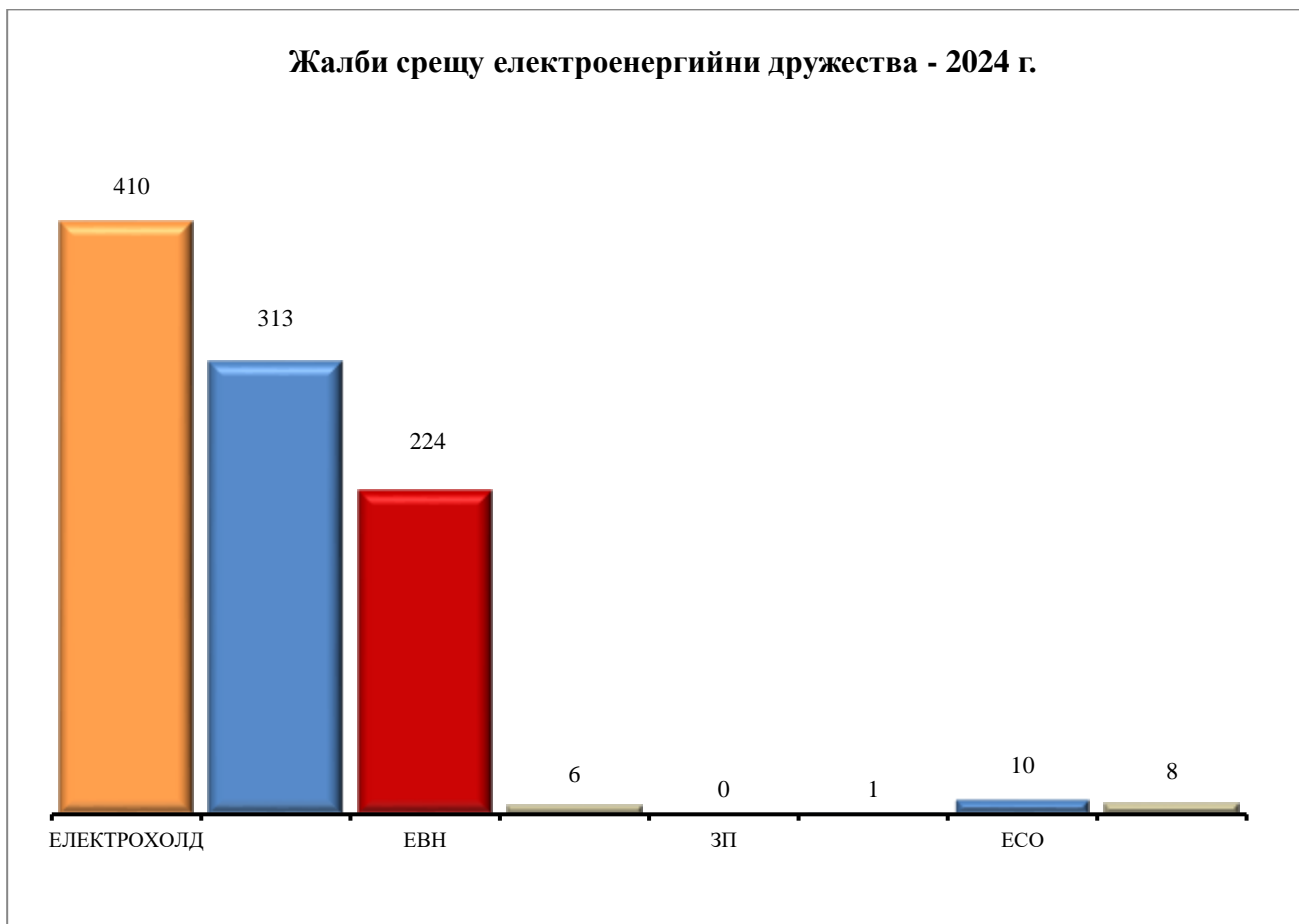
През 2024 г. в Комисията за енергийно и водно регулиране бяха регистрирани общо 1 029 броя заявления. За 972 броя от тях, които са срещу лицензирани дружества в сектор „Електроенергетика“ на основание чл. 22, ал. 1 от ЗЕ, бяха образувани административни производства.

Най-голям е броят на жалбите срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД и „Електрохолд Продажби“ ЕАД. На второ място са жалбите срещу „Електроразпределение Север“ АД и „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД, следвани от „Електроразпределение Юг“ ЕАД и „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД. Срещу „Електроразпределение Златни пясъци“ АД и „ЕСП Златни пясъци“ ООД не са постъпили жалби.

Оплакванията срещу лицензирани за дейността „търговия с електрическа енергия“ дружества са свързани предимно с договорните отношения между страните.

През 2024 г. постъпиха 10 броя жалби срещу „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД). Регистрирано е едно оплакване срещу НЕК ЕАД.

Разпределението на получените в КЕВР жалби срещу електроенергийни дружества е показано на графиката по-долу:

Исканията на жалбоподателите са класифицирани по групи, показани на следната графика:

Водещо място през 2024 г. заемат жалбите във връзка с качеството на доставяната електрическа енергия - ниско напрежение в точката на присъединяване, чести спирания на електрозахранването, повреди в електрически уреди.

На второ място по брой са жалбите, свързани със забавяне/неизпълнение/на договори, следвани от жалбите във връзка с присъединяване на централи за производство на електрическа енергия от ВЕИ.

Останалите причини за оплаквания от потребители се класифицират както следва:

- сметки/фактури/плащания/отчитане на електрическата енергия/депозити;
- преустановяване/възстановяване на електрическото захранване;
- съмнения за повреди и точност на измервателните уреди, недоволство от мястото им на монтиране, не уведомяване за планова или периодична подмяна, не уведомяване или липса на свидетели при съставяне на констативни протоколи при подмяната им, твърдения за неточна работа на тарифните превключватели;
- корекции на количества потребена, но неизмерена и/или неточно измерена електрическа енергия, установени по реда на ПИКЕЕ, но считани от потребителите като неправомерни;
- смяна/прехвърляне/закриване на партида;
- лошо техническо състояние, наличие на опасни съоръжения, нарушени сервитути на енергийни обекти;
- цени – за присъединяване/достъп/пренос/услуги;
- изкупуване/придобиване на съоръжения по § 4 от ЗЕ.

Разпределението на жалбите срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД и „Електрохолд Продажби“ ЕАД, класифицирани по групи според исканията на жалбоподателите, е показано на графиката по-долу:

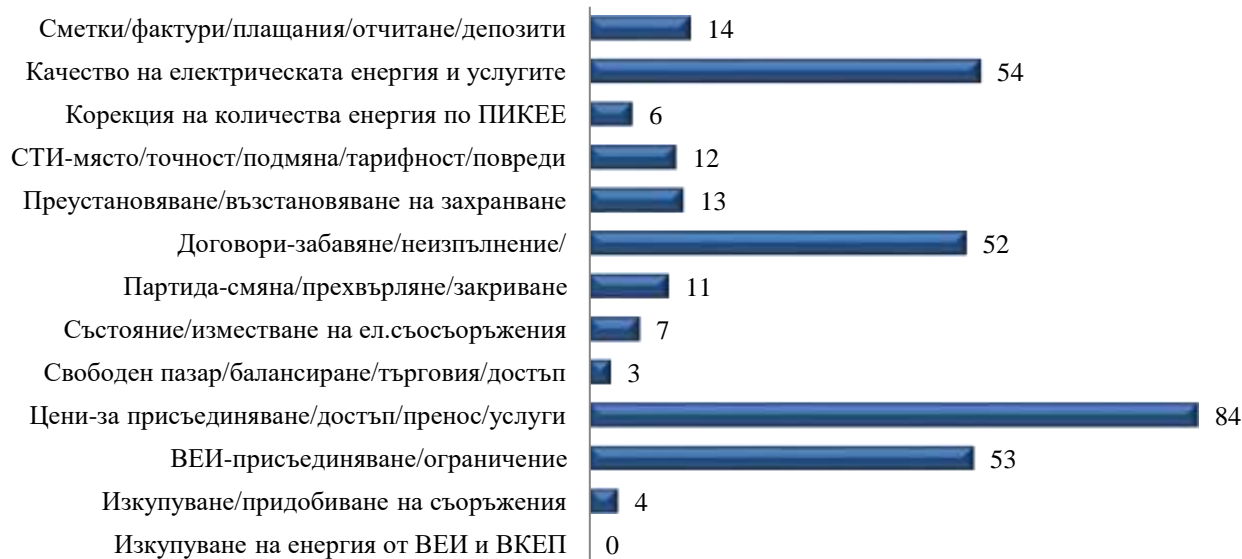
ЕЛЕКТРОХОЛД

Най-висок дял от жалбите при дружествата от групата на Електрохолд заемат тези, свързани с лошо качество на доставяната електрическа енергия. За жалбите, за които Комисията е приела, че са основателни, е дала задължителни указания на лицензианта по прилагането на закона, като е определила срок за изпълнението им. На следващо място са жалбите, свързани със забавяне /неизпълнение/ на договори.

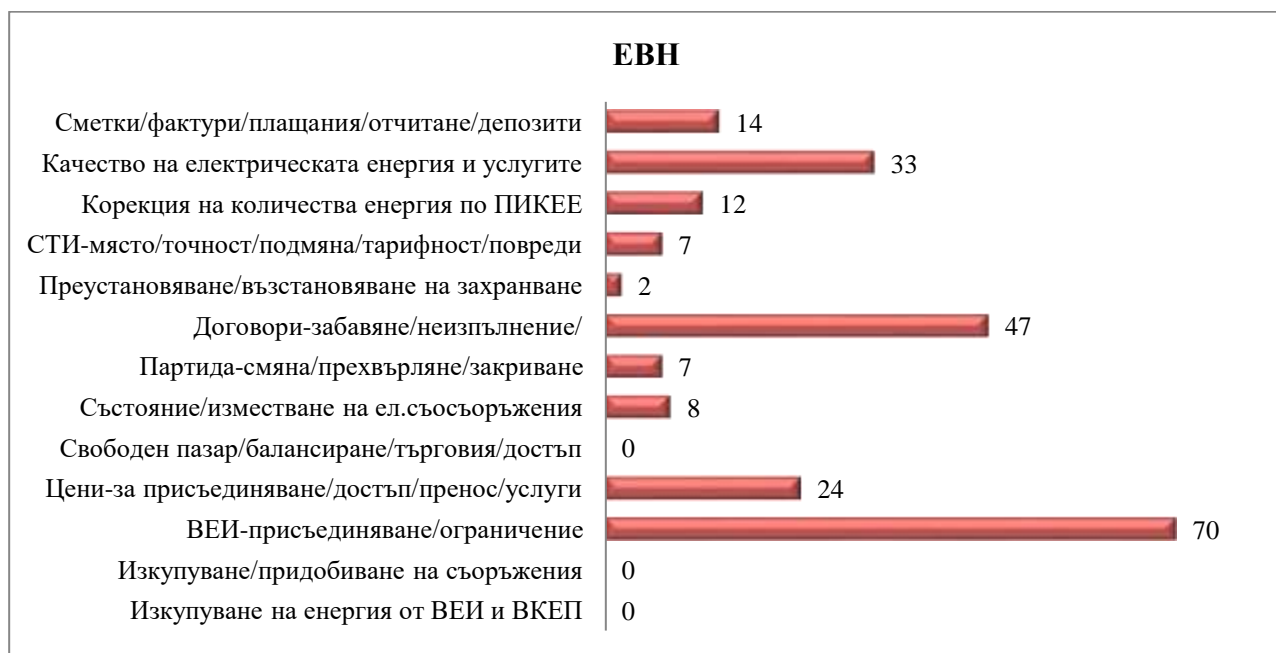
Разпределението на жалбите срещу „Електроразпределение Север“ АД и „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД, класифицирани по групи според исканията на жалбоподателите, е показано на следната графика:

ЕНЕРГО-ПРО

Видно от графиката по-горе най-голям е броят на жалбите, свързани с цените – за присъединяване/достъп/пренос/услуги. На следващо място се нареждат оплакванията от лошо качество на доставяната електрическа енергия и услугите.

Графиката по-долу показва разпределението на жалбите срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД и „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД, класифицирани по групи според исканията на жалбоподателите:

Дружествата от групата на ЕВН поддържат най-ниско ниво на оплаквания. През 2024 г. се запазва тенденцията най-висок дял от жалбите срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД да заемат жалбите от клиенти и лица, желаещи да присъединят фотоволтаични централи.

За осъществяване на контрол, оценка и анализ на ангажираността и предприетите мерки от лицензиантите за справяне с възникналите проблеми, през 2025 г. КЕВР планира да извърши проверки на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, „Електроразпределение Север“ АД и „Електроразпределение Юг“ ЕАД за постигнати резултати и изпълнение на задължителни указания, дадени от КЕВР във връзка с жалби за лошо качество на доставяната електрическа енергия. За целите на ценовото регулиране през 2025 г. са предвидени проверки на горепосочените електроразпределителни дружества относно реално извършените през 2024 г. инвестиции и разходите за амортизации.

През 2024 г. на основание чл. 22, ал. 1, чл. 75, ал. 2, т. 1, чл. 76, ал. 4, чл. 77, ал. 2 и ал. 4, чл. 78, чл. 80 от Закона за енергетиката и чл. 10, ал. 1, т. 6 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация (Правилника), както и на основание чл. 10, ал. 3 от Правилника бяха сформирани работни групи и извършвани **7 броя** проверки по документи и на място във връзка с постъпили в КЕВР жалби, както следва:

1. Проверка по документи във връзка с жалба от **Б. Х. С.** срещу „Електроразпределение Север“ АД. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол. В хода на проверката е констатирано нарушение и през м. 07.2024 г. е съставен и връчен Акт за установяване на административно нарушение. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-609 от 17.07.2024 г.;

2. Проверка по документи във връзка със сигнал от **Я. Ц.** срещу „Топлофикация София“ ЕАД. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол, в който са дадени задължителни предписания „Топлофикация София“ ЕАД да полага грижата

на добър стопанин при сключване на договори за закупуване на необходимото количество CO₂ квоти за емисии на парникови газове, с избрани от ръководството лица по чл. 53, ал. 1 от Закона за ограничаване изменението на климата и съобразно финансовите си възможности, при спазване на принципа на икономическата целесъобразност и с минимални разходи, включително и по отношение на доставките и плащанията за CO₂ квоти. Изготвен е доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 3 от Протокол № 289 от 17.10.2024 г.;

3. Проверка по документи на изпълнението на влязло в сила Решение № Ж-477 от 29.05.2024 г. по жалба от „МОНИ-07“ ЕООД срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД и „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД за установяване дали са нарушения на ЗЕ, подзаконовите нормативни актове по прилагането му и условията на издадената на дружеството лицензия за дейността „разпределение на електрическа енергия“. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол. Изготвен е доклад. С Решение на КЕВР № ПАМ – 1 от 24.10.2024 г. на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД бяха дадени задължителни писмени разпореждания;

4. Проверка по документи на изпълнението на влязло в сила Решение № Ж-245 от 20.03.2024 г. по жалба от М.М. срещу „Електроразпределение Север“ АД за установяване дали са нарушения на ЗЕ, подзаконовите нормативни актове по прилагането му и условията на издадената на дружеството лицензия за дейността „разпределение на електрическа енергия“. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол. В хода на проверката е констатирано нарушение и през м. 11.2024 г. е съставен и връчен Акт за установяване на административно нарушение. Работата по проверката продължава през 2025 г.;

5. Проверка по документи на изпълнението на влязло в сила Решение № Ж-239 от 20.03.2024 г. по жалба от В.С. срещу „Електроразпределение Север“ АД за установяване дали са нарушения на ЗЕ, подзаконовите нормативни актове по прилагането му и условията на издадената на дружеството лицензия за дейността „разпределение на електрическа енергия“. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол. В хода на проверката е констатирано нарушение и през м. 11.2024 г. е съставен и връчен Акт за установяване на административно нарушение. Работата по проверката продължава през 2025 г.;

6. Проверка по документи на изпълнението на влязло в сила Решение № Ж-294 от 03.04.2024 г. по жалба от А.М. срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД за установяване дали са нарушения на ЗЕ, подзаконовите нормативни актове по прилагането му и условията на издадената на дружеството лицензия за дейността „разпределение на електрическа енергия“. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол. В хода на проверката е констатирано нарушение и през м. 12.2024 г. е съставен и връчен Акт за установяване на административно нарушение. Работата по проверката продължава през 2025 г.;

7. Проверка по документи на изпълнението на влязло в сила Решение № Ж-594 от 11.07.2024 г. по жалба от Д. Д. Б. срещу „Електроразпределение Север“ АД за установяване дали са нарушения на ЗЕ, подзаконовите нормативни актове по прилагането му и условията на издадената на дружеството лицензия за дейността „разпределение на електрическа енергия“. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол. В хода на проверката е констатирано нарушение и през м. 12.2024 г. е съставен и връчен Акт за установяване на административно нарушение. Работата по проверката продължава през 2025 г.

През 2024 г. беше завършена и една проверка, започнала през 2023 г., а именно:

- проверка по документи на изпълнението на влязло в сила Решение № Ж-519 от 16.06.2023 г. по жалба от „Електрон Сервиз“ ООД срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД. За резултатите от проверката е изготвен и връчен Констативен протокол. В хода на проверката е констатирано нарушение и през м. 01.2024 г. е съставен и връчен Акт за установяване на административно нарушение. Изготвен е доклад, приет с Решение на КЕВР по т. 5 от Протокол № 15 от 18.01.2024 г.

Във връзка с водени от и срещу Комисията дела, свързани с жалби на потребители, през 2024 г. бяха сформирани работни групи и извършвани **29 броя** проверки по документи и на място, както следва:

1. Проверка по жалба от „**Волт Актив**“ ЕООД срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 2376/2023 г. на Административен съд София-град (АССГ), оставено в сила с Решение № 12391/2023 г. на Върховния административен съд (ВАС), с което е отменено Решение № Ж-548 от 2022 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-219 от 06.03.2024 г.;

2. Проверка по жалба от „**30К Солар**“ ЕООД срещу „Електроразпределение Север“ АД във връзка с Решение № 2202/2023 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 12668/2023 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-688 от 2022 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-181 от 28.02.2024 г.;

3. Проверка по жалба от „**Волт Актив**“ ЕООД срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 3373/2023 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 491/2024 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-544 от 2022 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-220 от 06.03.2024 г.;

4. Проверка по жалба от **М. Ц.** срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД във връзка с Решение № 3546/2023 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 608/2024 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-756 от 2022 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-423 от 08.05.2024 г.;

5. Проверка по жалба от „**Експерт Консулт**“ ЕООД срещу „Електроразпределение Север“ АД във връзка с Решение № 519/2024 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-404 от 2022 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-427 от 08.05.2024 г.;

6. Проверка по жалба от „**Албена**“ АД срещу „Електроразпределение Север“ АД във връзка с Решение № 5445/2023 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 554/2024 г. на ВАС, с което е отменен мълчалив отказ по жалба. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-563 от 04.07.2024 г.;

7. Проверка по жалба от **П. М.** срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 2086/2023 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 555/2024 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-295 от 2022 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-374 от 22.04.2024 г.;

8. Проверка по жалба от **В. Д.** срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 1860/2022 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 2245/2024 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-721 от 2020 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-383 от 22.04.2024 г.;

9. Проверка по жалба от **В. Р. и К. Р.** срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във

връзка с Решение № 3227/2023 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 2221/2024 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-287 от 2022 г. на КЕВР. Изготвен е доклад приет, от КЕВР с Решение № Ж-461 от 22.05.2024 г.;

10. Проверка по жалба от **„Грийн Енерджи Фирм“ ЕООД** срещу „Електроразпределение Север“ АД във връзка с Решение № 6305/2023 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 3462/2024 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-546 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-504 от 31.05.2024 г.;

11. Проверка по жалба от **В. Х., Б. Х. и Д. М.** срещу „Електроразпределение Север“ АД във връзка с окончателно Определение № 6134 от 18.07.2023 г. на АССГ, с което е отменено Решение № Ж-341 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-430 от 20.05.2024 г.;

12. Проверка по жалба от **„ТВ-НЕТ“ ООД** срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД във връзка с Решение № 3822 от 2024 г. на ВАС, с което е отменено Решение № 3139 от 2023 г. на АССГ и Решение № Ж-341 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-462 от 29.05.2024 г.;

13. Проверка по жалба от **храм „Св. Вмч Георги Победоносец“ ООД** срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД и „Електрохолд Продажби“ ЕАД във връзка с Решение № 4907/2024 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-618 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-536 от 20.06.2024 г.;

14. Проверка по жалба от **„Проб Консулт“ ЕООД** срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД и „Електрохолд Продажби“ ЕАД във връзка с Определение № 2524/2024 г. на АССГ, с което е отменено Решение № Ж-1124 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-557 от 24.06.2024 г.;

15. Проверка по жалба от **„Брокерска къща Оптима“ ООД** срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 6220/2023г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 4658/2024 на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-288 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-571 от 04.07.2024 г.;

16. Проверка по жалба от **Е.М.В.** срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 7390/2023г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-549 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-665 от 13.08.2024 г.;

17. Проверка по жалба от **„ЮППИ“ ООД** срещу „Електроразпределение Север“ АД във връзка с Решение № 6220/2023г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 4658/2024 на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-288 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-720 от 18.09.2024 г.;

18. Проверка по жалба от **Н. И.** срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 7224/2024 на ВАС, с което Решение № Ж-705 от 2022 г. на КЕВР е обявено за нищожно. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-630 от 07.08.2024 г.;

19. Проверка по жалба от **Я. К.** срещу „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД във връзка с Решение № 7963/2024 на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-94 от 2022 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-753 от 01.10.2024 г.;

20. Проверка по жалба от **П. К. – пълномощник на „ДАМЯНОВ УИНД“ ЕООД,**

„КАРИЯ УИНД“ ЕООД и „МАРИН ЕНЕРДЖИ“ ЕООД срещу „Електроразпределение Север“ АД във връзка с Решение № 127/2024 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 9143/2024 на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-282 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-754 от 01.10.2024 г.;

21. Проверка по жалба от **„Стралджа инвест“ ООД** срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД и „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД във връзка с Решение № 9658/2024 на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-578 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-876 от 13.11.2024 г.;

22. Проверка по жалба от **„Електроразпределение Север“ АД** срещу „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД във връзка с Решение № 4374/2023 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 9669/2024 на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-89 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-930 от 04.12.2024 г.;

23. Проверка по жалба от **Д. Н.** срещу „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД и „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 9701/2024 на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-699 от 2022 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-823 от 30.10.2024 г.;

24. Проверка по жалба от **„Про Машинъри“ АД** срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 1653/2024 г. на АССГ, оставено в сила с Решение № 8856/2024 на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-243 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-837 от 30.10.2024 г.;

25. Проверка по жалба от **Р. Г.** срещу „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД и „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение № 9660/2024 на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-517 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-875 от 13.11.2024 г.;

26. Проверка по жалба от **Р. И.** срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД (с ново наименование „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД) във връзка с Решение № 9024/2024 на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-606 от 2020 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-833 от 30.10.2024 г.;

27. Проверка по жалба от **Ю. Д.** срещу „Електроразпределение Север“ АД във връзка с Решение № 11896/2024 на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-661 от 2022 г. на КЕВР. Работата по проверката продължава през 2025 г.;

28. Проверка по жалба от **„ВИП Билд“ ЕООД** срещу „Електроразпределение Север“ АД във връзка с Решение № 1556/2024 на АССГ, оставено в сила с Решение № 12324/2024 г. на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-9 от 2023 г. на КЕВР. Изготвен е доклад, приет от КЕВР с Решение № Ж-1002 от 23.12.2024 г.;

29. Проверка по жалба от **„Долна Баня Инвест“ ООД** срещу „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД във връзка с Решение № 9719/2024 на ВАС, с което е отменено Решение № Ж-57 от 2023 г. на КЕВР. Работата по проверката продължава през 2025 г.

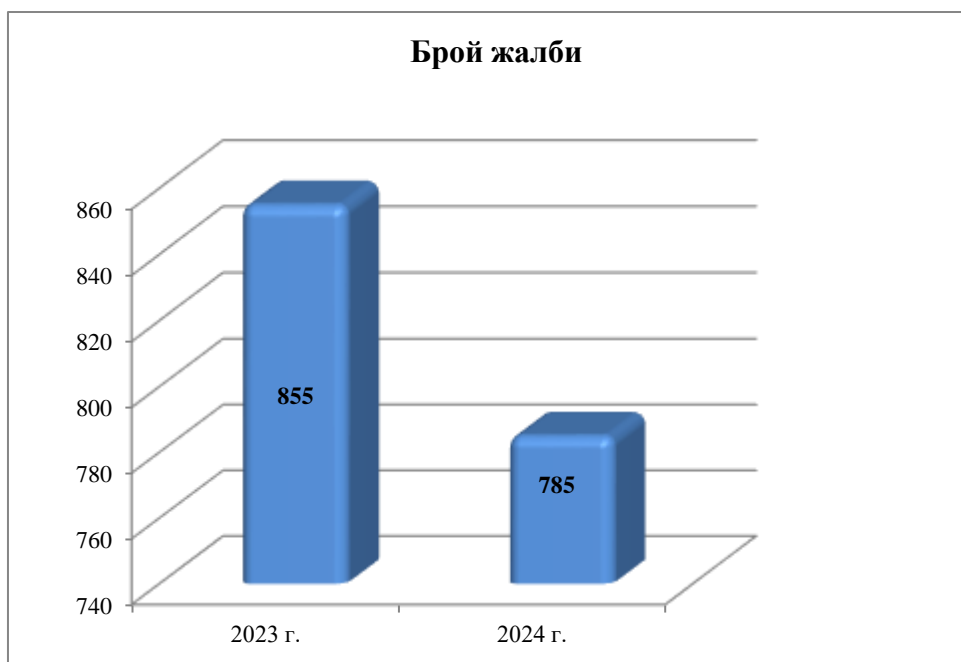
През 2024 г. КЕВР разгледа жалби от потребители на електрическа енергия и услуги и се произнесе със 785 решения по образуваните административни производства:

- 205 жалби бяха определени като основателни. Комисията даде задължителни указания на лицензираните дружества и определи срок за изпълнението им;
- 407 жалби бяха приети за неоснователни и административните производства бяха прекратени;
- Комисията прекрати административните производства по 104 жалби поради отпаднал правен интерес на жалбоподателя, 3 поради оттегляне на жалбата и 58 поради недопустимост за разглеждане;
- за 7 жалби Комисията взе решение за спиране на административното производство поради разглеждане от съда;
- постановено беше едно решение на КЕВР за отстраняване на допусната очевидна фактическа грешка в издаден административен акт.

В изпълнение на § 4 от ПЗР на ЗЕ Комисията прие 2 решения по искания за определяне на независим оценител на енергийни обекти и съоръжения, представляващи елементи от съответната преносна или разпределителна мрежа, за които не е постигнато споразумение за стойността им между страните.

Фокусът на ангажираност на експерти от отдел „Контрол и решаване на спорове в електроенергетиката и топлоенергетиката“, както и в резултат на осъществявания контрол на лицензиантите, през 2024 г. броят на жалбите, които Комисията разгледа и във връзка с които се произнесе с решения по образуваните административни производства в сектор „Електроенергетика“, е намалял от 855 броя през 2023 г. на 785 броя през 2024 г., което представлява намаление от 9%.

Графиката по-долу дава нагледна представа за броя на жалбите, които Комисията разгледа и във връзка с които се произнесе с решения по образуваните административни производства в сектор „Електроенергетика“ през 2023 г. и 2024 г.:

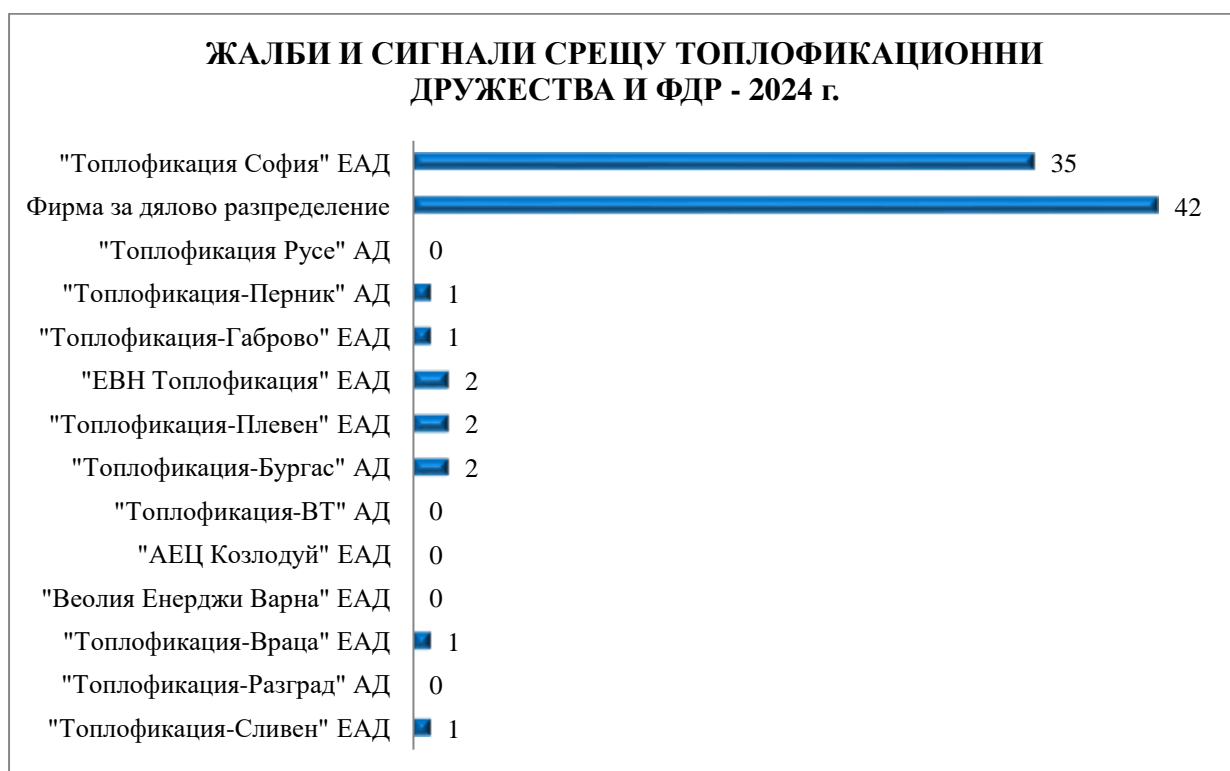
Експерти от отдел „Контрол и решаване на спорове в електроенергетиката и топлоенергетиката“, на обявения на интернет страницата на КЕВР телефон, както и при посещения на потребители в Комисията, ежедневно оказваха съдействие и даваха разяснения и указания по всички въпроси, свързани с процеса по подаване и разглеждане на жалби и сигнали, приложимата нормативна уредба, практиката и правомощията на Комисията.

2. ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА

През 2024 г. в Комисията бяха получени общо 90 заявления, сигнали, искания и жалби от клиенти и потребители на топлинна енергия. От тях 64 бяха свързани с нарушения или съмнения за такива, подлежащи на контрол по Наредбата за топлоснабдяване, поради което на основание чл. 31, ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс бяха изпратени на Министерство на енергетиката за разглеждане по компетентност. Реквизити на жалба съдържат 15 броя жалби, за които на основание чл. 22, ал. 1 от ЗЕ бяха образувани административни производства.

Жалбите и сигналите са насочени основно срещу „Топлофикация София“ ЕАД и фирми за дялово разпределение.

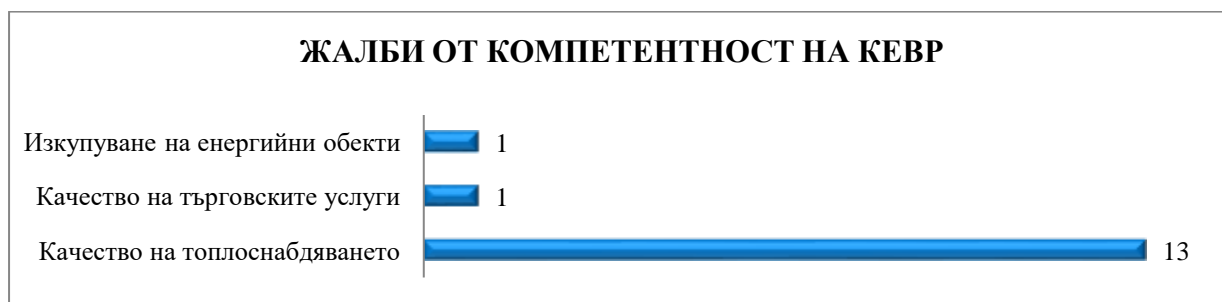
Разпределението на жалбите и сигналите в сектор „Топлоенергетика“ е показано в графиката по-долу:

Анализът на жалбите, които са от компетентността на КЕВР, показва следното:

- проблеми с качеството на доставяната топлинна енергия - 13 бр. За всеки отделен случай е изисквана информация от съответното топлопреносно дружество, анализирани са причините, при установена основателност са дадени задължителни указания, упражнен е контрол относно срока за отстраняване на повредите;

- качество на търговските услуги и изкупуване на енергийни обекти - по една жалба.

Разпределението на жалбите, постъпили в КЕВР, които са от компетентност на Министерство на енергетиката, е представено на следната графика:

Внесените в Комисията сигнали, възражения, предложения и др., които нямат характер на жалби, бяха разгледани и анализирани, а на вносителя беше предоставена конкретна информация, в рамките на определените в ЗЕ правомощия и контролни функции на КЕВР, приложимите за случая нормативни документи, включително правата и задълженията на страните, определени в одобрени от КЕВР Общи условия.

През 2024 г. Комисията се произнесе с 8 решения по жалби от потребители на топлинна енергия и услуги, от които една беше определена като основателна. Шест производства бяха прекратени поради отпаднал правен интерес на жалбоподателя и едно поради недопустимост за разглеждане.

През 2024 г. КЕВР ще извърши планови проверки на „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД и „Топлофикация-Разград“ АД за спазване на условията на издадените им лицензии и при необходимост, извънредни такива на топлофикационни дружества.

3. ПРИРОДЕН ГАЗ

Жалби, получени в Комисията за енергийно и водно регулиране

Съгласно чл. 22 от ЗЕ Комисията разглежда жалби на ползватели на мрежи и съоръжения срещу оператори на преносни и разпределителни мрежи, добивни предприятия, оператори на съоръжения за съхранение на природен газ и оператори на съоръжения за втечнен природен газ, на клиенти срещу доставчици на енергия и природен газ, включително крайни снабдители, свързани с изпълнението на задълженията им по ЗЕ, както и на лицензианти срещу лицензианти, свързани с изпълнението на лицензионната им дейност по ЗЕ. Комисията разглежда жалби и на членовете на органите на оператора на преносна мрежа, на отговорниците по съответствието при оператор на преносна мрежа и на лицата по чл. 81д, ал. 9 при прекратяване на техните правоотношения в предвидените от ЗЕ случаи. В случаите, когато жалбата е основателна, Комисията дава задължителни указания по прилагането на закона с решение.

За сектор „Природен газ“ през 2024 г. в КЕВР са подадени общо 11 жалби. От тях 9 са от компетентността на Комисията, а две са препратени по компетентност на други институции. Жалбите са от клиенти срещу лицензианти.

В графиката по-долу е представена информация за подадените жалби по години за периода 2022 г. – 2024 г.

За всяка получена в Комисията жалба се образува административна преписка. Жалбата се проверява от формална страна дали отговаря на изискванията, посочени в ЗЕ и НЛДЕ. По жалба, която е от компетентността на КЕВР, се извършва проучване, след което се изпраща за писмено становище до дружеството, срещу което е подадена жалбата. Проучването по жалбата приключва с писмен доклад с проект на решение към него, включващ анализ на всички факти и обстоятелства по нея. Докладът се представя на Комисията на закрито заседание, която се произнася с решение по административната преписка, образувана по жалбата.

През 2024 г. се наблюдава значителен спад на броя на жалбите, подадени до Комисията, което показва, че дружествата информират клиентите си за регламентирани в Общите условия на договорите и в Правилата за работа с потребители техни права и задължения, включително реда за подаване и разглеждане на жалби, като енергийните предприятия своевременно разглеждат подадените жалби и удовлетворяват основателните.

Броят на подадените в КЕВР през 2024 г. жалби, касаещи сектор „Природен газ“, се запазва нисък в сравнение с другите три сектора. От 162 663 клиента на природен газ, жалби са подадени от 11 клиента, което представлява 0,007% от тези клиенти.

Като основна причина за незначителния брой жалби може да се посочи малкият процент газифицирани обекти в страната, съответно малкият брой битови и стопански клиенти на природен газ, което обуславя ниския брой жалби, подавани както в Комисията, така и в дружествата.

Освен това от съществено значение е проверяването от Комисията изпълнение от страна на лицензиантите на задълженията им, свързани със създаване на специализирано звено за работа с клиенти в структурата на дружеството, в което трябва да е назначен достатъчен на брой и квалифициран персонал; поддържане на достатъчен брой центрове за работа с клиентите за покриване нуждите на лицензионната територия; предоставяне на услуги на клиентите в съответствие с показателите за качеството на снабдяването с природен газ, приети от Комисията; поддържане на система за управление на качеството на лицензионната дейност, сертифицирана от независима компетентна организация; поддържане на система за приемане и обработка на жалби.

Предметът на получените в Комисията жалби е както следва:

- две жалби относно присъединяване към ГРМ;
- една жалба относно неправилно фактуриране на природен газ;
- две жалби относно спиране без предварително уведомление;
- една жалба относно изискване на дружеството за предоставяне на годишен ревизионен акт като доказателство за годност на газовата инсталация;

- една жалба относно неправомерно присъединяване на друг клиент и спиране на газоподаването;
- една жалба относно некоректно отчитане на показанията на измервателния уред на природен газ;
- една жалба относно неработещ газов котел;
- две жалби, чийто предмет не попада в компетентностите на КЕВР.

В рамките на 2024 г. Комисията се произнесе с решения по 8 бр. жалби, от които 3 бр. жалби са получени през 2023 г., като прие две от жалбите за основателни, даде задължителни указания на дружествата, срещу които са подадените жалби и определи срокове за изпълнението им. По едната жалба дружеството е изпълнило в срок даденото задължително указание, а по другата това предстои.

Комисията се произнесе с решения по жалбите, получени през 2024 г., както следва:

- по две от жалбите производството е прекратено поради отпаднал правен интерес;
- по две от жалбите Комисията прие, че са неоснователни;
- една от жалбите е оттеглена от жалбоподателя и административното производство е прекратено;
- по една жалба е спряно административното производство до окончателно произнасяне на съда.

Комисията не се произнесе с решения в рамките на календарната 2024 г. по три от жалбите, две от които са получени през втората половина на м. декември 2024 г., а третата е с фактическата и правна сложност, като КЕВР се произнесе по тях с решения през настоящата 2025 г.

Жалби, подадени в газоразпределителните дружества

Броят на подадените през 2024 г. в газоразпределителните дружества жалби от клиенти е 43 бр. Клиентите, които са подали тези жалби, са 0,03% от всички 162 663 клиента на ГРД за 2024 г. Наблюдава се увеличение на броя на подадените жалби в газоразпределителните дружества спрямо подадените през 2023 г., когато са били 33 бр.

4. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ

4.1. Разглеждане на жалби на потребители срещу ВиК оператори и решаване на спорове. Нормативно уреждане:

По силата на чл. 22, ал. 1 от Закона за енергетиката (ЗЕ), т. 1 и т. 3, *Комисията разглежда жалби на потребители срещу ВиК оператори, свързани с предмета на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги - ЗРВКУ (т.1) и на ВиК оператори срещу ВиК оператори, свързани с предмета на регулиране по ЗРВКУ (т. 3).* Предметът на регулиране по ЗРВКУ е определен в чл. 1, ал. 1 от същия по следния начин: *урежда регулирането на цените, достъпността и качеството на водоснабдителните и канализационните услуги, извършвани от експлоатационните предприятия за водоснабдителни и канализационни услуги...*“, т.е. на разглеждане по същество от Комисията подлежи жалба, която е свързана с откроените три категории в предмета: регулиране на цените на ВиК услугите, тяхната достъпност и качество. С разглеждането и решаването на жалби по чл. 22, ал. 1, т. 1 и т. 3 от ЗЕ е натоварен съгласно чл. 13, ал. 2, т. 2 от ЗЕ специализираният състав „Водоснабдяване и канализация“, който включва председателя и двамата членове със стаж в областта на водоснабдяването и канализацията.

Принципите, от които се ръководи Комисията при осъществяване на дейността си по разглеждане и решаване на жалби на потребители срещу ВиК оператори, са:

- осигуряване на условия за предоставяне на всеобщ достъп и социална поносимост на ВиК услугите;
- предотвратяване на злоупотреба с господстващо положение;

- защита на интересите на потребителите;
- отчитане нуждите на потребителите, които поради географски, теренни или други причини се намират в неравнопоставено положение;
- бързина и процесуална икономия на производствата пред Комисията - посочени в чл. 7 от ЗРВКУ.

Макар чрез предмета си на регулиране да определя категориите жалби, подлежащи на разглеждане от КЕВР, ЗРВКУ не е актът, който предоставя това правомощие на Комисията – в него не се съдържат правила във връзка с разглеждането на жалби. Съгласно чл. 6, ал. 1, т. 5 от ЗРВКУ Комисията одобрява Общите условия на договорите за предоставяне на ВиК услугите на потребителите, но упражняването на контрол по прилагане и спазване на общите условия от страна на дружествата не ѝ е възложено, нито са въведени правомощия за налагане на административнонаказателни разпоредби при констатиране на нарушения. Законът за енергетиката в Глава трета „Регулиране на дейностите в енергетиката“, Раздел II „Правомощия на комисията“ и конкретно чл. 22, ал. 1 възлага на регулаторния орган разглеждането на жалби на потребители срещу ВиК оператори. Редът за подаване на жалбите, тяхното разглеждане и процедурата за доброволно уреждане на спорове е предвидено (съгласно чл. 22, ал. 7 от ЗЕ) да се уредят с наредба, приемането на която е делегирано на КЕВР: *Чл. 60. (изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., бр. 38 от 2018 г., в сила от 8.05.2018 г.) - Условията и редът за издаване, изменение, допълнение, прекратяване и отнемане на лицензи, за издаване на разрешенията по тази глава, за одобряване на общите условия на договорите по този закон, за одобряване на правила за работа с потребителите на енергийни услуги, за снабдяване на клиентите с електрическа и топлинна енергия и природен газ, за доброволно уреждане на споровете по чл. 22, както и условията и редът за извършване на контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011, се определят с наредба, приета от комисията.* Този подзаконов нормативен акт е Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (Наредба № 3/2013 г.). Правилата на Административнопроцесуалния кодекс (АПК) се прилагат субсидиарно.

Както е видно от възпроизведения текст на чл. 60 от ЗЕ, формулирането на процедурни правила за подаване на жалбите, тяхното разглеждане и процедурата за доброволно уреждане на спорове, не изчерпва съдържанието на Наредба № 3/2013 г. На разписването на материята по разглеждането на жалби и уреждане на спорове е отредено специално структурно подразделение - Глава девета със същото наименование и три раздела: Раздел I „Жалби“, Раздел II „Доброволно уреждане на спорове“ и Раздел III „Жалби и спорове във връзка с конкуренцията“. По отношение образуването на административно производство по разглеждане на жалба пред Комисията, преглед за съответствие на регистрирано в КЕВР писмено изявление, изискващо произнасяне с изискванията на ЗЕ и Наредба № 3/2013 г., се прилагат правилата по Глава втора от същата наредба.

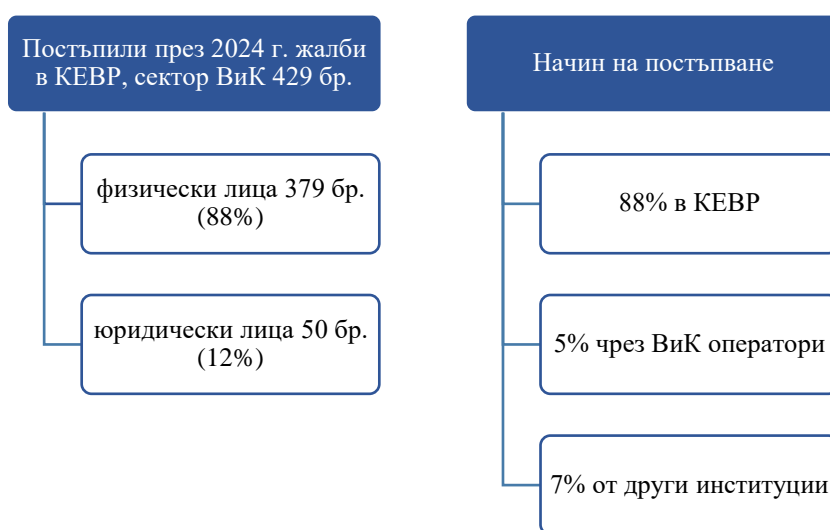
Съгласно чл. 142, ал. 4 от Наредба № 3/2013 г. Комисията разглежда жалба по чл. 22, ал. 1, т. 1 или т. 3 от ЗЕ, *ако същата е разгледана от съответното дружество и жалбоподателят не е удовлетворен от отговора по жалбата, както и в случаите, когато не е получил отговор по нея.* Член 143, ал. 1 от наредбата посочва изискванията, на които трябва да отговаря жалбата (*да е написана на български език; да са посочени името и адресът или наименованието и единният идентификационен код на жалбоподателя, както и наименованието на лицето срещу което е жалбата; да е посочено в какво се състои искането; да са изложени обстоятелствата по случая и да са представени доказателства, ако жалбоподателят разполага с такива; и да е подписана от жалбоподателя*). Съгласно ал. 2 от същия член, *към жалбите по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 2 жалбоподателят прилага отговора на дружеството или други доказателства, че жалбата му е разгледана от съответното дружество.*

Особено важно процедурно изискване към работата по разглеждане на жалби на потребители срещу ВиК оператори е въведеното с чл. 144, ал. 1 от наредбата – да се събират

всички необходими доказателства за изясняване на обстоятелствата по жалбата. Експертите, ангажирани с разглеждането на жалби по чл. 22, ал. 1, т. 1 и т. 3 от ЗЕ, следват този стандарт, тъй като единствено, когато бъдат изяснени всички факти и обстоятелства по определен случай, би могло да се осигури законосъобразно, правилно и обосновано решение на административния орган, което да бъде практическо въплъщение на принципите по чл. 7 от ЗРВКУ. С цел изясняване на фактическото положение се ползва и механизмът, предвиден в ал. 2 на същия член – организира се среща на страните по жалба в седалището на Комисията, която се протоколира, както и се съдейства за доброволно уреждане на спора между тях. За съжаление към прилагането на тази нормативно предвидена възможност се пристъпва по-рядко, доколкото за жалбоподатели от отдалечени от столицата населени места е неудобно и скъпо явяването в седалището на Комисията за участие в среща за доброволно уреждане на спора, в който са страна.

4.2. Постъпили оплаквания в КЕВР

През 2024 г. в КЕВР са постъпили общо 429 жалби на потребители на ВиК услуги срещу 32 ВиК оператора, като 88 % от тях са подадени от физически лица, а останалите 12 % - от юридически лица. В 88% от случаите жалбите са постъпили в деловодството на КЕВР директно от граждани чрез Единния портал за предоставяне на информация и услуги на КЕВР, или са подадени на електронния адрес за кореспонденция; 5% са постъпили чрез ВиК операторите на основание чл. 58 от Общите условия за предоставяне на ВиК услуги на потребителите, а в 7% от случаите жалбите са препратени до КЕВР от различни институции, в т.ч. Министерство на околната среда и водите, Комисия за защита на потребителите, кметове, областни управители и др.

Данните показват, че по-голямата част от постъпилите жалби в сектор ВиК са директно отправени към КЕВР, а съгласно процедурните правила за разглеждане на жалби по Наредба № 3/2013 г. Комисията разглежда жалби, когато те са разгледани преди това от ВиК оператора, жалбоподателят е уведомен за отговора, но не е удовлетворен от него или пък изобщо не е получил отговор по жалбата си.

Независимо че преобладаващият брой жалби не са постъпили по установения ред, КЕВР извършва проверки и по тях. Същите се изпращат до ВиК операторите за извършване на проверка, окомплектоване с документи и представяне на становище по случая.

Към ВиК операторите се изпращат и постъпили жалби в Комисията, чийто предмет е извън компетенциите на КЕВР. Практиката показва, че в хода на тези проверки често се разрешават голям брой проблеми на потребителите.

По своя характер жалбите могат да бъдат систематизирани в следните групи:

- несъгласие с начислен разход „общо потребление“;
- несъгласие с начислени водни количества;
- отказ от откриване на индивидуални партиди;
- отказ от присъединяване към ВиК системите;
- нарушено водоснабдяване;
- високо/ниско налягане за цяло населено място или обособен район;
- високо/ниско налягане на адрес;
- наводнения от водопроводната мрежа;
- наводнения от канализационната мрежа;
- неправомерно инкасиране на услуга, която ВиК операторът не предоставя;
- лошо качество на питейната вода;
- наводняване на имоти от канализационната/водопроводната мрежи;
- несъгласие с цените на предоставяните технически и административни услуги;
- други.

Фигурата по-долу представя броя на оплакванията, постъпили в КЕВР през 2024 г. според характера на жалбите.

От общия брой на постъпилите жалби в КЕВР, най-голям е дялът на тези, които не могат да бъдат отнесени към нито една от основните категории, подлежащи на разглеждане по същество, по чл. 22, ал. 1 от ЗЕ – 127 бр. или 30%. Към тях се отнасят жалби, по които има всякакви съдебно производство; за неполучаване на фактури, нерешени градоустройствени проблеми; за промяна на индивидуални партиди, несъгласие с предписания на ВиК операторите за проверка на измервателни уреди и технически преустройства, преустановено водоподаване поради неплатени задължения, некоректно обслужване и др.

В 27% от случаите се сигнализира за нарушено водоснабдяване. В сравнение с 2023 г. тези оплаквания са се увеличили с 68% в резултат от продължителното засушаване, високите температури, липсата на валежи, които неминуемо водят до намаляване на водните

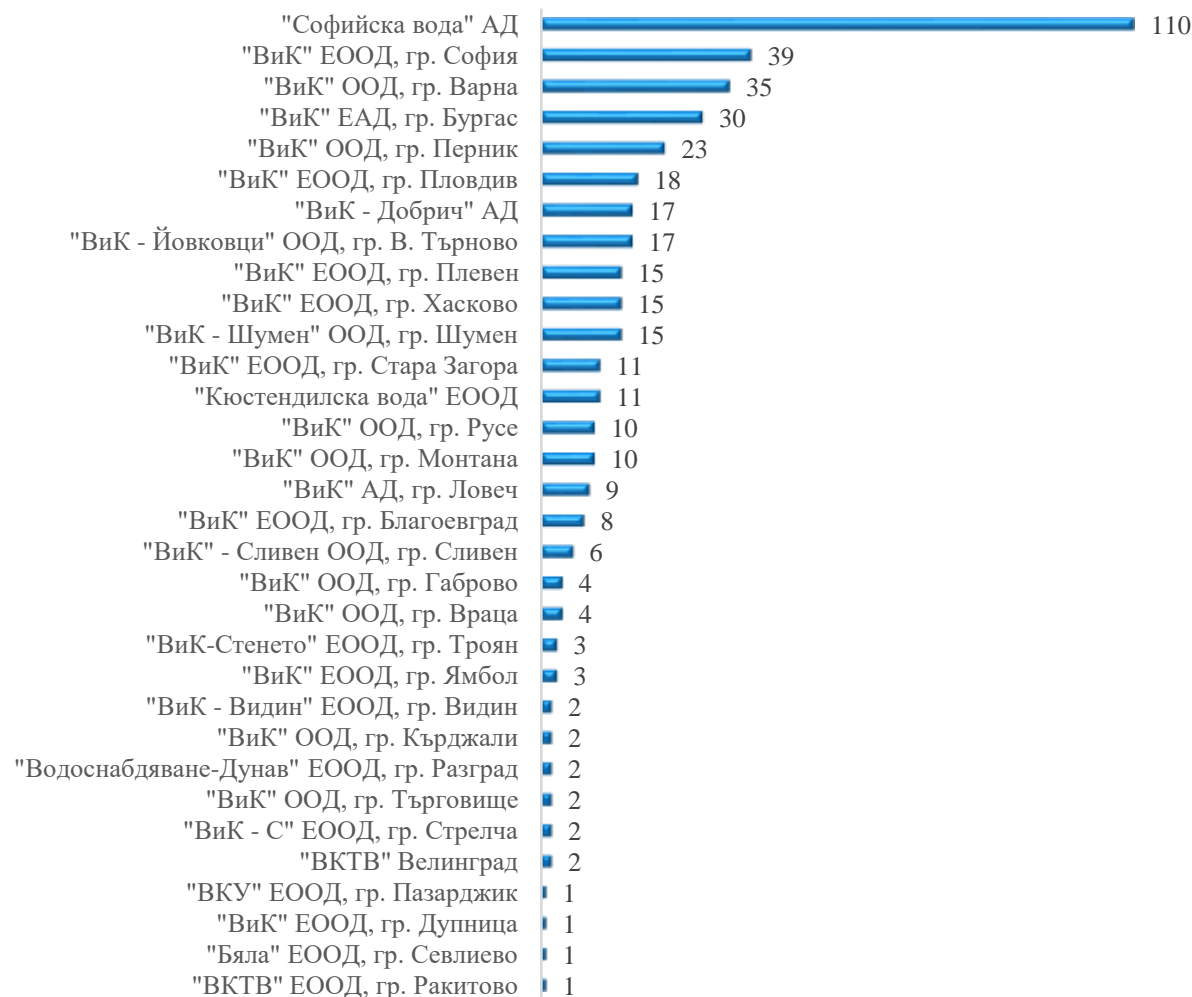
количества. В най-общия случай причините за нарушено водоснабдяване са две: временно преустановяване на водоподаването поради извършване на текущи ремонти по водопроводната мрежа и проблеми, свързани с липса на вода поради засушаване, амортизирана водопроводна мрежа, в цели населени места и части от тях. За разрешаване на първите експертите от отдел КРС - ВКУ в оперативен порядък осъществяват проверки и съдействат за своевременното предприемане на адекватни мерки от страна на ВиК операторите. При вторите - разрешаването на проблема е свързан с подмяна на части от водопроводната мрежа, реконструкция на съоръжения и др., което изисква по-дълъг период от време, големи инвестиции, както и участието на други институции (АВиК, МРРБ, МОСВ и др.).

Висок остава броят на жалбите на потребителите – 84 бр., които не са свързани с достъпността на ВиК услугите, нито пък са сред показателите за качество на ВиК услугите, а представляват възражения срещу формирани задължения или начислени водни количества (20%). Към тази категория се причисляват оплаквания, свързани с голям размер натрупани задължения и отправени претенции за погасяването им поради изтекла погасителна давност; твърдения за погрешно подаден самоотчет или отчетено показание на измервателния уред, в резултат на което формираното задължение е завишено в сравнение с обичайното; неосигурен достъп до имота за извършване на действителен отчет и формиране на задължения въз основа на прогнозни количества питейна вода; натрупани задължения за имот при промяна на собствеността му/вещното право на ползване и др.

Броят на жалбите в КЕВР относно несъгласие с разпределение на разход „общо потребление“ е 47 бр. или 11% от общия брой. Комисията няма компетентност да ги разгледа.

В графичен вид е представен броят на регистрираните за 2024 г. жалби по ВиК оператори:

Брой регистрирани жалби в КЕВР по ВиК оператори, през 2024 г.

Видно от графиката най-голям е делът на оплакванията срещу „Софийска вода“ АД, която обслужва и най-голям брой потребители, следват жалбите срещу „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. София, „Водоснабдяване и канализация - Варна“ ООД, „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас и „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Перник.

През 2024 г. КЕВР се произнесе с 210 броя решения по 213 бр. жалби, както следва:

- за прекратяване на образуваното административно производство поради липса на компетентност на Комисията да се произнесе по искането на жалбоподателя (на основание чл. 41, ал. 4, т. 1 от Правилника за дейността на КЕВР и на нейната администрация - Правилника) – 93 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство по искане на страната, по чиято инициатива то е започнало във връзка с удовлетворяване и разрешаване на проблема (на основание чл. 56, ал. 1 от АПК) – 39 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради неотстранени нередовности (на основание чл. 4, ал. 3 от Наредба № 3/2013 г.) – 9 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради липса на качество потребител (на основание чл. 27, ал. 2, т. 6 от АПК) – 9 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради неоснователност на жалбата (на основание чл. 147, ал. 1 от Наредба № 3/2013 г.) – 16 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради отпаднал

правен интерес (на основание чл. 27, ал. 2, т. 5 от АПК) – 26 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради недопустимост на страна в производството (на основание чл. 13, ал. 8 и чл. 22, ал. 1, т. 1 от Закона за енергетиката във връзка с чл. 27, ал. 2, т. 6 от Административнопроцесуалния кодекс) – 4 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради смърт на заявителя (чл. 41, ал. 4, т. 5 във връзка с чл. 4, ал. 3 от Наредба № 3) – 1 бр.;

- спиране на административното производство (на основание чл. 54, ал. 1, т. 5 от Административнопроцесуалния кодекс във връзка с чл. 13, ал. 8 от Закона за енергетиката) – 2 бр.;

- за прекратяване на образуваното административно производство на основание чл. 14, ал. 3 от Гражданскопроцесуалния кодекс – 1 бр.;

- приключване на административното производство с произнасяне по всяко отправено искане към КЕВР (когато в една жалба оплакванията/исканията са повече от едно) – 10 бр.

Голям е броят на случаите, в които гражданите се обръщат чрез телефона за връзка с КЕВР и представят проблема си, задават въпроси, искат разясняване на нормативната база във връзка с предоставянето на ВиК услуги, търсят съдействие или насочване към компетентен орган, който да разгледа техния проблем (понякога несвързан с предоставянето на ВиК услуги). В тези случаи експерт от отдела изслушва гражданина, информира го за правата и задълженията му, произтичащи от нормативните актове или общите условия, по които ВиК операторите предоставят ВиК услуги на потребителите.

През изминалата 2024 година със съдействието на КЕВР е организирана и проведена една среща за доброволно уреждане на спор по постъпила жалба с участието на ВиК оператор и жалбоподател. При тази среща е постигнато съгласие за уреждане на спора между страните, като в тези случаи, съгласно чл. 150, ал. 2 от Наредба № 3/2013 г., Комисията не се произнася с решение.

4.3. Информация за работата на експлоатационните дружества с потребителите за 2024 г.

С писмо с изх. № В-17-00-11 от 20.12.2024 г. е изискана информация от 48 бр. ВиК оператори за броя на постъпилите жалби на потребители за периода 01.01.2024 г. - 31.12.2024 г. и анализ на работата по тях.

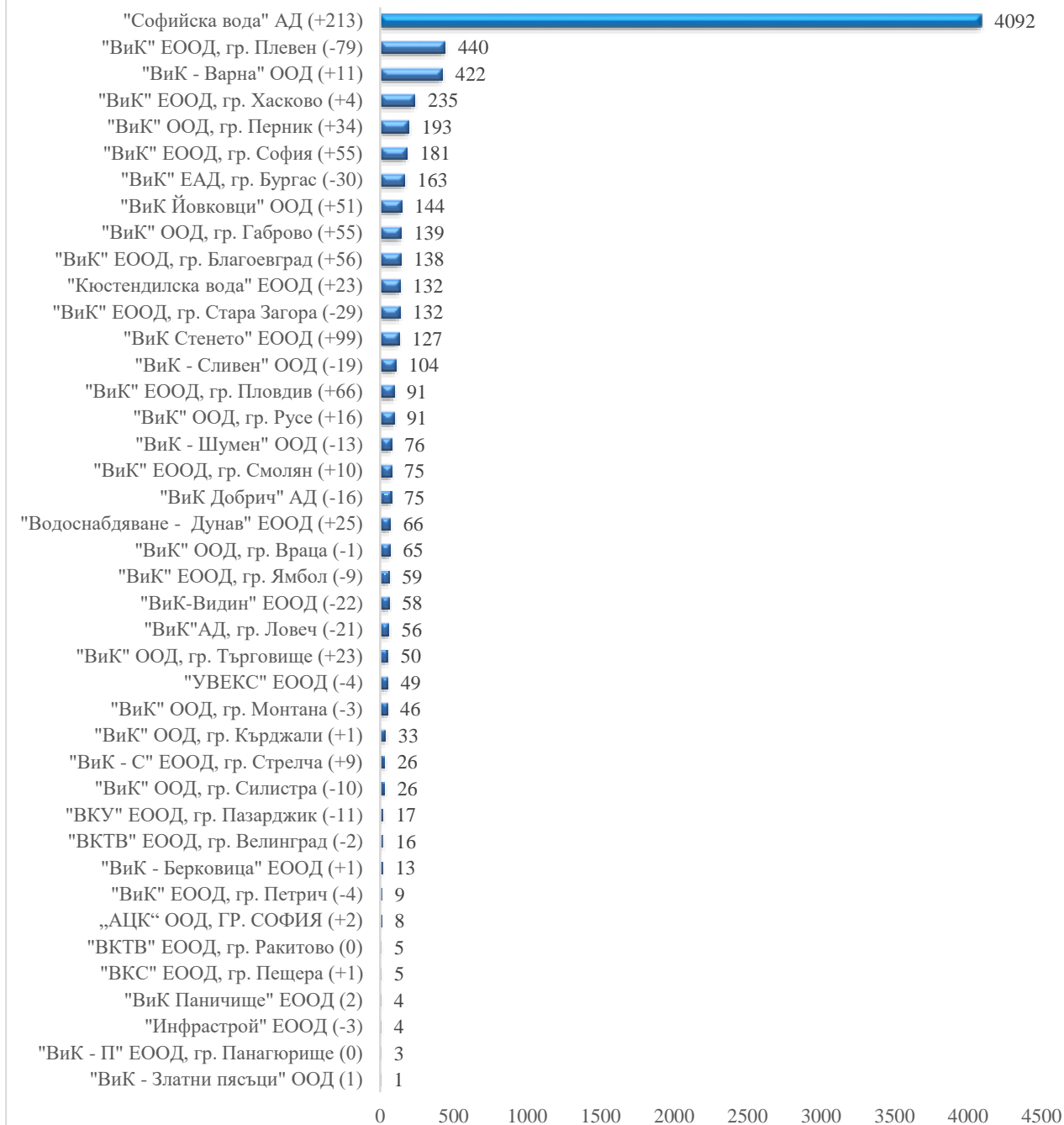
Представените от ВиК операторите данни показват, че през 2024 г. са регистрирани 7 707 бр. жалби, което представлява увеличение с 6% на броя им спрямо предходната 2023 г. (7 305 бр.).

През 2024 г. 20 ВиК оператора отчитат намаляване на броя на жалбите спрямо 2023 г., при 22 се констатира увеличаване на постъпилите жалби, при 2 броят на жалбите е идентичен с предходната година, а при 4 - няма регистрирани жалби. Броят на подадените в КЕВР жалби през годината (по данни на ВиК операторите) - 315 бр., отнесен към общия брой на подадените жалби в страната при ВиК операторите (7 707 бр.), определя дял от 4 %, което показва, че значителен брой от проблемите се решават на място от операторите, без да се налага намесата на Комисията или други институции.

В зависимост от специфичните условия на дейността на ВиК операторите по отношение на броя на обслужваното население, приходите от предоставяните ВиК услуги, количество подадена вода на вход водоснабдителна система, дружествата се разделят на четири групи (големи, средни, малки и микро).

В графиките по-долу е представен броят на регистрираните жалби при ВиК операторите през 2024 г.

Брой регистрирани жалби при ВиК операторите през 2024 г.

Следващата графика дава нагледна представа за относителния дял на жалбите през 2024 г. според вида на оплакването. Видно е, че най-голям относителен дял заемат жалбите, които не могат да бъдат отнесени към нито една от основните категории, следвани от жалби с нарушено водоснабдяване.

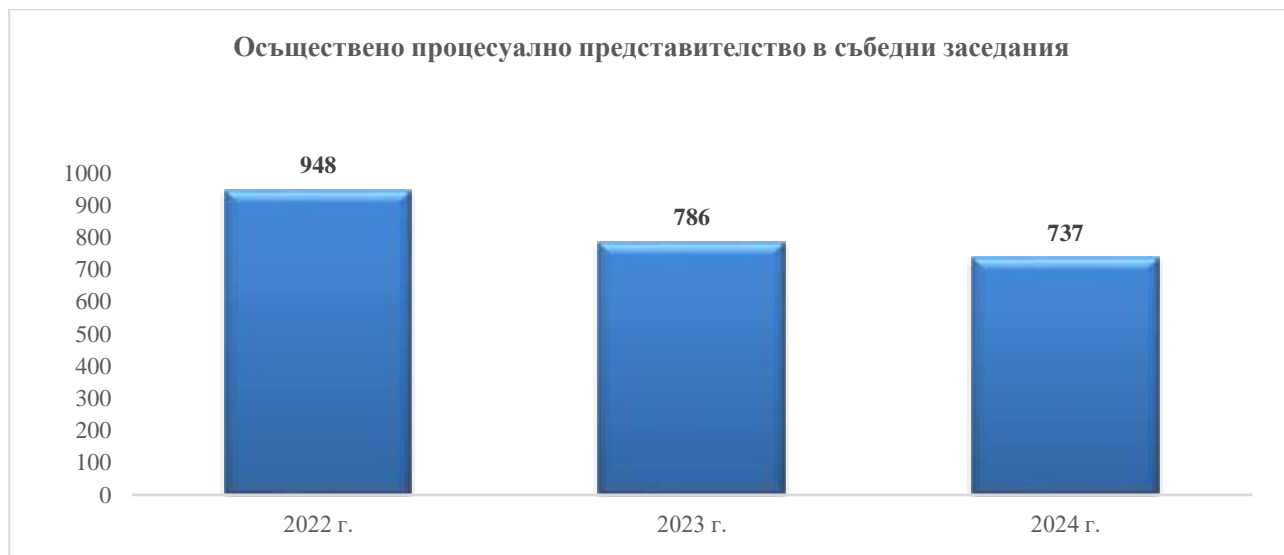
В графичен вид е представен броят на регистрираните жалби в КЕВР и при ВиК операторите през 2023 г. и 2024 г.:

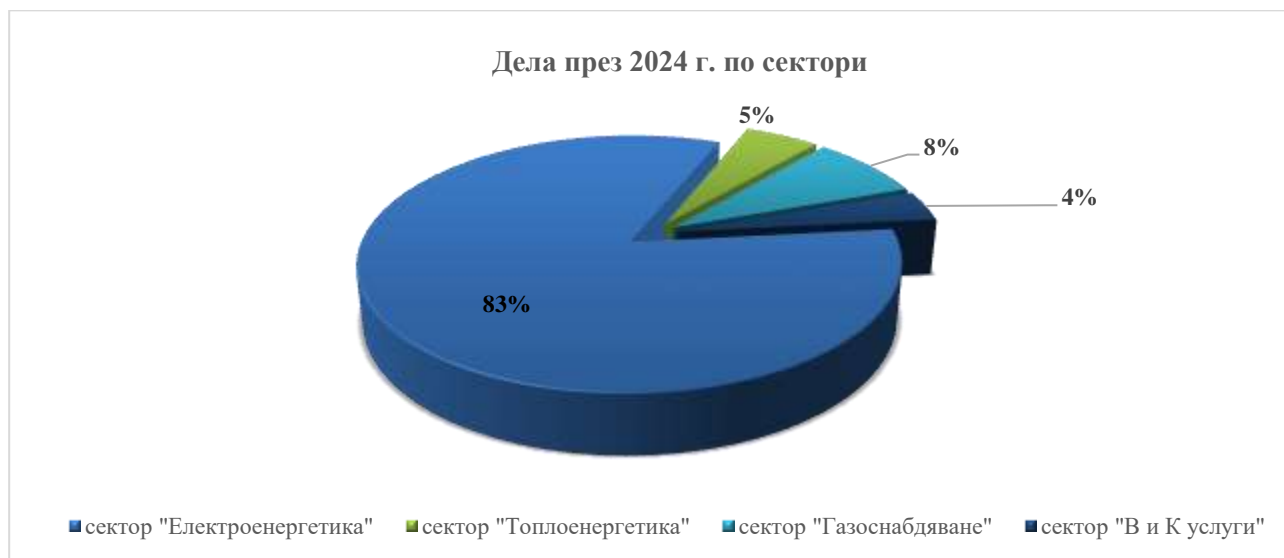
През 2024 г. се наблюдава увеличение на постъпилия брой жалби в КЕВР с 14% спрямо 2023 г., както и в дружествата - с 6%.

ГЛАВА СЕДМА ПРОЦЕСУАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО

През 2024 г. по жалби срещу актове на Комисията и на нейния председател, експерти от дирекция „Правна“ осъществиха процесуално представителство в 737 съдебни заседания в съдилищата на територията на цялата страна.

В графиката по-долу са представени делата през 2024 г., разпределени по сектори.

Най-многобройни са делата в сектор „Електроенергетика“ – 83 % от всички дела. Основен дял в този сектор са делата, образувани по жалби срещу решения на Комисията, постановени по жалби.

Конкретните данни за съдебните производства са представени по-долу по сектори:

1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

Общият брой дела в сектор „Електроенергетика“ за 2024 г. е **517 бр.**, в т. ч.:

- спечелени: 110 бр.;
- загубени: 56 бр.;
- прекратени: 39 бр.;

- изменени: 1 бр.;
- висящи производства: 311 бр.

Образувани, приключили и висящи през 2024 г. съдебни дела в сектора:

- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията, постановени по жалби, включително и мълчаливи откази – 265 бр., от които 75 бр. спечелени, 33 бр. загубени, 15 бр. прекратени и 142 бр. висящи производства;
- дела, образувани по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди – 80 бр., от които 1 бр. спечелено, 1 бр. загубено, 3 бр. прекратени и 75 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за утвърждаване/определяне на цени на електрическа енергия, както и отказ по такива заявления – 76 бр., от които 15 бр. спечелени, 3 бр. загубени, 20 бр. прекратени и 38 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР наказателни постановления и предупреждения – 68 бр., от които 16 бр. спечелени, 10 бр. загубени, 1 бр. изменено и 41 бр. висящи производства;
- дела, образувани вследствие на проверки по Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия, текст от значение за ЕИП – 9 бр. висящи производства;
- дела, образувани вследствие на подадени от Комисията молби за отмяна на влезли в сила решения – 7 бр., от които 6 бр. загубени и 1 бр. висящо производство;
- дела, образувани по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР принудителни административни мерки – 3 бр., от които 2 бр. загубени и 1 бр. висящо производство;
- дела, образувани по жалби по Закона за достъп до обществената информация – 1 бр. загубено производство;
- дела, образувани по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР актове за установяване на публични държавни вземания – 1 бр. спечелено производство;
- дела, образувани по жалби срещу нормативни актове, лицензии, общи условия и други – 7 бр., от които 2 бр. спечелени, 1 бр. прекратено и 4 бр. висящи производства.

2. ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА

Общият брой дела в сектор „Топлоенергетика” за 2024 г. е **36 бр.**, в т.ч.:

- спечелени: 6 бр.;
- загубени: 3 бр.;
- прекратени: 3 бр.;
- висящи производства: 24 бр.

Образувани, приключили и висящи през 2024 г. съдебни дела в сектора:

- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за утвърждаване/определяне на цени, включително и мълчаливи откази – 26 бр., от които 4 бр. спечелени, 5 бр. загубени, 3 бр. прекратени и 14 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу нормативни актове, лицензии, общи условия и други – 2 бр., от които 1 бр. спечелено и 1 бр. висящо производство;
- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията, постановени по жалби – 2 бр. спечелени производства;
- дела, образувани по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР наказателни постановления – 2 бр., от които 1 бр. загубено и 1 бр. висящо производство;
- дела, образувани по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди – 1 бр. висящо производство.

3. ГАЗОСНАБДЯВАНЕ

Общият брой дела в сектор „Газоснабдяване” за 2024 г. е **51 бр.**, в т.ч.:

- загубени: 9 бр.;
- прекратени: 24 бр.;
- висящи производства: 18 бр.

Образувани, приключили и висящи през 2024 г. съдебни дела в сектора:

- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за утвърждаване/определяне на цени – 29 бр., от които 22 бр. прекратени, 2 бр. загубени и 5 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу издаване, изменение и прекратяване на лицензии, нормативни актове и др. – 7 бр., 2 бр. загубени, 1 бр. прекратено и 4 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР наказателни постановления – 9 бр., от които 3 бр. загубени и 6 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за енергийно и водно регулиране, включително мълчалив отказ – 5 бр., от които 2 бр. загубени и 3 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби по Закона за достъп до обществената информация – 1 бр. прекратено производство.

4. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ

Общият брой дела в сектор „ВиК услуги” за 2024 г. е **24 бр.**, в това число:

- спечелени: 10 бр.;
- загубени: 2 бр.;
- прекратени: 4 бр.;
- висящи производства: 8 бр.

Образувани, приключили и висящи през 2024 г. съдебни дела в сектора:

- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията по жалби – 15 бр., от които 5 бр. спечелени, 2 бр. загубени, 2 бр. прекратени и 6 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу нормативни актове, лицензии, общи условия и други – 4 бр., от които 2 бр. спечелени и 2 бр. прекратени производства;
- дела, образувани по жалби срещу издадени от председателя на КЕВР актове за установяване на публични държавни вземания – 2 бр. спечелени производства;
- дела, образувани по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди – 3 бр., от които 1 бр. спечелено и 2 бр. висящи производства.

ГЛАВА ОСМА ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ

През 2024 г. в Комисията за енергийно и водно регулиране са постъпили 23 заявления по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ).

1. Постъпили през 2024 г. заявления за достъп до обществена информация (ДОИ) по субекти:

Субекти на правото на ДОИ	Брой
Физически лица	18
Търговци	2
Юридически лица с нестопанска цел	3

2. Постъпили през 2024 г. заявления за ДОИ по начин на поискване:

Начин на поискване на ДОИ	Брой
Писмени заявления	4
Електронни заявления	18
Платформа за достъп до обществена информация	1

3. Постъпили заявления за ДОИ през 2024 г. по теми на исканата информация:

Теми, по които е искана обществена информация	Брой
Процес на вземане на решения	1
Контролна дейност на администрацията	7
Нормативни актове	1
Други (в т.ч. относно цени на електрическа и топлинна енергия, общи условия на лицензианти и ВиК оператори, дейност и лицензии на енергийни дружества, бизнес планове на енергийни дружества и ВиК оператори)	14

4. Разглеждане на заявления и предоставяне на достъп до обществена информация:

Решения за:	Брой
Предоставяне на пълен достъп до обществена информация	10
Предоставяне на частичен достъп до обществена информация	3
Уведомление на заявителя за липса на исканата обществена информация	8
Препращане на заявлението, когато органът не разполага с исканата информация, но знае за нейното местонахождение	1
Отказ за предоставяне на достъп до обществена информация	1

5. Основания за отказ за предоставяне на ДОИ:

Основания за отказ за предоставяне на ДОИ:	Брой
Служебната обществена информация е свързана с оперативната подготовка на актове на органа и няма самостоятелно значение (мнения и препоръки, изготвени от или за органа, становища и консултации)	1

6. Жалби до съда през 2024 г. срещу решения и откази за предоставяне на ДОИ:

Жалби	Брой
-------	------

Срещу решения за предоставяне на ДОИ	0
Срещу мълчалив отказ за предоставяне на ДОИ	2

ГЛАВА ДЕВЕТА МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

1. ЕНЕРГЕТИКА

Членство в международни организации

В сектор „Енергетика“ КЕВР членува и взаимодейства със следните европейски и международни организации:

- Агенция за сътрудничество на енергийните регулатори (АСЕР);
- Съвет на европейските енергийни регулатори (СЕЕР);
- Регионална асоциация на енергийните регулаторни органи (ERRA);
- Енергийна Общност на Югоизточна Европа (ECRB).

Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори (АСЕР) е агенция на Европейския съюз, създадена по силата на законодателството на Третия енергиен пакет и КЕВР участва в нейната дейност като съответна институция от държава-членка на ЕС. Работните групи на АСЕР се състоят от представители на АСЕР, националните регулатори и Европейската комисия. Основната регулаторна дейност на АСЕР се осъществява в един от органите на Агенцията, Съвета на регулаторите и следните основни работни групи:

- Интегритет и прозрачност на пазара (REMIT);
- Електроенергия;
- Природен газ;
- Пазари на дребно.

Тези основни работни групи са подразделени на множество подгрупи и групи за действие с конкретна насоченост, като цялостната дейност се координира от Съвет на регулаторите и директор. Участието на КЕВР в дейността на тези групи се осъществява основно чрез подаване на данни, попълване на въпросници и участие в изготвянето на методики за пазара по регламентите на ЕК, които след утвърждаване от АСЕР се приемат с решение на КЕВР.

Други дейности включват:

- участие в процедурите за електронно гласуване в Съвета на регулаторите на АСЕР на препоръки и становища на Агенцията относно изпълнението на мрежовите кодекси;
- събиране, анализ и предоставяне на данни за Мониторинговия доклад на АСЕР и СЕЕР за развитието на пазарите;
- предоставяне на допълнителна информация за проектите от общ интерес (ПОИ) за България от представителите в групите по Европейския инфраструктурен пакет;
- попълване в базата данни на АСЕР на стойностите и характеристиките на обмените на електроенергия, осъществени от преносния оператор;
- изготвяне на годишен доклад до Европейската комисия и АСЕР за състоянието на пазарите на електроенергия и природен газ, включително попълване на базата данни от показатели към годишния доклад;
- планирани дейности съгласно Регламент (ЕС) № 1227/2011 (REMIT).

Някои от групите организират срещи ежемесечно, други веднъж на няколко месеца в смесен, но основно в присъствен формат. КЕВР се старее да участва в дейността на работните групи, доколкото това е възможно. Участието през 2024 г. е осъществявано чрез физическо присъствие и видеоконферентни връзки. През изтеклата година КЕВР участва във всички срещи и процедури за електронно гласуване на Съвета на регулаторите (8 участия) и в срещите на работните групи по REMIT, включващи работните групи за Интегритет и прозрачност на пазара, Постоянния комитет за наблюдение на пазара, за Политиката по прилагане на REMIT, Група за внедряване на информационна сигурност и Постоянния комитет за пазарни данни.

Осъществяването на единния европейски енергиен пазар зависи от степента на въвеждането на мрежовите кодекси. В тази връзка КЕВР участва в наблюдението на мрежовите и пазарни оператори в изпълнението и прилагането на правилата и методиките в секторите „Електроенергетика“ и „Природен газ“ и в текущите им изменения.

През 2024 г. АСЕР участва в подготовката на законодателни предложения, провокирани от енергийната криза, някои от които са преразглеждането на структурата на електроенергийния пазар и на Регламент (ЕС) № 1227/2011 (REMIT) с цел подобряване на защитата на ЕС срещу силно колебаещите се цени на енергията и манипулиране на пазара. Освен това, АСЕР изготви оценки за идентифицирането на бариерите пред завършването на вътрешните пазари за електроенергия и природен газ. КЕВР се опитва да участва в тези разработки с предоставянето на данни за местните пазари.

Съветът на европейските енергийни регулатори (СЕЕР) е най-старата организация на европейските енергийни регулатори, състояща се от 39 членове и наблюдатели от цяла Европа. СЕЕР подкрепя членовете и наблюдателите си в изпълнението на техните отговорности чрез споделянето на опит и развитие на регулаторния капацитет и най-добри практики. Това се осъществява чрез работните групи, семинари и обучения, разработването и публикуването на регулаторни изследвания и анализи. Чрез СЕЕР европейските регулатори си сътрудничат и разработват общи позиции и препоръки за подобряването на пазарите на електроенергия и природен газ в полза на потребителите и бизнеса, които предоставят на ЕК като предложения.

Експерти на КЕВР участват в следните работни групи:

- Общо събрание;
- Електроенергия;
- Природен газ;
- Интегритет и прозрачността на пазара;
- Потребители и пазари на дребно;
- Международни отношения;
- Разпределителни системи (електроенергия).

Освен работата в работните групи на СЕЕР, представители и експерти от КЕВР участват и в обучения, организирани от Академията за обучения на СЕЕР. През отчетната година експерти на КЕВР участваха в Специализирано обучение относно прилагането на REMIT II.

Проект на СЕЕР „Сравнителен анализ на ефективността на разходите на операторите на преносни системи за електроенергия и природен газ“ (ТСВ21)

В края на 2024 г. проектът ТСВ21 приключи, като на специално посветен семинар бяха представени основните резултати и изводи от дейностите. Участваха 18 национални регулаторни органа (НРО), членове на СЕЕР, като проучването е най-амбициозният регулаторен бенчмарк проект, документиран досега, мобилизиращ усилията на НРО, 16 оператора на преносни системи (ОПС) за електроенергия и 32 ОПС за природен газ и консултанти за разработването на стабилни и изчерпателни данни и модели. Проектът включва провеждането на семинари и три последователни етапа на структуриране – събиране на данни за активи, дейности, разходи и условия, свързани с околната среда; валидиране, изчисление и докладване. Изготвени бяха доклади за отделните страни, които са от значение при вземането на инвестиционни решения по отношение на енергийната инфраструктура, като е предоставена възможност на националните регулаторни органи да оценят националните оператори. Фокусът е върху подобряването на прозрачността и приложимостта на сравнителния анализ, с насоки за НРО относно използването на резултатите. Представителите на КЕВР участват в работните групи на НРО и осъществяват валидирането на подаваните от операторите данни.

Регионална асоциация на енергийните регулатори (ERRA)

През последните години КЕВР участва в организацията само на ниво Общо събрание

и участие в годишните конференции. Представител на КЕВР взе участие в Годишна конференция и заседание на Общото събрание през м. май 2024 г. в гр. Банкок.

Представители на КЕВР участваха и в други прояви и конференции в България и в чужбина, организирани от институциите в България и на ЕК.

Международни проекти

Проект „Създаване и прилагане на механизми за регулиране на пазара на природен газ в България”

С Регламент (ЕС) 2021/240 на ЕП и на Съвета от 10 февруари 2021 г. е създаден Инструмент за техническа подкрепа на ЕС (ИТП, TSI), приемник на Програмата за подкрепа на структурните реформи (ППСР). Той подпомага държавите членки при провеждането на институционални, административни, стимулиращи растежа и укрепващи устойчивостта структурни реформи.

В рамките на ИТП КЕВР осъществява проект „Създаване и прилагане на механизми за регулиране на пазара на природен газ в България“. Изпълнението на проекта започна през 2024 г. с встъпителна среща през месец януари и приемане на начален доклад и график за изпълнението на проекта, който включва дейности за постигане на следните резултати:

Обучение по проекта „Създаване и прилагане на механизми за регулиране на пазара на природен газ в България”

Резултат 1. Опростен тарифен модел и методика за определяне на референтна цена на газопреносния оператор в съответствие с Регламент (ЕС) 460/16.03.2017 за установяване на Мрежов кодекс относно хармонизирани структури на тарифите за пренос на газ;

Резултат 2. Правила за определяне на категориите информация, квалифицирана като търговска тайна, както и нейното използване, съхранение и публикуване;

Резултат 3. Насоки за утвърждаване на тарифа за достъп и съхранение в подземно газово хранилище;

Резултат 4. Модел за оценка на инвестициите и разходите на операторите на газоразпределителни мрежи с оглед на приложението им в регулирането на цените.

В процеса на изпълнение на дейностите бяха проведени срещи с консултантите и със други заинтересовани страни. Във връзка с втората дейност беше осъществена предварителна кореспонденция за обмен на практиката на регулаторните органи на Чехия, Румъния, Република Северна Македония и Полша, след което бяха изготвени проучване и насоки за правила на КЕВР във връзка със защита на търговската тайна.

На 8 и 9 октомври 2024 г. бяха осъществени целодневни обучения за разглеждане на представените от консултанта документи по първите две дейности.

До края на отчетния период екипите на консултанта и КЕВР продължиха работа с преглед на добри практики в ЕС по отношение на регулаторните рамки и методиките за ценообразуване в секторите „Съхранение и разпределение на природен газ“.

Участниците в проекта осъществиха работни срещи по проектните задачи, бяха проведени и две заседания на Управителния комитет.

Работна група 14 „Енергетика“

В рамките на междуведомствената работна група се съгласуват становища, материали и документи от компетенциите на КЕВР за целите на Работна група 14 „Енергетика“ към Съвета по европейски въпроси към Министерския съвет и се предоставя необходимата информация относно различни аспекти от дейността на КЕВР.

2. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ

Международната дейност на регулатора с ресор ВиК сектор обхваща следните направления:

Мрежа на водните регулатори в Европа (WAREG)

По инициатива на Италианския и Португалския регулатори от 2013 г. и съгласно протоколни решения на КЕВР № 26/17.02.2014 и 54/8.04.2014 г. през м. април 2014 г. бе създадена Мрежата на водните регулатори. Това е платформа за сътрудничество между регулаторите на водния сектор в Европа, възникнала по подобие на аналогична успешна практика в енергийния сектор за създаването на Съвета на европейските енергийни регулатори (CEER) и Асоциацията на средиземноморските регулатори в областта на електроенергията и природния газ (MEDREG). През м. декември 2017 г. бе сменен и статутът на Мрежата – WAREG бе учредена като неперсонифицирана асоциация съгласно италианското законодателство. Към 2023 г. тази Мрежа включва 24 членове и 8 наблюдатели.

През 2024 г. представители на КЕВР взеха участие в следните срещи на Общото събрание на мрежата:

31-ва среща на Общото събрание, проведена на 23.04.2024 г. в гр. Флоренция, Италия, на която са обсъдени план за действия през 2024 г. и отчет за приходи и разходи за 2023 г.; обсъждане на възложеното от WAREG изследване на климатична неутралност във ВиК сектора, осъществявано от Florence School of Regulation; разглеждане на технически инструмент за подпомагане на Европейската комисия – DG Reform. Представителите на КЕВР взеха участие в дискусия на тема Международни инвестиции във ВиК сектора и ролята на регулаторните органи.

32-ра среща на Общото събрание, проведена на 19.06.2024 г. в гр. Скопие, Република Северна Македония, на която са обсъдени следните въпроси: одобряване на финансовия отчет на WAREG за 2023 г., вземане на решение по искането на Регулаторния орган на Гърция (RAAEY) за членство в Мрежата, представяне на ролята на Регулаторния орган на Англия и Уелс (OFWAT) за постигане на водна устойчивост, представяне на актуална информация за регулирането на ВиК услугите в Унгария; както и представяне на основни приоритети за ролята на регулаторните органи при постигането на водна устойчивост, и подходящи индикатори за оценка на енергийната консумация и постигането на енергийна неутралност във ВиК сектора.

33-та среща на Общото събрание, проведена на 10-11 декември 2024 г. в гр. Брюксел, Белгия. На 10.12.2024 г. бе проведен избор на нов състав на борда на WAREG с мандат 2025-2026 г., както следва: президент - г-жа Vera Eiro (президент на ERSAR, Португалия); вицепрезиденти: г-н Andrea Guertini (член на ARERA, Италия); както и д-р

Ивайло Касчиев (директор ВиК услуги КЕВР, България); г-н Konstantinos Tsimaras (член на РААЕУ, Гърция) и г-н Pal Sagvari (вицепрезидент на МЕКН, Унгария), избрани с тайно гласуване.

33-та среща на Общото събрание на WAREG в Брюксел

На 11.12.2024 г. представители на КЕВР взеха участие в организиран от WAREG форум на тема „Климатична неутралност в сектор ВиК“, в рамките на който бе представено възложено от WAREG проучване на тема „От енергийна ефективност към климатична неутралност в сектор ВиК“, изготвено от Florence School of Regulations (FSR). В рамките на форума бяха изнесени презентации от представители на DG ENV (Европейска комисия, дирекция „Околна среда“), European Investment Bank, EurEau, Aqua Publica, настоящи и минали членове на борда на WAREG.

Участие на КЕВР в международни събития, семинари и двустранни срещи в България

Представители на КЕВР взеха участие в Европейска конференция за устойчивостта и инвестициите в Европа, организирана от Регулаторната комисия за енергия, мрежи и околна среда на Италия (ARERA) в гр. Флоренция, Италия на 22.04.2024 г., проведена в рамките на 31-ва среща на Общото събрание.

Представител на главна дирекция „ВиК услуги“ взе участие в Годишна среща по проект „Сравнителен анализ на ВиК сектора“, организиран от Българска асоциация по водите и проведен на 13.02.2024 г. в гр. Кюстендил, където изнесе презентация на тема „Годишен доклад и сравнителен анализ на състоянието на ВиК сектора в Република България за 2022 г.“

Представител на главна дирекция „ВиК услуги“ взе участие в Дискусионен образователен форум „Икономика на водната индустрия“, проведен на 22.03.2024 г. в Стопански факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

Представител на главна дирекция „ВиК услуги“ взе дистанционно участие в 2024 Danube Water Forum, организиран от Дунавска програма и проведен на 30.05.2024 г. в гр. Брашов, Румъния, и изнесе презентация на тема „Международният опит при регулирането на ВиК услугите“.

Представител на главна дирекция „ВиК услуги“ взе участие в Годишна конференция БУЛАКВА „Намаляване загубите на вода във водоснабдителните системи“, организирана от Българска асоциация по водите и проведена на 03.10.2024 г. в с. Старосел, където изнесе

презентация на тема „Загуби на вода в България – сравнителен анализ на постигнати резултати, предварителни данни за 2023 г.“

Представители на КЕВР взеха участие в XVI-и световен воден конгрес (XVI World Aqua Congress), проведен на 18-19 ноември 2024 г. в гр. Ню Делхи, Индия. Участваха редица ключови национални институции и организации, имащи отношение към различни аспекти от регулирането и управлението на водите на национално и федерално ниво, както и към дейностите по предоставяне на ВиК услуги и услуги по напояване. Представител на КЕВР изнесе презентация, с която описа практиките на европейските регулаторни органи за бенчмаркинг и оценка на качеството и ефективността на ВиК услугите, предоставяни от ВиК операторите, включително резултатите от проучване на методологиите за показатели за качество, прилагани от членовете на WAREG.

ГЛАВА ДЕСЕТА
АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ
1. ОСИГУРЯВАНЕ НА РАБОТАТА НА КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И
ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

През 2024 г. КЕВР е провела 383 заседания, от които 238 закрити, 145 открити заседания и 38 обществени обсъждания.

По изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия са проведени 9 закрити заседания.

По време на всички заседания и на обществените обсъждания се води аудиозапис и се съставя протокол. Съгласно чл. 15, ал. 2 от Закона за енергетиката на интернет страницата на КЕВР са публикувани протоколите от проведените открити и закрити заседания и от обществените обсъждания. Документите, приети на заседанията, и самите протоколи на хартиен носител, се съхраняват съгласно Номенклатурата на делата със срокове за съхраняване в КЕВР и указанията на експерти от Държавна агенция „Архиви“.

Провеждането на откритите заседания и обществените обсъждания се излъчва на живо на интернет страницата на Комисията. На лицензиантите, заинтересованите лица и гражданите е осигурена възможност за виртуално участие в открити заседания и обществени обсъждания.

През 2024 г. КЕВР на свои закрити заседания прие следните актове:

- Наредба № 6 от 28 март 2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи, в сила от 02.04.2024 г., обн., ДВ, бр. 28 от 02.04.2024 г., посл. изм. и доп., бр. 84 от 04.10.2024 г.;
- Наредба № 7 от 19 юли 2017 г. за издаване, прехвърляне и отмяна на сертификати за произход на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, обн., ДВ, бр. 61 от 28.07.2017 г., в сила от 01.08.2017 г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 102 от 03.12.2024 г., в сила от 01.01.2025 г.;

- Правила за професионална етика на членовете на Комисията за енергийно и водно регулиране и на служителите от нейната администрация и избягване на конфликт на интереси, приети от КЕВР с решение по Протокол №139 от 15.05.2024 г., т.6;
- Правила за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия, обн., ДВ, бр. 55 от 19.06.2020 г., посл. изм. и доп. бр. 63 от 26.07.2024 г., в сила от 26.07.2024 г.;
- Методика за определяне на цени на балансиращата електрическа енергия, приета от Комисията за енергийно и водно регулиране, обн. ДВ., бр. 37 от 26.04.2024 г., в сила от 01.05.2024 г.;
- Методика за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция, в сила от 01.08.2021 г., обн. ДВ., бр. 60 от 20.07.2021 г., посл. изм., ДВ, бр. 83 от 01.10.2024 г.

През 2024 г. КЕВР на свои заседания прие решения както следва:

51 решения за разрешения, 76 решения за издаване на лицензии, 1 решение за отказ за издаване на лицензия, 2 решения за прекратяване на лицензии, 24 решения за изменение на лицензии, 4 решения за бизнес планове и цени във ВиК сектора, 38 решения за цени в сектор „Енергетика“, 47 решения за бизнес планове, 12 решения за общи условия, 12 решения за сертификати, 1 решение за принудителна административна мярка, 19 решения за установяване на публично държавно вземане, 2 решения за определяне на независим лицензиран оценител, 2 решения за одобряване на Десетгодишен план за развитие на мрежите, 1 решение за одобряване на актуализиран списък с важни точки от газопреносната система на „Булгартрансгаз“ ЕАД, 6 решения относно газопровода IGB, 1016 решения по жалби и 3 решения за прекратяване на административното производство.

Оригиналите на тези актове и приложенията към тях са изготвени съгласно чл. 38 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация. Заявителите са уведомени по реда на чл. 18а от АПК, като повечето решения са връчени на място в сградата на Комисията съгласно изявеното желание на заявителите. Решенията по жалби на потребители са изпратени на посочените адреси за кореспонденция с писма с обратна разписка.

За приетите от Комисията решения за издаване, изменение и допълнение на лицензии са изготвени приемно-предавателни протоколи, като самите решения и изготвените лицензии са връчени на лицензиантите.

Служителите от отдел „Административно и информационно обслужване“ попълниха съответните раздели в Доклада за състоянието на администрацията за 2024 година.

Заседания на КЕВР (2020-2024 г.)

На основание чл. 18а, ал. 9 от Административнопроцесуалния кодекс са изготвени 15 съобщения и констативни протокола във връзка с издадени административни актове на КЕВР, за които заинтересованите лица са уведомени, но не са намерени на посочения от тях адрес. Съобщенията са поставени на таблото за обявления в сградата на КЕВР и публикувани на интернет страницата на Комисията.

Съгласно чл. 25, ал. 1, т. 1 и т. 5 от Закона за енергетиката на интернет страницата на Комисията се водят и актуализират регистърът на издадените лицензии, регистърът на издадените разрешения, регистърът на решенията по чл. 21, ал. 1, т. 1, 4, 5, 9, 10, 15, 18, 21, 25 и 26 от Закона за енергетиката, регистърът на сертификатите за производ.

През 2024 г. в Центъра за административно обслужване на КЕВР са получени и обработени следните документи:

- Входящи писма – 13 963 бр., от които 2 662 бр. по Системата за електронен обмен на съобщения и Системата за сигурно електронно връчване;
- Изходящи писма – 5 873 бр., от които 1 323 бр. по Системата за електронен обмен на съобщения и Системата за сигурно електронно връчване;
- Вътрешни преписки – 3 522 бр.;
- Сканирани и размножени документи – 21 348 бр.;
- Изпратени писма по пощата – 6 140 бр.

В изпълнение на чл. 24 от Наредбата за административно обслужване и чл. 32 от Глава шеста на Вътрешните правила за организация на административното обслужване Комисията за енергийно и водно регулиране осъществява обратна връзка с потребителите, съгласно Методологията за измерване и управление на удовлетвореността на потребителите, като събира информация за удовлетвореността от предоставяните административни услуги чрез прилагане и използване на следните методи:

1. извършване на анкетни проучвания;
2. провеждане на консултации със служителите от Центъра за административно обслужване;
3. извършване на наблюдение по метода „таен клиент“;
4. анализ на сигнали, предложения, жалби и похвали;
5. анализ на медийни публикации;
6. кутии за мнения и сигнали.

Резултатите от проучването са обобщени в Годишния доклад за оценка на удовлетвореността на потребителите от административното обслужване в Комисията за енергийно и водно регулиране, публикуван на интернет страницата на Комисията в раздел „Административно обслужване“.

През 2024 г. в КЕВР беше проведено за пръв път наблюдение по метода „таен клиент“. Целта на проучването е установяване на качеството на организация и управление на процесите при предоставянето на административни услуги. Методът се приложи съгласно утвърдената Методология за провеждане на наблюдение по метода „таен клиент“.

Анализът на събраната информация от въпросника и доклада на „тайния клиент“ дава основание да се направи извод, че при предоставянето на административната услуга в ЦАО на КЕВР се спазват стандартите за административно обслужване, няма нарушение на нормативни изисквания, няма отправени препоръки за подобряване на административното обслужване, като цяло клиентът е много доволен от предоставянето на услугата.

2. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Организационната структура и числеността на администрацията са регламентирани в Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация (посл. изм. и доп., ДВ, бр. 39 от 01.05.2024 г.). Правилникът е съобразен със Закона за администрацията и Наредбата за прилагане на Класификатора на длъжностите в

администрацията, които определят изискванията по отношение на устройството на администрациите.

Дейността на администрацията се осъществява от лица, работещи по трудови правоотношения, уредени съгласно разпоредбите на Кодекса на труда.

Утвърдената численост на персонала е 167 щатни бройки, в която са включени председател, четирима членове на Комисията и служители, разпределени в обща и специализирана администрация и длъжности на пряко подчинение на председателя.

Към 31.12.2024 г. са заети 129 щатни бройки, като от тях по трудови правоотношения - 124 щ. бр. и 5 щ. бр. - по приравнени към тях правоотношения.

През отчетния период бяха прекратени трудовите правоотношения с 6 служители по взаимно съгласие на страните.

Приети на работа са 6 служители по трудово правоотношение при спазване на изискванията на Кодекса на труда, Закона за енергетиката и Правилника за вътрешния трудов ред в Комисията за енергийно и водно регулиране.

Заетите към 31.12.2024 г. щатни бройки по длъжности и възрастов признак са, както следва:

Длъжности/Възраст	До 29 г.	От 30 г. до 59 г.	Над 60 г.
Ръководни длъжности	0	16	8
Експертни длъжности с аналитични и контролни функции	3	77	18
Експертни длъжности със спомагателни функции	0	5	2
Технически длъжности	0	0	0
Общо:	3	98	28

Структурата на заетите към 31.12.2024 г. служители по основно щатно разписание по най-висока образователна степен както следва:

Образование	Висше			Средно
	Доктор	Магистър	Бакалавър	
по ТПО	9	110	0	5
Приравнени на ТПО по чл. 19а от ЗА	1	4	0	0
Общо:	10	114	0	5

В изпълнение на задълженията по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за работещите в КЕВР е осигурено обслужване от Служба по трудова медицина. Организиран са и са проведени ежегодни профилактични медицински прегледи на работещите. Освен нормативно установените задължителни медицински прегледи, допълнително са включени и други профилактични прегледи от специалисти, с цел профилактика на социално значимите заболявания, съобразно идентифицираните характерни рискове на работното място и вида на работата.

Обучение на кадрите и участие в семинари

С цел повишаване на знанията и уменията през отчетния период 32 служители преминаха обучения, проведени от Института по публична администрация (ИПА). Обученията включват различни теми в сферата на защита на личните данни в дигитална среда, практически проблеми на административните нарушения и наказания, организация на документооборота в държавната администрация, извършване на предварителна оценка на въздействието на нормативни актове, практическо нормотворчество, прилагане на Административнопроцесуалния кодекс, годишни цели на администрацията и връзка със стратегическите документи и бюджетното прогнозиране, нормативна рамка в областта на данните в контекста на Европейската стратегия за данни и правните инструменти на ОИСР, административно обслужване – предоставяне на услуги през погледа на гражданите и бизнеса и др.

През месец април служител от отдел „Административно и информационно обслужване“ участва в семинар на тема „Електронно управление и електронна идентификация“.

Служители от дирекция „Обща администрация“ и финансовият контролор участваха в обучение в областта на обществените поръчки и предварителния контрол по чл. 237б от ЗОП.

Служители от специализирана администрация участваха в обучение в областта на защита на търговските тайни на бизнеса.

Длъжностното лице по защита на личните данни и служители от дирекция „Обща администрация“ преминаха обучение на тема „Прилагане на Общ регламент относно защитата на личните данни (ЕС) 2016/679 и Закона за защита на личните данни“.

Служители от отдел „Финансово-стопанска дейност“ взеха участие в обучение за запознаване с промените в ЗКПО, ЗДДС, ЗДДФЛ и КСО, в сила от 01.01.2024 г. годишно счетоводно и данъчно приключване на 2023 г., както и актуални въпроси от финансово-счетоводната дейност на бюджетните организации.

През месец август служител от звеното по управление на човешките ресурси участва в обучение по новата Наредба за вписване в регистъра на заетостта, в сила от 01.06.2025 г.

През месец октомври се проведе обучение на служителите и членове на КЕВР по следните теми: „Кибер заплахи, превенция и начини за справяне с рисковете“, „Предизвикателствата пред администрацията, описани в Декларацията, подписана в Гент“, „Актуални въпроси по практическото приложение на Правилата за професионална етика на членовете на Комисията за енергийно и водно регулиране и на служителите от нейната администрация и избягване конфликт на интереси“, „Нови моменти при планиране и възлагане на обществени поръчки“ и „Екип. Видове екипи. Екипна ефективност“.

Във връзка със системата за управление на административната дейност, която обхваща целия процес на обслужване на гражданите и всички административни процеси, служителите от ЦАО на КЕВР се запознаха с новостите в информационната система „Архимед“.

В рамките на активното сътрудничество между КЕВР и Съвета на европейските енергийни регулатори (СЕЕР) се проведе специализирано обучение по прилагане на Регламент (ЕС) № 1227/2011 (REMIT) и промените в него (REMIT II) на двама служители от дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“.

През месец декември служител от същата дирекция участва в специализирано обучение за институциите на ЕС и законодателните процедури на ЕС, касаещо приетите промени в Регламент (ЕС) № 1227/2011 (REMIT), организирано от Академията за обучение на Съвета на европейските енергийни регулатори.

През отчетния период в дирекция „Правна“ се проведе професионален стаж на един

стажант-юрист за придобиване на юридическа правоспособност.

3. ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Служителите от сектор „Информационно обслужване и информационна сигурност“ (ИОИС) в дирекция „Обща администрация“ редовно извършваха актуализация на информацията на официалната интернет страница на КЕВР, включително и осигуряване на излъчване в реално време на заседания и срещи на Комисията; обновяване на използваните правноинформационни системи; периодична настройка и софтуерен „ъпгрейд“ на сървъри и на операционни системи и приложения на персоналните компютри; архивиране на критични данни. Редовно е актуализирана информация в информационните портали на държавната администрация - Портал за отворени данни и Портал за обществени консултации. Осъществено е техническо осигуряване на провеждането на виртуални заседания на Комисията и работни срещи и на видео и аудиоконферентни връзки. Осъществена е техническа поддръжка и е обновявана своевременно информацията на информационния монитор във фойето на входа в сградата на КЕВР.

От служители в сектора са оборудвани с необходими информационни и комуникационни ресурси обособените нови работни места. Изготвени са карти за достъп до сградата на КЕВР за новоприети работници и служители. От сектор ИОИС са създадени персонален акаунт в „Active Directory Users and Computers“, персонална служебна електронна поща за всеки постъпил на работа в Комисията през 2024 г. В тази връзка е извършено актуализиране на системата за контрол на достъпа в сградата на КЕВР, деловодната програма Archimed и са добавяни акаунти за мултифункционалните сканиращи устройства на новите служители в КЕВР. Служителите на сектора оказаха съдействие за осигуряване на достъп до Системата за електронни бюджетни разплащания и Системата за електронни плащания и банкови карти Борика – регистрация на потребители, настройки на права, настройки на електронни подписи. Регулярно се оказва методическа и техническа помощ на работещите при работата с компютърна техника и програмни продукти, ползвани в КЕВР.

В рамките на информационното осигуряване от сектора се осъществява адекватна поддръжка на активното мрежово оборудване – конфигуриране, наблюдение, контрол, както и поддръжка на непрекъсваеми електрозахранващи устройства и охлаждащи климатични инсталации в комуникационните помещения. ИТ специалистите от сектора оказват постоянно съдействие при поддръжката на Единния портал за предоставяне на информация и услуги от Комисията за енергийно и водно регулиране – осигуряване на достъп за външни изпълнители до тези ресурси, настройване и поддържане на хардуер и базов софтуер на платформата.

Секторът организира подмяна на дефектирало сървърно оборудване – твърди дискове на файлове и мейл сървър в рамките на сключените договори за поддръжка на този вид информационен ресурс, както и ремонт на дефектирали преносими компютри на Комисията. Добавени са допълнителни твърди дискове на устройството за съхранение на данни. Извършени са хардуерни и софтуерни инсталации и настройки, конфигуриране на политики за архивиране на предвидените за защита физически и виртуални сървъри, данни и приложения. Удължена е извънгаранционната поддръжка на 7 броя сървъри на КЕВР.

Предоставени са записи от външната охранителна камера, монтирана на входа на КЕВР, на 1-во РУ СДВР във връзка с водещо се разследване по досъдебно производство

За нуждите на КЕВР е закупен 1 бр. мрежов маршрутизатор (рутер), закупени са нови бързи SSD твърди дискове за персонални и преносими компютри, с които са подменени стари дискове.

Осъществена е доставка на хардуер, необходим за разширение на два продукционни дискови масива, изграждащи виртуалната среда на КЕВР. Извършени са необходимите конфигурации, миграции и настройки, както и „ъпгрейд“ на софтуери и „фърмуери“ на

компонентите на двата дискови масива.

Извършени са инсталиране, мигриране, конфигуриране и настройка на виртуална машина, осигуряваща входно-изходния трафик на електронни съобщения в КЕВР.

Изградена и конфигурирана е нова безжичната мрежа, покриваща територията на цялата сграда на КЕВР с интернет свързаност.

Осъществена е подмяна на климатично оборудване в сървърното помещение на КЕВР. За целта е извършен демонтаж на остарял климатик и монтаж и конфигуриране на 2 броя нови климатици.

Сключени са договори за поддръжка на автоматичната учреденска телефонна централа, периферия към нея и служебните телефонни апарати за фиксирана телефония, както и за копирните устройства, използвани в КЕВР.

Подновени са лицензите за защитната стена „Checkpoint Firewall“ на антивирусните софтуери „Symantec Endpoint Protection“, „SentinelOne Endpoint Security“ и лицензите на деловодния софтуер Archimed E-process.

Служителите от сектор „Информационно обслужване и информационна сигурност“ участваха и в следните комисии за разглеждане и оценяване на оферти за възлагане на обществени поръчки за задоволяване на нужди на Комисията в областта на информационните и комуникационните ресурси: „Доставка на канцеларски материали и консумативи за хардуер за нуждите на КЕВР“, „Предоставяне на мобилни гласови телефонни услуги за нуждите на Комисията за енергийно и водно регулиране“. Служителите от сектора участваха и в следните работни групи - за изготвяне на антикорупционен план на Комисията за енергийно и водно регулиране за 2024 г. при отчитане спецификите на администрацията на КЕВР, и отразяване на изработените и приети документи на официалната страница на КЕВР, работна група във връзка с привеждане на регистрите на административните органи в съответствие с изискванията на ЗЕУ чрез Информационната система за централизирано изграждане и поддържане на регистри (ИСЦИПР).

Служители на сектор ИОИС участват също в годишната инвентаризация на всички активи и пасиви, в това число и задбалансово заведените, материалните запаси, вземанията и задълженията, отразени в счетоводни сметки в КЕВР, и оказват съдействие при годишна инвентаризация на фактическата наличност на горивото в служебните автомобили на КЕВР.

Във връзка за осъществяване на контрола по целесъобразност на разходите в областта на електронното управление за използваните информационни и комуникационните технологии, упражняван от министъра на електронното управление към Регистъра на информационните ресурси и информационната система за контрол е подадена информация за планираните разходи на КЕВР в областта на електронното управление в рамките на тригодишната бюджетна прогноза на Комисията.

За гарантиране на необходимото ниво на информационна сигурност служители от сектора провеждат в установените срокове инструктаж на служителите на КЕВР за повишаване на вниманието им и спазване на мерките за мрежовата и информационна сигурност на информационните и комуникационни ресурси в КЕВР. От специалистите в сектор „Информационно обслужване и информационна сигурност“ са инсталирани и конфигурирани закупените SSL сертификати за уебстраницата, портала, пощенските сървъри на КЕВР и поддържаната от Комисията „Платформа за смяна на доставчик на електрическа енергия“. За повишаване на нивото на информационна сигурност „Messaging Gateway“ и DNS са конфигурирани съобразно указания от Министерство на електронното управление.

От IT специалистите през 2024 г. редовно са осуетявани опити за блокиране на интернет страницата на КЕВР чрез различни подходи – филтриране на IP адреси или ограничаване на достъпа на подозрителни IP.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Съгласно Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. утвърденият бюджет на Комисията е както следва:

- Приходи 22 000,0 хил.лв.;
- Разходи 13 072,2 хил.лв.;
- Бюджетно взаимоотношение с ЦБ (-8 927,8) хил.лв.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ И ПРОМЕНИ ПО БЮДЖЕТА НА КЕВР

За периода 01.01.2024-31.12.2024 г. по бюджета на КЕВР са извършени вътрешнокомпенсирани промени.

Отчетът към 31.12.2024 г. в обобщен вид е, както следва:

Показатели	План (хил. лв.)	Отчет (хил. лв.)
Приходи: в т.ч.:	22 000,0	22 443,7
- приходи от такси	21 809,9	21 820,8
- глоби, санкции и наказателни лихви	181,0	732,8
- приходи и доходи от собственост	9,1	7,8
- др. неданъчни приходи и внесен ДДС		-117,7
Разходи: в т.ч.:	13 121,9	12 669,5
- персонал	10 992,0	10 969,7
- текуща издръжка	2 080,2	1 650,1
- капиталови разходи	49,7	49,7

ПРИХОДИ

В изпълнение на регулаторните си правомощия по Закона за енергетиката (ЗЕ) и по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги (ЗРВКУ), Комисията събира такси за разглеждане на заявления, за издаване на сертификати, лицензионни такси и други.

Размерът на таксите, редът и сроковете за заплащането им са определени с тарифи, приети с ПМС № 266 / 2004 г. и ПМС № 49/2006 г.

По силата на изричната разпоредба на чл. 28, ал. 3 от ЗЕ таксите, събирани по реда на ЗЕ, са **публични държавни вземания**.

По приходен параграф 24-00 „Приходи и доходи от собственост“ към 31.12.2024 г. при план 9,1 хил. лв. е отчетен приход от наем на ведомствени апартаменти в размер на общо **7,8 хил. лв.**

Към 31.12.2024 г. по **приходен параграф 25-00 „Приходи от такси“** при план 21 809,9 хил. лв. събраните приходи от държавни такси възлизат на **21 820,8 хил. лв.**

За неплатилите енергийни дружества и ВиК оператори се прилага утвърдената в КЕВР процедура по установяване на публично държавно вземане и принудителното им събиране чрез териториалните дирекции на Националната агенция по приходите (ТД на НАП).

По приходен параграф 28-00 „Глоби, санкции и наказателни лихви“ към 31.12.2024 г. при план 181,0 хил. лв. са отчетени средства в размер на **732,8 хил. лв.**,

представляващи:

- събрани имуществени санкции по влезли в сила наказателни постановления (НП) в размер на **629,2 хил. лв.**;
- събрани лихви за просрочие, начислени върху незаплатени в срок държавни такси съгласно двете тарифи за таксите по ЗЕ и ЗРВКУ в размер на **56,6 хил. лв.**;
- постъпили регулярни суми от юрисконсултски възнаграждения в размер на **47,0 хил. лв.**

В справка и обяснителна записка е представен подробен анализ на просрочените вземания, както и предприетите действия за тяхното събиране.

Към 31.12.2024 г. просрочените вземания на КЕВР са в размер на общо **2 993,9 хил. лева** и намират счетоводно отражение по сметка 4301 „Вземания от данъци, осигурителни вноски, такси и административни глоби и санкции“ и сметка 4303 „Разчети за лихви върху вземания от данъци, вноски, такси и административни глоби и санкции“.

Разпределени по сектори просрочените вземания са, както следва:

- от топлофикационни дружества - 224,4 хил. лв.;
- от газови дружества - 887,8 хил. лв.;
- от електродружества - 1 706,7 хил. лв.;
- от ВиК оператори - 155,4 хил. лв.;
- други дружества - 19,6 хил. лв.

Просрочените вземания основно се дължат на неплатени в срок държавни такси и лихви за просрочие от енергийни дружества и ВиК оператори, начислени съгласно двете тарифи за таксите, които се събират от КЕВР по ЗЕ и ЗРВКУ.

От общата сума на просрочените вземания, вземанията с предприети действия за установяване на публично държавно вземане към 31.12.2024 г. възлизат на **2 369 хил. лева**, от които вече предадени производства за принудително събиране от ТД на НАП са вземания в размер на **1 957,9 хил. лева**.

От друга страна, събраните и разпределени суми от ТД на НАП в полза на КЕВР са в размер на **117,6 хил. лева**.

В справка и обяснителна записка е представен подробен анализ на просрочените вземания, както и предприетите действия за тяхното събиране.

По приходен параграф 36-00 „Други неданъчни приходи“ са отчетени средства в размер на **117,5 хил. лв. (-)**.

По приходен параграф 37-00 „Събран и внесен ДДС и други данъци върху продажбите (нето)“ е отчетена сумата на внесения данък върху приходите от стопанска дейност в размер на **234 лв. (-)**.

РАЗХОДИ

Разходите по бюджета на КЕВР са изразходвани при строго съблюдаване на принципите за законосъобразност, целесъобразност, ефективност и ефикасност.

Към 31.12.2024 г. при план 13 121,8 хил. лв. са разходвани средства общо в размер на **12 669,5 хил. лв.**

По показател **„Персонал“** към 31.12.2024 г. при план 10 992,0 хил. лв. са разходвани средства в размер на **10 969,7 хил. лв.**

Съгласно изискванията на т.12.4 от ДДС № 07 от 16.12.2024 г. за **параграф 02-00 „Други възнаграждения и плащания за персонала“** е представена разшифровка към отчета. В КЕВР няма наети по трудови правоотношения в изпълнение на програми за временна заетост.

В параграф 10-00 „Издръжка” към 31.12.2024 г. при план 2 080,2 хил. лв. са разходвани средства в размер на 1 650,1 **хил. лв.**

По показател „Капиталови разходи” при план 49,7 хил. лв. са разходвани средства в размер на **49,7 хил. лв.**

ИЗВЪРШЕНИ ОДИТИ

През 2024 г. бе извършен финансов одит от Сметна палата за заверка на Годишния финансов отчет на КЕВР за 2023 г., заверен без резерви. Същият е публикуван на интернет страницата на КЕВР.

Докладът е приет от КЕВР на основание чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация с решение по Протокол № 94 от 25.03.2025 г., т.1.

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

*Председател на Комисията
за енергийно и водно регулиране*